הארץ

75 אג' יום ה' כ"א באלול תשמ"ו, 25 בספטמבר VOL. 68/20492 SEPTEMBER 25 1986

שף רנאמנות
ניהול תיקי השקעות
ניהול קרנות נאמנות בע"מ
בטחה
מקבוצת כלל

הקרבות בדרום לבנון נמשכים; ישראל פועלת להרגעת המתיחות

שיעים קיצונים תקפו מוצבים של חיילי יוניפי"ל ★ חייל מנפאל נפצע בראשו ★ הגנראל האגלונד: אהיה הראשון להמליץ על סילוק יוניפי"ל אם יימשכו ההתקפות

רבבות בה"לאים בעבר הבוהה בגר אמש למופע הזיקוק בתל אביב כדי להשתתף בכנס הנה"ל להרוחית. המוני המשתתפים יצרו קשיי תנועה באיזור במרכז העיר. הנהל משעות אחרי הצהריים הגיעו המבקרים לשר קיבוצים הרעיונים. בערב הנהל האירוע המרכזי. שירהה שרון התזמורת צה"ל בניהול שירה בצבוה. ראש הממשלה, שר הבינוי ראש עיריית תל אביב בירכו את הבאים. לאחר מכן הועלה חזיון אור קולי על תולדות הנח"ל. (כתב: חיים הנדוזיקר, צילום: עודי קרן)

מאת עקיבא אלדר, מנחם הורוביץ, ראובן פדהצור, עמוס בן הדר ושלמה שמיר סופרי "הארץ"

תנועת השיעור בבירות ודרום אמש סמוך להצגה, כי בשיחות המוזרות של דרום לבנון נמשכו אמש חילופי אש של תותחים הד קבוצות בין צד"ל ולוחמים של ארגונים שיעים — על פי מקור קשה הלוויזיה הישראלית. הנפת הדרוזים יקול לבנוך דיוחות. שאנשי צד"ל הצליחו לפגוע במעוזים רבים של השיעים באזור שיב סליבי. שני לוחמים שיעים בארגון "אמל" נפצעו. מהתעצמות מוקש באזור הקומות.

שיעים קיצונים באזור הקומות תקפו אתמול בבוקר מוצבים של חיילי יוניפי"ל מהולה לצור. חייל מנפאל נורה בראשו, האשם בבית חולים באוקטרה. בעקבות התקריות עם החיילים הצרפתים הוחלט להחליף את חיילי יוניפי"ל מצרפת באזור ממזרח לצור בחיילים ממדינות אחרות. אתמול הוגדר, כי גם חיילי נפאל הולך להיות מותקפים על ידי התושבים המקומיים. הגנראל הפיני גוסטאב האגלונד, מפקד יוניפי"ל, הביע תקווה, כי פציעת החייל הנפאלי היתה "תקרית שמקורה בטעות". קצינים במטה יוניפי"ל לא גילו אופטימיות רבה לגבי שלי מפקרים. עם ההחלטה על הפגנת חיילי צרפת מן הגזרה, ציטט בנראל האגלונד, באומרו, "אהיה הראשון להמליץ על סילוק יוניפי"ל מדרום לבנון אם יימשכו ההתקפות על חייליו".

בבירות נמסר אמש, כי צרפת שוב מאיימת לעזוב את דרום לבנון.

בימים האחרונים התחממה רביעה באיזור דרום לבנון וישראל עושה מאמץ להרגיע את הרוחות ולמנוע פיזות צבאי מיותר. מקור מדיני בכיר הזהיר אתמול, כי הערכות צה"ל ברצועת הביטחון הגורר את ישראל בהכרח לפיצות הדיק עם צבא אירואי, סורי וכוחות חיזבאללה, במקום עם מחבלי אש"ף שניצבו עתה פרב מלווים לבנון.

הרצועה מנפה חרידות
לדעת הפוסקים הגמפג, כמו שוכות, חדירות מגלים הרך זה לישראל — זאת סיפר ראש הממשלה שמעון פרס בשיחות שקיים בארצות הברית. פרס טען כי בשל רצועת הביטחון עלולה להבכיר את הפיגועים נגד ישראל, יוניפי"ל אף נגד אוכלוסיה אזרחית בדרום לבנון.

במסיבת עיתונאים עם תא הכתבים הצבאיים אתמול ציין הרמטכ"ל, כי התקיפות האחרונות נגד מוצבי צד"ל מהווה טקטיקה חדשה. לדבריו, לא נעם התקיפות הגר חידוש אלא שיטות התקיפה הרבה יותר תוקפים עם תכנית מסודרת, ובה, בין השאר, גם תכנון של דרכי הנסיגה. בצה"ל מעריכים, כי התוקפים הם אנשי חיזבאללה וקיצונים מאמל.

בהערכות מצב בימים האחרונים הוחלט, כי לא לשנות את התפיסה של אזור הביטחון.

אזור מאויים
ההחלטה של מועצת הביטחון כי על ישראל לסגת מדרום לבנון ולי השאיר את ביטחונה בידי יוניפי"ל אינה מציאותית, מכיוון שכוח זה אינו מסוגל לשלוט באיזור. והר הוצאה תהיה תוהו ובוהו כללי — אמר ראש הממשלה שמעון פרס בתשובה על שאלה כתובים בתום נאום שנשא בוועידה העולמית של ארגון בירושלים. פרס אמר שישי ומצב של יוניפי"ל הוא ליגאלי בלבנון. "אין הכוח לייצב" ולשלום בגבול הצפוני של ישראל.

בפגישה עם מדינאים לבנונים בדמשק אייס הנשיא אסד, כי יגביר בפגיעות במקרה שישראל תשיב את כוחותיה ללבנון — כך מוסר רדיו מונטה קרלו. אסד הדגיש כי התגובה במקרה כזה תפתיע את הכל.

המשבר בדרום לבנון היה נושא מרכזי לשיחות שקיים בניו יורק ה"מ ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר עם שרי החוץ של מדינות מערב־אירופה. בשיחות אלה מדגיש שמיר באוזני עמיתיו כי ישראל תשמח להגיש כל עזרה אפשרית בכל תחום שהוא ולהתום בניסיונה בלוחמה נגד הטרור. שמיר נפגש אתמול עם שר החוץ האיטלקי ג'וליו אנדריאוטי שעשה מוחה מיוחד והגא אל בית מלונו של שמיר.

אנדריאוטי הביע דאגתו כי גל הפיגועים שפשט באחרונה בצרפת יעבור גם למדינות שכנות אך ציין כי הקו הנוקשה כלפי הטרור שאיטליה אימצה. הוא משתלם וכי למרנו גם קצת מישראל. שמיר הודה לאנדריאוטי כמלים חמות על העמדה האוהדת כלפי ישראל שגילה איטליה בשוק המשותף ביחס לנושא היצוא החקלאי. בפגישות שקיים שמיר עם שרי החוץ של אוסטריה, הולנד, שלוש והולנד שמר רבנקם, הזקיר שמיר במלים דהירנו־ ת את החלטת מועצת הביטחון.

שר הביטחון יצחק רבין קיבל אתמול גיבוי רחב מחרוב המבריע בוועדת החוץ והביטחון, שטען כי קיום רצועת הביטחון הוא האמירות הטובה האפשרית בתנאים הנוכחיים. הוא אמר כי לא יפעל להרחיב את רצועת הביטחון וגם לא ירחיב את פריסת יוניפי"ל לעבר גבולה של ישראל. המאבק בין ארגוני אמל וחיזבאללה הוא על נפש האוכלוסיה השיעית, ופריסת יוניפי"ל לעבר ישראל לא תפתור בעיה זו.

תפקודו של פרס בנושאי כלכלה לאחר הרוטציה יוכרע בפגישה בין ראש הממשלה לממלא מקומו

תיעודן בשבוע הבא ★ פורום "שרינר" של העבודה עומד להתכנס הערב בביתו של פרס

מאת צבי זרהיה ואילן שחורי סופרי "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס וממלא מקומו יצחק שמיר, ייפגשו כנראה כבר בשבוע הבא, עם שובו של שמיר מארה"ב לדיון בתביעות המערך להמשך מעורבותו של שמעון פרס בניהול המשק גם לאחר הרוטציה. במערך תובעים כי יוקם קבינט על־כלכלי בהשתתפות פרס, שמיר, נסים ויעקבי שיתווה את המדיניות הכלכלית, על פי הצעה אחת שהועלתה במערך הרי ששמעון פרס יעמוד בראש ועדת השרים לענייני כלכלה.

בליכוד דוחים לפי שעה את ההצעות הללו. זאת, אף שעד לא הועלו עדיין באופן רשמי על ידי ראש הממשלה. גורמים כלכליים אמרו אתמול כי הנושאים הללו יוכרעו בפגישה שבין ראש הממשלה וממלא מקומו.

אתמול נפגש ראש הממשלה עם שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי. לא נמסרו פרטים על הפגישה. חוגים ממשלתיים בירושלים העריכו כי השניים הוליפו דעות באשר להמשך תיפקודה של הממשלה המער־ בותו של המערך בתחום הכלכלי לאחר הרוטציה.

סופר "הארץ" מציין כי המערך מבקש גם להיות מעורב בשורה של מינויים כלכליים האמורים להתבצע בקרוב כמו נציב שירות המדינה, הממונה על השכר באוצר, מינויים חדשים בחברות ממשלתיות והמבקר המדינה.

פורום "שרינר" של מפלגת העבודה עומד להתכנס הערב בביתו של ראש הממשלה שמעון פרס, כדי לגבש סופית את דרישותיה של מפלגת העבודה לקראת ביצוע הרוטציה למחרת יום הכיפורים. בעבודה תובעים שלפני כל תוכנית כלכלית או דיון כלכלי בממשלה, יתקיים דיון מוקדם בקבינט של ארבעת השרים: שמיר, פרס, יעקבי ונסים.

לסופר "הארץ" נודע כי בקרב שרי העבודה קיים זעם על התבטאויות שהיו באחרונה לגבי כוונת הגברת ההתנחלויות לאחר הרוטציה. בפורום "שרינר" הערב, תהיה התייחסות השרים גם לעניין זה.

בורג לא ממהר: אני לא מבין מה כל הריצה הזאת אלי והשאלות אם אגיש מכתב התפטרות

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

שר הדתות ד"ר יוסף בורג נועד אתמול לשיחה ב־4 עיניים עם ראש הממשלה שמעון פרס והודיע לו על כוונתו לפרוש מהממשלה בראשית השבוע הבא.

סופר "הארץ" מציין כי בימים האחרונים העלה ד"ר בורג רעיון כי אותם יגיש בישיבת הממשלה הקרובה ביום ראשון את מכתב ההתפטרות לראש הממשלה, אולם המכתב ייכנס לתוקפו רק 48 שעות קודם שיתבדר מתי תכנס הכנסת, כדי לאשר את מינוי של זבולון המר לממשלה. בורג העלה אפשרות זאת גם בשיחתו אתמול עם ראש הממשלה.

בשיחה "להארץ" סירב אתמול בורג לפרט את תוכן שיחתו ולהבהיר באם אכן יגיש ביום ראשון את התפטרותו. לדברי בורג "הוא יפרסם הודעה בנושא זה רק מחר "אני לא מבין מה כל הריצה הזו אלי והשאלות אם אגיש מכתב בישיבת הממשלה. המהלך בכנסת הוא הזושה, ולא בממשלה" — אמר אמש בורג.

גורמים בכירים במפד"ל העלו אמש ספקות באם מסירת התפטרות על תנאי היא חוקית. מנכ"ל המפד"ל הרב יצחק לוי אמר אתמול כי ככל הידוע לו בורג יתפטר מהממשלה ביום ראשון, הכנסת תזומן תוך זמן קצר לאשר את מינויו של המר.

היפאנים לא השיבו לפניית שולץ בנושא החרם על יבוא מישראל

מאת עקיבא אלדר מסופר המדיני של "הארץ"

בעקבות בקשתו של ראש הממשלה שמעון פרס, שוחח השבוע שר החוץ של ארה"ב ג'ורג' שולץ עם שר החוץ היפאני בנושא החרם היפאני על יבוא מישראל, במסגרת החרם הערבי. השר היפאני לא הגיב על פנייתו של שולץ ומגע אף מלהבטיח כי ישקול את פנייתו. נודע כי היפאנים היו מוכנים לענייני של שולץ.

קאפוצ'י ביקר אצל עבדאללה בכלא

פאריס (ע"צ ועדה). הארכיבישוף היווני הקתולי של ירושלים שהוגלה מישראל, הילריון קאפוצ'י, נפגש ביום שני פנים אל פנים עם ג'ורג' איברהים עבדאללה בכלא "סאנטה" בפאריס. עבדאללה נחשב כמנהיג "הסיעות המהפכניות הלבנוניות המזוינות".

הפגישה נמשכה כשעה. לפני כן נפגש קאפוצ'י עם השר הצרפתי לביטחון הציבור, רובר פאנדרה. קאפוצ'י כבר ניהל כמה פגישות עם פאנדרה.

קאפוצ'י נכנס לכלא כשהוא לבוש בגלימת ארכיבישוף. לא נמסרו פרטים על השיחה, אולם מקור מוסמך אמר, כי עבדאללה היה "נרגש מאוד" מביקור זה.

מאז בואו לפאריס ביום שישי שעבר, הציע קאפוצ'י לשלטונות צרפת לאפשר לו לבקר אצל ג'ורג' עבדאללה, "כדי לבדוק אם הוא יכול לעשות משהו כדי לשים קץ לגל הפיגועים בפאריס". שלטונות צרפת היססו תחילה, אך לבסוף נענו לבקשת קאפוצ'י.

יצויין, כי קאפוצ'י נחשב בעולם הערבי לסמל המאבק הלאומי.

מקורה מסרה כי זיהתה את עבדאללה בטיסה

פקידת קבלה במלון התעופה אורלי מסרה, כי זיהתה את אמיל עבדאללה בין הנוסעים בטיסה פאריס־ביירות בשעה 20:50, לאחר הפיגוע ברחוב רן, ליד הבלבו־ טטי.

הפקידה, שרשמה את הנוסעים בטיסה פאריס־ריבינה של חברת התעופה האוסטרית הגהורה, כי זיהתה את אמיל, אחד מבאחים במשפחת עבדאללה החשודים בגל הפיגוצים האחרון, על סמך צילומים שהפיצה המשטרה. המשטרה הפלי־לית גורסת, כי עדות זו "אמינה בהחלט".

פרס ייפגש היום עם האחיות כדי לקדם המו"מ

מאת צבי זרהיה ומיכאל גרטר סופרי "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס ייפגש אחר הצהריים עם נציגות האחיות. ראש הממשלה יבקש לשמוע את עמדותיהן וינסה לקדם את המו"מ בין הצדדים בניסיון להגיע לידי הסכמה. בפגישה לא ישתתף שר האוצר משה נסים. ראש הממשלה שמעון פרס הודיע אתמול בפגישתו עם שר הבריאות משה גפד ועם מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר, כי יבקש משר האוצר משה נסים לקצר את ביקורו בארה"ב ולשוב ארצה אך מלשכת שר האוצר נמסר אתמול כי נסים לא יקצר את שובו ארצה, זאת, מאחר ומתוכננות לו פגישות עם צמרת הממשל האמריקאי שלשמן יצא לארה"ב.

שר הבריאות משה גפד אמר אתמול בתום הפגישה אצל ראש הממשלה כי הוא מקווה שתחול התקדמות במו"מ. הוא אמר כי הפערים בין שני הצדדים הם גדו־ לים. מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר אמר שיש לקדם את המו"מ בין הצדדים.

מזכירות הסיבות אחיות בתי החו־ לים תתכנס היום בירושלים מיד לאחר פגישת נציגות האחיות עם ראש הממשלה שמעון פרס ותדון בהמשך המו"מ עם המעסיקים. אתמול פנו האחיות אל ארגון הבר־ יאות העולמי ואל האיגוד הבינ־ לאומי של האחיות, בבקשת תמיכה ב"מאבקן לשיפור רמת הסיעוד בישראל".

עשרות טילי קטיושה נורו לעבר ישראל בחודש האחרון

מאת ראובן פדהצור, סופר הצבאי של "הארץ"

עשרות טילי קטיושה נורו לעבר שטח ישראל בחודש האחרון, המער־ לת הרבה ביותר היתה ב־27 באו־ גוסט, באותו יום נורו לעבר ישראל קטיושות ולאיזור הביטחון טילים.

לדברי הרמטכ"ל הולך ומגבר השימוש בקטיושות ארוכות טווח. טווח הפעולה של אלה מגיע ל־20 ק"מ. להערכת הרמטכ"ל בעיית הקטיושות היא הבעיה החמורה ביותר בפניה אנו ניצבים.

במהלך חודש זה התבצעו 12 התקפות על מוצבים של צד"ל. בשתי התקיפות האחרונות נהרגו בין 12 ל־15 מהתוקפים. רבים מבין חיילי צד"ל שנהרגו בתקיפת שנים מצטבים בגזרה המרכזית היו תושבי ג'זין.

מפקד באש"ף נצטווה לעזוב את קאהיר

ריאד (ע"מ). השלטונות במצרים ביקשו מאחד המפקדים הבכירים הפלשתינאים לצאת את קאהיר. העיתון הסעודי אלמבלה מוסר כי המפקד שהה תקופה העולה על שלושה שבועות באחד מבתי המלון באלדקי. במלון זה מבקרים ישר־ אלים רבים. ההחלטה המצרית באה בייזומת מנגנוני הביטחון.

סין מכחישה שיחות חשאיות עם ישראל

פקינג (ע"צ). סין הכחישה אתמול, כי ניהלה לאחרונה בפאריס שיחות חשאיות עם ישראל, במטרה לכונן קשרים דיפלומטיים עימה. דובר משרד החוץ הסיני, לי ז'אוסינג, אמר בתדריך השבועי לעיתונאים: "האינ־ פורמציה בדבר פגישה סודית בין נציגים ישראלים וסיניים בפאריס, והמידע על יחסים והדרדים בין סין וישראל, אינן אלא פיברוק".

פקינג מסרה בחודש מאי, כי אפשרי לכונן קשרי טלפון עם ישראל.

דיפלומטים מערביים אומרים, כי העדר קשרים דיפלומטיים אינגו מונע בעד סין מלקיים מגעים מתבצעים עם חוגי עסקים מישראל. סין, הנתמכת באש"ף ומוקיעה בקביעות את מדיניות ישראל בשט־ חים הכבושים, מתירה עם זאת מאז סוף השנה שעברה חילופי ביקורים של אישים סיניים וישראליים כדי להשתתף בוועידות בינלאומיות.

שוק ההון / יהודה שרוני

ריבית הג'מבו יורדת

ריבית הזכות על פקדונות ג'מבו שקליים ירדה אתמול, והיא עומדת במוסדים שונים על 18 אחוז. היר־ ידה בריבית הזכות מוסברת בשיפור מצב הנזילות של הבנקים הגדולים. בשוק המניות בבורסה, הורגשה אתמול מגמת מימוש רווחים. עם זאת, במספר ניירות עוד הופיעו ביקושים, שנמשכו בעליות שערים מתונות. אגרות החוב צמודות המדד עלו עד אחוז אחד. המאגנים החצי שנתיים של בנק הפועלים, אשר היו אמורים להתפרסם אתמול, יפורסמו היום. שער השקל לעומת של המטבעות והדולר במעט ולא השר תנה אתמול.

4000 קניינים ואורחים — כפולמהצפוי — הגיעו לתערוכת אגריטך

שטח הדגמה למוצרי השקייה מישראל יוקם בסין העממית

בהיקף של 20 דונם ★ עסקאות במאות אלפי דולרים נחתמו עם כמה מדינות במזרח אירופה

מאת צבי זרהיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שטח הדגמה למוצרי השקייה מישראל בהיקף של 20 דונם, יוקם בשבועות הקרובים, במכון למחקר חקלאי לאומי של סין העממית. הסכם על כך נחתם בין המכון הסיני לבין חברה ישראלית לציוד השקייה.

בנוסף, מתנהלים בימים אלה מגעים מתקדמים עם נציגים מסינג־ פור על רכישת ידע וציוד ישראלי עבור סין בהיקף נכבד. עסקה בשווי של חצי מיליון דולר למכירת שתי־ לים לסין העממית, נחתמה השבוע עם חברה ישראלית — פרטים אלה מסר אתמול מנכ"ל מכון היצוא רמי גוט לסיכום תערוכת "אגריטך 86".

עסקאות משמעותיות נחתמו גם עם מדינות במזרח אירופה נציגים מבולגריה שהגיעו לתערוכה חתמו על הזמנה בשווי של מיליון דולר לרכישת כימיקלים ומוצרי הדברה מישראל, הונגריה רכשה מוצרים ופרויקטים בהיקף של חצי מיליון דולר ופולין הזמינה מוצרים ותכשי־ רים במאה אלף דולר.

גם ממדינות עוינות

ל"אגריטך 86" הגיעו קרוב ל־ 4,000 קניינים ואורחים. זהו מספר שיא הכפול ממספר האורחים שהיה צפוי להגיע לתערוכה. האורחים הגיעו מ־106 מדינות ובהם גם ממדינות ערב — מרוקו, ירדן, לבנון ומצרים, ממדינות עוינות באסיה כמלזיה ואינדונזיה, וממרבית מדינות אפריקה השחורה. המשלחת הגדולה ביותר, ובה כ־700 איש הגיעה מספרד. המשלחת הלבנונית המפתיעה אף היא בגודלה — 170 איש.

המחלקה הטכנית של הקיבוץ הארצי, חתמה הסכם לתכנון פרויקט חקלאי בקולומביה שהיקפו 50 מי־ ליון דולר. חברה ממצביה, עומדת בפני סיכום הקמת חווה לגידולי שדה בידע וציוד ישראלי בשווי של עשרה מיליון דולר. קונצרן מוונצואלה, מנהל מו"מ מתקדם לשותפות בפרויקטים אגרו־תעשיי־ תים בהיקף של 30 מיליון דולר וחברה מארגנטינה לגידול בקר, עומדת להתום היום על פרויקט של 10 מיליון דולר במשק החלב.

חקלאים מירדן רכשו ב־2 מיליון דולר ציוד חקלאי מיצרן בג'נין וקניין איטלקי רכש 23 לולים מקיבוץ משמר העמק בסכום של 2 מיליון דולר.

משרד השיכון נערך להכפיל מספר יחידות הדיור החדשות שייבנו בגדה

מאת צבי זרהיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד הבינוי והשיכון נערך להכפיל את מספר יחידות הדיור החדשות המתוכננות להקמה בגדה. כיום, מוקמות מדי שנה כ־6,000 יחידות דיור בגדה. על פי התכנון של משרד השיכון יוקמו מדי שנה, בשנתיים הקרובות 12,000 יחידות דיור.

מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון שמואל שילה אמר ל"הארץ" כי בשתי שנות קיומה של ממשלת האחדות הלאומית לא הואט קצב הבנייה. לדבריו, לא יואט גם הקצב בשנתיים הקרובות. שילה הוסיף כי מספר התושבים בגדה, גדל בשנתיים האחרונות וכי כ־20 אלף תושבים חדשים עברו בתקופה זו לדירות חדשות.

הוא ציין כי כיום אין דירות פנויות ביהודה ושומרון. הוא ציין כי על המשרד להתאים את קצב הבנייה בגדה לביקוש. הוא ציין כי הביקוש לדיור בישובים קטנים באזור זה הוא גבוה יחסית.

שגריר חוף השנהב יגיש בשבוע הבא כתב האמנה

מאת עקיבא אלדר ושלמה שמיר סופרי "הארץ"

שגריר חוף השנהב בישראל ג'אן פייר בוני יגיש בשבוע הבא את כתב האמנתו לנשיא חיים הרצוג. היום ימסור השגריר את העתק כתב האמנה למנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי. השגריר הוא בנו של נשיא בית המשפט העליון של חוף השנהב. השגריר כבר פתח בפגישות במשרד החוץ ובימים הקרובים יפתח את השגרירות בירושלים.

בשיחה עם שר החוץ של חוף השנהב באו"ם אמר שמיר כי ישראל מוכנה להגדיל את הסיוע שהיא מגישה למדינה זו ולהרחיבו לתחו־ מים נוספים מלבד החקלאי והרפואי. שמיר רמז כי ישראל תראה בעין יפה אם חוף השנהב תפעל במדינות אפריקאיות אחרות שיקשרו קשרים דיפלומטיים עם ישראל. דובר השר סירב לנקוב בשמות של מדינות אפריקאיות שעם שרי החוץ שלהן מתכנן שמיר להפגש השבוע בניו יורק.

אדרי ימסור למלך חסן דיווח על שיחות הפסגה באלכסנדריה

מאת סופר "הארץ"

משלחת של חברי הכנסת, המשתתפים בכינוס האיגוד העולמי של יהודי מרוקו, עשויה אמש להיפגש בשעה מאוחרת עם המלך חסן השני בארמונו ברבאט.

חברי הכנסת רפי אדרי, מאיר שטרית, יצחק פרץ ואהרן אבוחצירא הוזמנו יחד עם ראשי האיגוד לפגישה עם המלך. לאחר מכן אמור אדרי להיפגש ביחידות עם המלך לצורך מסירת דיווח על פגישת אלכסנדריה. ראש הממשלה העביר באמצעות אדרי דיווח בעל פה על שיחותיו עם הנשיא מובארק וביקש את תמיכתו במהלכים המדיניים הבאים.

זו הפעם הראשונה שחברי כנסת מישראל נפגשים עם המלך. בביקורים בעבר במרוקו, נפגשו רק עם שרי ממשלה.

בראש המשלחת לפגישה עם המלך אמור היה לעמוד מר דוד עמר, נשיא קהילת יהודי מרוקו.

התעניינות תקשורתית רבה בשמיר בארה"ב

מאת שלמה שמיר, סופר "הארץ" בניו יורק

ניו יורק (מיוחד ל"הארץ"). נציגי העיתונות וכלי התקשורת בניו־יורק מגלים עניין ביצחק שמיר על רקע העובדה כי הוא עומד לקבל את ראשות הממשלה. למשלחת ישראל באו"ם הגיעו בקשות רבות לראיונות עמו. שמיר העניק ראיון ל"וואשינגטון פוסט" שי־ פורסם מחר. הוא יופיע המקר בתוכנית הטלוויזיה הפופולארית "בוקר טוב אמריקה" ויסעד צהרים עם קבוצה גדולה של עי־ תונאים ניו־יורקים.

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: ברוך ג'מילי
על: החלטת בית המשפט ששמר לא יתנוסס על המבנן בשער הגיא

★

גדל מספר המובטלים בעיירי הפיתוח 14% (עמ' 2)

★

התנועות הפיראטיות מרוויחות 100 מיליון דולר (שחור) לשנה (עמ' 3)

★

גזר ותפוחי אדמה נמכרים במחיר כפול (עמ' 4)

★

ההנהלה לא נענתה אך השביתה ב"אורדך" תמה (עמ' 4)

★

גרמניה חשפה מבריחי נשק לעיראק ואיראן (עמ' 5)

★

צפויה מחלוקת במפגש אירופי ללחימה בטרור (עמ' 5)

★

שני אסירים נדונו למאסר בבאר שבע (עמ' 6)

שרות הארץ

מזג האוויר

ירידה בטמפרטורות וע־ ליה בלחות. ירושלים 18—31, רמת־הגולן 19—32, נהריה 20—31, צפת 19—31, חיפה 23—31, טבריה 35—21, נצרת 22—51, עפולה 21—34, השומרון 19—32, תל־אביב 22—30, לוד 20—32, יריחו 21—39, עזה 23—29, באר־שבע 21—33, אילת 25—40.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4867	+0.0081
העברות	1.7670	— —
שחור	1.5000	— —

שער הסל

יציג	1.4892	−0.0062

בגליון זה 12 עמודים

עורכת את העמוד: אורית גלילי

ברז כזה רק צחורי יכול להציע.

ברז ROKAL צבעוני במחיר כחול לבן ומטהר "מי צורים" חינם.

"ברזים זה דרך חיים בשבילי. דרך שהחלה לפני 54 שנים כשאבי ז"ל הקים את מפעל הברזים הראשון בארץ. מאז היה בית צחורי לבית יוצר שהתמחה בברזים, ועד היום ספקם בארץ ובחו"ל כ־5 מליון ברזים. הלוואי והיו לנו מים רבים כל כך, כמספר הברזים שתכננתי, ייצרתי, מכרתי וקניתם".

ROKAL ברז הברזים

"זמן רב חיפשתי באירופה ברז מושלם שאוכל לייבא אותו לארץ. ברגע שנתקלתי ב־ROKAL ידעתי כי מצאתי את ברז הברזים. ROKAL פשוט מושלם: עשוי יציקת פליז, בעל מעברי מים רחבים מהרגיל, הפעלה חלקה, מנגנון קרמי משוכלל (בלי גומיות שנשחקות), מעצור בטחון המונע יציאת מים חמים מדי (חשוב לילדים), ועיצוב סופר מודרני בצבעים: אדום, צהוב, לבן, לבן זהב, שחור זהב, ובציפוי ניקל כרום, ציפוי זהב וכרום מט".

ROKAL צבעוני במחיר כחול לבן עם מטהר מים חינם.

"במבצע מיוחד ניתן להשיג עכשיו את ROKAL במחיר של ברז מתכת צבעוני מתוצרת הארץ.
... וזה לא הכל. כל מי שירכוש ROKAL עד אחרי החגים, (עד גמר המלאי), יקבל מטהר מים של "מי צורים", חינם.
שיהיה גם ברז טוב וגם מים נקיים ושנהיה כולנו בריאים".

צחורי

אזהרה — נציבות המים קובעת:
אם לא נחסוך במים — לא יהיו מים.

מכתב من الأصل

صورة عن الأصل

ראיתי שמעתי *

באדר בן 85 מי לא ירא

בציפייה דרוכה מחכים בתנועת החרות למוצאי השבת. עת תתגבר התנועה ותנועת בית"ר את יום הולדתו ה־85 של הד"ר יוחנן באדר, באר ותו־ערב חגיגית באולם העצ־מאות ב"מצודת זאב".

שני מוקדי התעניינות מיוחד־לים יהיו בערב זה האחד, מכתב הברכה המובטח של ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, והאחר, דבריו של חתן המסיבה. יוחנן באדר אינו חוסך שבטו באמת. כזכור, באותו היה אחד הגורמים לפיצוצה של ועידת חרות האחרונה, כשתקף את דוד לוי ומתנגדו. אנשי לוי שיסעו את דבריו ופרצה מהומה. אין ספק שבאדר יתייחס בדבריו למעשה בתנועת החרות. סגן ראש הממשלה, דוד לוי, כבר אישר את בואו ואף הבטיח להשיב לבאדר — אם יתוקף.

למסיבה הוזמנו כל שרי תנועת החרות, חברי כנסת ושרים ממפלגות אחרות. יצחק שמיר והאריאל שרון עושים בחו"ל ולא יוכלו להתפנות. כן יבואו הד"ר יוסף בורג (מפד"ל), הר"ב אברהם שפירא (אגודת ישראל) וכמה אישים בכירים מהמערך, שאינם נראים כל יום ב"מצודה".

אילן שחורי

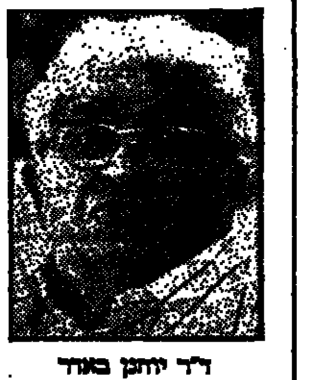

ד"ר יוחנן באדר

רמטכ"ל דו־לשוני

מדבר אנגלית או לא מדבר? — זו השאלה שהתחבטו בה 450 צירי הקונגרס העולמי של "אורט", שהתכנס בירושלים השבוע. הרמטכ"ל, משה לוי, הוזמן להופיע לפני באי הקונגרס ותלמידי מכללת "אורט" בגבעתרם ירושלים. הטקס כולו התנהל על טהרת האנגלית ורק הרמטכ"ל היה היחיד שעלה לבימה והחל לשאת דבריו בעברית. כשראה הרמטכ"ל כי תרגום דבריו לאורחים גוזל זמן יקר, החליף מהלך ועבר לאנגלית, ולא סתם אנגלית: ביטויים שנים שהתיבל בהם הרמטכ"ל את נאומו עוררו התפעלות בקרב שומעי־אנגלית שבאולם. כאשר שאלו מדוע לא פתח הרמטכ"ל מיד בשפתו של

שייקספיר, השיבו להם הישר־אלים: "לפניכם דוגמה מובהקת לתרגילי ההטעיה של צה"ל".

ע. שושן

לזכרו של חלוץ האורטופדיה

יום עיון לזכרו של הפרופ' אליהו (ארנסט) שפירא, ממייסדי האורטופדיה בישראל, יהיה היום בבית סוראסקי בתל־השומר, במלאות עשר שנים למותו. המפגש, שישתתפו בו טובי האורטופדים מישראל ומ־חו"ל, הוא פרי תכנונם המוקדם ויוזמתם של הפרופ' הנרי הור־ושובסקי והפרופ' יצחק פריין, האורטופדים של בית־החולים תל־השומר, שבו עבד המנוח שנים רבות.

ביום העיון יסקרו מומחים בעלי שם את התפתחות האורטופדיה, בכלל זה, ידובר על פתרונות חדשים להחלפת מפרקים. שר הבריאות, מרדכי גור, הבטיח את השתתפותו באירוע שיציג מקבץ מזוות גדיר.

חיים גלאון

עופרה חזה — השיניים של המדינה?

מה עוד צפוי לנו? זה עתה נחתמה עסקת פרסום בין הזמרת עופרה חזה וחברת "יטבתה". חזה תופיע במודעות הפרסום ובפוסטר בריח בזהוך חופשי ותפרסם משחת שיניים. תשדיר הרדיו שתשמיע הולחן במיוחד והותאם לסגנון שירתה וקולה.

חזה נתנה, לדברי הפרסו־מאים, את הסכמתה למסע פרסום זה "אך ורק משום שהיא משתמשת במשחת שיניים מסוימת זו והיא מעידה על כך בפה מלא".

ע.ר.

גרסה ישראלית ל"הארד רוק קפה"

לטיילת התל אביבית נוסף מאתמול עוד מקום בילוי בס־גנון "הארד רוק קפה", רשת המסעדות האמריקאית המגישה מוסיקת רוק וג'אנק פוד". זה מקום מפגש פופולארי לאוהבים לראות, להיראות ולהתחכך במפ־ורסמים. הגרסה הישראלית, הקרויה "רוק קפה", נפתחה ליד מלון "ימית" ועל קירותיה מראות ענקיות שעליהן ציורי מכחול, כתובות ומשפטים הי־סטוריים, תמונות של שחקני קולנוע מפורסמים ומתקרה מאירים את המקום זרקורים.

הכוונה, אומרת סיגל עידן, מעצבת הפנים, ליצור מקום הנראה כמו אתר צילומים או בימת חזרות. מאר אמריקאי.

נחום הגרודקי

בעריכת עידית רוזנבלום

מסתמן פיצול בקרב תלמודי התורה המבקשים להקים רשת אוטונומית

שך, עובדיה יוסף ומועצת חכמי התורה פסקו שאסור להצטרף לאגף לחינוך ממלכתי־דתי ואילו מרדכי אליהו פסק שאפשר

מאת נילי מנדלר סופרת "הארץ" לענייני חינוך

מסתמן פיצול בקרב תלמודי התורה הספרדיים, המבקשים להצטרף למשרד החינוך, כרשת אוטונומית, כדי לזכות במשאבים. מנהלים של תלמודי תורה אחדים איימו בימים האחרונים על נציגי תנועת ש"ס, כי אם לא תתבצע ההצטרפות בהקדם, יפרשו מהרשת ויצטרפו למשרד החינוך באופן עצמאי.

הרקע לחילוקי הדיעות הוא בהב־דלי גישות בין גדולי הרבנים, בקשר להצטרפות מוסדות אלה למשרד החינוך. בין הפוסקים אין תמימות דעים ולפיכך, אין תמימות דעים גם בין תלמודי התורה הזקו־קים לאגף. הרב אליעזר שך, הרב עובדיה יוסף ומועצת חכמי התורה פסקו, שאסור להצטרף לאגף לחינוך ממלכתי־דתי ואילו הרב הספרדי הראשי, מרדכי אליהו ורבנים נוס־פים, פסקו שאין רע בהצטרפות לאגף.

בשל פסיקתם של שך ויוסף, מחפשים עתה ראשי ש"ס דרך להצטרף למשרד החינוך, שתהיה מקובלת על הרבנים. סגן שר הדתות, הרב רפאל פנחסי, התבטא אתמול בנוגע ללחצים שהפעילו אגודת ישראל והחינוך העצמאי נגד הצטרפות הרשת לאגף לחינוך ממלכתי־דתי. "הם דחפו את אנשי הסיפים והצליחו, עכשיו הם ממשי־כים לטפטף, כדי למנוע הקמת רשת חינוך עצמאית משלנו".

המשנה למנכ"ל החינוך העצמאי, הרב שמואל וינברג, אמר בתגובה: "איננו פוחדים מקונקורנציה". הוא הוסיף, כי מרכז החינוך העצמאי הזמין את שר החינוך לבקר במוסדו־תיו ובביקור תידון גם בעיית הרשת הספרדית.

משפחת אניאלי שולטת ב־41% ממניות פיאט

מאת חולדה ליברנומה

פירנצה, (מיוחד ל"הארץ"). נשיא חברת פיאט, דג'אני אניאלי, אישר אתמול, שרכישת חלקה של לוב בחברת פיאט עלתה שלושה מי־ליארד דולר (קרוב ל־14 אחוז ממניות החברה). הוא הסביר, שש־ליש מסכום זה נרכש על־ידי חברת הגב הנשלטת על ידי משפחתו — אי.אפ.אי, שיימכרו בבורסה האיטל־קית. יתר שני השלישים שנרכשו על ידי הדיישה בנק הבנק האיטלקי מאריו בנקה, יימכרו בבורסות בעולם ובאיטליה. כך תש־לוט משפחת אניאלי בקרוב ל־41% מכלל מניות חברת פיאט.

לוב הרוויחה בעסקה, מאז התמה על ההסכם עם פיאט ב־1976, פי שבעה מהסכום שהשקיעה.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ברוך ג'מילי

על: החלטת ביהמ"ש, ששמו לא יתנוסס על הבנין בשער הגיא

גרמו לי עוול נורא

אתה מאוכזב מהחלטת נשיא בית המשפט העליון, שהכתובת עם שמך לא תתנוסס יותר על אחד מבנייני משאבות המים בדרך לירושלים?

מה אתה מתאר לעצמך? אני חושב, שההחלטה זו גרמה לי עוול נורא. מה ביקשתי בסך הכל? לא כסף וגם לא תמורת כסף, אלא רק שיחזור של הכתובת, שהיתה שם מ־1948. אתה יודע, שיש חוק, הקובע, שאחרי 30 שנה אסור לבעל הבית למחוק כתובת שמופיעות על הבניין? קוראים לזה זיקת הנאה שלא לטובת מקרקעין. יותר מהחלטת בית המשפט צער, הרגיזה אותי החלטת השופט להטיל עלי קנס של 2,000 שקל. זה לא צודק.

שמע מה כך חשוב לך, ששמך יתנוסס על בניין המשאבות?

אני אשאל אותך, מישהו מוחק כתובת מימי נפוליאון, שמוצאים בחפירות ארכיאולוגיות? בוודאי שלא. אומרים שזו כתובת בעלת ערך היסטורי. כשכתבתי את שמי על הבניין ב־1948, לא חשבתי על פרסומת אישית. מילאתי את תפקידי כאיש צבא במסגרת משמר העם. ישבתי וישנתי בבניין הזה במשך שלושה חודשים, ורציתי להנציח את התקופה.

אבל טוענים שהכתובת עם שמך מכערת את הנוף.

אינו מין טענה מגוחכת זו. ראית פעם את הבניין מקרוב? שמת לב? אינו הכתובת יש שם מ־1948 לא נכבש לתוכו, ולא פינו את הלכלוך והזוהמה. אני הצעתי, שבמקום הכתובת עם שמי, יקבעו על הבניין שלט קטן עשוי שיש, ועליו יכתבו את שמותיהם של כל אלה, שנהרגו בשיירות לירושלים במלחמת השחרור. אמרתי גם, שאני מוכן להיות האיש, שישמור את האתר הזה.

אבל במקום זה מקורות מוחקו עם זפת את שמי, שמעורר אצל אנשים שמבקרים במקום זכרו־נות. עכשיו כתם הזפת מלכלך יותר את הבניין מאשר השם שלי.

נדמה לי, שכל ה"צרות" שלך החלו מאז ששלמה ארצי כתב ושר את השיר עליך.

אין לי טענות אליו. להיפך, אני מודה לו. במשך 35 שנים שירתי בצה"ל. השתתפתי בכל מלחמות ישראל, ויש לי שבעה "עיטורי מלחמה".

אתה מרוצה מהפרסום הרב שהשיר והכתובת בשער הגיא נתנו לך?

תגיד לי, מי לא אוהב פרסומת? מי לא אוהב, שיראו אותו בטלוויזיה? אני לא מתבייש בכך, ומודה בגלוי, אני אוהב פרסום.

אתה מתכוון להמשיך במאבק להנצחת שמך, או שהרמת ידיים?

אני אמשיך במאבק. אני רוצה לספר לך, שערבי שגר בכפר אבו־גוש, ששמע שמחקו את שמי, לקח שלט גדול כתב עליו "ברוך ג'מילי" והציב אותו בכרם שלו ליד הכפר. זו בושה, שערבי מבין את החשיבות, שיש לכך, וחברת "מקורות" לא מבינה.

גדל מספר המובטלים בערי הפיתוח ב־14%

מאת עדנה אירידור סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

מספר המובטלים בערי הפיתוח גדל ב־14 אחוז מ־4800 ביולי ל־5500 באוגוסט. השיעור הנוכחי בערי הפיתוח מגיע כ־24 אחוז מהמובטלים בארץ — גידול של אחוז לעומת מאי ויוני השנה. נתונים אלו כלולים בסקר החודשי של הרשות לתכנון כוח אדם במשרד העבודה והרווחה.

שיעור האבטלה הגבוה ביותר שורר בעיירות שבדרום הארץ. מצוקת האבטלה באיזור מתרכזת בנתיבות, שם הגיע שיעור האבטלה ל־11.9 אחוז מכוח העבודה המקומי, לעומת 9.4 אחוזים בחודש שעבר. בעיירה השכנה שדרות שיעור האבטלה עלה ל־11.2 אחוז לעומת 10.2 אחוז ביוני, עקב צמצום התעסוקה במפעלי בניה, במשתלה אזורית ובמפעלי תעשיה באזור. באופקים הוכפל שיעור המובטלים בחודש האחרון, והגיע ל־9.5 אחוזים מכוח העבודה המקומי לעומת 4.8 אחוזים בחודש קודם. על הגידול באבטלה במקום השפיעה בין השאר מצוקת מפעל "אופאר".

שיעור האבטלה הגבוה בעיירות הפיתוח שבצפון הארץ נמצא בבית שאן: 8.5 אחוזים מכוח העבודה המקומי לעומת 6.5 אחוזים לפני חודש. כאן התמידה האבטלה בשל קשיים אצל כמה מפעלים, שאחדים מהם נאלצו לצמצם מספר עובדים ואחרים נסגרו. ביקנעם שיעור המובטלים 5.9 אחוזים מכוח העבודה המקומי. בעיירה חוששים מהחמרת המצב עקב ההכרזות על פיטורים צפויים במפעל סולתם הסמוך, בשל ירידה בהיקף ההזמנות.

שמיר: ממשל גורבאצ'וב — יין עתיק בבקבוק חדש

אומר לעיתון "ניו־יורק טיימס" על ההבדל בינו לבין פרס: לכל אדם הסגנון שלו

מאת שלמה שמיר סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק, (מיוחד ל"הארץ"). נימה נוקשה כלפי בריה"מ, המנוגדת לגישה הפייסנית של ראש הממשלה, שמעון פרס, בעת ביקורו בארה"ב, מור־גשת בראיון שהעניק יצחק שמיר לעיתון "ניו־יורק טיימס".

אחד ממקורביו של שר החוץ, שהתבקש להגיב על ההבדל בטון כלפי בריה"מ, אמר לסופר "הארץ": "שמיר ביקש להעמיד את גישתנו כלפי בריה"מ בפרספקטיווה נכונה".

שר החוץ הישראלי אמר בר־איון: "אנו לא סבורים, כי עלינו לשלם מחיר תמורת שינויי סוביטי בעמדותם כלפי ישר־אל". הוא ציין, כי על הסובי־טים יהיה לנטוש את השקפתם, שעל ישראל לסגת מכל השט־חים. שמיר הוסיף: "לא מתוך מצב של יאוש וחוסר תקווה אנו עומדים על כך, שבריה"מ תשנה את גישתה כלפינו, אך זה תלוי בסובייטים". שמיר אמר, כי בריה"מ בהנהגתו של מיכאל גורבאצ'וב נראית עד כה כיין עתיק בבקבוק חדש. "זה אותו משטר, עם אותן סיסמאות, ועד כה לא נראה שום שינוי מבטיח". שר החוץ הוסיף, כי רק מתן אשרות יציאה לאלפי יהו־דים ייחשב לשינוי. בהמשך הראיון אמר שמיר, כי יש הב־דלי גישה בינו לבין שמעון פרס, ולכל אדם הסגנון שלו.

דיפלומטים, שיש להם קש־רים עם נציגים סובייטיים אמרו, כי על סמך הערות ששמעו מהסובייטים נראה, כי גם הסובייטים סבורים, שהפגישה עם פרס היתה טובה ועניינית, והם מתייחסים לשיחה כאל אירוע מדיני חשוב.

בתי המלון יורשו להציג מחירים גם בדולרים

מאת זוהר בלומנקרנץ סופר "הארץ" לענייני תיירות

בתי המלון בישראל יוכלו מעתה להציג מחירים בערכים דולריים בלבד בחדרים ובמסע־דות. בהתאם להיתר חדש של משרד התיירות, יהיו בתי המלון רשאים להציג מחירים בערכים דולריים בלבד בחדרים, בתנאי שיפרטו את המחירים בשקלים בלוח שיוצג בקבלה בצורה בולטת לעין. אין מניעה שבנוסף לזה, המחירים יוצגו בקבלה גם בדולרים על הלוח שמספק המשרד הממשלתי למלון.

לגבי המסעדות, המלון יהיה רשאי לנקוב מחירים בדולרים בתנאי שיציין את המחיר בשקלים ליד וכן יהיו במסעדה תפריטים הנוקבים את המחיר בשקלים.

באשר למחירי שירות נוספים ("אקססוריז"), הוגבה להציג את המחיר בשקלים, אך מותר יהיה לציין גם את המחיר בדולרים, לנוחות התיירים.

נער נפצע בקטטה עם חבר

(ע). נער בן 14 מחיפה נפצע כאשר נחתך בשבר בקבוק בשעת קטטה עם נער בן גילו.

אמש סמוך לשעה 5.30 בערב, במרכז המסחרי בשכונת קרית שפר־ינצק בחיפה, פרצה קטטה בין שני הנערים על רקע עלבונות אישיים. לפתע נטל אחד הנערים שבר בקבוק וגרם לחתכים בגופו של הנער השני. האחרון הועבר לבית חולים, שם קיבל טיפול רפואי ושוחרר לביתו.

הבוקר יובא הנער החשוד בד־קירה בפני שופט שלום. הוא עצור בידי אנשי מחלק הנוער של משטרת מרחב חיפה.

שר המשפטים האמריקאי יקבל דו"ח חקירה על הפעילות הנאצית של קורט ואלדהיים

ואשינגטון (ע"ד). שר המשפטים האמריקאי, ארווין מיז, יקבל בשבוע הבא דיווח על חקירת משרד המש־פטים בהאשמות, כי נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, עסק בפעילות נאצית — כך אמר אתמול דוברו של מיז.

שר המשפטים יקבל דיווח מהמחלקה הפלילית של משרד המשפטים, בדבר עברו של ואלדהיים.

אם ואלדהיים השתתף ברדיפות מטעם הנאצים, יהיה על שר המש־פטים מיז להחליט אם לכלול את מזכיר האו"ם לשעבר ברשימה מיוחדת של שירות ההגירה, האוסרת כניסה לארה"ב.

אולם החלטתו של מיז תהיה בעיקר סימלית, שכן מעמדו הדיפ־לומטי הנוכחי יאפשר לו לבוא לארה"ב, למרות הרשימה השחורה.

ביטול השתתפות בכינוס בארץ

נשיא איגוד הרופאים המרדימים באירופה, פרופ' אוטו מאיירהופר מאוסטריה, ביטל את השתתפותו בקונגרס הבינלאומי ה־14 של אגודת המרדימים הישראלית, שנערך לפני שבוע בחיפה, על רקע המתיחות השוררת בין אוסטריה לישראל בעקבות בחירת קורט ואלדהיים לנשיא אוסטריה.

פרופ' מאיירהופר, מחלוצי הרד־מים המודרניים באירופה, הודיע על ביטול השתתפותו לנשיא הכינוס בחיפה, פרופ' ג'סמונד בידקין. הוא הדגיש, כי אין שום סיבה, כאילו מניעים אנטישמיים הביאו לביטול השתתפותו.

להט הבטיח לברר חילופי גידופים בין זאבי לטסה

מאת חיים הנדוורקר סופר "הארץ" בתל אביב

חברים בהנהלת עיריית תל אביב תבעו אתמול בישיבתה השבועית, כי ראש העיר, שלמה להט, יתבע התנצלות ממנכ"ל מוזיאון הארץ, רחבעם זאבי, על התבטאויותיו נגד חבר ההנהלה, חיים טסה.

ב"הארץ" פורסם, כי במסיבת פרידה למנכ"ל משרד הפנים היוצא, חיים קוברסקי, התבטא זאבי נגד טסה "אני משתין עליך". טסה השיב לו "אני מחרבן עליך".

זאבי שיגר לגורמים שונים מכתב, ובו פרוטוקול שחיבר בעצמו. הוא טען בו, כי לא התבטא כפי שפורסם בעי־תון "הארץ".

בישיבה אתמול אמרו כמה ממשתתפיה, כי הדברים שפורסמו בעיתון "הארץ" היו מדוייקים והם שמעו אותם במו אוזניהם. ראש העירייה, שלמה להט הבטיח, כי יקיים בירור בפרשה.

חבר מועצת עיריית תל אביב, אריה צוקר, פנה לראש ועדת הביקורת, אברהם פורת, ודרש ממנו להעלות את הנושא לדיון בוועדה.

הורים משביתים הלימודים בארבעה מוסדות של אילן

מאת סופרת "הארץ" לענייני חינוך

הורים ל־200 ילדים פגועי גפיים, בארבעה מוסדות של אילן (איגוד ישראלי לילדים נכים), משביתים את הלימודים מהבוקר. ביום ראשון הבא יפגינו ההורים מול לשכת שר החינוך בירושלים.

ההורים מוחים על כך שמשרד החינוך פיטר בסוף שנת הלימודים שעברה את כל העובדות הפרה־רפואיות בארבעה מוסדות אלה (שני בתי ספר ושני גנים). מדובר ב־16 פיזיותרפיסטיות, מרפאות בריבוי ומרפאות בעיסוק.

לאחר משא ומתן בין ההורים לבין משרד החינוך התברר, כי המשרד מוכן לשוב ולהעסיק את העובדות, אולם לא בתקן של עובדות הוראה, כפי שהיה עד כה. משמעות הדבר היא, שהעובדות ייאלצו עתה לעבוד 42 שעות שבועיות, בעבור אותו שכר שקיבלו בעד 30 שעות עבודה שבועיות. יצויין, כי במוסדות אילן אחרים מועסקות עובדות פרה־רפואיות, בתקן עובדות הוראה כבעבר.

מנכ"ל אזורים: "פעילות שיכון ופיתוח פוגעת בחברות הבנייה"

מאת יהודה שרוני סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הפסקת פעילותן של חברות הבי־טוח קידום והרמון, שעד כה סיפקו פוליסות ביטוח לרוכשי דירות, עלולה לסכן גם את מעמדן של חברות הבנייה האיתנות — סבור אריה גיסין, מנכ"ל אזורים, המכהן כיו"ר ועדת החברות במוסד המאוחד לענף הבנייה.

לדברי גיסין, ההוראה להפסיק את פעילותן של חברות הביטוח אילצה את חברות הבנייה לפנות אל הבנקים כדי לקבל ערבויות בנקאיות בעבור רוכשי הדירות. אולם, לחברות בנייה פרטיות רבות אין אפשרות לספק ביטחונות עבור הערבויות. לדבריו, הבעיה עלולה לסכן גם את מעמדן של החברות האיתנות.

גיסין קרא לאוצר לאשר את פתיחתן מחדש של חברות הביטוח עם אפשרות גיבוי ממשלתי, בצורת ביטוח משנה. לדבריו, את הגיבוי [illegible]

תלונה על אפליה

מנכ"ל אזורים גם התלונן על האפליה בין חברות הבנייה הפרטיות לבין חברת שיכון ופיתוח הממשל־תית. לדבריו, חברת ענבל הממשל־תית מנפיקה ערבויות ללא הגבלה לשיכון ופיתוח, ועקב כך יכולה חברה זו להרשות לעצמה למכור דירות בעלות נמוכה יותר. מנכ"ל אזורים גילה כי הממונה על הביטוח באוצר הסכים עם הקבלנים כי אין לנהוג איפה ואיפה בין חברות הבנייה לחברות שיכון ופיתוח, אך הוא הפנה את הקבלנים לחשב הכללי באוצר.

היום יתכנו שיבושים בשידורי הטלוויזיה

מאת לילי גלילי

שיבושים עלולים לחול בלוח משדרי הטלוויזיה היום, לאחר שעובדי הטלוויזיה (העיתונאים הטכנאים והעובדים המינהליים) חי־דשו את העיצומים, במסגרתם אין הם חורגים מ־12 שעות נוספות שבועיות המותרות על פי החוק. כן בוטלה מסיבה זו הקלטת תו־כנית "זה הזמן" המיוחדת לראש השנה, ו"סיבה למסיבה" לא תוקרן ככל הנראה ביום שישי, מכיוון שאי אפשר יהיה לסיים את עריכתה במסגרת השעות הנוספות המוגבלות.

העובדים החליטו על נקיטת הצעדים מחדש, לאחר שההנהלה עומדת בסירובה להיכנס עימם למו"מ על יחודיות המקצוע. זאת, על אף שהחלטת הוועד המנהל מהשבוע נתנה הכרה ליחודיות העבודה בטלוויזיה.

העובדים מותחים ביקורת קשה על עמדתו של המנכ"ל, אורי פורת, שבשיחת טלפון ממקום שהותו בפאריס, הורה לא להיכנס למו"מ עם העובדים. הם הביעו מורת רוח גם מכך, שהממונה על כוח האדם בטלוויזיה, עמרם עמר, הודיע שאין תוקף להחלטת הוועד המנהל המכירה ביחודיות המקצוע.

"להט" זכה בפרס

סרטו של במאי הטלוויזיה רם לוי "להט", זכה אמש בפרס איטליה היוקרתי לתוכניות טלוויזיה. הסרט עוסק בבעיות של אבטלה בישראל. הוקרן לא מכבר בטלוויזיה הישראלית.

עיריית כרמיאל
מכרז מס' 18/86
השכרת משרדים במרכז המסחרי

עיריית כרמיאל מכריזה על קבלת הצעות להשכרת המשרדים הנ"ל. הפרטים, תנאי המכרז וטפסי הצעות מחירים ניתן לקבל במשרדי מהנדס העיר בשעות העבודה הרגילות תמורת תשלום של 100 ש"ח שלא יוחזרו.

את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה עליה יצויין מספר המכרז. המעטפה ניתנת עם חומר המכרז.

החומר יוחזר לעירייה בדואר רשום או יובא ישירות למזכירות העירייה, יוחתם שם ויוכנס לתיבת המכרזים בעירייה.

החזרת החומר עד תאריך 6.10.86. על מגישי ההצעות לצרף ערבות בנקאית או שיק בנקאי בגובה 250 ש"ח לכל משרד לתקופה של 90 יום.

אין העירייה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ברוך ונגר, ראש העיר

6 חגיגות תיאטרון

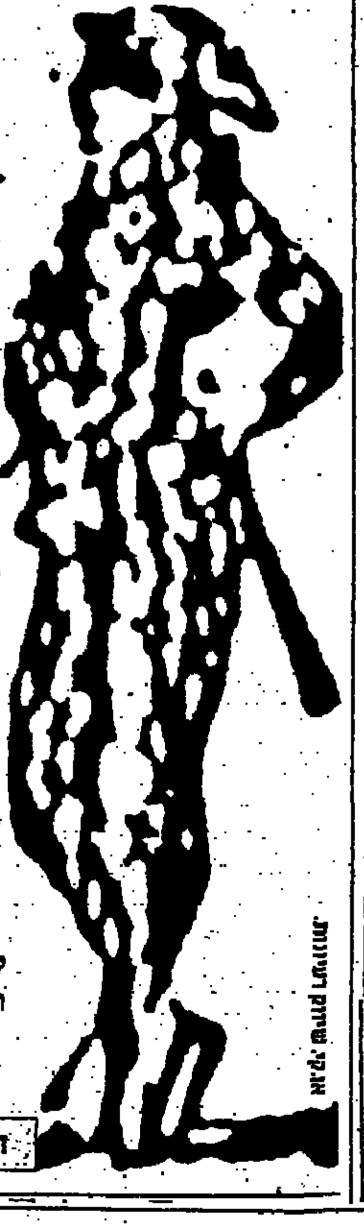

מתנה לחגים

הענק ליקירך מסע תרבותי מרתק למשך כל עונת התיאטרון.
מנוי לתיאטרון הקאמרי
רכוש עכשיו ב־40% הנחה מנוי־שי.
ל־6 הצגות: בכרטיס המנוי מקום שמור ל־4 הצגות הבמה הגדולה, הצגה לבחירה מהצגות "קאמרי 2" ב"צוותא" והצגה לבחירה מהצגות תיאטרון חיפה בקאמרי. מקבל השי יהנה מהטבות נוספות: 50% הנחה ל"שבת עונג" - הבכורות האקטואליה התרבותית של בוקר שבת, 50% הנחה להצגות "קאמרי 3" הנחות להצגות נוספות בקאמרי ובהבימה. מנוי־שי לקאמרי החל מ־58 ש"ח ב־3 תשלומים ובאמצעות כרטיסי אשראי.
לחברי עובדים הנחות מיוחדות בקניה מרוכזת.

לפרטים והזמנות נא לפנות למחי' המכירות: טל. 03-245211, רחוב דיזנגוף 101 תל־אביב.

הקאמרי
התיאטרון של תל־אביב

המעלות של אל על

	מעל' מינימום	מעל' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	8	15	מ"ח	13	19
אתונה	20	27	מ"ח	17	22
בוקארשט	16	23	מעונן	9	24
בזיל	8	16	מ"ח	8	19
וינה	11	22	בהיר	10	20
ז'נבה	12	17	ממטרים	11	19
לונדון	9	15	מ"ח	12	28
ליסבון	15	20	מ"ח	18	22
מדריד	14	21	מ"ח	16	25
ניו־יורק	20	28	מ"ח	15	20
פאריס	11	17	מ"ח	10	20
פרנקפורט	10	16	מ"ח	9	18
ציריך	10	16	ממטרים	10	20
קהיר	25	35	בהיר	28	38
קופנהאגן	10	15	מ"ח	8	12
רומא	20	27	מ"ח	13	25
שטוקהולם	5	11	מ"ח	8	14

אל על EL AL

במלאות שנתיים לפטירת יקירנו

אינג' יוסף (יושקו) רייזנר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום א' כ"ד באלול תשמ"ו (28.9.86) בשעה 16.30 בבית העלמין בקרית־שאול

נפגשים ליד השער של בית העלמין הצבאי

המשפחה

אזכרה וטקס גילוי מצבה ליקירתנו

הלנה פלטוס ז"ל

תתקיים ביום ראשון כ"ד באלול תשמ"ו 28.9.86 בשעה 4.00 אחה"צ
בבית העלמין בקרית־שאול
הפגישה ליד השער

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בע"פ ובכתב

בנותיה: צפורה סלע־ינאי ומשפחתה
אביבה ודהרטן ומשפחה
וכל המשפחה

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

זלמן תגרי

ההלויה תצא היום יום חמישי כ"א אלול תשמ"ו 25.9.86 בשעה 1.00 אחה"צ מבית ההלויות העירוני רח' דשנה 5 ת"א לבית העלמין ה"דרום" בגבול חולון בת־ים

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים

המשפחה

מולטיסיסטם
תנור אחד
שהוא שניים!

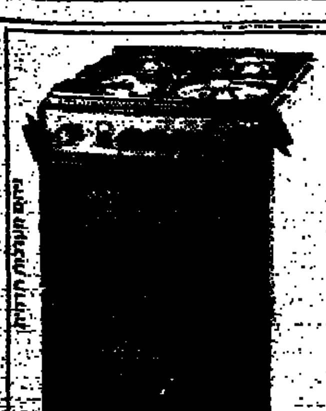

התידוש האחרון של אלקטרה - תנורי מולטיסיסטם עם שתי שיטות אפייה:
• הכפתור השמאלי - לאפייה בשיטת הטורבו.
• הכפתור הימני - לאפייה בשיטה הרגילה.

שימי לב!
לפני שאת קונה תנור - בקשי לראות את תו התקן הישראלי.
תנורי מולטיסיסטם של אלקטרה נושאים את אישור מכון התקנים.

אלקטרה
הנוחות שלך - האתגר שלנו

להשיג בחנויות אלקטרה ובחנויות החשמל המובחרות ברחבי הארץ

12

משרד הבריאות: ההחלטה על הפעלת רידינג ג' התקבלה בלי ידיעתנו

למרות שוועדה מקצועית בודקת זה כמה חודשים את הנושא

מאת חיים הנדוורקר, כתב "הארץ" בתל אביב

גורמים מקצועיים בכירים במשרד הבריאות הביעו אתמול פליאה על שוועדת השרים לענייני כלכלה החליטה להפעיל מחדש את תחנת רידינג ג' בנמל תל אביב בטורבינות גז שעה שוועדה מקצועית בראשות איש משרד הבריאות טרם סיימה את עבודתה בכל הקשור בהשפעות הבריאותיות הצפויות עם הפעלת הטורבינות במקום.

יתר על כן, אנשי הוועדה כלל לא ידעו, כי ועדת השרים מתכוונת לקבלת החלטות. הוועדה בראשות ד"ר שמואל ברנר, ראש המכון לחקר בריאות הסביבה, פועלת חדשים אחדים, ובה נציגים ממשרדי ממשלה, וביניהם ממשרד האנרגיה. הוועדה הגיעה לשלב מתקדם בדיונים, אך טרם סיכמה אותם.

במשרד הבריאות גורסים, כי מן הראוי היה להמתין בקבלת ההחלטות עד לתום עבודת הוועדה ולאחר שתקבל החלטות.

שמואל אלגרבלי, דובר משרד הבריאות, אישר, כי בישיבת ועדת השרים שלשום לא השתתף כל נציג ממשרד הבריאות למרות שעל פי חוק רידינג, למשרד הבריאות הסמכות החוקית לקבוע מה השלכות על בריאות הציבור עקב הפעלת תחנת כוח.

בתגובה מסר אבישי אמיר, דובר משרד האנרגיה, כי מדובר בהתקנת שתי טורבינות גז, שיפעלו מעט שעות בשנה — בשעות השיא. משה שחל, שר האנרגיה והתשתית, אמר, כי משרדו יקבל על עצמו כל מה שידרוש העירייה וגוף של הסביבה, שיבדוק את הנושא על כל צדדיו על מנת שרידינג ג' לא יהיה מפגע.

ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) דורש לכנס את ועדת הפנים של הכנסת כדי לדון בהחלטת ועדת השרים לענייני כלכלה להפעיל את תחנת רידינג ג'. לדבריו, תגרום הפעלת התחנה פגיעה חמורה ביותר בתושבי העיר והסביבה ובאיכות חייהם.

"לא נוכל לתת יד להחלטה זו. כשהוקמו את רידינג ד' הובטח, כי רידינג ג' תושבת, וזה היה אחד התנאים להקמת תחנת הכוח רידינג ד'. גם אם יקימו ועדה שתבדוק את העניין, ותמליץ המלצות, הרי בסופו של דבר, כמקובל בארץ, יפעילו את התחנה, אבל את ההמלצות לא יבצעו בטענה של העדר תקציבים".

מחר ייפגשו השר שחל, ראש עיריית תל אביב שלמה להט ומנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי לדון בנושא.

הרמטכ"ל: יש להגדיל תקציב הביטחון הבא

מאת ראובן פדהצור, הכתב הצבאי של "הארץ"

צה"ל יציג בשבועות הקרובים בפני שר הביטחון עמדה, כי על־מנת לעמוד בצרכי הביטחון המתוכננים, יש להוסיף לתקציב הביטחון בשנה הבאה 150־200 מיליון דולר — אמר אתמול הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי במסיבת כתבים צבאיים לסיכום שנת תשמ"ו.

לדברי הרמטכ"ל, הגיעו בצה"ל למסקנה, כי לצורך קיום תפיסת הביטחון, ולאור הטכנולוגיות הדרושות לקרב העתידי, יידרש לצה"ל תקציב הדומה בגודלו לזה שהיה לו בשנת 1982. פירוש של דבר, תוספת של 500־600 מיליון דולר לשנה לעומת התקציב הנוכחי.

ג'יינס: ישראל מכרה מזל"טים לדרא"פ ושווייץ

מאת שאול צדקא, סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). ישראל היא המדינה היחידה בעולם שיש לה ניסיון בהפעלת מטוסים־ללא־טייס. היא מכרה מזל"טים רבים לשווייצריה ולדרום־אפריקה — כתב השבועון לענייני הגנה "ג'יינס" בסקירה מיוחדת על מזל"טים.

השבועון מוסיף, כי המזל"טים הישראליים — "מסטיף", "פיונייר" ו"סקאוט" — מצטיינים בביצועיהם הודות למערכות צילום ולייזר.

קורפו פעל להקפיא רכישת שש מכוניות ברשות שדות התעופה

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תעופה

רשות שדות התעופה הקפיאה, בהתערבותו האישית של שר התחבורה חיים קורפו, תכנית לרכוש שש מכוניות חדשות לפקידות הבכירה.

אתמול נודע, כי רשות שדות התעופה ביקשה לרכוש שש מכוניות חדשות מסוג סובארו 1300 לבכירים ביותר בפקידיה במקום מכוניות מאותו דגם משנת ייצור 81. אולם, בהוראתו הישירה של שר התחבורה, חזר בו, בשלב זה, מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי גוב־ארי, מהתכנית.

מרשות שדות התעופה נמסר אמש בתגובה, כי אכן תכנית הרכישה הוקפאה. אולם, בנושא הזה יש יותר יסודות של הכנסים פסיכולוגיים וציבוריים מאשר מעשיים שכן ההוצאות הכרוכות בתיקונים השוטפים של כלי רכב ישנים מצטברות לסכומים, המתקרבים להפרשי המחיר בין המכוניות הישנות לחדשות.

נבון מעכב שידור סידרת "אשכרה" בגלל היעדרות אשכנזים בתוכניות

את הסידרה, העוסקת ביחסי יהודים־ערבים, יזם השר עצמו

מאת עלי מוהר, כתב "הארץ" לענייני חינוך

ממקורות בטלוויזיה הלימודית נמסר, כי שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, מנע עד היום את שידור הפרקים הראשונים במבזק ליהודים ולערבים "אשכרה", שמפיקה הטלוויזיה החינוכית, מחשש לתגובות הציבור. בשבוע הבא הוא עומד לצפות בהקרנה נוספת. הטענה העיקרית נגד שידור הפרקים היא, שמהתכנית עולה, כי הדיעות הקדומות נגד הערבים הן בלעדיות לבני עדות המזרח.

כאשר צפה השר נבון בפרקי המבזק לפני חודשים אחדים הוא התבטא: "מה זה, אין אשכנזים בתכניות? עכשיו, כשיש לכם ערבים, נזכרתם במזרחיים?" כאשר הסבו את תשומת לבו לכך, שאחת השחקניות בסידרה, מירב גרי, היא אשכנזיה, הגיב באומרו, כי האשכנזי היחיד בתכנית מוצג כאינטליגנט.

עוד נודע, כי נבון עמד על כך שצריכה להיות בתכנית הבחנה ברורה בין ערבים ליהודים, כדי שלא תעלה בעיה של טשטוש זהות. על הערבים לדבר ערבית, ועל היהודים לדבר עברית, לדעת השר. בהתייחסו לאחד הקטעים, העוסק ביהודי ובערבי, השותפים במסעדה, אמר השר, "מה הערבי מסתובב פה כמו בעל־ביתו?"

עוסקים בפוליטיקה

מפיקת התכנית, תמר ריינר, סירבה להגיב על הדברים. ישראל כהן, דובר משרד החינוך, אמר בתגובה: "אני מצטער מאוד, שעובדי הטלוויזיה הלימודית עוסקים בפוליטיקה במקום בהפקת תכניות מקצועיות. שר החינוך יזם את הסידרה, כדי להביא להתקרבות ולהידברות בין יהודים לערבים. זה אחד הנושאים הרגישים ביותר בחברה הישראלית, וקל מאוד להביא לכך שתכנית תזיק. הערות השר נבעו מתוך החשש שמא התכנית תהיה בוטה".

הדובר סירב להתייחס לחשש מתגובות יוצאי עדות המזרח לתכנית, אולם ציין, כי "אם עובדי הטלוויזיה חושבים, שעל ידי הדלפות מגמתיות, ישנו את עמדת השר — טעות בידם".

נציב השירות מצדד שלנציגי משרדים יהיה מעמד שווה לנציגי מש' החוץ

מאת צבי זרחיה

ועדת השירות שליד נציבות שירות המדינה, תדון בישיבתה ביום א', בהשוואת המעמד של המשרות הכלכליות בחו"ל במשרדי התעשייה, התיירות והחקלאות לזה של משרד החוץ.

שר התעשייה והמסחר אריאל שרון, הודיע לפני כמה חודשים כי הוא מבקש לשנות את מעמד שליחי המשרד בחו"ל. לפני כמה חודשים עתרו עובדי משרד התעשייה והמסחר לבג"ץ, נגד מינויים של שני אנשים שיועדו על ידי הנהלת המשרד לשמש כשליחים כלכליים של המשרד בארה"ב ובגרמניה. העותרים טענו כי המינויים פוליטיים. הממונים לא זכו בבג"ץ. אולם, לאחר פרשה זו החליט משרד התעשייה לפעול לשינוי מעמד השליחים בחו"ל.

אל בקשת משרד התעשייה והמסחר, להשוות את מעמד השליחים הכלכליים של המשרד לזה של משרד החוץ, הצטרפו גם משרדי התיירות והחקלאות.

נציב שירות המדינה, אברהם פרנק אמר אתמול כי שליחים היוצאים לחו"ל מטעם משרד החוץ אינם צריכים לעבור ועדת מכרזים. לא כן הדבר לגבי המשרדים האחרים. הוא הוסיף כי אין הגיון בכך שמעמד השליחים בין המשרדים הללו שונה ממעמדם של שליחי משרד החוץ. הוא הוסיף כי זימן אל ישיבתה הקרובה של ועדת השירות את הנציגים של משרדי התעשייה, התיירות והחקלאות, כדי לשמוע את נימוקיהם.

מחר תתכנס ועדת המינויים בשירות המדינה. לפניה מונחות בקשות למנות את אריה דרעי כמנכ"ל משרד הפנים ואת יורם בליזובסקי כממלא מקום מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, לתקופה נוספת של 3 חודשים. אם תאשר ועדת המינויים את המינויים הללו, יובאו הנושאים לאישור הממשלה בישיבתה ביום א'.

התחנות הפיראטיות מרוויחות 100 מ' דולר (שחורים) לשנה

טוען שר התקשורת וקובל שאין למשרדו אמצעים לאכוף החוק

מאת נורית כהנא וסוכנות עת"ים

הרווחים של בעלי התחנות הפירטיות של טלוויזיה בכבלים מסתכמים ביותר ממאה מיליון דולר בשנה, הכל הון שחור — אמר פרופ' אמנון רובינשטיין, שר התקשורת, בפגישה עם הכתבים לענייני משפט אתמול בבית אגרון בירושלים. השר אמר, כי למשרדו אין אמצעים לאכוף את החוק.

ביום ראשון יביא רובינשטיין לממשלה את ההצעה הסופית של חוק הערוץ השני.

תחנת רדיו אגרבי'

רדיו אגרבי', תחנת הרדיו הפירטית, שפעלה באיזור חיפה והצפון ונתגלתה שלשום על ידי קשב הרדיו מיכאל גדרון, הפסיקה אתמול את שידוריה.

אמש נתפסה התחנה, שפעלה בדירה ברחוב שיקגו בחיפה, על ידי אנשי משרד התקשורת ובסיוע המשטרה. תחנת הרדיו הפירטית שידרה מוסיקה, מערכונים וחדשות מ"קול ישראל".

נחשפה תחנה בבת ים

בלשי משטרה בבת ים חשפו אתמול דירה, ששימשה להפעלת תחנת טלוויזיה בלתי חוקית בכבלים. המשדרים ואביזרי ההפעלה נמצאו טמונים במחבוא בתוך רצפת הבית.

שני חשודים כבני 25 נעצרו לחקירה.

חריש דן עם ראש השב"כ על הפסקת עבודתם של שני היועצים המשפטיים

השר רובינשטיין מתח ביקורת חריפה על טיפול לשכת עורכי הדין בפרשה

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, נפגש השבוע עם ראש השב"כ החדש ודן עמו בהפסקת עבודתם של שני היועצים המשפטיים של השב"כ, המשמשים בתפקידם, למרות שהוחשדו בבדיית ראיות ובשיבוש הליכי משפט בפרשת "אוטובוס 300".

חריש נחוש בדעתו, שעל שני היועצים המשפטיים לפרוש מתפקידם, אולם הוא סבור, שבגלל שהם אנשים בעלי זכויות רבות, שתרמו תרומה נכבדה לביטחון ישראל, יש למצוא דרך נאותה להפסקת עבודתם. חריש גם מתכוון לדון בנושא עם ראש הממשלה, שמעון פרס. שר התקשורת פרופ' אמנון רובינשטיין גילה אתמול, כי אישיות בכירה הבטיחה לו באחרונה, שתוך זמן קצר ביותר תופסק עבודתם של שני היועצים המשפטיים של השב"כ.

השר רובינשטיין תקף בחריפות את לשכת עורכי הדין בשל טיפולה הכושל בהעמדתם לדין משמעתי של שני היועצים המשפטיים. בין היתר אמר: "אני מוכן להיות הדובר של לשכת עורכי הדין, בהעברת פניותיהם ליועץ המשפטי. אם אינם יודעים את שמותיהם של שני היועצים המשפטיים, אני מוכן לספק להם את השמות. אם הם מתקשים למצוא את התומר עליו ביססו שני היועצים את בקשות החנינה שלהם, הנה הוא בעבירות החמורות שביצעו, אני יכול לספק להם אותו". לדבריו טיפולה של לשכת עורכי הדין בפרשה אינו תורם להעלאת קרנה.

פרופסורים מהפקולטה למשפטים באוניברסיטאות ירושלים ות"א ביקשו אתמול לקיים פגישה עם ראש הממשלה, לדון בהפסקת עבודתם של שני היועצים המשפטיים של השב"כ.

נחנך מרכז לחקר האקלים הימי

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" לענייני סביבה

המרכז לחקר האקלים הימי, על שם משפחת כהן מארה"ב, נחנך במכון לחקר ימים ואגמים בחיפה. בראש המרכז יעמוד ד"ר סטיב ברנר.

בחנוכת המרכז השתתפו בני משפחת התורם, אנשי המכון, בראשות פרופ' קולט צרויה, וראש העיר, אריה גוראל.

פרופ' צרויה מסרה, כי המרכז נועד לעסוק בבדיקת היחסים בין האטמוספירה והים ותנועת גושי מים בים. בדיקות אלה משרתות את צה"ל, צי הסוחר והחוברים.

בכרך החדש של "גווילי אש" מופיעה מורשת החללים מימי מלחמת יום כיפור עד 1981

מאת ראובן פדהצור, הכתב הצבאי של "הארץ"

כמה משפחות של חללים מלחמת לבנון דרשו, כי על מצבות הנופלים ייכתב "מלחמת 40 הקיץ" ולא "מלחמת שלום הגליל" — כך גילה אתמול השופט חיים הרד, מהמועצה הציבורית להנצחת החייל, במסיבת עיתונאים לרגל הוצאתו לאור של כרך ד' של "גווילי אש".

בסופו של דבר שכנעו בני המשפחות היתר על דרישתם לשנות את נוסח הכתובת על המצבות.

"גווילי אש" מכביה את מורשת הנופלים בתחומי הספרות, האמנות והמדע. בכרך ד' נכלל עזבונם של הנופלים מיום פרוץ מלחמת יום הכיפורים, באוקטובר 1973, ועד דצמבר 1980. הכרך כולל שלושה ספרים, בתחומים השונים, וערכו אותם יאיר בודלא וחיה לוד.

ראש אגף השיקום במשרד הביטחון, אריה פינק סיפר, כי מפרוץ מלחמת לבנון ועד יציאת צה"ל מלבנון, נפלו 1,154 חיילי צה"ל, 650 מהם בפעילות מבצעית. מ־1 ביוני 1985 ועד סוף אוגוסט השנה נפלו 184 חיילים. בתקופה בה שהה צה"ל בלבנון גדל מספר הנכים, ונמצאו עד סוף אוגוסט 5,450 נכים, בהם 1,290 נכי צה"ל. בסך הכל מטפל אגף השיקום ב־50,640 נכים וב־21,586 בני משפחות שכולות. ההוצאות מתקציב הביטחון לצורכי שיקום הגיעו בשנת העבודה 1986 ל־251 מיליון שקל.

התחיה מבקשת להפגין נגד הסבת שם כיכר באשקלון ע"ש מוחמד החמישי מלך מרוקו

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

דובר תנועת התחיה אבי פרזון הגיש ביקש ביום ראשון ממשטרת אשקלון רישיון להפגין בעת הטקס להסבת כיכר השלום באשקלון על שם המלך מוחמד החמישי ממרוקו.

הטקס, ייערך ביום א', במעמד ראש הממשלה שמעון פרס, דוד עמר, נשיא הקהילה היהודית במרוקו, ואישים מהארץ ומהעולם.

מפקד משטרת אשקלון הודיע לדובר התחיה, כי הבקשה טרם אושרה סופית, והיא הועברה לאישור בירושלים. אבי פרזון אמר אמש, כי הוא מתכנן לארגן הפגנה גדולה של צעירי התחיה יוצאי צפון אפריקה ושל מאות מתושבי אשקלון הדרום.

עיריית רמת גן קובלת על רעש וזיהום בשיבא

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

יחזקאל רוזנבלום, מנהל היחידה לאיכות הסביבה בעיריית רמת־גן, תובע ממנכ"ל משרד הבריאות, שהמשרד יפעל להסרת מפגעי רעש וזיהום האוויר, שגורם חדר הדודים של המרכז הרפואי שיבא בתל השומר.

בדואי מונה כמפקח בנגב, לראשונה בארץ

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

בראשונה בתולדות המדינה מונה באחרונה מפקח בדואי על בתי־הספר במיגזר הבדואי בכל איזור הנגב — על כך נודע אמש ממנהל מחוז הדרום של משרד החינוך, עמרם מליץ.

עזי אבו רביע, בן 38, תושב באר־שבע, החל את דרכו החינוכית בבאר־שבע, למד בבית ספר קיי, סמינר ממלכתי ולימד שם משך שש שנים. לאחר מכן עבד במשרד החינוך בהדרכת מורים. שר החינוך והתרבות, יצחק נבון, נענה לבקשת התושבים הבדואים באיזור הנגב למנות מפקח בדואי מקומי לבני המקום.

ערך את העמוד: אריאל ריינגולד

שינוי מפלגת המרכז

עברנו למשרדינו החדשים

ברחוב לבונטין 19 ת"א 65112

טל. 03-614737-9

ברכת שנה טובה

לכל החברים והאוהדים

ישראל מציעה תוכנית למלחמה בטרור אווירי

מאת זוהר בלומנקרנץ

ישראל תגיש תוכנית למלחמה בטרור האווירי לעצרת הכללית של האירגון הבין־לאומי לתעופה אזרחית (אי.סי.אי.או.) שנפתחה שלשום במונטריאול.

התוכנית תוגש על ידי שי שוהמי, ראש מינהל התעופה האזרחית, לאחר ששר התחבורה, חיים קורפו, ביטל את השתתפותו בעצרת מטעמים משפחתיים.

התוכנית הישראלית גובשה על ידי צוות בין־משרדי שמינה קורפו והכולל את נציגי משרדי התחבורה, החוץ, הבטחון, השב"כ, יועץ ראש הממשלה לענייני טרור, ואיגוד הטייסים של חברת "אל־על".

התוכנית כוללת נקיטת צעדים בשלושה תחומים: מניעה, עיכוב ותגובה. בתחום המניעה קוראת ישראל בתוכנית למדינות חברות האירגון, לאמץ את אמצעי הבטחון "המופעלים בהצלחה" על ידה בנושאי אבטחת נוסעים וכבודתם, אבטחת מטענים, אבטחת כלי טיס אזרחיים ואבטחת שדות תעופה.

גורמי תיירות ישראליים מאוכזבים מדברי בסיוני

הצעה להפסיק יציאת תיירים מישראל למצרים

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תיירות

גורמי תיירות, המעורבים בתנועת תיירות למצרים וממנה, הביעו אתמול אכזבה קשה על דבריו של מוחמד בסיוני, שגריר מצרים בישראל, לאחר הגשת כתב האמנתו שלשום לנשיא חיים הרצוג. הועלתה אף הצעה להפסיק זמנית, כמחאה, יציאת תיירים מישראל למצרים.

השגריר החדש קשר בדבריו את עתיד תנועת התיירות ממצרים לישראל בפתרון בעיית דיר אל סולטן, ואמר, כי עד שלא תיפתר בעיה זו, לא יבואו ארצה כשמונה מיליון קופטים.

לדברי גדעון הר הרמון, מנכ"ל חברת "פולמן טורס", לאחר שתיפתר בעייה זו ימצאו המצרים טענות אחרות.

עזרא בדרורי, מנכ"ל טיולי הגליל, אמר כי "אנו מטפחים אשליות, בחושבנו, כי המצרים יבואו ארצה גם אם תיפתר בעיית דיר אל סולטן".

לדברי עוזי ואספי, מנכ"ל חברת סקארה המצרית, עומדת לבקר בישראל כבר באמצע החודש הבא קבוצה מאורגנת של 47 תיירים ממצרים.

אם מכוניתך הנוכחית שווה 50% מערך של פיאט דגם 1987 — אתה יכול לרכוש:

פיאט '87 חדשה ללא מזומנים

אינך זקוק לעוד מזומנים כדי לקנות פיאט חדשה 1987.
מכור את מכוניתך הישנה ואת היתרה שלם עד 30 תשלומים*

נצל עכשיו את מחירי המבצע המוזלים ללא תחרות. לבחירתך:

פיאט אונו — מ־17,250 ש"ח כולל מע"מ
פיאט רגאטה — מ־22,610 ש"ח כולל מע"מ
פיאט פיורינו — 15,920 ש"ח כולל מע"מ
פיאט דוקאטו — מ־31,206 ש"ח כולל מע"מ

* האשראי עד 50% מהשווי הכללי של הרכב.

FIAT

פיאט. טכנולוגיה בתאוצה

טוס אולימפיק
חברת התעופה ל־7 יבשות

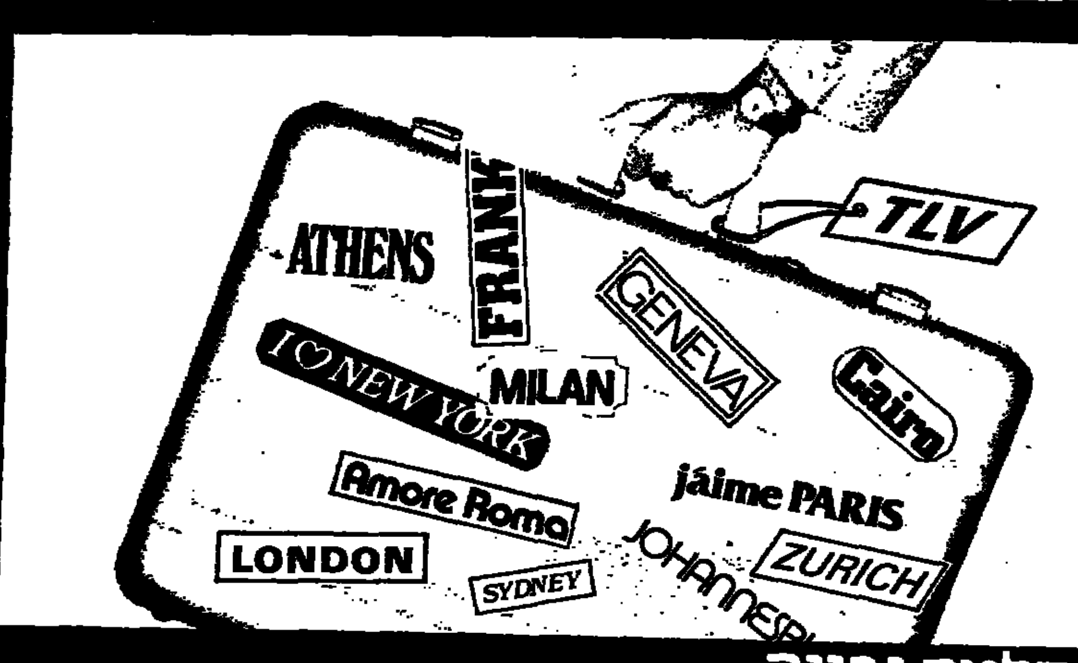

החלטה נבונה.

אולימפיק יוצאת ליוון בטיסת בוקר נוחה. אתה נוחת לפנה"צ באתונה ומשם ממשיך ליעדים נוספים לפי בחירתך.

פנה לסוכן הנסיעות שלך

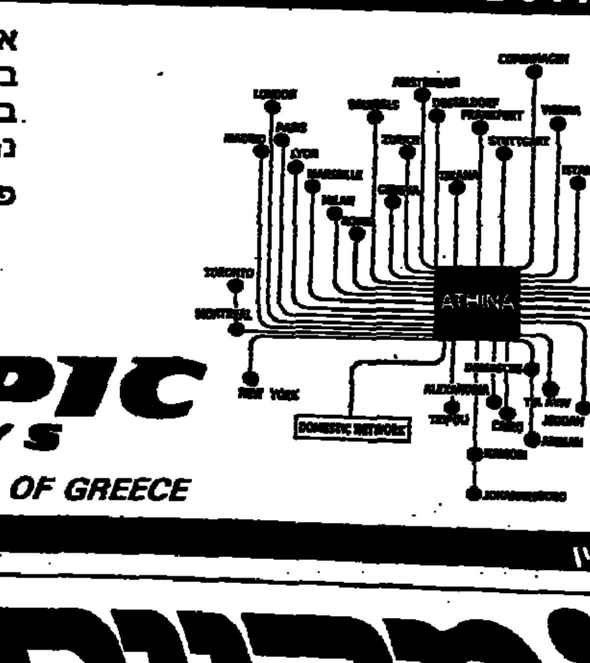

OLYMPIC AIRWAYS

THE INTERNATIONAL AIRLINE OF GREECE

אדוון

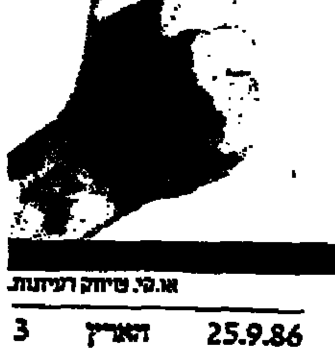

"מהיום, ________.

בעוד יום.

א.פ.י. שיווק רעיונות

נסתיימה השביתה ב"אורדן"

למרות שההנהלה לא נענתה לתנאי העובדים

מאת יונתן שרמן

השביתה בת השבועיים במפעל "אורדן" בנתניה נסתיימה אתמול. היום ישובו לעבודה סדירה כל העובדים השובתים.

העובדים שבים לעבודה, למרות שההנהלה לא הסכימה אף לאחד מהתנאים שהציבו העובדים בתחילת שביתתם. כזכור, השביתה פרצה מכיון שהעובדים ביקשו שורה של תוספות שכר ואילו ההנהלה קבעה חד־משמעית, כי היא אינה מוכנה להגדיל את שכר העובדים כל זמן ש"אורדן" מפסידה כסף. ההנהלה כפרה לוועד העובדים, כי היא תולה את שכרם של העובדים אך ורק אם אלו יעלו את פריונם.

השביתה לא הוכרזה ע"י מועצת הפועלים

אתמול הודיעו ועד העובדים ונציגי מועצת הפועלים בנתניה, כי כל העובדים השובתים ישובו היום לעבודה סדירה, הוקע להודיעה זו נעוץ בעובדה, כי השביתה לא הוכרזה על ידי מועצת הפועלים ועל כן, העובדים אינם זכאים לדמי שביתה מהסתדרות בעבור התקופה ששבתו והם גם לא יקבלו שכר מהמפעל עבור התקופה בה שבתו.

בימים הקרובים יתחדש המשא ומתן בין העובדים להנהלה בנושא הדרישות של העובדים לתוספת שכר ונראה, כי אם משא ומתן זה יעלה על שרטון, תסכים מועצת הפועלים להכריז על סכסוך עבודה ולאפשר את השבתת המפעל בתום תקופת הצינון של השבועיים.

מיכאל תמרי, מנכ"ל "אורדן" מסר אמש ל"הארץ", כי המפעל נחוש בדעתו שלא לתת תוספת שכר לעובדים והוא חוזר שהשביתה תחזור תפרוץ בתוך מספר שבועות אם העובדים לא יוותרו בהם מדרישותיהם.

"כור סחר" מקימה מטה לפעילות בדרום אמריקה ומרכזה

מאת יונתן שרמן

"כור סחר" מקימה מטה מיוחד במשרד הראשי בתל אביב, שירכז את פעילות החברה בארצות דרום ומרכז אמריקה. לראש המטה מונה ברעון ויינשטין, שניהל את סניף "כור סחר" בקוסטה ריקה.

המטה יכלול את פעילות הייצוא של "כור סחר", המתמקדת כיום בתשומות חקלאיות וחומרי גלם לתעשיות האלקטרוניקה וציוד רפואי, וכן את הפרוייקטים החקלאים של "כור" במכסה, קוסטה ריקה והרפובליקה הדומיניקנית.

כן יקיף המטה את פעילות הסחר הבין־לאומית של "כור סחר" באמריקה הדרומית, לרבות עסקות הבארטר של החברה.

בשנה שעברה הסתכמה פעילות "כור סחר" באמריקה הדרומית ב־31 מיליון דולר. השנה צופים כי היקף הפעילות יגדל בכל שלושת התחומים שבהם מעורבת החברה.

שריר דן בתיירות בביקורו בסינגפור

מאת זוהר בלומנקרנץ

שר התיירות אברהם שריר נפגש עם עמיתו בסינגפור, ד"ר לי בון יאנג, והלה נענה להזמנה לבוא לביקור ממלכתי בישראל. שריר הציע לעמיתו שיתוף פעולה בין שתי המדינות בתחום ההסברה והחילופי מידע בנושאי תיירות.

בהיותו בסינגפור, אירח שריר את אלפי באי הכנס של אסט"א, אירגון סוכני הנסיעות והתיירות של ארה"ב בערב ישראלי.

ישראל וסינגפור יבדקו את האפשרות המעשית לבצע טיסות סיירות משולבות למזרח הרחוק — על כך סוכם עקרונית בפגישה בין שריר לנשיא חברת התעופה הלאומית של סינגפור.

גזר ותפוחי אדמה נמכרים במחיר כפול

המועצה לצרכנות קוראת למגדלים להפסיק שיבוש האספקה ולצרכנים לא לקנות במחירים מופקעים

מאת לאה מורת
סופרת "הארץ"

בעקבות הצמצומים באספקת תפוחי אדמה וגזר ע"י המגדלים, נוצר שוק שחור בירקות אלה, והם נמכרים במחירים כפולים מהמחירים המרביים שמותר לגבות. במקום מחיר מירבי של 86 אג' לק"ג תפוחי אדמה וגזר, נמכרים תפוחי אדמה ב־1.5 שקל לק"ג, וגזר נמכר ב־2 שקלים לק"ג.

ירקנים מסרו אתמול, כי אפשר להשיג תפוחי אדמה וגזר רק בפרוטקציה והם משלמים בעדם במחיר סיטונאי בין 75 אג' ל־1 ש"ח לק"ג, במקום 66 אג' לק"ג.

המגדלים דורשים לאשר להם ייקור של 20 אחוז, אולם ועדת המעקב שאליה פנו לא שוכנעה מן הנתונים שנמסרו שיש הצדקה להעלות את המחירים. כתוצאה מכך החלו המגדלים לצמצם את האספקה, כדי שייווצר לחץ על הממשלה לאשר להם את הייקור שהם דורשים.

המועצה הישראלית לצרכנות פנתה במברקים לארגון מגדלי הירקות ולמועצה לייצור ולשיווק ירקות, בדרישה להפסיק את השיבושים באספקה ואת המלחמה על גב הצרכנים. לצרכנים קוראת המועצה שלא לקנות תפוחי אדמה וגזר במחירים מופקעים. יש מספיק תחליפים לירקות אלה ואפשר להכין את החג גם בלי גזר ותפוחי אדמה, אומרים במועצת הצרכנות.

מנכ"ל המועצה לצרכנות, עדה לבנון מסרה, כי נודע לה כי יש במחסנים כמויות אדירות של תפוחי אדמה, נוסף ליבולים חדשים של תפוחי אדמה שעומדים להגיע בקרוב. פירוש הדבר, כי עצירת האספקה תתנקם בסופו של דבר במגדלים עצמם שיאלצו להשמיד תפוחי אדמה.

לא חסר גזר בבאר שבע

(ש) אין מחסור בגזר ובתפוחי אדמה בשוקי באר שבע, ובכמה מקומות הם אף נמכרים בפחות מהמחיר המירבי.

האוצר ידון בהפעלת תוכניות חסכון צמודות לסל המטבעות

חוזר בו מהתנגדותו שהבנקים יפעילו תוכניות כאלה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

משרד האוצר נסוג מעמדתו הראשונית, לפיה אין להתיר לבנקים להפעיל תכניות חיסכון צמודות לסל המטבעות. בכירי האוצר יקיימו היום דיון ראשוני עם הבנקים בנושא זה. עניין הפעלת תוכניות החיסכון הצמודות למטבע חוץ, עלה עוד קודם להנהגת סל המטבעות החדש, לפני כשלושה חודשים. הבנקים ביקשו להפעיל תוכניות צמודות מט"ח, אך לא קיבלו את אישור האוצר לכך. באוצר טענו אז, כי המדיניות היא לצמצם את הפעלת תוכניות החסכון המט"חיות, ולהגביר את מגוון תוכניות החיסכון צמודות המדד. נושא הפעלת התוכניות הצמודות לסל התוכניות, עלה מחדש עם ההחלטה על הצמדת השקל לסל המטבעות. הבנקים ביקשו להציע לציבור לחסוך בתוכניות כאלה.

אי הצלחה במיחזור תוכניות חיסכון שנפדו

האוצר, שהשהה את תשובתו חודשים מספר, החליט להיפגש עם הבנקאים. נראה כי מה שהכריע את הכף, הוא החשש של האוצר מהקצב הגדול וההולך של פידיון תוכניות חיסכון, שאין מצליחים למחזרן.

החלטת האוצר היא יוצאת דופן, מכיון שהמדיניות המוצהרת של האוצר בחודשים האחרונים היתה, צמצום המעורבות הממשלתית בשוק ההון, והגדלת חלקם של הגופים הפעילים (כמו בנקים וחברות ביטוח) בעשייה בו.

החברה להשקעות של דיסקונט תנהל את קרנות הנאמנות של הבנק

החברה הרוויחה במחצית הראשונה של השנה 576 אלף דולר

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

החברה להשקעות של בנק דיסקונט, סיימה את המחצית הראשונה של השנה ברווח של 576 אלף דולר, לעומת רווח של 330 אלף דולר במחצית השנה הקודמת. הרווח הנקי של החברה במחצית השנה הראשונה, היה גדול מהרווח לשנת 1985 כולה, שהציגה החברה.

התוצאות העסקיות של החברה להשקעות של בנק דיסקונט הן הישג, אם תובא בחשבון העובדה שלחברה אחזקות בחברות מענף האלקטרוניקה, כמו אלסינט, סאייטקס ואלרון, שספגו בשנה האחרונה הפסדים גדולים. החברה הצליחה לסיים את התקופה ברווח, הודות לתיק ההשקעות המגוון שלה.

דיסקונט השקעות עומדת להתקשר עם בנק דיסקונט בחוזה, לקבלת ניהול קרנות הנאמנות של הבנק, המדובר בחברת "אילנות דיסקונט", המנהלת 19 קרנות נאמנות, בסכום של 230 מיליון דולר. תמורת קבלת הקרנות, תעביר דיסקונט השקעות לבנק דיסקונט, במשך שלוש שנים, סך השווה לשליש מההכנסות של "אילנות דיסקונט" מדמי ניהול ומשיעורי התוספה.

הרשות לניירות ערך תהיה עצמאית במעמד של בנק ישראל

מאת עדנה אירידור

הוועדה לביקורת המדינה החליטה אתמול לפעול באמצעות חקיקה לחיזוק מעמדה של הרשות לניירות ערך ולהפכה לרשות עצמאית במעמד של בנק ישראל. החלטת הוועדה הן ברוח המלצות ועדת בייסקי.

היועץ המקצועי של הוועדה, הפרופ' יוסף גרוס, יביא לאישור חברי הוועדה הצעת חוק שתכלול הענקת סמכויות לרשות לניירות ערך בתחום הפיקוח והחקירות, תוך שלילת סמכויות מהאוצר ומהבורסה לניירות ערך.

הוועדה לא אימצה את הצעת ועדת בייסקי, כי את הרשות לניירות ערך ינהלו חמישה נציבים. היא המליצה לעגן בחוק, כי הממשלה תמנה יו"ר לרשות, ולידו ימונה איש מקצוע. השניים יקבלו שכר מלא.

כן מוצע להקים ועדה מייעצת שתמליץ את מליאת הרשות לניירות ערך. מספר החברים בוועדה יהיה קטן ממספר החברים כיום במליאת הרשות. חברי הוועדה המייעצת ימונו ע"י היו"ר.

עו"ד מינקוביץ מסר לוועדה, כי בימים הקרובים יגיש שר האוצר לממשלה הצעת חוק מטעמו לסמכויות הרשות לניירות ערך. הצעת החוק כוללת פיקוח על יועצי השקעות. לאור הדיווח של נציג האוצר, החליט כי אם יתגלעו חילוקי דיעות בין עמדות הוועדה באשר למהות החקיקה, יוקם פורום משותף לאוצר ולוועדה כדי לגשר על חילוקי הדיעות.

יו"ר הוועדה לביקורת המדינה ח"כ דוד ליבאי, אמר כי המלצות שגיבשה הוועדה בחודשים האחרונים בנושא מינוי דירקטורים, רואי חשבון ומבקרי פנים למערכת הבנקאית וההמלצות למעמד הרשות לניירות ערך יעוגנו בהצעות חוק מטעם הוועדה ויוגשו להוות דעתם של שרי האוצר והמשפטים. ח"כ ליבאי מקווה, כי עם תחילת מושב החורף של הכנסת, אפשר יהיה להתחיל בתהליך החקיקה ולהביא בהקדם ליישום כמעט של כל ההמלצות העיקריות של דו"ח ועדת בייסקי, אם לא את כולן.

ח"כ לין דורש פיקוח הכנסת על מחירי מוצרי האנרגיה

מאת עדנה אירידור

ח"כ אהרון לין דורש פיקוח פרלמנטרי על השינויים במחירי מוצרי האנרגיה. הוא דורש, כי מחירי הדלק, המוצר ייקבעו בהתייעצות מוקדמת עם ועדת הכלכלה של הכנסת, כפי שמחירי החשמל צפויים לאישור ועדת הכספים של הכנסת. ח"כ לין הגיש בנושא הצעה לסדר יום, שתובא לדיון עם חידוש מושב החורף של הכנסת.

ח"כ לין טוען, כי השינויים האחרונים שנעשו במחירי המוצר והנפט לתעשייה, בלי להעלות את מחירי הבנזין לצרכן, מלמדים כי לא כל השיקולים והאינטרסים של המשק מובאים בחשבון קודם קביעת השינוי במחירי הדלקים.

המשקיעים הצרפתים לא ירכשו מניות "עסיס"

הצורך לחדש את ציוד החברה — מרתיע

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

קבוצת המשקיעים הצרפתית, שהיתה אמורה לרכוש 50 אחוז ממניות חברת "עסיס החוקות", לא תחתום על ההסכם הסופי ו"עסיס" הודיעה, כי היא רואה את ההסכם כמבוטל.

ההסכם הסופי אמור היה להיחתם כ־30 ביוני, אך הוא לא נחתם עד עתה — שלושה חודשים מאוחר יותר.

על פי נוסח ההסכם, היו הצרפתים אמורים להשקיע ב"עסיס החוקות" סכום של 1.4 מיליון דולר, תמורת 50 אחוז ממניות החברה, מהם 800 אלף דולר במזומן.

חברת "עסיס החוקות" מאגדת בתוכה את מפעלי "עסיס", "מר־ראדי" והיא מצויה בהפסדים מזה שנה וחצי. חברת האם של "עסיס החוקות" היא חברת "לנדקו רובינשטיין", המנסה בימים אלו לשפר את מצב נזילותה על ידי מכירת נכסים שונים של החברה. בכלל זה נעשו ניסיונות למכור את חברת "עסיס" לחברת "מהדרין", ללא הצלחה, וה־תנהלו מגעים למכירת החברות האחרות של "עסיס החוקות".

חוגים תעשייתיים ציינו, כי למרות שפלח השוק של "עסיס" בתחום התרכיזים הוא נכבד ביותר, יומים נרתעים מרכישת החברה בגלל הצורך לחדש את כל ציודה — דבר שיצריך השקעה כבדה.

מנכ"ל פפסיקו ידון בארץ ביצוא משקאות חריפים מישראל

מאת אברים צור

[illegible]

קונסרן אמריקאי רוכש מכונה שפותחה בקיבוץ איילת־השחר

המכונה המייצרת תבניות לצמיגים פותחה ע"י חתן פרס קפלן

מאת יונתן שרמן

מפעל "איתך" של קיבוץ איילת־השחר עומד לחתום בימים הקרובים על עסקת ענק עם אחת משלוש חברות הצמיגים הגדולות בארה"ב. החברה, ששמה אינו ניתן לפרסום בגלל בעיות חרם, מבקשת לרכוש מכונות לייצור תבניות צמיגים בסכום של 2.5 עד 3 מיליון דולר.

המכונה, שהיא הראשונה מסוגה, פותחה על ידי אורי בריק, שזכה על פיתוחו זה בפרס קפלן. ייחודה בניצולת של עוצמת זרם גבוהה להעלות התפוקה של המכונה, היוצרת תבניות צמיגים ללא תוספת כוח אדם וביעילות רבה מבעבר.

המכונה עצמה נבנתה על ידי "סולתם", על פי הנחיות מפעל "איתך". ככל הנראה, "סולתם" תבנה גם את המכונות שיימכרו לחברה האמריקאית.

ברין מאמין, שקיים בארץ פוטנציאל יצוא של מאות מיליוני דולרים בתחום מכונות התעשייתיות מתוחכמות; כמו זו שפיתח, וכי בנושא זה יש לנו יתרון יחסי על מתחרים רבים בעולם.

נמשכת הפצת תעודות מילווה "שלום הגליל"

עד דצמבר יישלחו התעודות לרוב הזכאים ★ טרם ניתנו הוראות הנפקה לחברות ולעצמאים

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

תעודות מילווה "שלום הגליל", בסכום של כ־300 מיליון ש"ח, כבר הופצו לציבור על ידי מינהל מילוות המדינה בבנק ישראל. הפצת התעודות מתנהלת זה מספר חודשים, וכבר נשלחו תעודות ל־750 אלף זכאים, בנהל מינהל מילוות המדינה בבנק ישראל. שמואל ביליצקי מסר אתמול, כי עד סוף דצמבר יישלחו התעודות לרוב המכריע של הזכאים, שמספרם בתחום מס"כ במיליון באתיים חמישים אלף איש.

ערכן הכולל של תעודות מילווה "שלום הגליל" יגיע, עם השלמת ההנפקה, לכמעט מיליארד דולר.

גביית מס הכנסה עדיין לא העבירה לבנק ישראל הוראות הנפקה של תעודות מילווה "שלום הגליל", לגבי חברות ועצמאים. הפרטים שהועברו עד כה למינהל מילוות המדינה, התייחסו רק לתעודות המילווה, שיש להנפיק לשכירים במשק. בהעדר הוראות הנפקה מטעם נציבות המס, אין אפשרות להוציא תעודות מילווה ובבנק ישראל חוששים כי בשל כך תתעכב מסירת התעודות לעצמאים ולחברות במשק, המדובר בכ־140 אלף חברות ועצמאים הזכאים לתעודות מילווה "שלום הגליל", בסכום כולל של כ־300 מיליון ש"ח.

שקל נקוב שווה 45 ש"ח

בגלל המעבר לשקל החדש, נוצרת אצל חלק ממקבלי התעודות "טעות אופטית" לפיה סכומי המילווה המופיעים על גבי התעודות, הם קטנים ולא כדאי לטרוח בגינם. מסתבר, כי בתוספת ההצמדה והריבית המובטחים לזכאים בפידיון, מדובר בסכומים לא מבוטלים. המילווה צמוד ל־80 אחוז משיעור עליית מדד המחירים לצרכן מדי שנה, עד לפידיון, בתוספת ריבית צמודה של 1 אחוז או להחלופין לשער היציג של הדולר. חישוב שנערך בבנק ישראל מראה, כי על בסיס דצמבר 1982, ערכן לפידיון של התעודות היה בספטמבר 1986, פי 45 כמשווי הנקוב הנכופע על התעודה. כלומר, כל 1 ש"ח ערך נקוב שווה 45 ש"ח בעת הפידיון או כ־30 דולר.

מכרזים

משטרת ישראל

המטה הארצי/אגף האפסנאות

מכרז 71/86

1. מוזמנות בזה

הצעות מחירים

להספקת תגים שונים לקצינים

2. פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקת הרכישות והמכירות בת"א־יפו, רח' אמץ 4, טלפון: 03—899753, בשעות המשרד המקובלות.

3. המועד האחרון, לקבלת הצעות, הוא 23.10.86 שעה 12.00.

משטרת ישראל

המטה הארצי/אגף האפסנאות

מכרז מס' 68/86

1. מוזמנות בזה

הצעות מחיר לגריזת דבר

בנגב / בשטח לאחד תאגיה בנתחם

מרחב ירושלים, מרחב לכיש, נפת עזה, מרחב עמקים, מרחב שרון ונפת שומרון.

2. פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקת הרכישות והמכירות במטא"ר/יפו רחוב סלמה מס' 18 טלפון: 03—899753, בשעות המשרד המקובלות.

3. מועד אחרון, לקבלת הצעות, הוא 9.10.86 שעה 12.00.

רכבת ישראל
ת.ד. 44
חיפה 31000

מיכרז מס' ת/מ/86/12

1. הנהלת הרכבת מעוניינת

להעביר בשכירות בחוזי מוגנת

מחסן בתחנת הרכבת ירושלים

לפי הפירוט המובא להלן:

א. מחסן מס' 1 בגודל של 696 מ"ר
ב. משרד בגודל של 138 מ"ר

2. המעוניינים מתבקשים להגיש את הצעותיהם תוך ציון:
א. תקופת החוזה המבוקשת.
ב. גובה דמי השכירות החודשיים למ"ר וצורת הצמדתם.
ג. סוגי המטענים שיאוחסנו במחסן (זכות עדיפה תינתן לאלה שיובילו את מטעניהם ברכבת אל המחסן או ממנו).

3. פרטים נוספים: מר יערי, עוזר מסחרי בדרום (טל' 03—254271, קו פנימי 324) או מנהל תחנת הרכבת בני ברק (טל' 03—254271, קו פנימי 251) או לשכת המסחרי של אגף התנועה — בתחנת הרכבת חיפה מרכז (כבר פלומר טל' 04—531211 קו פנימי 2260), מנהל תחנת ירושלים טל' 02—717764.

4. אין להשתמש במחסנים הנ"ל להקמת בתי מלאכה או כמקום למכירה בקמעונאות ועל המציע להתחייב כי הפעילות במחסן (כניסת מכוניות לחצר התחנה לצורך טעינת מטענים או פריקתם) לא תפריע לתיפעול שוטף בתחנת בני ברק.

5. על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בסך 10% מערך ההצעה כפיקדון להבטחת קיום התחייבותו, אם תתקבל הצעתו לפי המיכרז.

6. את הצעות יש לשלוח לא יאוחר מאשר עד יום 16.10.86 בשעה 12.00 בשתי מעטפות כמובא להלן: —
א. על המעטפה הפנימית ייכתב:
"מיכרז מס' ת/מ/86/12 בדבר מחסן בתחנת הרכבת בני ברק"
ב. על המעטפה החיצונית תרשם הכתובת:
חשב הרכבת, רכבת ישראל, ת.ד. 44, חיפה 31 000

7. אין הנהלת הרכבת מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

חברת נתיבי אילון בע"מ

מכרז מס' 166/86

הצגת מאסף בינב ראשי איגוד ער ח

חולון — יפו

המעוניינים להשתתף במכרז לעבודה זו יכולים לרכוש את מסמכי המכרז תמורת 200 ש"ח, שלא יוחזרו, במשרדי חברת נתיבי אילון ברחוב על פרשת דרכים פינת דרך חיפה, תל אביב, בכל יום בין השעות 13.00—09.00.

את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים המיועדת למכרז הנ"ל במשרדי החברה בכתובת הנ"ל.

המועד האחרון להגשת ההצעות: 14.10.1986 שעה 12.00.

סיור קבלנים למכרז יתקיים ב־30.9.1986 בשעה 11.00 נפגשים בחברת נתיבי אילון.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

משרד הבינוי והשיכון
מחלקת עבודות ציבוריות — המשרד הראשי
קרית הממשלה מזרח ים
ת.ד. 13198 טל. 277211
ירושלים 91131

מרכז אספקה מס' א/98/86

מחלקת עבודות ציבוריות מבקשת בזה הצעות מחירים לאספקה מכרז א/98/86 — **אספקה שמיכות על בסיס מבא**

2. טפסי המכרז, מפרטים ופרטים נוספים, ניתן לקבל במשרדי האפסנאות הראשית, לפי הכתובת דלעיל, בימים ובשעות העבודה הרגילים.

3. בצרוף להצעה יש להמציא ערבות בנקאית או המחאה עצמית בשיעור הנקוב בגוף טפסי המכרז, אי מילוי תנאי זה ישולל את מע"צ מהחובה לדון בהצעה.

4. המועד האחרון להגשת ההצעות — שעה 8.30 ביום 14.10.86

5. אין מחלקת עבודות ציבוריות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, כל חלק ממנה, או כל הצעה שהיא.

מכרז מס' 297/4/86 למכירת רכב

מוצע בזה למכירה המכוניות כמפורט להלן:
1. 59־814־81 — טנדר מסחרי פגוד — מוביה, שנת ייצור 1981.
2. 59־817־81 — טנדר מסחרי פגוד — מוביה, שנת ייצור 1981 (מצע מנוע).
3. 59־818־81 — טנדר מסחרי פגוד — מוביה, שנת ייצור 1981.

את המכוניות אפשר לראות בימים 26.9.86 עד 7.10.86, בין השעות 09.00 עד 12.00, בחצר משרדנו ברחוב אבן גבירול 54, ת"א.

טופסי הצעות אפשר לקבל בימים ובשעות הנ"ל במשרדנו ברחוב אבן גבירול 54, ת"א, חדר 311 ו/או במודיעין

ההצעות בצירוף המחאה בנקאית בסך 10% מגובה ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה עד 8.10.86 שעה 12.00, לתיבת המכרזים במשרדנו בת"א, חדר 311.

אין חברת תה"ל בע"מ מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

הטלוויזיה החינוכית הישראלית
קלאוזנר 14 רמת אביב, טל' 414155
מכרז מס' 106/86

CCIR – PAL B SYNC GENERATOR WITH MANUAL/ PULSE AUTO CHANGEOVER UNIT

הטלוויזיה החינוכית הישראלית מבקשת לקבל הצעות מחיר עבור המכרז הנ"ל.

טפסים למכרז הנ"ל וביזור פרטים אצל בת שבע מרדכי, ימים א־ה בין השעות 14:00—09:00 בטלפון 414155 קו פנימי 2266

המועד האחרון להגשת הצעות יום רביעי 15.10.86 עד השעה 12.00 בצהריים.

הטלוויזיה החינוכית אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

רכבת ישראל
ת.ד. 44
חיפה 31000

מיכרז מס' תמ/86/11

1. הנהלת הרכבת מעוניינת

להעביר בשכירות בחוזי מוגנת מחסן

הכולל תאים בתחנת הרכבת רחובות

לפי הפירוט המובא להלן:
א. גודל המחסן 1813 מ"ר
ב. תאים מס' 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15.

2. המעוניינים מתבקשים להגיש את הצעותיהם לכל תא בנפרד תוך ציון:
א. תקופת החוזה המבוקשת.
ב. גובה דמי השכירות חודשיים למ"ר וצורת הצמדתם.
ג. סוגי המטענים שיאוחסנו במחסן.

3. פרטים נוספים ימסרו לאלה שיפנו למר יערי, עוזר מסחרי בדרום (טל' 03—254271, קו פנימי 324) או ללשכת המסחרי של אגף התנועה בתחנת הרכבת חיפה מרכז (כבר פלומר טל' 04—531211 קו פנימי 2162), מנהל תחנת רחובות טל' 08—475129.

4. אין להשתמש במחסנים הנ"ל להקמת בתי מלאכה או כמקום למכירה בקמעונאות ועל המציע להתחייב כי הפעילות במחסן לא תפריע לתיפעול שוטף בתחנת רחובות.

5. על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בסך 10% מערך ההצעה כפיקדון להבטחת קיום התחייבותו, אם תתקבל הצעתו לפי המיכרז.

6. את הצעות יש לשלוח לא יאוחר מאשר עד יום 16.10.86 בשעה 12.00 בשתי מעטפות כמובא להלן: —
א. על המעטפה הפנימית ייכתב:
"מיכרז מס' תמ/86/11 בדבר מחסן בתחנת הרכבת רחובות".
ב. על המעטפה החיצונית תרשם הכתובת:
חשב הרכבת, רכבת ישראל, ת.ד. 44, חיפה 31 000

7. אין הנהלת הרכבת מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו

אינג' מהנדס

יעקב ברנשטיין

ההלוויה תצא היום, יום חמישי כ"א באלול תשמ"ו 25/9/86 בשעה 2.00 אחה"צ מבית המנוחה רח' הלסינקי 13 ת"א, לבית העלמין בקרית שאול.

אבלים:
אשתו: סופיה ברנשטיין
בנו: דניאל ברנשטיין
הנכדים וכל בני המשפחה

ביום השנה למותו של

נֹעם

שלנו

נעלה לקברו ביום א' כד' אלול תשמ"ו 28.9.86 בשעה 16.30 בחלקה הצבאית בקרית שאול

משפחת סופר

לרות, לבנים ולמשפחת לבינסון

משתתפים באבלכם במות

אברהם ז"ל

מועצה מקומית כנרת

לחברנו **יחיא בךחמו** (מאזור ירושלים)

אתך באבלך בהילקח האב

משה בךחמו ז"ל

אגד
ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

ארגון הגמלאים
ועובדי סניף המוסד לביטוח לאומי
ירושלים

כואבים את מותה של

מיכל זלצר ז"ל

ומביעים תנחומים
לרחל לבינשטיין ובני המשפחה

לחברנו **זליבנסקי אריה**

אתך באבלך בהילקח האם

רבקה ז"ל

אגד
ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

לחברנו **נגושבר יוסף**

אתך באבלך בהילקח האח

שמעון ז"ל

אגד
ההנהלה החברים הגימלאים והשכירים

למר **אפרים רביב**
המפקח על היהלומים

משתתפים באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

הדר', חברי ההנהלה
והאגודה לקידום יצוא היהלומים

במלאת שלוש שנים לפטירתו של בננו היקר

נתן (נתי) שטרנליכט ז"ל

תיערך אזכרה ליד קברו בבית העלמין כפר סמיר, חיפה.
ביום ראשון, כ"ד אלול תשמ"ו (28.9.86) בשעה 4.15 אחה"צ.
נפגשים ליד השער.

המשפחה

ספורט

בעריכת יואל ארזי

איסלנד כפתה תיקו (1—1) גם על ברית המועצות

שוודיה — שווייץ 2—0 ★ נורווגיה — מזרח גרמניה 0—0

אליפות אירופה

רייקיאוויק (שרות "ספורט הארץ"). שבועיים אחרי שכפתה כאן תיקו אפס על אלופת אירופה צרפת, עשתה זאת איסלנד גם נגד ברית המועצות. היה זה מישחק בבית 3 במוקדמות לאליפות אירופה. הפעם היתה התוצאה 1—1 אחרי שהמארחים הובילו בדקה ה־13 משער של אגנור גודיונסון מקבוצת אברדלכס. רקה לפני ההפסקה השווה סולקור אליידה, כאשר הכדור שבעט הסיטה את השוער האיסלנדי הורד פינסה.

במישחק נוסף בבית 3 שוחק באוסלו, סיימו נורווגיה ומזרח גרמניה בתיקו־אפס. הנורווגים לחצו ללא הרף אבל לא הצליחו להבקיע את השוער הגרמני רנה מילר שהגיע יכולת מרשימה. מזרח גרמניה בעטה רק פעם אחת לשער במהלך המישחק.

אחרי מישחקים אלה מובילה איסלנד עם 2 נקודות לפני צרפת, ברית המועצות, נורווגיה ומזרח גרמניה עם נקודה אחת כ"א. ב־11 באוקטובר תארח צרפת את ברית המועצות.

במישחק הפתיחה של בית 2 שנערך לעיני 27 אלף צופים בשטוקהולם, ניצחה שוודיה את שווייץ 2—0. גלני אקסטרום הבקיע את השערים בדקות 19 ו־79. המישחק הבא בבית זה יהיה ב־12 באוקטובר בין פורטוגל ושוודיה. בבית זה משחקות גם איטליה ומאלטה.

אולאף תון (משמאל), הקשר הצעיר של נבחרת מערב־גרמניה, נוגח את השער הראשון בניצחון 2—0 על דנמארק בקופנהאגן (צילום רויטר אי־פי).

בהרכב צעיר גמלה גרמניה לדנמארק על ההפסד במכסיקו

ידידות

קופנהאגן (שרות "ספורט הארץ"). נבחרת הכדורגל של מערב־גרמניה "נקמה" כאן אמש את התבוסה במונדיאל מכסיקו, כאשר גברה לעיני 45 אלף צופים במישחק רעים על דנמארק בתוצאה זהה, 2—0.

אבל בעוד שנבחרת דנמארק הציבה את מרבית כוכביה מגביע העולם, הופיעו בהרכב הגרמני חמישה בלבד: השוער שומאכר, המגן ברתהולד, הקשר מאגאת, והחלוצים אלופס ופלר. המאמן הגרמני פרנץ בקנבאואר הרכיב מנה שחקנים צעירים כמו הבלם בן ה־20 יורגן קולר מבאבהרים שהחליף את קרל־היינץ פרסטר, הקשר אולאף תון משאלקה, המגן ... מבורוסיה דורטמונד, והבלם ... שהחליף את מיכאל לאודרופ המבוקש.

בהרכב הדני הופיעו שני שחקני מנצ'סטר יונייטד: סיוואבק ואולסן. אלן סימונסן, במישחק הפרידה מנבחרת דנמארק, שיחק ב־20 הדקות הראשונות לפני שהוחלף ע"י אריקסון. תון נגח את השער הראשון בדקה ה־24 מהרמה טובה של פלר וקלאוס אלופס הבקיע דקה לפני ההפסקה את השער השני אחרי מסירת נגיחה של תון.

כשדמעות בעיניו נפרד המאמן קסלר מכדורגלני פ.צ.קלן

מאת זיגמונד שפיגלר

ריטבורג (מיוחד ל"ספורט הארץ"). כשדמעות בעיניו נפרד גיאורג קסלר משחקני קבוצת פ.צ. קלן אחרי שהודח מתפקיד המאמן. זה קרה בדיוק ביום הולדתו ה־54 ודעייתו של השוער טוני שומאכר הביאה לו זר פרחים גדול.

מוליש, כריסטוף דאום בן ה־32, היה עוזרו בשבעת החודשים של קסלר. דאום יהיה המאמן הצעיר ביותר בבונדסליגה. המצב של דאום הוא עד סוף העונה. ההודעה הרשמית היא שבעונה הבאה יקבל את תפקיד המאמן קארל־היינץ פלדקאמפ המאמן כיום את קבוצת באייר אירדינגן.

בעיתון "בילד" נמתחה אתמול ביקורת קשה על צורת הדחתו של קסלר. נשיא המועדון פטר וייגאנד, אמר לפני שבועיים שלא בא בחשבון לשחרר את קסלר. סגן הנשיא, קארל־היינץ תילה, הבטיח לפני שבוע שקסלר יישאר עד סוף העונה. "מי שלא משקר חייב להתפטר", כותב ה"בילד".

גביע דייויס

הנבחרת עובדת קשה בגרמניה

מאת כתבנו "ספורט הארץ"

נבחרת הטניס של ישראל ממשיכה בגרמניה בהכנותיה למישחק גמר גביע דייויס באיזור האירופי שיהיה בשבוע הבא בסנט־גאלן נגד שווייץ. הנבחרת מתאמנת באולם על משטח "סופרים קורט" הדומה לזה עליו תשחק הוול מיום רביעי הבא בסנט־גאלן. הישראלים הביעו שביעות רצון מהתנאים וסיפרו שהם עובדים קשה.

למשרדי איגוד הטניס הגיע אתמול הרכב הנבחרת השווייצית כדלקמן: יעקב לאסק, רולאנד שטאדלר והאחים היינץ ומרקוס גינטהארד. המאמן הוא דינו גורג'.

הבעיטה האחרונה של ג'יימי הקטן

יום ראשון היה יומו הגדול של ג'יימי בייקר בן התשע. הוא הגיע עם משפחתו בשעות הצהריים לאיצטדיון "גודיסון פארק" בליברפול, ניפגש עם שחקני אוורטון ויצא עימם למיגרש כנער קמע. לבוש בתלבושת המועדון השתתף בחימום ולאחר מכן עלה ליציע הכבוד משם חזה בניצחון קבוצתו האהובה מנצבת את מנצ'סטר יונייטד 3—1. "זה היה היום המאושר בחייו", סיפרה אימו. עם שובו הביתה התלונן על עייפות ונשכב לישון.

ג'יימי לא התעורר יותר. הוא מת בשנתו. מזה שנתיים היה ג'יימי חולה בלוקמיה ומותו היה צפוי. "הוא לא הפסיק לראות את התצלומים מהמישחק ביום א'", סיפרה אימו. היא פנתה לפני כמה שבועות להנהלת אוורטון וסיפרה על מחלתו של בנה ואהדתו לקבוצה וביקשה לאפשר לו לשמש פעם אחת בקמע. מנהלת המכירות של אוורטון, ראלף הייליאמס, הגיב כששמע על מותו של ג'יימי: "אנחנו כולנו המומים כאן אבל שמחים שיכולנו להביא לו אושר ביום האחרון לחייו". בצילום: ג'יימי בייקר ואחותו התאומה בריגה עם הקפטנים של אוורטון ומנצ'סטר יונייטד קווין ראטקליף (משמאל) ובריאן רובסון.

סקאפטי פרשה ★ הפועל רמת־גן לרבע הגמר למחזיקות גביע

כדורסל

מאת כתבנו "ספורט הארץ"

קבוצת הכדורסל של הפועל רמת־גן עלתה ללא מישחקים לרבע גמר גביע אירופה למחזיקות גביע, אתמול התברר סופית כי היריב בסיבוב הראשון, מועדון סקאפטי מאיטליה, אכן פרש מהמישחקים. בשיחה שניהל אתמול שלמה פרזה, מזכיר איגוד הכדורסל, עם ההתאחדות הבינלאומית, הוברר כי כמה משחקני מפתח של סקאפטי סירבו לבוא לישראל מסיבות אישיות.

שמואל זילברמן, יו"ר הפועל רמת־גן הגיב אמש על הפרשה, "אני שמח שעלינו לשמינית הגמר, אך חבל שזה נעשה בצורה כזו. לא הישגנו בקלות את הזכות לארח בישראל את היריבים בגביע אירופה. בשמינית הגמר תהיה להתבר הכדורסל לזכות ביריב בעל שיעור קומה".

היום עשויות להגיע לישראל קבוצה איטלקית אחרת, האלופה מריסט שתתמודד מחרתיים בערב עם מכבי ראשון־לציון בסיבוב הראשון של גביע אירופה לאלופות.

מדליית זהב רביעית ללי נינג ★ סין שלטה בבריכה

משחקי אסיה

בכדורגל: דרום קוריאה — באותו יום 0—0, כווית — יפאן 2—0, איראן — בנגלדש 4—0.

בכדורסל: דרום קוריאה — יפאן 106—81, סין — הפיליפינים 112—84, כווית — הונג קונג 89—45, ירדן — מאלזיה 81—79.

סאול (סוכנויות). לי נינג היה אתמול לספורטאי הראשון שזכה בארבע מדליות זהב במשחקי עמי אסיה באשר סין צברה עוד שמונה מדליות זהב בהתעמלות והתבססה בראש דירוג המדליות עם 29 זהב, 21 כסף ו־15 ארד לפני יפאן 18־20־15 ודרום־קוריאה 12־12־15.

לי נינג, שזכה במדליות זהב בקרב רב בהתעמלות הקבוצתית, ניצח אתמול בתרגילי הקרקע ועל הטבעות. כן צבר מדליות כסף על המתח וסוס המכשירים. יאנג־ג'ו־שען ניצח בסוס המכשירים ועל המתח ולו־יון על סוס הקפיצות. רק תואר אחד לא נפל בידי הסינים כאשר הדרום־קוריאני קוון־סונג־ג'ונג ניצח על המקבילים. המתעמלות הסיניות זכו בשלוש מארבעת התארים. צ'ן קוו־סינג זכתה במדליית הזהב השלישית שלה בשניצחה בתרגילי הקרקע.

לסינים היה גם יום גדול בבריכת השחיה והם ניצחו בארבעה מחמשת המישחים. העובדה שסין זכתה במישחה השליחים 4×100 מ' חופשי לגברים, מנעה מהיפאני קנטו־פר ז'יוואדה לזכות במדליית זהב רביעית. את ההפתעה הגדולה סיפקה האנג־שיאמין שגברה במאית השניה על הכוכבת היפאנית הירוקו נגאסאקי ב־100 מ' חזה בשיעתבה 1:12.70 ד'. נגאסאקי ניצחה קודם לכן במישחה ל־200 מ' חזה. מדליית הזהב היחידה ליפאן אתמול זכה קודי ואסצובה ב־200 מ' חזה.

אחרי שבשלושת הימים הראשונים זכו רק שלוש מדליות זהב, זכו אתמול מיפנה. ראמון זוכיו בן ה־16 מהפיליפינים ניצח בתחרות הגולף ליחידים והאירוני עלי זאנגי זכה במדליית אופניים למרחק 30 ק"מ.

כדורגל

גם חולון ויתרה על איוון ג'וזף

מאת גיא צוקר
כתב "ספורט הארץ"

הכדורסלן האמריקאי, איוון ג'וזף, שהיה מועמד להחליף את לי ג'ונסון, עזב את ישראל, לאחר שבקבוצת מכבי תל־אביב הוחלט לא להחתימו. במכבי סירבו להתייחס אתמול לכל שאלה הנוגעת לשחקן, על אף העובדה שהוא שוחרר מן הקבוצה. אגב, כאשר נודע לאנשי תל אביב כי בהפועל חולון מתעניינים בשחקן, הם הודיעו להבהיר להם לנתים כי עליהם לשלם להם 20,000 דולארים, כדי שיוכלו להיכנס עימו למשא ומתן. בחולון התעלמו מן הדרישה, מכיוון שמכבי של ג'וזף אישר לבכירי הקבוצה לשחרר אותו. בסופו של דבר, החליטו גם ראשי הפועל חולון לא להחתים את ג'וזף במקומו של אלבס בדלי.

הפועל תל־אביב מפסיד גם במישחקי אימון

טליאס ספג שלישיה ואלטר אחד בהפסד 2—4 לחולון

כדורגל

מאת משה הר־געש
כתב "ספורט הארץ"

"זה רק מישחק אימון. אין צורך להתרגש. בסך הכל עריכתי כמה ניסיונות", אמר אמש דוד שוויצר, מאמן הפועל תל־אביב, בעקבות הפסד קבוצתו 2—4 להפועל חולון מהליגה הארצית. החולונים כבר הובילו 0—4 במישחק אימון שהיה באיצטדיון בלומפילד, לאחר 0—3 במחצית. מוריס ז'אנו, שנכנס במהלך המישחק, הבקיע צמד בשר לפני הסיום וקבע 2—4. ארז שקרקה הבקיע שלושה שערים למבקרים. גיל יהודאי הבקיע שער אחר.

בהרכב הפועל תל־אביב הוצב החולון שבמאי לוי בעמדת מגן שמאלי. "הניסיון לא הצליח" הודה שוויצר. "הוא לא יהיה מגן מחרתיים במישחק הליגה עם הפועל באר־שבע בבלומפילד" אמר המאמן. יוסי טליאס, השוער הצעיר של הפועל תל־אביב, שולב בהרכב הראשון וספג שלושה שערים במחצית הראשונה. אריה אלטר, שסיכם שלושים על שובו לקבוצה, עוד במחצית השניה בכורה מחודשת וספג שער אחד. השער השלישי, גיורא

אנטבין, לא שותף כלל התאמן לאחר המישחק.

"לא החלטתי עדיין איזה שוער יכלל בהרכב הפותח בשבת" אמר שוויצר, "יתכן וזה יהיה הצעיר טליאס".

ניצחון טכני 3—0 לשעריים על עמידר

בית הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל, פסק אמש ניצחון טכני בשיעור 3—0 לזכות מכבי שעריים בפרשת המישחק המופסק בליגה הארצית עם מכבי רמת־עמידר. המישחק, שהיה בר חובות, הופסק בדקה ה־63 לאחר שהקבוצה מעמידר נותרה עם שישה שחקנים בלבד. חמישה משחקניה עזבו בהדרגה את המגרש בטענה כי נפצעו.

בית הדין פסק עוד כי במקרה של עבירה דומה, יופחתו למכבי רמת־עמידר שתי נקודות. כן הוטל עליה קנס בסך 300 ש"ח. בעקבות פסק הדין עלה מכבי שעריים למקום השני בטבלה בצוותא עם הפועל טבריה שניצח גם כן 3—0 במישחק הראשון.

● נבחרת שוודיה למישחק חצי גמר גביע דייויס נגד צ'כיה בפראג בשבוע הבא תכלול את שטפאן אדברג, יואכים ניסטרום, אנדרס יארייד ומיכאל פרנפורס.

גילוי מפתיע: בהפועל י"ם יש 5 שחקנים מהעיר

מאת מיכאל קרנון

לשימי ריגר, מאמן הפועל ירושלים, יש תמיד הברקות. בראיון שפורסם במדור זה אתמול הוא אמר בין השאר לגיא צוקר: "יש לנו חמישה שחקנים מהעיר".

אתם מבינים. מאמן של קבוצה בליגה הלאומית מתגאה בכך שבקבוצה שלו יש חמישה שחקנים תושבי העיר. כאילו שיש בזה משהו מיוחד. ריגר רק לא ציין שחמשת הירושלמים הם שחקני ספסל ושסריבו לשחק בליגה מעטים ביותר. מבין 7 השחקנים שקלעו בניצחון 109־106 על מכבי חיפה, היה רק ירושלמי אחד, עדי בר־אור, שקלע 8 נקודות. ריגר לא ציין שחמישה מהקלעים הם האמריקאים ושאר ילידי ארצות הברית, והשישי הוא קיבוצניק מגן־שמואל.

אבל אין זו אשמתו של ריגר. הוא חי במציאות מסויימת ופועל בהתאם. מבין 73 השחקנים שקלעו נקודות במחזור הפתיחה, היו 35 ילידי ארצות הברית, כלומר כמעט מחצית מהקלעים. היחס בין האמריקאים והישראלים היה שונה אילו יכלו כל ילידי ארה"ב ליטול חלק במישחקים. כמה מהם הוחמצו את המחזור הראשון מסיבות שונות.

אבל לכל תופעה יש שני צדדים. ריגר התגאה בכך שב־1,500 ירושלמים באו לחזות במישחק הבכורה בהיכל הספורט במלחה. ספק רב אם זה היה קורה אילו את הפועל ירושלים ייצגה קבוצה שהיתה מורכבת משחקנים מקומיים עם היותו אחד או שניים. ונבכי הספורט בירושלים יודעים היום שיש מה לראות שכדאי לבוא למלחה. זו כמובן תופעה חיובית. ירושלים היתה פעם עיר של כדורסל. אם יצליחו בהפועל שימי לעורר ענין והתלהבות, זה ישפיע בוודאי גם על בני הנוער הגולים על ברכי הכדורגל של מלמיליאן, אתונה ואחרים. ואולי אחרי שנים נראה שוב מכבי כדורסל ירושלים כמו דוד קוסינסקי אברהם הפמן, רק בקשה אחת שימי - לא למכור לנו סיפורים על הירושלמיות של הקבוצה. זה כמו שיוסי הדיר עספר שבאליצור נתניה יש כמה נתניתים. מישהו יתייחס לכך ברצינות? רדף אגב אף ישראלי לא קלע נקודה בניצחון של נתניה בכפר המכביה על מכבי רמת גן 102־90.

★ ★

מלה טובה להפועל תל־אביב או ליתר דיוק לשלושת שחקני הנשמה שלו, מייק לארגי, לאמן מרסר וג'ון ויליס. הם הוכיחו שגם שבכדורסל זה לא רק ענין של כמה מוכבים יש לך בקבוצה. השאלה כמה הם מוכנים להשקיע ואם יש להם אמונה. הם יצאו לחולון להפסד בטוח למרות שגם לחולון יש הבעיות שלה. אבל השקט הנפשי שלהם, קור הרוח וההתלהבות, איפשרו להם לחזור הביתה עם שתי נקודות יקרות.

מצידך אי אפשר שלא לתמוה על פרשת ג'קי רובינסון. אם אכן ידעו שהוא פצוע, מדוע הביאו אותו בעיקר לאור העובדה שהפועל אינו זקוק לשחקן מהסוג שלו. ואם הביאו אותו, צריך לתת לו הזדמנות להוכיח את עצמו. הוא טוען שהוא כשיר ובתוך שבועיים־שלושה יתפקד במלוא יכולתו. להשיב אותו ביציע, זו התנהגות מבישה. וכדאי של הפועל ת"א להחליף אותו אם אכן יתברר כי אינו כשיר או אינו מתאים. אבל קודם כל תנו לבחור הזדמנות.

★ ★

ברכות למאמן הצעיר ביותר בליגה על ניצחון הבכורה שלו. אלי קאטבי בן ה־28 הוביל את ראשונה בליגה הלאומית הוביל את בית"ר תל־אביב לניצחון 61־76 על הפועל גבת. הוא היה קצת מתוח במהלך המישחק וקצת נרגש בסיום. "אני יודע שלא שיחקנו טוב אבל העיקר שניצחנו", אמר קאטבי. אפשר להבין אותו.

בית"ר מתכוון העונה לקיים את מישחקי הבית שלו במישחקים מוקדמים לאלה של מכבי תל אביב ביד־אליהו. זה צעד חיובי לקבוצה שהתרגלה לשחק לעיני יציעים כמעט ריקים. לאור מה שראינו ביום שני, כדאי יהיה לאוהדי מכבי ומחזיקי כרטיסים המנוי המשולב להקדים ליד־אליהו בימי שני. לבית"ר יש קבוצה טובה והשחקן החדש, רון ריידים, עשוי להיות אחת האטרקציות של הליגה.

★ ★

ואם הזכרתי כבר את יד־אליהו ומכבי תל־אביב, כאן המקום לברך על הנוהג החדש של עריכת מסיבת עיתונאים עם סיום המישחק. זה מכובד הרבה יותר מאשר הדחיפה אחרי המאמנים והשחקנים או המתנה ליד דלתות נעולות של חדרי ההלבשה. כדאי גם לקבוצות האחרות לאמץ לעצמן את הנוהג הזה.

★ ★

היו שמנו שרק 7,500 צופים חזו במישחקי המחזור הראשון. נכון, זה לא הרבה אבל אם בליגה הלאומית בכדורגל מבקרים בשבת 20,000 כרטיסים, אז לכדורסל אין מה להתבייש. בארצות אירופה הפער בין הממוצע במישחקי הכדורגל והכדורסל הוא עצום. אם נבדוק את המצב במחזור הראשון אצלנו, הוא מסתבר שהממוצע היה 2,800 צופים בשבעת המיגרשים לעומת 1,500 צופים במשת אולמות הכדורסל.

★ ★

יהיה זה חסר אחריות להסיק מסקנות לגבי כושרן של הקבוצות כבר בתום המחזור הראשון. אין לי

חדשות חוץ

צפויה מחלוקת במפגש שרים אירופיים ללחימה בטרור

מספר מדינות מסרבות לדרוש אשרות כניסה מכל הזרים

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). חילוקי דעות צפויים היום במפגש החודש של 12 שרי־הפנים האירופיים, המתכנסים היום בלונדון לדיון בצעדים שיש לנקוט כדי להילחם בטרור. כמה ארצות, בהן בריטניה, ממאנות ללכת בעקבות "גזירת הוויזות" של צרפת. הן טוענות, כי יש להטיל הגבלות על אשרות כניסה רק ממדינות מסויימות, שקשריהן עם ארגוני הטרור ידועים.

תוריסר השרים יהיו מאוחדים בדרישתם, שלא שיתוף פעולה ביניהם, אי אפשר יהיה להילחם בהצלחה בארגוני החבלה. לפיכך הם אמורים להגיע להסכמה מלאה על הצורך במיחשוב משותף של כל המידע האפשרי על הטרור האירופי ועל הכוונה להקים מנגנון בילוש מיוחד, שאנשיו יוכו לכל העזרה האפשרית בתחומי היבשת.

בקרב הבריטים המאוחדים שוררת תרעומת על מה שאוחרים כינו "חוסר הנבונות של צרפת להילחם עד כה בטרור". האנגלים והגרמנים, שרי־הפנים שלהם נפגשו אתמול בבון לתיאום מהלכים, הגיעו למסקנה, כי בימים אלה פועלים ארגוני הטרור הפלשתינים תחת מטריה אחת, נגנים מתמיכתן של סוריה ואיראן ונעזרים בתאים צרפתיים.

לאמץ שיטות ישראליות

ראש ממשלת אנגליה, מרגרט תאצ'ר, צוטטה כמי שאמרה באחר הנה לקאנצלר הלמוט קוהל, שיש לאמץ "שיטות ישראליות", כדי לעקור את הטרור מהשורש.

הבריטים נוקבים בשמם של 12 ארגוני חבלה, שיש להעניק עדיפות ראשונית למלחמה בהם: ארגונו של אבו ניראל, הנהנה מאהדת המשטרים בטריפולי ובדמשק, התנועה הפלשתינית המהפכנית בהנהגת אבו מוסא, הקבוצה הלבנונית הבזוינת המהפכנית, העומדת כנראה מאחורי הפיגועים בפאריס, "הפעולה הישירה" הצרפתית, הא"א־אר־איי האירי, ה"בריגדות האדומות" האיטלקיות, קבוצת "הצבא האדום" הגרמנית, "א.ט.א." הבאסקית, ה"תאים הקומוניסטים הלוחמים" הפועלים בבלגיה, קבוצת ה"איפי" הפורטוגלית, ארגון ה"17 בנובמבר" היווני והוליות החיסול של מועמאר קדאפי.

גרמניה חשפה 2 רשתות של מבריחי נשק לעיראק ואיראן

עמדו להבריח מסוקי־תקיפה, טנקים ולהביורים

האמבורג (ע"צ ע"ד). משטרת האמבורג הודיעה אתמול, כי חשפה שתי רשתות של סוחרי נשק, שניסו להבריח לעיראק ולאיראן כלי־נשק בשווי כולל של 2.5 מיליארד מארק.

שישה אנשים נעצרו. נגד שמונה נוספים נפתחה חקירה. המשטרה שומרת בסוד את זהות החשודים.

החקירה נפתחה ב־30 באפריל. החוקרים גילו מסמכים שהוכיחו, כי ציוד מלחמתי בשווי 6 מיליארד מארק עמד להישלח לאיראן, דרך שווייץ, בתיווכם של אנשי־עסקים מהאמבורג וקצין לשעבר של הצבא המערב־גרמני.

בין כלי־הנשק היו 30 מסוקי־תקיפה אמריקאיים, מסוג קוברה "איי־ביי־1", 30 טנקים אם־48, גם הם מתוצרת ארה"ב, וכן להביורים ומגעי טנקים, שמוצאם מבריטניה, בלגיה ואיטליה.

רשת המבריחים השניה התכוננה להעביר לאיראן ולעיראק ציוד מלחמתי בשווי של 900 מיליון מארקים, כולל 100 מטוסי־קרב מיג־23 סובייטיים, 900 טילים נגד טנקים, 30,000 באוזוקות, נגמ"שים אמריקאים מסוג אם־113, ו־10 מיליוני כדורים ופגזים בעלי קוטר שונה.

כתבים אירופיים הוזמנו לבגדאד ליום השנה ה־7 למלחמת המפרץ

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת עיראק הזמינה 40 כתבים ממערב ומזרח אירופה לבקר בבגדאד, לרגל יום השנה השביעי למלחמה.

המלחמה ב־4 בספטמבר 1980. ב־22 בספטמבר 1980 הגיבה עיראק על התוקפה האיראנית.

רוב הכתבים המערביים העדיפו לפרסם את רשמיהם לאחר ששבו מעיראק. בימים אלה מתפרסמים בעיתונות בסקנדינאוויה רשימות, בהם עולה, בין היתר, כי בתי הקברות הגדולים בפאלוג'ה, הנמצאת במרחק 40 ק"מ מבגדאד בכביש המוביל לירדן, משמשים לאחסון גופות החללים. בתי הקירור נבנו לאחסון ירקות־בשר דגים.

אחד הכתבים מסר, כי שמות הקורבנות נמסרים למשפחות לאחר מותם, מתוך ניסיון להסתיר את מספרם הרב של המתים. רק גופות קצינים נמסרות מיד לקבורה, ואילו טוראים תחילה לבתי הקירור בפאלוג'ה.

מראם תושש ממרד

בין היתר, פרסמו הכתבים גם, כי הנשיא סדאם, החושש מפני מרד בצבא, מינה את קרובי משפחתו לתפקידי־מפתח: שר ההגנה — גנרל עדנאן קאיראללה; ראש שירותי האינפורמציה — פאדיל באראק הדסיין, וראש שירותי הביטחון הפנימי — עלי חסן אל־מאג'יד.

המשטרה הצבאית עורכת חיפושים ליליים כדי ללכוד עריקים ומשתמטים, שעונשם הוא מוות.

עליי הגידסה העיראקית, פרוצה

אין חשש לעתיד העיתונות בגין לווייני התקשורת

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). החששות הכבדים לעתיד העיתונות, עקב שיגורם הקרוב של לווייני תקשורת, שיביאו את מדינות אירופה בשידורי טלוויזיה, הם בינתיים בבחינת "צלהורים" — כך התברר בכינוס הנעוך בימים אלה באוסלו, בנושא מצבה של העיתונות.

החל משנת 1970 חל בבשה הטלוויזיה כל בית בסקנדינאוויה, חל גידול של 21% במכירת עיתונים בסקנדינאוויה. הגידול הרב ביותר התגלה בפינלנד — 57 אחוז. העם הפיני הוא כיום במקום הראשון בעולם בקריאת עיתונים — כל 1,000 תושבים קונים 724 עיתונים.

ארגונו של אבו־נידאל זמם פיגועים בבסיסי נאט"ו

מאת שאול צדקא

לונדון (מיוחד ל"הארץ"). מסמכים שנמצאו ברידתו של רופא ירדני במאדריד, על ידי המשטרה הספרדית, העלו כי ארגונו של אבו־נידאל התכונן לפגוע בכמה מבסיסי נאט"ו בבריטניה, ובנראה בכמה מוסדות יהודיים בלונדון — על כך נודע אתמול ב"אולד ביילי", שם עומד למשפט ד"ר ראמזי עוואד, המואשם בסיוע לארגון הטירור הפלשתיני.

התביעה טוענת, כי עוואד וסטודנט ירדני, נאסר מוחמר, קיבלו אשתקד חבילת רימוני־יד מאנשת מתחנות הרכבת התחתית בלונדון מידי אורח לובי, שעבר בשירות האיסקטלנד־יארד". עוואד טען להגנתו, כי חשב שהחבילה בכילה חפיסות שוקולד וסיפר להבר מושב בעיים, כי התבקש על ידי אורח ספרדי בשם פרנאנדו, אותו פגש בבית־קפה במאדריד, להעביר את החבילה תמורת כ־4,000 דולר.

הרופא, שסיפר שלא ידע על קיום המסמך שנמצא בדירתו הספרדית, אמר בבית־המשפט, כי אינו מאמין באש"ף ואינו תומך בו.

עורך את המדור: אריה חשביה

ההמראות והנחיתות בנתב"ג

(ע). להלן ההמראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון היום:

המראות

ב־0545 פאן אמריקן (135) לפאריס, ניו־יורק ומיאמי. ב־0605 טי.וו.א. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן־פרנציסקו. ב־0605 טי.וו.א. (825) לפאריס ובוסטון. ב־0610 אל־על (571) לבוקארסט. ב־0650 סוויס אייר (333) לציריך. ב־0705 אייר פרנס (137) לניצה וליון. ב־0745 אל־על (311) לבריסל ומנצ'סטר. ב־0730 אל־על (323) לפאריס. ב־0745 אולימפיק (302) לרודוס ואתונה. ב־0800 אל־על (385) לרומא. ב־0810 ק.ל.מ. (526) לאמסטרדאם. ב־0830 אל־על (015) ללונדון וניו־יורק. ב־0930 אל־על (347) לציריך. ב־1000 אל־על (557) לפרנקפורט. ב־1030 אל־על (315) ללונדון. ב־1050 אל־על (377) לקופנהאגן. ב־1100 אל־על (395) למדריד. ב־1115 אל־על (337) לאמסטרדאם. ב־1120 ארקיע (741) לפאריס. ב־1130 אל־על (1397) למדריד וציריך. ב־1150 אל־על (5555) לפרנקפורט ומינכן. ב־1320 אוסטריין אייר ליינס (712) לוינה. ב־1420 האפאג לויד (722) למינכן. ב־1530 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט. ב־1635 אייר פרנס צ'רטר (7959) לבאזל ופאריס. ב־1715 אליטליה (747) לרומא. ב־1755 סיפרוס אייר וויס (429) ללרנקה. ב־1955 אל־על (443) לקהיר. ב־2030 אל־על (1535) לניירובי. ב־2200 אל־על (511) לניירובי ויוהאנסבורג. ב־2330 טאוור אייר (031) לבריסל וניו־יורק.

נחיתות

ב־0740 אל־על (010) מטורונטו ומונטריאול. ב־0740 אל־על (206) משיקאגו ומונטריאול. ב־0740 אל־על (210) ממיאמי ומונטריאול. ב־1230 אוסטריין איירליינס (71) מווינה. ב־1235 אל־על (572) מבוקארסט. ב־1310 האפאג לויד (721) ממינכן. ב־1420 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט. ב־1445 טאוור אייר (030) מניו־יורק ובריסל. ב־1500 טי.וו.א. (804) מניו־יורק ופאריס. ב־1500 טי.וו.א. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס. ב־1510 אל־על (006) מלוס־אנג'לס וניו־יורק. ב־1515 אייר פרנס צ'רטר (7958) מפאריס ובאזל. ב־1525 אל־על (016) מניו־יורק ולונדון. ב־1605 אליטליה (746) מרומא. ב־1610 פאן אמריקן (134) ממיאמי, ניו־יורק ופאריס. ב־1630 אל־על (386) מרומא. ב־1710 סיפרוס איירוויס (428) מלרנקה. ב־1715 טארום (245) מבוקארסט. ב־1805 סוויס אייר (332) מציריך. ב־1825 אל־על (324) מפאריס. ב־1910 אל־על (348) מציריך. ב־1935 אייר פראנס (138) מליון וניצה. ב־2000 אל־על (358) מפראנקפורט. ב־2010 אולימפיק (301) מאתונה ורודוס. ב־2125 אליטליה (742) מפאריס. ב־2145 אל־על (338) מאמסטרדאם. ב־2150 אל־על (316) מלונדון. ב־2210 אל־על (312) ממנצ'סטר ובריסל. ב־2220 אל־על (378) מקופנהאגן. ב־2230 אל־על (396) ממדריד. ב־2320 אל־על (444) מקהיר. ב־2325 אל־על (5556) מפרנקפורט ומינכן.

כל ההמראות והנחיתות זמנן אינו סופי. את המועד המדוייק יש לוודא בטלפונים לפני המועד המצויין לעיל.

רב פרס מצטבר

260 אלף ש"ח נטו

השבוע כל כרטיס שני זוכה

מינימום פרס ראשון ליחיד

כולל צבירה

דרך פיס לחיים.

ההגרלה ביום ה'

יחידת הפרסום

[illegible] الأصل

הופיע גיליון
כותרת ראשית
צה"ל לעזרת צד"ל בלבנון
שתי אצבעות בבוץ

חוה יערי סיפרה בעדותה: אהוד אמר לי שאביבה היא אסון חיי

גוללה לפני בית המשפט את קורות חייה ומשבריה

מאת צבי הראל

שקט שרר אתמול ב־11 בבוקר באולם נשיאת בית המשפט המחוזי בת"א, חנה אבנור, כאשר חוה יערי עלתה לדוכן העדים ונחקרה בידי סניגוריה, עו"ד ד"ר עדנה קפלן.

עו"ד קפלן ניסתה להשרות בחקירתה תחושת נינוחות ורגיעה, אולם ניכר בנאשמת, כי התרגשה לפרקים והתבקשה לחזור שוב ושוב על הסבריה באוזני השופטים.

יערי (39), היתה חיוורת, וניכר כי רזתה מאוד מאז מעצרה בינואר. היא סיפרה תחילה על קורות חייה: עלתה לישראל מפולין בגיל שלוש, נישאה לפני 19 שנים לעיתונאי אהוד יערי, סיימה את לימודיה באוניברסיטה וקיבלה תעודת הוראה. היא הדגישה את תלותה באביה, שהיה הולכן בכספים וזהב; וסיפרה על פחדיה מביקור המשטרה, כדי לאתר בבית הוריה מטבע זר. במשך שנות נישואיה לא עבדה בצורה מסודרת והיתה מאושרת בגידול ילדיה ובקריירה של בעלה. חל אצלה משבר בחיי הנישואין כאשר עברה להתגורר בירושלים, לפני חמש שנים ניסתה להתאבד.

יערי סיפרה, כי את גרנות הכירה בירושלים, כאשר עבדה בבית מרקחת, שהיה סמוך לבוטיק בו עבדה. לדבריה, מצאה אצל גרנות כתף, כפי שמצאה אצל אביה ובעלה. היא נהגה להתייעץ עימה בכל נושא ונושא.

"אסון חיי"

הנאשמת הדגישה בעדותה, כי לא פעם אמר לה בעלה לנתק את קשריה עם גרנות, שיום אחד תגרה לה בזו. "אם הייתי שומעת בקולו של אהוד", אמרה, "לא הייתי עומדת היום על דוכן העדים. אהוד אמר לי שאביבה היא אסון חיי".

הנאשמת סיפרה, כי בגלל הצעריה של גרנות, היא הפסידה עשרות אלפי דולרים. בכלל פרשה זו, סיפרה חוה, גירש אותה בעלה מהבית לששה חודשים והיא עברה להתגורר בת"א. לפי קו ההגנה של יערי החשבון של מלכבסקי היה צינור להלבנת כספים שהעביר אליה אביה, ומלכבסקי גנבה ממנה 25 אלף דולר. אתמול סיפרה יערי בעדותה, כי בביתה החזיקה בעבר דולרים. בקשר לכך סיפרה, כי בשעתו נתנה לחברתה גרנות עשרת אלפי דולר שהסתתרו בבריח סוף. השופטים — חנה אבנור, ישראל גלעדי ויוסף גולדברג — ביקשו ממנה להסביר, מדוע העדיפה להלבין את הכספים שנתן לה אביה, אם בעבר היא עצמה החזיקה דולרים בביתה. על כך השיבה הנאשמת, כי היא רצתה ליהנות מיתרונו של חשבון בנק המוחזק ע"י תושב זר כמו ריבית דולרית.

היום תמשיך יערי להיחקר על ידי עו"ד קפלן.

בג"צ בצו ביניים: להפסיק החקירה נגד השלושה שהתלוננו על סוויסה

צע"ת מורה לשר המשטרה לנמק מדוע לא יוחזרו לתפקידיהם

(עו). בג"צ ציווה בצו ביניים על שר המשטרה ועל נציב שירות בתי הסוהר, להפסיק את החקירה המתנהלת בנציבות נגד שלושה עובדי השירות, שמסרו חומר נגד הנציב גונדר רפי סוויסה.

הצו הוצא אתמול, עד תום הדיונים המשפטיים בעתירה שהגישו השלושה לבג"צ בשבוע שעבר. כן הוציא בג"צ צו על תנאי, המורה לשר המשטרה ולנציב שירות בתי־הסוהר לנמק בתוך 20 יום, מדוע לא יוחזרו השלושה לתפקידים שמילאו, ומדוע לא יגיש שר־המשטרה לבית־המשפט את הדו"ח המלא של מבקר משרד המשטרה, אברהם ארן.

הדיון, בפני המשנה לנשיא בית־המשפט העליון, מרים בן־פורת, השופטת שושנה נתניהו והשופט אברהם חלימה, ארך 5 דקות בלבד. באולם ישבו 3 העותרים, דובר שב"ס לשעבר שמעון מלכה, העוזר לנציב לשעבר חיים גליק, ומי שהיתה מזכירתו של הנציב, דני שגיא, בתוספת בני משפחותיהם. בא כוחם, עו"ד צבי טרלו, פתח את הדיון וביקש שבית־המשפט יורה לשר המשטרה להגיש לפני תחילת הדיון העיקרי בעתירה את הדו"ח של מבקר המשטרה, אברהם ארן. הוא אמר, כי נגד מרשיו מתנהל לינץ' באמצעי התקשורת והם נשפטו כבר בכורם משפט.

בעקבות דבריו הקצרים של עו"ד טרלו, הקריאה השופטת בן־פורת באולם הדיונים את החלטתה. בתום הדיון, הביעו 3 העותרים סיפוק רב מהחלטת הביניים שניתנה. המשך הדיון ייקבע לאחר שיוגשו תצהירי התשובה לבג"צ.

בר־לב הורה לעוזרו לבדוק אם שב"ס סייע להכנת ה"ראיון" עם דמיאניוק

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

שר המשטרה, חיים בר־לב, הטיל על העוזר לעניינים מיוחדים במשרד המשטרה, ניצב בדימוס בנימין גלעד, לערוך בדיקה נוספת בקשר ל"ראיון" שנערך, כביכול, עם ג'ון דמיאניוק, הכלוא בכלא איילון ברמלה, ופורסם ב"העולם הזה" לפני כחודשיים וחצי. זאת אף על פי שממצאי חקירה פנימית של שירות בתי הסוהר קבעו באופן חד משמעי, שכתבת "העולם הזה" לא נפגשה בכלא עם דמיאניוק.

עיקר הבדיקה של ניצב גלעד יהיה סביב השאלה, האם סייע שירות בתי הסוהר בצורה כלשהי לכתבת "העולם הזה" לקראת פרסום הכתבה, ואם כן, באישורו של מי נעשה הדבר ומה חלקו של נציב שירות בתי הסוהר המתפטר, רפי סויסה, בכל הפרשה.

החלטת שר המשטרה על הבדיקה הנוספת התקבלה בעקבות פגישה שקיים אתמול עם מפקד כלא איילון, גונדר משנה פרץ חן. הפגישה התקיימה לבקשת מפקד הכלא ובאישור נציב שירות בתי הסוהר.

כפי שפורסם ב"הארץ" שלשום, הוברר מעל לכל ספק, כי כתבת "העולם הזה" לא נפגשה כלל עם דמיאניוק. עם זאת התברר, לפי גירסה שמסרו באחרונה קצינים בכירים בשירות בתי הסוהר, המעורים היטב בפרשה, כי נציב שירות בתי הסוהר, רפי סויסה, הינחה את מפקד כלא איילון לסייע לכתבת "העולם הזה", לאחר שסויסה נענה להפצרותיה הרבות בעניין. על פי גירסה זאת, ביוזמתו ובהנחייתו של סויסה, העבירה הכתבת שאלות בקשר לדמיאניוק, מצבו והרגשותיו למפקד כלא איילון, והוא היה אמור להציג את השאלות לאסיר. בפועל לא העביר מפקד הכלא את השאלות לאסיר וענה לכתבת תשובות בדויות ודימיוניות, כדי להסתיר מהלוחצים שהעפילו עליו.

נציב שירות בתי הסוהר, רפי סויסה, מכחיש כל־קשר לפרשה.

רואה חשבון הורשע בהברחת רבע מיליון דולרים ללונדון

מאת צבי הראל סופר "הארץ"

בית משפט השלום בתל־אביב הרשיע אתמול את רואה החשבון מנחם רביד (42) מתל־אביב בהברחת 258 אלף דולר ללונדון. את הנאשם השני בתיק, חנוך לבציינר (50) [illegible] האשים בהברחת 97 אלף דולר ללונדון.

הטיעונים לעונש במשפטם של השניים, שעבדו בשעתו בתוריראן, ישמעו ב־1 באוקטובר. יצויין, כי ההברחות אינן קשורות לעבודתם בתוריראן. העבירה בה הורשעו היתה עשיית עיסקות במטבע חוץ שלא כחוק.

נדחתה בקשה לפתוח את דיסקוטק ליקויד

מאת חיים הנדזרקר

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה בתל אביב דחתה אתמול בקשה נוספת לפתוח את הדיסקוטק ליקויד בתל אביב.

בעת הוועדה הופעלו לחצים במישורים שונים בכדי לפתוח את הדיסקוטק, שנסגר לא מכבר עקב מיטרדים לציבור.

כן הודיעה עיריית תל אביב, כי לא תאפשר לפתוח את הדיסקוטק סינרמה כיוון שתוכניות הבינוי במקום לא הוגשו לאישור העירייה כחוק. מעיריית תל אביב נמסר, כי אם אנשי הסינרמה יבקשו בכל זאת לקיים את אירוע הפתיחה בהשתתפות אישים, המאורגן על ידי בית מוניטין, תבטע העירייה את פתיחת המקום בצו מינהלי. לדעת העירייה, אם יעשו אנשי הסינרמה במהירות את כל הפעולות הנדרשות, ניתן יהיה לסיים את ההליכים תוך ששה שבועות.

שוחרר נהג שנאסר בגלל נהיגה בעת פסילת רישיון

הנימוק: אין הוכחה שקיבל הודעת הפסילה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

בית משפט המחוזי בבאר שבע ביטל אתמול גזר דין של חמישה חודשי מאסר בפועל, שנגזר על נהג, שהורשע בנהיגה בזמן פסילה, כיוון שהנהג לא קיבל הודעה על פסילת רישיונו.

הנאשם נידון לפני חודש וחצי לחמישה חודשי מאסר ולקנס של 1,500 ש"ח. פרקליטו, עו"ד ברוס סלומון, ערער על גזר הדין של בית משפט השלום. הוא טען, כי לקוחו לא קיבל את ההודעה על פסילת רישיונו. בהחלטתם קבעו השופטים המחוזיים, כי יסוד לעבירה היא הידיעה על הפסילה, והעניין הזה חסר במקרה הזה.

בעקבות ביטול גזר הדין, שוחרר אתמול הנאשם, אשר ריצה בינתיים חודש וחצי מאסר בבית הכלא.

בנימין גלעד מונה מנכ"ל קרן תרבות אמריקה־ישראל

מאת סופר "הארץ" לענייני תרבות

אל"מ (מיל') בנימין (בני) גלעד מונה אתמול למנכ"ל קרן תרבות אמריקה־ישראל, וייכנס לתפקידו ב־15 באוקטובר. גלעד יחליף את יוסי שיפמן, למרות שחוזהו של שיפמן יפוג רק במארס 1987.

ההחלטה על מינויו של גלעד נפלה בישיבה משותפת של ראשי הקרן האמריקאים, שהגיעו לביקור בארץ על רקע התגודדות היחסים ביניהם לבין חברים בהנהלה הישראלית, שבמהלכם התפטרו כמה מחברים בהנהלה הישראלית, כולל הד"ר מרדכי וירשובסקי.

הויכוח בין החברים בהנהלה עסק גם בתפקודו של המנכ"ל, יוסי שיפמן. חברי ההנהלה האמריקאית של הקרן, שביקרו בארץ היו קרל גליק (נשיא), דויד אייזנשטיין, שלדון אבלס, סטנלי גרייסון ודונלד אפל.

על מינוי המנכ"ל החדש סוכם פה אחד עם חברי המועצה המייעצת של ההנהלה האמריקאית לקרן — פרופ' דויד סמאל (יו"ר), אביבה האריס, פרופ' דיוויד קימר, ד"ר אריקה לנראו, יוסף לפיד, עמי שביט וגיל ספרום. למכרז על תפקיד מנכ"ל הקרן (המקציבה כמעט שני מיליון דולר לפעילויות תרבות בישראל ובארצות הברית, ובראשה עומד הכנר אייזיק שטרן) ניגשו יותר מ־60 מועמדים, שסוננו בשלושה שלבים, עד לשלושה מועמדים בשלב הסופי.

בנימין גלעד נולד בשנת 1944 בירושלים. בצעירותו למד חליל, וזכה במלגות מטעם קרן שרת, המחולקות באמצעות קרן תרבות אמריקה־ישראל. הוא למד באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים. באחרונה השתחרר מצה"ל אחרי 25 שנות שירות.

ביהמ"ש המחוזי בב"ש הורה לעצור חשוד באונס אחיותיו

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

בית המשפט המחוזי בבאר־שבע, קיבל אתמול את הערר שהגישה הפרקליטות על שחרורו של חשוד באונס שש אחיותיו, והורה לעצרו לשישה ימים.

ביום שני הובא להארכת מעצר תושב דימונה, בן 38, החשוד באונס שש אחיותיו. המשטרה טענה, כי החשוד נהג לאנוס את אחיותיו, תוך הפעלת כוח ואיומים. שופט השלום, צבי סגל, העלה ספיקות לגבי מהימנות תלונתה של אחת האחיות והורה לשחרר את החשוד בערבות. השופט המחוזי שרן בערר שהגישה הפרקליטות, התייחס לתמיהות שהועלו על־ידי שופט השלום וקבע, כי "אף על פי כן, במקרה מסוג זה, הנני סבור שיש מקום לחקירה מקיפה ושחרורו של החשוד עלול לסכן את החקירה".

המשטרה מאשרת: מכונית הנשיא נסעה 119 קמ"ש

התיק בפרשה נגנז, כי לא רושמים דו"ח לנשיא או נהגו

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

בבדיקה מקיפה, שהסתיימה אתמול, בפרשת מהירות הנסיעה של מכונית הנשיא נמצא, כי אכן מכונית הנשיא נסעה במהירות של 119 קמ"ש בקטע הכביש, שבו רשאים לנסוע 80 קמ"ש בלבד — מסרו אמש מקורות משטרתיים.

מקורות משטרתיים ציינו, כי נהגו של הנשיא ביצע פעולה מסוכנת במהלך הנסיעה, ומכך ניתן להסיק, כי זיהה את מכונית המשטרה.

פקד רפי לוי, דובר המחוז הדרומי, מסר אמש תגובה רשמית המאשרת, כי היה אירוע כזה. הדובר הוסיף, "במקום בו היה האירוע לא היתה תאורה — דבר שהקשה על זיהוי רכבו של נשיא המדינה. מרגע שזוהה הרכב, נותק עמו המגע בשל ההבנה, שאין לעצור רכב של אישים החשובים בנסיעה מאובטחת".

לסופר "הארץ" נודע, כי התיק בפרשה זו נגנז, מכיוון שלא ניתן לרשום דו"ח לנשיא המדינה, או לנהגו, על נהיגה במהירות מופרזת.

ח"כים העבירו ליועץ המשפטי חשדות לעבירות של השר שרון

ביקשו גם לבדוק חשדות שפורסמו ב"הארץ"

מאת עדנה אריהר סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

חברי הכנסת יאיר צבן (מפ"ם) ויוסי שריד (רצ) העבירו ליועץ המשפטי לממשלה חומר ובו מספר עבירות פליליות שנעשו לכאורה ע"י שר המסחר והתעשיה, אריאל שרון ועוזרו ישראל בן ועובדים בכירים אחרים במשרדו.

חברי הכנסת שריד וצבן מציינים במכתבם ליועץ המשפטי לממשלה כי מהחומר שבידיהם עולה שהשר שרון עבר לכאורה עבירה פלילית בכך שניצל את סמכויותיו כדי להביא להחלטה בניגוד להמלצות ועדה בין־משרדית, המלצות שנגעו לייבוא בשר כבש. בכך, קובעים הח"כים היטיב השר עם עצמו, בהיותו אחד ממגדלי הכבשים הפרטים הגדולים בארץ. כן ביקשו הח"כים לבדוק חשדות נוספים שהועלו בכתבת תחקיר שפורסמה במוסף "הארץ".

כן דורשים חברי הכנסת כינוס דחוף של ועדת הכנסת לביקורת המדינה כדי למנוע ממשרד המסחר והתעשייה להתחם על חוזה עם חברת ספנות שיוצגה ע"י חבר כנסת לשעבר, יוסף רום, וזאת שהשר שרון הולש על אישורו למרות שהיו הצעות זולות יותר.

שני שוטרים מבאר שבע נדונו ל־6 חודשי מאסר

האשמו באונס בבית המעצר, אך הורשעו במירמה

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

"לא ייתכן, שהציבור יחשוב, שניתן לעבור על סדר היום כאשר שוכבים שוטרים עם עצירה בין כותלי בית המעצר. שוטרי ישראל מופקדים על שלום הציבור וביטחונו, ולא יעלה על הדעת, ששוטרים יפגעו בשלומם ובביטחונם של אנשים, הנתונים למרותם" — כתב אתמול שופט בית המשפט המחוזי בבאר־שבע, יהושע פלפל, בגזרו שישה חודשי מאסר בפועל על שני שוטרים מתחנת המשטרה בבאר־שבע, שהורשעו במרמה ובהפרת אמונים.

בכתב האישום נאמר, כי ב־29 [illegible]

העצירה היתה צעירה תושבת אילת, שנעצרה במקורות שונים לצורך הסתכלות. השניים האשמו בבעילת העצירה ובביצוע מעשים מגונים בה.

בכתב האישום המקורי האשמו שני השוטרים בעבירות של אונס, מרמה, מעשה מגונה בנסיבות הפרת אמונים. אולם, לאחר עסקת טיעון בין הפרקליטות לסניגורים של השוטרים תוקן כתב האישום, ונמחקו עבירות האונס. עו"ד יהודה בן יהודה, סניגורם של השוטרים, טען בבית המשפט, כי המתלוננת פיתתה את השוטרים. השופט לא קיבל את גרסתו.

הקו החדש של S.A.A.

ת"א-יוהנסבורג עם חניית ביניים אחת ובציריך

27.10.86 - מה

סע עם S.A.A. ותרגיש בהבדל

לפרטים נוספים פנה לסוכן הנסיעות שלך או ל S.A.A. 03'657759 ;658388 או לנציגנו בירושלים 02'248807

SAA SOUTH AFRICAN AIRWAYS

בבית המשפט המחוזי בחיפה תיק:המרצה 6325/85
בפני כב' השופט א.ר. בר

למכירה בחיפה שטח קרקע המיועד לפרויקט תיירות

1. מוצע בזה למכירה שטח קרקע המיועד לפרויקט תיירות נופש וספורט הנמצא בחיפה, הידוע כפרוייקט "חוף הכרמל בע"מ".
2. השטח המוצע למכירה הינו יחידת קרקע בשטח של כ־54 דונם, המהווה חלק מתוכנית הנקראת: מרחב תכנון מקומי חיפה.
שטי תוכנית מיתאר מקומית תכנית חפ/864 א'. גושים 10742, 10740.
3. פרטים ניתן לקבל אצל עו"ד זאב להבי, מחיפה רחוב ירושלים 4, טלפונים 04/669263 ו־04/6817427 בשעות 08.00 — 13.00 ו־16.00—18.00.
4. הצעות לרכישת הקרקע כמקשה אחת יש להגיש לכ"נ עד 30.10.1986.
5. לכל הצעה יש לצרף ערבות בנקאית ערוכה לפקודת הכ"נ בסכום השווה ל־5% מערך ההצעה.
6. הכ"נ שומר לעצמו הזכות, לנהל מו"מ עם כל מציע ואין הכ"נ מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או איזו הצעה שהיא.
7. המכר הסופי כפוף לאשור של בית המשפט המחוזי בחיפה, וכן תקיים מכירה פומבית לכל המעוניינים.

זאב להבי, עו"ד
כונס נכסים לנכסי חוף הכרמל בע"מ

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה תיק הוצל"פ 4768/86

מודעה בדבר מכירה פומבית של מכונית

מוצעת בזה למכירה פומבית המכונית המתוארת להלן של החייב בנס מיכאל, לגבית חוב המגיע לזוכה: בנק לאומי לישראל בע"מ ע"י ב"כ עוה"ד סמבורסקי־בורוכוביץ־כהנמן ק. מוצקין.

המכירה תתקיים ביום 27.10.86 בשעה 15.00 בבניין "חישה" רח' לבונטין—חיפה

תיאור המכונית:
מכונית פרטית חקטול סובארו שנת ייצור 1977 מס' רישום 532־803 שהערכה בסך 3,500 ש"ח.
על הקונה יהיה לשלם את כל המיסים והאגרות ההיטלים אשר מכח כל דין חלים על הקונה.

נעים עובדי
המוציא לפועל חיפה

לשכת ההוצאה לפועל בחיפה תיק הוצל"פ 5504/84

מודעה בדבר מכירה פומבית של מקרקעין

מוצעת בזה למכירה פומבית המקרקעין המתוארים להלן של החייבים גל בעזר ואורנה לכיסוי חוב המגיע לזוכה בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ע"י ב"כ עו"ד ש. להמנו־סוחר־שוקרי 16 חיפה.
על המציע להגיש הצעתו ללשכת ההוצל"פ רח' חסן שוקרי 7 חיפה תוך 30 יום מיום פרסום מודעה זו בצירוף 10% בשיק בנקאי מערך הצעתו.
בדבר פרטים נוספים אפשר לפנות למוציא לפועל חיפה.
תיאור המקרקעין:
דירת מגורים "קוטג'" בבית דו משפחתי רח' לסקוב 6 בשכונת אלון (אלונים) בשכוני עם חורה, מס' דירה 67/29.
מס רישום: חלק מחלקה 67 בגוש 18103.
כל יחידת דיור עומדת על חלקת קרקע בשטח כ־200 מ"ר
הערכה: שווי הנכס הנדון הוא — 60,000—65,000 דולר של ארה"ב

נעים עובדי
המוציא לפועל חיפה

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה, רח' ביאליק 3 חיפה.

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י בית החולים האיטלקי לאשר תוספת בניה בשתי קומות מעל גג קיים, ברחוב לוחמי הגטאות 12, פינת שד' המגינים, חלקה 95 בגוש 10826 עיר.
הבקשה כרוכה בחריגה בקו שטח בניה מעל למותר. אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפקוח על הבניה, בבנין העיריה ברח' ביאליק 3, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00—11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

אהרון יעקבסון
מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
הודעה

לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה ל: תוספת מגורים בגוש 16873 חלקה 9 ישוב יפיע.
מהות הבקשה: אחוז בניה מעל למותר ועל אי שמירת מרווח מינימאלי מהגבולות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך — 15 יום מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב,
ישראל קטן,
יו"ר הועדה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
הודעה

לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה ל: תוספת מגורים בגוש 16875 חלקה 16 ישוב יפיע.
מהות הבקשה: אי שמירת מרווח מינימאלי מהגבולות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לועדה תוך — 15 יום מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב,
ישראל קטן,
יו"ר הועדה

הודעה
על כינוס אסיפה שנתית לשנת 1986 של בעלי המניות של גוית אינקורפורטד

ניתנת בזאת הודעה כי האסיפה השנתית לשנת 1986 של בעלי המניות של גוית אינקורפורטד, חברה רשומה בפנמה, תתקיים ביום 6 באוקטובר 1986 בשעה 10.30 (להלן — "האסיפה") בפנמה סיטי, פנמה, בכתובת דלהלן:

AVE. MARIA ICAZA NO. 10, EDIFICIO
GROSMAN APARTADO 6-4518, EL DORADO, PANAMA CITY, PANAMA.

למטרות הבאות:
1. בחירת דירקטוריון בו חברים 6 (ששה) דירקטורים.
2. לעסוק בכל ענין אחר שיובא כדין בפני האסיפה.

מחזיקי מניות למוכ"ז בחברה יוכלו להשתתף באסיפה לאחר שיציגו תעודות מניות או תעודת הפקדה. תעודת הפקדה באשור הבנק וטפסים של יפוי־כח ניתן לקבל בבנק לאומי לישראל בע"מ או בחברות בת שלו עם הפקדת תעודת המניות למוכ"ז במקומות הרשומים להלן:

בישראל: בנק לאומי לישראל בע"מ, סניף מרכזי, רח' הרצל 19, תל־אביב, אצל גב' יעל עינב.

בארה"ב: BANK LEUMI TRUST COMPANY OF NEW YORK
579 FIFTH AVENUE
NEW YORK, N.Y. 10017 Mrs. K. KELLY
ATTENTION: TRUST DEPT.

בפנמה: BANK LEUMI LE ISRAEL B.M.
PANAMA CITY BRANCH
AVE. MARIA ICAZA NO.
EDIFICIO GROSMAN APARTADO 6-4518
EL DORADO
PANAMA CITY
PANAMA
ATTENTION: MR. J. MAROM

מחזיקי תעודות מניות למוכ"ז של החברה רשאים להצביע באמצעות יפוי־כח ע"י משלוח טופס יפוי־כח ותעודת הפקדה לידי: מר י. מרום סניף בנק לאומי בפנמה, בכתובת המצויינת לעיל. על טופס יפוי־הכח ותעודת ההפקדה להגיע לידי מר י. מרום לא יאוחר מיום 3 באוקטובר 1986, כדי שניתן יהיה להצביע על פיהם באסיפה. תעודת הפקדה שתשלח כאמור לא תלווה בטופס יפוי־כח יראו את המניות הנקובות בה [illegible] לכל ההחלטות.

25 ספטמבר 1986

בפקודת הדירקטוריון
ברוך אמלקר
מזכיר

תעל
תעשיית עץ לבוד –
קבוצת משמרות בע"מ

מיטב הברכות והאיחולים
במלאת 40 שנה ליסוד המפעל

סהר
חברה ישראלית לבטוח בע"מ
ההנהלה והעובדים

ספרד עכשיו
מדריד 7 לילות במדריד על בסיס לינה וארוחת בוקר. חצי יום סיור במדריד. 2 טרנספרים $ 184
ברצלונה 3 לילות בברצלונה, לינה וארוחת בוקר. חצי יום סיור בברצלונה. 2 טרנספרים $ 137
מדריד ואנדלוסיה $ 399
מדריד אנדלוסיה ופורטוגל 11 לילות $ 628
טוס סע בספרד $ 128
קוסטה דל סול $ 216
IBERIA
מדינה טורס בע"מ – נסיעות ותיירות

חדש
קורנפלקס תלמה.
בוקר טוב כל היום.

קורנפלקס תלמה,
ארוחת הבוקר של העולם המערבי – בישראל.
קורנפלקס תלמה מיוצר על־פי
ידע בינלאומי חדיש ובאיכות גבוהה,
מצטיין בטעמו ושומר על פריכותו גם בחלב.
קורנפלקס תלמה כשר, קל להכנה
ומועשר בויטמינים ומינרלים.
פתיתי זהב וחלב עם פירות בעונה וסוכר על ההר...
בתיאבון!
תלמה
טעם תלמה תמיד תלמה

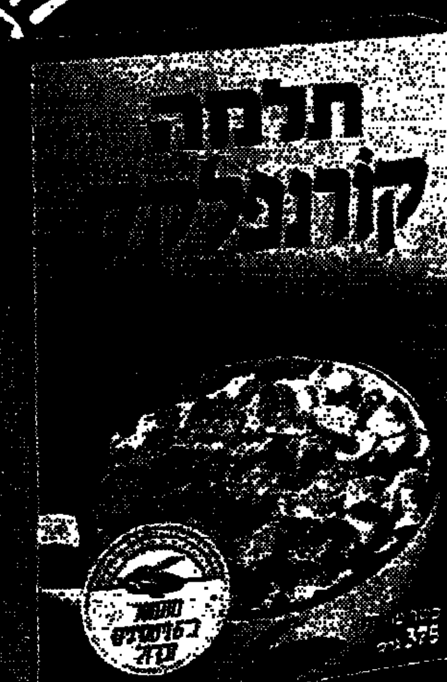

הארץ

יום ה', כ"א באלול, תשמ"ו
25 בספטמבר 1986

ירושלים: רח' הבצלאל 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661166-8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחויבת לתכנן.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 824261

החלטה שאינה בת-ביצוע

מועצת הביטחון של האו"ם הטילה על מזכ"ל האו"ם לפעול לפריסת כוח יוניפי"ל עד לגבול הבינלאומי המבדיל בין לבנון לבין ישראל. כן החליטה המועצה כי המזכ"ל חייב לפעול לנסיגת צה"ל מדרום-לבנון, וקראה לישראל לבטל את רצועת הביטחון שבתוכה פועל צבא דרום-לבנון. על מזכ"ל האו"ם לדווח למועצת הביטחון, תוך שלושה שבועות, על ביצוע ההחלטה.

יש לתמוה לא רק על צרפת שהציעה החלטה זו, אלא גם על 13 המדינות האחרות שתמכו בה. האומנם מאמינים קברניטי המדיניות של כל המדינות-החברות במועצה — חוץ מארה"ב שנמנעה מההצבעה — כי פריסת יוניפי"ל עד לגבול הבינלאומי, הוצאה מוחלטת של צה"ל מהמגזר הדרומי ביותר של דרום-לבנון וביטולה של רצועת הביטחון ישקמו את מרותה של ממשלת ביירות על השטח אשר שמה של לבנון, כמדינה עצמאית, מתנוסס עליו במפות שבספרי הגיאוגרפיה?

כאשר מועצת הביטחון החליטה להקים את יוניפי"ל, בשנת 1978, נעשה הדבר כדי להגיע לכך שישראל תחזיר את הכוחות הצבאיים שלה מהשטחים שנתפסו במבצע ליטני; "נתפסו", אך לא נכבשו — כי ממשלת בגין-ויצמן לא יזמה את מבצע ליטני כדי לכבוש לצמיתות את שטחי דרום-לבנון עד לנהר זה. הכוונה היתה להדוף צפונה את ארגוני המחבלים, מאחר שממשלת לבנון הוכיחה כי אינה מסוגלת למנוע מאנשי אש"ף להתקיף לעתים קרובות את אזורי-הספר הצפוניים של ישראל.

צה"ל נסוג אז, אבל ממשלת ישראל סירבה להניח ליוניפי"ל להגיע עד קו-הגבול, וטעמה עמה. לא היה כל יסוד להאמין כי כוח של או"ם, המורכב מחיילים משבע או שמונה ארצות משלוש יבשות, כולם זרים לאזור, שנאסר עליהם להשתמש בנשק אלא לצורכי הגנה עצמית בלבד, יוכל לערוב לשלום הגליל. מפקדת יוניפי"ל השלימה עם הסידור הזה: סיבותיו שרירות וקיימות היום לא פחות מאשר לפני שמונה שנים.

יותר מזה: הספיקות שנתלו לפנים ביכולתו של כוח-האו"ם למנוע חדירות מחבלים לתוך אזורי התפרסותו ולחסום את דרכם אל גבול ישראל, גדולים עוד יותר מבעבר. גם אם נודה כי יחידות יוניפי"ל מנעו מדי פעם בפעם ניסיונות חדירה והתקרבות מחבלים לעבר גבולנו — אם ביטחון הספר הישראלי נשמר פחות או יותר בשמונה השנים האחרונות, אין לזקוף הישג זה לזכותו של יוניפי"ל אלא לזכותו של צה"ל אשר חיזק ותמך בידיו של רב-סרן סעד חדד, ולאחר-מכן ועד היום, את ידיו של הגנרל אנטואן לחד.

תמימות היא לחשוב כאילו פריסת יוניפי"ל עד לגבול הבינלאומי תוכל לסייע לממשלת ביירות להטיל שוב את מרותה על מדינת לבנון בכללה. סמכותה של ממשלת ביירות אינה מוכרת אלא בביירות המערבית ובחלק מוגבל מאד ממדינת לבנון שמצפון לצור: אין היא שולטת אפילו בביירות המזרחית, וברוב שטחי מדינת לבנון שולטות כל מיני מיליציות, עדתיות ומפלגתיות. ריבונותה של לבנון פיקטיבית במידה רבה. יוניפי"ל אינו מסוגל לשקמה, ואין זה חשוב היכן יתמקם. הכוח של או"ם אינו שונה, למעשה, מכל יתר הכוחות נושאי-הנשק השורצים במדינת לבנון; ההבדל העיקרי בינו לבינם נעוץ בכך שיוניפי"ל אינו, ולא יוכל להיות, כוח לוחם.

החלטת מועצת הביטחון היא גילוי של אנאכרוניזם: אל יופתעו מציעיה ותומכיה אם יתגלה להם כי החלטה זו אינה בת-ביצוע.

יובל מלחמת ספרד — בארץ

שליש. הוועדה הציבורית-הישראלית לאיזכור מלאת 50 שנה למלחמה האנטי-פאשיסטית בספרד, הודיעה כי האירועים יהיו ב-29 וב-30 בספטמבר ובאוקטובר. את הדבר מסר אתמול במסיבת-עיתונאים בתל-אביב הלמן י. הלמן, המזכיר הכללי של האיגוד הישראלי של לוחמי הבריגדות הבין-לאומיות בשנים 1936-1939.

הוא מסר, כי ב-29 בספטמבר תהיה בבית ליסין בתל-אביב פתיחת האירועים, בהשתתפות נשיא המדינה, חיים הרצוג.

באמצע באוקטובר תהיה הפתיחה הרשמית של יער לזכר הבריגדות הבין-לאומיות. הארגונים-הישראלים שהשתתפו במלחמת ספרד לצד הרפובליקה נגד פראנקו — יוקדשו על העצים. את השטח ליער נידבה הקרן הקיימת לישראל.

שר החוץ חוזר הביתה

ובינתיים אמריקה מסבירה פניה לראש הממשלה הנכנס. היא תדע להסתדר גם עם שמיר

מאת עקיבא אלדר

אם היה ספק למישהו באחד מלון ריג'נסי בניו-יורק ששר החוץ שמעון פרס משנה את המדיניות שלו לטובת ראש הממשלה יצחק שמיר, באה הפגישה עם שר חוץ רוסי להסירו [illegible]. פרס הגיע לארה"ב מלווה זעקות חמס של הליכוד נגד רעיון הועידה הבינלאומית בשיתוף ברית-המועצות. הוא יצא משם לאחר תדרוך לכתבים שכותרתו "מאמצים לנורמליזציה עם ברית-המועצות". לא ועידה, לא ליווי, אפילו לא שיחות הכנה. יחסים דיפלומטיים. אולי קונסול או שניים. לאו מילתא זוטרתא הם בריקוד של כל שר חוץ.

כמה אמריקאים שאלו אותי איזו מין מדינה זו המביאה לראש ממשלה כה מוצלח לפנות את מקומו לאיש אחר ודל-מעש. כיצד ייתכן, שאלו, שהאיש שהוציא את ישראל מהבוץ הלבנוני והכלכלי פשוט קם יום אחד ונוטש. באמריקה, אמרו, זה לא יכול היה לקרות. הציבור היה מגיב, אולי אפילו יוצא לרחובות.

השאלה הזאת, מסתבר, ליוותה את שמעון פרס מוואשינגטון, דרך אוטווה ומונטריאול עד לניו-יורק. מישהו אמר שפרס היה צריך לרוץ לבחירות באמריקה. שם ההצלחה היא אבן-בוחן רלוונטית מאוד להישגיו של פוליטיקאי. הרוטציה נכפתה על מפלגת העבודה בקלפי וקשה להוליך את עם ישראל כעם האמריקאי. שמעון פרס הציג איפוא באמנה את מדיניות "זה מה שיש".

באחד מתדרוכיו האחרונים הגדיר פרס כי "שום נושא קונטרוברסלי לא הועלה בשיחות עם האמריקאים". השיחה עם שר החוץ הסובייטי — הוסיף אחר כך — נעדרה אף היא כל סממן של פולמוס. אכן, שולץ, ריגן ווינברגר לא התווכחו עם פרס. הם לא דרשו ממנו לוותר לערבים, לדבר עם אש"ף, לצאת מלבנון. מאומה. אפילו הבטיחו שגם בממשלת שמיר תקבל סיוע כלכלי ברשת תרגיל הפחתת ריבית על הלוואות משכבר הימים.

שבחים בגן הוורדים

במושגים של אמצע ספטמבר 1984, כאשר החליף פרס את שמיר, לא היה צריך לאמץ את היד כדי לכתוב שביקור ראש הממשלה בארה"ב היה מוצלח ביותר. אפילו בספטמבר 1985 אפשר היה לפרגן לו, מבלי לחשוש שמא מוטב שיתאושש תחילה מהג'ט-לאג. ממסעדתי עם בכר למדתי שפרס בחוץ לארץ איננו פרס שאנו מכירים בארץ. ככל שהוא מתרחק מהיצחק שלו, הוא מרבה לצחוק ולהרשים את מאזיניו. הוא מסתודד מבין עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ וסוחט ממנו הבטחה לפעול למען הפחתת הריבית (כמיליארד וחצי דולרים בחמש שנים) והסרת הגורם היפני (מאות אלפי דולרים לשנה).

הנשיא רייגן המטיר עליו שבחים בגן הוורדים של הבית הלבן עד שנדמה היה שסומק עלה בלחיי האורח. מזכיר ההגנה וינברגר התם את רשימת המהללים עד שפרס הפטיר "אני מתבייש לחזור על השבחים שלו", והוסיף הבטחה בעניין העסקת מעמד של בעלת ברית שאינה חברה בנאט"ו (כ-200 מיליון דולר לשנה). רק "קורי" אקינו שכבשה בסערה את אמריקה גבהה מעט לפרס את ההצגה (והופעה כושלת שלו ב"נייט ליין" של טד קופל).

יומיים וחצי בקנדה יכולים להיות בעונה זו של השנה אתנחתה אידיאלית לראש ממשלה יגע. אולם רוחה כי עוזריו אינם יודעים רוגע. ראש הממשלה מקפץ מבית-כנסת למפגש עם אנשי עסקים ומשם לסעודה עם עוד סנטור או מושל.

שוב הוא שולף בלי לאות את הבדיחה על ה"הולי לנד" שאינה "אוילי לנד" אבל "הוליגס" נשאר גם כשהנפט יורד. היועץ לתקשורת אורי סביר שהיה עד לא מכבר נספח עיתונות בשגרירות בקנדה, אינו יודע את נפשו מאושר כאשר קטעי העיתונות בלוויית תמונות וראיונות זורמים לחדרו. ראש ממשלה רב-סנסציוני הוא סיפור אפילו בקנדה הרגועה, הרחוקה. כאן זה הולך יחד עם תוכנית להקמת כוח רב-לאומי למלחמה בטרור. מין "תוכנית מרשל" צבאית. גם באוטאווה, עם ראש הממשלה בראיין מלרוני, אי אפשר בלי משהו בכלכלי. הפעם אלה הן הבטחות להקלות במס על השקעות הדדיות וקרן משותפת למחקר ולפיתוח. - -

התחנה האחרונה, ניו-יורק, היתה מיועדת כתמיד לסעודות מגבית, מועדון הנשיאים ועצרת או שתיים למען יהודי ברית-המועצות.

זה מה שיש

הפגישה עם שר החוץ הסובייטי גרמה לפרס שמחה אמיתית, ולעוזריו הרבה שמחה לאיד. הם הקדימו את אנשי שמיר במירוץ אחרי הרוסים. הבכן, כך יכול היה להסתיים דיווח על ביקור מוצלח למדי של ראש הממשלה ביבשת אמריקה. לפני שנתיים ואפילו לפני שנה. הפעם, הוא בא לשם אחרי הפיסגה עם נשיא מצרים שלא פרצה דרך חדשה בתהליך השלום ולפני הפיסגה עם נשיא ארה"ב. אחרי ההתפטרות יבוא יצחק שמיר הבלתי נמנע. האמריקאים מתקשים להאמין כי בשנתיים הבאות יושג מה שהוחמץ באלכסנדריה ובשיחות המייגעות עם רבת-עמון. פרס אפילו הבטיחו להיות שר באמת. לעזור לשמיר "בתנאי שלא יוכל בתהליך המדיני הכלכלי".

אמריקה מאמינה במנהיגים חזקים. נוסח רייגן המצליח ללא רחם ברוסים. הם מחבבים מאוד את שמעון פרס, אך לא כדי כך שיעשו בעבורו את העבודה. קיסינג'ר בא לדלג באמצע שנות השבעים — אחרי שהצדדים הכשירו את הקרקע. קארטר זימן את בגין וסאדאת לקמפ דייוויד אחרי שהם נועדו במשכן הכנסת בירושלים. רייגן שלח את תוכנית השלום שלו אחרי שאריאל שרון סלל במלחמת לבנון דרך חדשה לאש"ף עד לרבת-עמון.

אמריקה נפרדה מפרס. קשה היה שלא להבחין בנימה של הספד בדברי הנשיא רייגן שאמר "איש לא תרם כמוך למאמצי השלום". ואכן, ספק אם עוד מישהו היה מוצא בכל פעם סרק חדש: עוד תחילה, ועידה בינ"ל, שיחות קירבה, ועדה מכינה, האצלת סמכויות, מינהל עצמי, תוכנית מרשל. פעם דיברו על האקטיביזם הביטחוני של בן-גוריון ועכשיו הנציח תלמידו, שמעון פרס, את האקטיביזם המדיני.

ראש הממשלה הנכנס אינו איש-בשורה מדיני ולא הבין את כוחו בכלכלה כקודמו. הוא אמון על המשפט "לא בוער" ועל הגישה שמאמצי שלום מתפרשים כחולשה ומזמינים להזיק. אבל שוב — זה מה שיש, ואמריקה תסתדר עמו. וואשינגטון עקבה בדריכות אחרי כל משברי "שרון-את-מודעי" והשכילה להבין זה מכבר שפרס — ככל שהיה מוצלח — הוא ברווז צולע (באנגלית זה הכינוי למנהיג בדרך החוצה). בין קביעה משתק מה וסקרים הציבו מה, לא נותר מרווח גדול מדי. אמריקה מעדיפה עתה להסביר פניה לראש הממשלה הנכנס שנתת בניו-יורק על פני עיסוק בוועידה בינ"ל בשיתוף "הדדסים המנולים" שעצרו את דילוף הסכם. נראה — אומרים בוואשינגטון — את פרס מעביר את שיחות ההבנה אצל שמיר בירושלים.

אויב לעת צרה

העברת השליטה ברצועת הביטחון לידי הארגון השיעי המרכזי אמל תבטיח את המשך קיומו ואת השקט בגבול הצפוני

ד"ר יצחק ביילי

הכותב היה יועץ לענייני שיעים במפקדת הביטחון

שר הביטחון יצחק רבין העיד השבוע כי התגברותו כביכול של הארגון הקיצוני חיזבאללה על הרחוב השיעי היא חלק מתהליך הקצנה טבעי בקרב השיעים. זוהי רק ההערה האחרונה בשורה ארוכה של טיעונים שמטרתם לתרץ מדיניות כושלת ולהצדיק את התעלמותנו המתמשכת מהשיעים ומארגונם העיקרי "אמל" במשך ארבע השנים האחרונות.

בבואנו ללבנון ב-1982 מצאנו כי אמל הוא ארגון שנלחם נגד אש"ף בדרום לבנון מאז 1978. אנשי אמל בדרום אף שיתפו פעולה עם כוחות צה"ל. [illegible] ניסיון מר הארוך ליצור את אמל ותומכיו כי פעילותו של אש"ף בדרום יוצרת אי-יציבות, והכך מנציחה את העוני והמצוקות בקרב השיעים.

אך למרות היות אמל שותף טבעי מבחינה עניינית, התעלמה מערכת הביטחון ממנו. תפיסת הביטחון הקיימת מזה כעשר שנים קובעת כי אין להבטיח את ביטחון הגליל ללא נוכחות ישראלית בלבנון; ואילו אמל, בשל צרכים פוליטיים שונים, לא היה (ועדיין אינו) יכול להסכים לנוכחות זו. כדי להמחיש את התפיסה הקיימת בחרה ישראל לטפח את הנוצרים ולהתעלם במשך מטוון של שתי עובדות: השיעים הם עיקר האוכלוסיה בדרום לבנון, ורובם רואים באמל את מנהיגם האמיתי.

כל התוכניות שנועדו לעקוף את מרכזיותם של "אמל" והשיעים בדרום מאז 1982 לא היו אלא אשליות שהתנפצו אחת לאחת. במשך השנה הראשונה השתעשענו במחשבה שנוכל להשליט את הפלנגות המשיחיות על לבנון, ונקווה כי הגברת כוחו של רב-סרן סעד חדד בדרום, ישלימו השיעים עם המציאות החדשה, במיוחד בעזרתם של מנהיגים שיעים פאודליים, כמו כאמל אסעד חליל חליל.

אך כעבור שנה התחוור לנו כי אין מנוס מלנטוש את הפלגנות הלא-מציאותית, וכי אין לסמוך על הפאודלים השיעים שעל כתם אבד הכלח. נסוגנו לקו האוואלי והתכוננו להישאר בו לתקופה ארוכה. וכדי לשלוט ברוב השיעי החי ודוחה לקו החדש הזה, בחרנו בשיטת "הפרד ומשול" — הקמנו מיליציות שיעיות מקומיות בהנהגת בעלי-עניין שונים מליגה ג', שחלקם אף עבריינים ותומכי אש"ף לשעבר. אך בתוך שנה מעט, נרצחו כל ראשי המיליציות (השאר נרצחו שנה לאחר מכן).

בניסיון נואש נוסף לשקם את מצבנו דרומית לקו האוואלי, תלינו תקוות ביכולתו של הגנרל אנטואן לחד, מפקד צד"ל הנוצרי, לגייס לוחמים שיעים, למרות שהוא נוצרי. על סמך ההנחה הרעועה שמעמדו של לחד כ"גנרל" יהווה אבן שואבת לשיעים "המעריצים שררה". גיוס בכספי זה לא עלה יפה, ולמרות שפע של דיווחים מטעים שהופיעו בעיתונות, מספר המגויסים השיעים עבר בקושי את ה-300 (מתוך אוכלוסייה שיעית בת חצי מיליון נפש לפחות).

אש"ף כאויב בנשק

גם לאחר שהמערך נעשה שותף לשלטון במתו 1984 — תוך כדי הידרדרות מהירה במצב הביטחון וחזור האנשים למצוא מענה להתקפות השיעיות על כוחותינו — התמידה התפיסה כאילו אפשר להתעלם מ"אמל" ומשאיפות תומכיו, ועוד להישאר בלבנון, אם כי "בקווים נוחים יותר". לכן, באפריל 1985 נסוגנו מקו האוואלי לקו הליטני. אלא שאז הותקפו כוחותינו עד שבקושי יכולנו להחזיק מעמד עד לנסיגה לרצועת הביטחון הנוכחית כעבור חודשיים. גם ברצועת הביטחון ממשיכים כוחותינו וכוחות צד"ל להיות מותקפים, למרות "היד הקשה" המופעלת מדי פעם. מאז שיבנו על האוואלי בספטמבר 1983, נהרגו יותר מ-250 חיילי צה"ל בלבנון.

מאז 1982 מבהיר אמל באופן עקבי שהוא יראה לביטחון הדרום, ובעיקר, ימנע מאש"ף מלשוב ולפעול משם, בתנאי שישראל תעזוב את השטח. אמל רואה בריבונות הדרום אינטרס שיעי מובהק, הנוגע מכל. אמל חוזר על עמדה זו ללא לאות מפני השיעים עצמם — וזאת בשעה שחיזבאללה הקיצוני מטיף למלחמת קודש נגד ישראל גופא. אמל משוכנע שעמדתו היא הרצויה לרוב השיעים, הנמצאים לפיתוח ומישוב, ועמדה זו היא המעניקה לאמל את יתרונו על חיזבאללה.

לפנות את הרצועה

לטובת האזרחים, מלחמתו של "אמל" ברצועת הביטחון היא פועל יוצא ממלחמתו נגד אש"ף בביירות ובדרום. לא עובר יום אחד כמעט מבלי שתתרחש התנגשות בין אמל לאש"ף. אך כדי לנהל את "מלחמת המחנות" זקוק אמל לגיבוי סורי. סוריה לא תיתן גיבוי זה אם אמל ישוב ויתקבל יריים מול הכוחות הישראליים ברצועת הביטחון.

ישראל, איפוא, חייבת לראות את הנולד. כל עוד קיימת רצועת הביטחון, נהיה במלחמה עם השיעים. וככל שמלחמה זו תימשך, ילך אמל ויישחק עד שלבסוף יהיה חלש ולא יוכל עוד לבלום את השתלטות אש"ף וחיזבאללה על הדרום. התוצאה תהיה מעורבות עמוקה יותר של צה"ל בלבנון.

הפתרון היחיד מסבכה זו הוא בפירוק רצועת הביטחון לטובת סדר ביטחוני חדש שייעשה על ידי אמל ביחד עם כוחות יוניפי"ל. השילוב של 5,800 חיילי יוניפי"ל ככוח נייח ואנשי אמל ככוח נייד — בעל מקורות מודיעין בכל כפר וכפר, ויכולת להפעיל כוח נגד גורמים מסרבים — צפוי שיבטיחו את הביטחון לא פחות מהרצועה הנוכחית, שאינה מצליחה לעצור את הקטיושות הנעשות מעליה אל הגליל.

פירוקה של רצועת הביטחון גם תשמיט מידי חיזבאללה את הצדקה לפעול נגד ישראל — ותקף סוף תיתן ל"אמל" את ההזדמנות לסלק את היריב הזה מהשטח. התמיכה הנמנית ביוניפי"ל, שאותה הפגינה האוכלוסיה השיעית באחרונה, מבשרת שיתוף פעולה פורה, במקרה שאמל ויוניפי"ל יהיו האחראים לביטחון.

מכיוון שאמל אינו יכול להרשות לעצמו לבוא בדברים ישירים עם מדינת ישראל, זו צריכה, כצעד ראשון, לעודד את יוניפי"ל לשבת עם אמל ולעבד תוכנית ביטחונית מפורשת שאותה תוכל ישראל לבקר ולתקן. כשתוכנית כזו תענה על צרכיה הביטחוניים של ישראל, אפשר יהיה סוף סוף לגשת לפינוי הסופי של כוחותיו מלבנון.

השורה התחתונה / יוסי שריד

ישראל כאזור אסון

אזרחיה מותקפים לא רק על-ידי עברייניה אלא בעיקר על-ידי מנהיגיה

לא היה צורך לחזות בנטישת חדרי-המיון המחולקות לטיפול נמרץ כדי לשוב ולהיווכח, כי ישראל היא מדינה מסוכנת. האזרחים נתונים בסכנת חיים יותר מאזרחים של כל מדינה מערבית אחרת.

לפני שנים לא רבות היינו מתגאים כולנו במותר ישראל מן התנכרויות של העולם. כאשר יצאנו מכאן לשם להתאוורר, ואורחים היו באים משם לכאן, היינו משמיעים באוזניהם את כל יתרונותיה הגדולים של ארצנו הקטנה, שהיא מיוחדת במינה ונבדלת לטובה בערך אחד עיקרי חשוב מאין כמוהו — ערך חיי אדם.

מעולם לא הבנו איך זה קורה שאדם נופל בניו-יורק או בכל מקום אחר באמצע היום, באמצע הרחוב, ואיש אינו ניגש להרימו. היינו כנדהמים: איך זה קורה שעובר מותקף או אשה נאנסת משוועים לעזרה, הכל שומעים את שוועתם ואף אחד אינו נחלץ להציל.

אצלנו זה היה אחרת: נשים וילדים היו יכולים להסתובב בשעה מאוחרת, ברחוב נידח, ודע לא יאונה להם. לא רק גבר יהודי קם לנו, קמו גם מרצחים ואנסים ומכורים-לסמים וסוטים למיניהם — להפוך את חיינו לגיהנום. אין לי סטטיסטיקה מוסמכת, אך לא אתפלא אם ישראל עומדת במקום הראשון בתקיפת קשישים.

תמיד היינו משוכנעים כי ההורות שלנו עם גודלו של היהודי היא מלאה ואין דומה לה. כאשר, חלילה, קורה אסון למשפחה אחת בישראל, כל הארץ היא משפחה אחת גדולה, והמעגל עוטר מסוף הארץ ועד סופה. כל ישראל ערבים ומעורבים. אין ניכור ואין התנכרות. אנשים אחים אנחנו, ושומר אחי אנוכי.

קווים אדומים

בשנים האחרונות ישראל היא מדינה מסוכנת. אזרחיה מותקפים לא רק על-ידי עבריינים, אלא בעיקר על-ידי מנהיגיה. לא רק העולם התחתון מאיים עלינו, האזרחים, כי אם גם העולם העליון של המוסדות הרשמיים, שעליונותם מקנים להם אף היתר מתוקף בחירות חופשיות. נכון שהצבענו בעדם, אבל לאחר האצבע הם רוצים — שם, למעלה — את כל היד, כאילו בהצבעתנו הפקדנו את חיינו.

ישראל מחזיקה באחד השיאים העולמיים של תאונות דרכים. הכבישים האדומים הם לנו כדי לנסוע ולהיפגע, אך הם אינם קווים אדומים לממשלה, שאמורה להציבם במדינה המתיימרת לראות בנפש אחת עולם מלא. צריך לצאת אל הגדה המערבית ולראות שם את הכבישים הרחבים למתנחלים — רבי-מסלולים ושוממים מתנועה — כדי להבין שהדיבורים על מצוקת התקציב הם דיבורי רמייה. אחת המתקפות הקשות עלינו, כאזרחים, מתרחשת כל יום בדרכי הארץ.

לא שמעתי על מדינה מתוקנת שפרצה בה שביתה של רופאים שנמשכה חודשים ארוכים. אם יש מדינה אחת כזאת בהיסטוריה האנושית, עדיין אין זאת צרה של מדינות רבות, שממנה אפשר לשאוב חצי נחמה. שום ממשלה בשום מקום לא הביאה את הרופאים עד שביתה בעליבותם ואת החולים עד מרף את עזובה ועד יאוש. המתקפה על חיינו נערכת גם בבתי-החולים.

גם על שביתות אחיות לא שמעתי — שביתה מלאה של שבועות, ועוד שביתה כעבור זמן קצר — כאשר המלאכים-בלבן מפנות את מקומן למלאך המוות. היוכחו אם מתים או אין מתים בגלל השביתות האלה. אלמלא היה מראבי יכול היה להצדיק: ההבדל בין חיים למוות הוא, לפעמים, כחוט השערה, והאחיות הן שמחזיקות את החוט הדק הזה, ואם הן נוטשות את הרופאים — נישש גם החוט ונשמט. אין צורך להבין ברפואה כדי להבין את האמת המרה.

לא האחיות המסכנות יצרו את האווירה שמאפשרת נטישת משמרת. האוויר של ירושלים, בקריית הממשלה, אינו מבריא, הוא מחליא. לאחר שלוש שביתות רצופות — אחת של הרופאים ועוד שתיים של אחיות — אין עוד ספק, כי ישראל עכשיו היא אזור של אסון. [illegible]

בשם קדושת החיים

ככל שהאזרח חלש ונואש יותר, המתקפה עליו מתוצמת יותר. השבוע קראתי בעיתון, כי שתי כליות שנלקחו בשבת שעברה מגופו של חייל צרפתי, שנהרג בדרום לבנון, הושתלו בגופן של שתי נשים ישראליות — יהודיה וערבייה. השתלות בוצעו בסודיות מוחלטת בחדרי הניתוח של בית-החולים רמב"ם בחיפה. דובר משרד הבריאות הגיב בקורת-רוח: "המשרד מבורך על העובדה כי נעשו השתלות, לאחר תקופה ארוכה של אי ביצוע השתלות". הודעה רשמית.

מדוע לא הושתלו כליות תקופה ארוכה? סתם הדובר, ואני אפרש: לא הושתלו, כי אין כליות. אין כליות, כי הרבנים שלנו, רחמנים בני רחמנים, כובלים את ידי הרופאים באבחנת המוות: מי שלבו מת ולא רק מוחו. רק בכליותיו אפשר לעשות שימוש של ישועה ובהסכמת משפחת הנפטר.

אצלנו הרבנים מיטיבים לדעת מהרופאים. ההלכה יותר מוסמכת מהמדע. בשם קדושת החיים תוקפים את חולי הכליות וגוזלים מהם חיים. יותקפו גם את חולי הכבד. הסיכויים להשתלות כבד בישראל הם קלושים, אלא אם כן יהרג חייל צרפתי, ויוניפי"ל לא יסתלק מארצנו, ונוכל להמשיך וליהנות מתורמים-אוהבים של גויים, שרק הם מתים עם מוחם. הלב היהודי המפורסם, ואת המתקפה המשולבת של כוחות הממשלה יחד עם כוחות הרבנות — ידם החזקה על העליונה. לא העולם התחתון מכריע אותנו.

החברה קדישא הודיעה השבוע, כי עוד מעט לא יימצא מקום קבורה בתל-אביב ובסביבתה. השאלה, לדעתי, איננה אם יהיה כאן מקום למות, אלא אם יהיה כאן מקום להיות — חיים של לב ושל מוח.

בין כל המתקפות על חיינו, עדיין לא הוזכרו המלחמות על עצם קיומנו, שאף נושא בפני עצמו — חמש מלחמות עד כה ואולי שש. בכל פעם שאני שומע כי "דמנו לא יהיה הפקר" — ושוב בשם קדושת החיים, הכל בשם הקדושה — אני נבהל שמא יישפך הרבה דם, כמו בלבנון, באופן רשמי ומאורגן, אך ורק לפי החלטות של הממשלה.

ומאחר הסכנה הזה הפנו מראיינים באים ליהודי אמריקה את השאלה הבלתי-נשכחת: מה עוד צריך לקרות לכם שם, לאחר השכחה בבית-הכנסת, כדי שתעלו סוף-סוף לכאן? משאלתם הציבורית של המראיינים אפשר היה ללמוד, כי כאן, לפחות, היהודים מתים וקיימים.

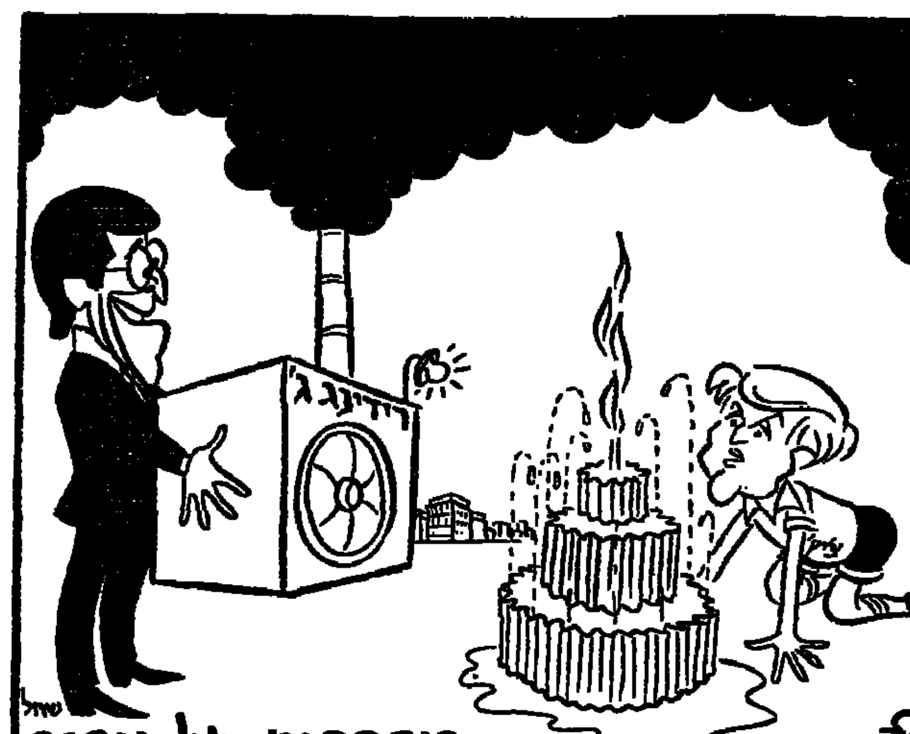

הבנקאות ב-1986 (ב')

פעילות לא מאוזנת

אילו ראה בנק הפועלים בעובדיו מי שניתנים לפיטורים, הוא לא היה מאפשר ללקוחותיו לשלם את חשבונותיהם בלא לגבות מהם עמלה כלשהי

מאת נחמיה שטרסלר

ירידת המירווחים על החלק השקלי היא הסיבה העיקרית לרווח הנמוך. ב-1985 עמד המירווח בקטע זה על 90% — והשנה על 25% "בלבד". נכון שלפני שנה היווה מגזר זה רק 3.5% מהמאזן, והשנה הוא גדל ל-5% ממנו, אך אין בגידול זה כדי לפצות על הירידה במירווח.

ברור שאין מקום לשוב ולהגדיל את המירווחים. בעולם מקובל מירווח פיננסי של 2%-4% לשנה, והמירווח השקלי בארץ גבוה פי שמונה ממנו. אך זו אינה כל התמונה, כי מול מירווח אדיר זה בחלק השקלי, נאלצים הבנקים לבצע פעילויות רבות אחרות עם מירווח אפסי — וזו הבעיה היסודית של מערכת הבנקאות: פעילות לא מאוזנת.

רק 25% מהפעילות הבנקאית היא פעילות חופשית במידה זו או אחרת (אשראי חופשי, האשראי ליצוא), בעוד ש-75% מהפעילות היא גיוס כספים בעבור הממשלה, דרך איגרות חוב, תוכניות חיסכון, קופות גמל ופת"ם.

אך האם רק הממשלה אשמה במצב מעוות זה? לאו דווקא. כמה שנים נלחמו הבנקים על התפיסה שרצו הממשלה להעביר את כל גיוס הכספים דרכם. הם התנגדו, למשל, שהממשלה תמכור איגרות חוב במישרין לציבור, ולחצו שגיוס הכספי ייעשה דרכם, באמצעות תוכניות חיסכון. גם למכמ"ם על שוק ההון באוצר היה זה נוח ובטוח יותר להטיל את המשימה על הבנקים. וכך פתחו הבנקים תוכניות חיסכון אין-ספור ללקוחותיהם, עם סכומי חיסכון אפסיים. ללקוח אחד היו כמה וכמה תוכניות באותו הבנק, והסלם הרחיק — עד שהתברר שהמירווח שנותנת הממשלה לבנקים גדול מדי, והוחלט לקצצו. כיום, כשאין גם ביקוש רב לחיסכון, כל החלק הזה במאזן הרבה פחות כדאי.

חובות מסופקים

הסיבה השנייה לרווח הנמוך היא החובות המסופקים. המדיניות הכלכלית המרסנת מאז יולי 85', העלתה אל פני השטח את הבעיות והקשיים, שהוסתרו עד אז בעזרת האינפלציה הגבוהה.

הכוונה היא לחובות של סולל בונה, קופת-חולים, צים, אל-על, אלסינט, מספנות ישראל, מנועי בית-שמש, קיבוצים, מושבים — חוב של כשלושה מיליארדי דולר, שחלקו כבר נרשם כחוב אבוד. בנטל העיקרי של חוב זה נושא בנק הפועלים.

בשלהי 85', עקב הגידול ברמת הסיכון במשק, פירסמה המפקחת על הבנקים — אמנם באיחור — הנחיות חדשות להפרשה גלובלית לחובות מסופקים: 0.2% מהיקף החוב.

כתוצאה מכך הפרישה מערכת הבנקאות ב-1985 סכום אדיר: כ-300 מיליון דולר. השנה היא תפריש סכום דומה, אף-על-פי שהרווחים הרבה יותר צנועים.

בתחילת הדרך הובטח לבנקים שההפרשות יוכרו כהוצאה לצורכי מס, אך בסיומו של דבר הטילו על כך וטו במס הכנסה. כך שהיום ההוצאה איננה מוכרת, והנטל גדל.

הקפאת עמלות

מאז התוכנית הכלכלית הוקפאו עמלות הבנקים. וכדי ליישר את הקו עם המצב אז, יש להעלות את העמלות בכ-80%. זאת דורשים כל הבנקים.

הדרישה היתה נשמעת משכנעת יותר, לולא היוזמה האחרונה של בנק הפועלים, כאשר החליט שלא לגבות עמלות כלשהן על תשלומי טלפון, חשמל, מים, ביטוח ואפילו שכר לימוד — [illegible] הבנקאיות. בפועלים טוענים שהצעד הוכח כרווחי, כי היה גידול עצום במספר התשלומים בלקוחות שקודם עברו בתור בבנק הדואר. וגם התברר שבעבודת [illegible] לום מסלולות רמה גבוהה לבנק.

ניתוח נכון יותר של התופעה מלמד, שהפועלים לא עשו את החשבון כולו. אם ביטוח אינו משלם בעבור שירות כלשהו שהוא מקבל בבנק, פירוש הדבר שהוא יאלץ לשלם יותר בעבור שירות אחר. כך שיוצרים להקצאת מקורות לא יעילה. ויותר מכך, אין לראות את כוח האדם בבנקים כגורם-ייצור קבוע, כאילו אין תוצאה שולית נוספת בהפעלתו. כאשר רואים את העובדים כתוצאה משתנה, כלומר שיש לפטר בשעה שהפעילות יורדת — חשבון הכדאיות נעשה שונה לגמרי.

כוח אדם

בשנת 86', לא זו בלבד שלא היתה ירידה בשכר, אלא הוא אף עלה בכ-10% יחסית ל-1985, לאחר שחזקה משמעותית בשנתיים האחרונות — הרבה מעבר לממוצע במשק.

משמעות התוספת היא 80 מיליון דולר להוצאות ההנהלה. בבנק ישראל טוענים בהקשר זה שהשכר לא ירד די בדרגות הגבוהות.

מאז ספטמבר 83' עזבו את הבנקים 7000 איש. אך אלה היו ברובם עובדים זמניים, צעירים ובעלי דרגות נמוכות. חרב הפיטורים לא פגעה כמעט בדרג הגבוה. כך שבתחום זה יש עוד הרבה מה לעשות.

הבנק	מספר עובדים 1983	מספר עובדים בספטמבר 1986
לאומי	13,000	9,750
הפועלים	10,000	8,400
דיסקונט	7,300	5,970
המזרחי	2,335	1,815
הבינלאומי	2,400	2,050

מה קורה בדיסקונט?

דיסקונט הציג תשואה נמוכה ביותר על ההון העצמי: 0.5%. מצבו נראה עגום עוד יותר כאשר מנטרלים מהרווח שהציגה הקבוצה כולה את הרווח של החברה-הבת דיסקונט — ניו-יורק, של הבנק הבינלאומי ושל ברקליס. אז מגיעים למסקנה שבנק דיסקונט לבדו הפסיד בישראל 6 מיליוני דולר. מדוע זה קורה?

● דיסקונט חזק במיוחד בסקטור הלקוחות הבינוניים, הסוחרים ובעלי המקצועות החופשיים, אך בשנה האחרונה הלכו שני הבנקים הגדולים "להירגע" גם לסקטור זה.

● דיסקונט הוא מממן לא קטן של תעשיות אלקטרוניקה, שמצבן כיום בכי רע. ראה אלסינט וסאיטקס.

● התמוטטויות לא צפויות של אנשי עסקים כמו יורם גיל ודוד בלאס, פגעו בבנק.

● בנק דיסקונט הוא בנק שמרני מיסודו. אפשר לראות זאת מהמאזן החצי-שנתי, שם רק שליש מפיקדונות הציבור ניתנים כהלוואות לציבור, והשאר, בעיקר כספי פת"ח, מופקדים בבנקים אחרים בחו"ל. נכון שזה מקטין את רמת הסיכון של הבנק, אך גם מקטין את הרווח.

בבנק ישראל מספרים שדיסקונט נוהג למלא כלשונן את הוראות בנק ישראל, בעוד שבבנקים אחרים — לא תמיד. כנראה קשה גם לקיים את כל ההוראות וגם להרוויח.

"סגור" היום את מחיר האשראי

מכרז למכירת אשראי בריבית קבועה

בנק לאומי מציע לך אשראי חדש בשיטת המכרז.
פנה למנהל סניף בנק לאומי הקרוב אליך והגש הצעתך הכוללת:
• גובה ההלוואה המבוקשת (מינימום 100,000 ש"ח).
• הריבית שאותה מוכן לשלם (מינימום 28%* להלוואה ל-6 חודשים ו-32%* ל-12 חודשים).
• הבטחונות המוצעים על ידך.
את ההצעות יש להגיש עד ה-10.10.86.
אין הבנק מתחייב לקבל את הצעת הריבית הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
* ריבית תעריפית שנתית.

בנק לאומי הולך איתך קדימה

בנק לאומי

שלמה ארצי, שלום חנוך, עופרה חזה, מחזמר לילדים מלונדון, ג'ון ארמאטריידינג, "קאטס"

כוכבים מהארץ ומחוץ־לארץ כבר הזמינו מקום בסינרמה המחודש

שירותים ושכלולים טכניים מהמתקדמים בעולם ב־2 מיליון דולר — באולם המופעים והריקודים החדש

אם עיריית תל־אביב תיתן את האישור הסופי במועד, ייפתח בסוף החודש אולם הסינרמה המחודש והבאים בין כתליו יוכלו לומר: אני יושב על שני מיליון דולר. לדברי מנהל השיווק, איציק דואניס, זהו בערך הסכום שהשקיעו עד כה בני וינצלבוים, שלום סבצקי, עמוס בר־זילי, יוחנן אקרמן, ובצלאל מורחי ("כולם מסודרים בחיים") בשיפוץ המבנה העגול והפיכתו לאחד מאולמות המופעים המשוכללים בעולם.

בתחילת השבוע עדיין בנו מדרכה בכניסה וסוללות של גופי תאורה שכבו על הרצפה, ממתינים להתקנתם. עובדים בלחץ כדי לסיים בזמן. התקרה וקירות האולם העגול, שישמש למופעים, לכינוסים וכדיסקוטק, צבועים שחור.

לאורך הקירות, בעיגול עד לבימה, יהיו מושבי אמפיתיאטרון שאפשר יהיה לנעול אותם בשעות הדיסקוטק, כך שיהפכו למעין כריות. במרכז — רחבה גדולה לרוקדים או לצפייה בעמידה במופעי רוק. הרחבה, כמו הבימה, היא הידראולית ושתיהן — וכן התאורה — מופעלות באמצעות מחשב. במופעים שבהם יישב הקהל, תושפל הרחבה בשיפוע אל עבר הבימה ותכוסה במושבים שיגיעו על מסילות ממחסן שמתחת לבימה. הבימה עצמה רחבה ועמוקה מאוד, במרכזה בימה מסתובבת בקוטר 12 מטר ומעליה גשרים, מנופים ומתקני הזזה, היכולים לשאת 20 טונות. התאורה, בעוצמה של 12 אלף ואט, כוללת כ־1000 גופי תאורה, בהם מכשירים שעתה זה הוצגו בתערוכות חדישים. התאורה מותקנת על גשר שנע לאורך האולם ושאפשר להורידו, ועל זרועות שפותחו בארץ, שאפשר לקפלן אל התקרה.

מערכת ההגברה תוכננה על־ידי הבריטי דייב מארטין, שלדברי היזמים נחשב אחד הטובים בעולם ושבא במיוחד לארץ. לצדי הבימה יהיו שני מרקעי וידאו וכן מרקע טלוויזיה ענק, "כמו באולימפיאדה". כן יהיו בצדדים שני בתי־קפה שזכוכית תחצוץ בינם לבין האולם, ובימי דיסקוטק — באר בירכתי הבימה. רצפת הלובי המקיף את האולם כוסתה שיש. בקצה האחד יהיו באר המזנון "פאסט פוד", ובאחר — מועדון חברים אקסקלוסיבי, עם מסעדה צרפתית וכל הצוות, שנועד להביא למקום קהל מבוגר יותר. לשמחת היזמים, כך דואניס, כל הנרשמים אליו עד כה הם מבו"לים. תשומת לב מיוחדת הוקדשה לבטיחות — אין זכוכית בכלל (חוץ מאשר המראות בחדרי השירותים); כל הכוסות, מפלאסטיק קשיח, הוזמנו במיוחד מארה"ב. משטרה פנימית במדים, בת שלושים איש, בפיקודו של קצין בכיר לשעבר במשטרה, תשמור על הסדר וכל הפינות מכוסות על־ידי טלוויזיה במעגל סגור.

המקום מיועד למופעי פופ ורוק, תיאטרון, מחול־זמר, באלט, קונצרטים, תחרויות בריקוד, הרצאות — ומה לא. בימי חמישי־שישי ישמש האולם כדיסקוטק, מה שלא ימנע העלאת מופעים קודם. האולם לא יושכר: הבעלים יבקשו אמרגנים או שותפות במופעים השונים — או שיפיקו בעצמם. עלות התחזוקה לחודש היא כ־70 אלף דולר ("500 דולר ליום רק מיזוג־האוויר") והאולם יעסיק בערב כ־70 איש. עלות הכרטיס, בהתאם למופע — בין 10—25 דולר. לחודשים הקרובים כבר סוכם על מופעים של שלום חנוך (ישודר בטלוויזיה ויוקלט לתקליט), שלמה ארצי, עופרה חזה, בסוכות הצגת הילדים "ד"ר הרליטל", בחנוכה תובא מלונדון הצגת הילדים "אלאדין ומנורת הקסמים" (מימי עצינור "רקן הפקות"), בדצמבר תופיע ג'ון ארמאטריידינג ובאפריל יועלה המחזמר "קאטס" (חתולים). הקאמרי מנהל מגעים להעלאת המחזמר "עלובי החיים" ואף פסטיבל ישראל מגלה עניין במקום.

המבנה הוא תוספת חשובה לתל־אביב, שחסרה אולם סגור גדול ובעל השירותים השכלולים שיש בסינרמה המחודש, ויש לקוות שהתוכן יענה על הציפיות. מי שכנראה לא יפסיד מהעסק הוא שאול אייזנברג, שחכר את המבנה מעיריית תל־אביב והשכיר אותו, לעשר שנים, ליזמים.

כוכבי סינרמה חנוך וארצי

רוני ידידיה: השיר הראשון נכתב מעצמו

כששמעו את שירי תקליטו החדש "השירה עוברת" במילואים, לא האמינו לו חיילים כי השירים שלו. "כן, אנחנו יודעים שהקאסטה שלך, אבל של מי השירים?" היה מי שחשב שזה יוסי בנאי, אחר — שזה מתי כספי. רוני ידידיה לא מכירים. אבל את השיר "השירה עוברת", שאותו הלחין למלים של אהוד מנור ושהיה לשיר של מלחמת לבנון, ידעו על־פה. כשיושבים ומשוחחים אתו מבינים מדוע הוא מוסתר על־ידי השירים, ותוהים שמא עדיף שהמצב יישאר כפי שהוא — רק שלא יאבד את התום והצניעות הטבועים בו, ושמהם נובעת יצירתו.

בן 27, גבוה ורזה, פנים מאורכים, מרבה לחייך ולצחוק, מדבר מהר ובלהט. את השיר הראשון כתב לא בכוונה. זה התחיל כתרגיל במקצב שאותו היה צריך להכין לשיעור "ניצוח מקהלות", שלימד אבנר איתי באקדמיה למוסיקה בתל־אביב. זה היה יום שישי וכעבור שעה, כשניסיונותיו לא הניבו את התוצאה המבוקשת, זנח את הנייר לטובת הגיטרה, שעליה התחיל לפרוט בכיתה ז' (חמש שנים אצל מישה אפלבאום, בתוך אחת במלגה של "מעריב לנוער"). במקרה היה ספר שירים של אלתרמן פתוח על השולחן, בעמוד שבו השיר "ערב" (השיר השני בתקליט החדש).

"ניגנתי על הגיטרה קטעים באותו ספתנגני ופתאום ראיתי שיש מנגינה לשיר הזה, הלחנתי מנגינה ממש לא בכוונה". הוא הביא את השיר, שמקצביו מורכבים מאוד (בהקלטה קיללו אותו הנגנים), כתרגיל לכיתה. אבנר איתי כה התלהב שביקש ממנו לעבד אותו למקהלת קאמרן, והוא ענה (כמובן): "תראה, לא חשבתי על משהו גדול, זה בסך הכל שיר קטן לשירה עם גיטרה".

באותו שבוע "פתאום נשפכתי. פתאום כתבתי המון שירים של אלתרמן, כעשרה". אלה לא היו השירים העמוקים של אלתרמן, כמו מ"כוכבים בחוץ". "שאני לא יכול לבוא ולשיר אותם שלוש דקות ושאנשים יבינו מה אני אומר. אני נורא רוצה שאנשים יבינו מה שאני אומר, ואהבתי בטקסטים שהלחנתי את היותם מיידיים".

בעניין הזה הוא קיבל עידוד מרחל מרכוס ז"ל, אלמנתו של המשורר, שבאוזניה השמיע את לחניו כדי לקבל את חוות־דעתה. גם היא אמרה לו שעד אז הלחינו שירים מורכבים מדי של אלתרמן ושאיש עדיין לא טיפל בסוג השירים שבין ה"סופיסטיקייטד" לבין הפזמונים. היא הציעה לו להלחין את השיר "קולנוע", שהיא הרבתה להגיש בהופעותיה, על בית הקולנוע הראשון בתל־אביב והוא ענה לה שאי־אפשר להלחין אותו — "תמיד כשהגעתי אליו בספר הייתי מדלג". היא השמיעה באוזניו את השיר ועוד באותו יום הוא הלחין אותו.

רוני ידידיה

הוא אינו מלחין בצורה שכלתנית. "כשאני יושב לכתוב לא יוצא לי כלום, זה מתסכל לפעמים, אני רוצה לכתוב ולא יוצא לי כלום". הלחן של "השירה עוברת" צץ במוחו כשעזב את חוף הילטון, על המדרגות, והוא שר אותו לעצמו שוב ושוב עד שהגיע הביתה, כדי לא לשכוח. זה גם היה השיר הראשון שבו שיתף פעולה עם אהוד מנור, שאין כמוהו די מלים להללו. הוא הביא את הטקסטים של תקליט השירים לקול ישראל, ומנור אמר לו שהוא אהב את שיריו ושאם יש לו לחנים — שיקליט ויעביר לו.

עתה הוא רוצה מאוד להופיע ודוקק למנהל אישי שיטפל באופן מקצועי בקאריירה שלו. נקווה שהמזל ימשיך להאיר לו פנים ושימצא את האיש הנכון, כי לשיריו שלו יש טעם של עוד.

יש לו כנראה גם מזל בבחירת הכישרון, וזה נתון חשוב מאוד במקצוע הזה. אילן מוכיח, שעיבד את שירי התקליט, היה מורה שלו באקדמיה והיות שגם הוא אהב את השירים — עשה את העבודה במחיר מוזל מאוד. הנגנים באולפן, "שבתחילה לא שמו עליי ואני נורא נבהלתי", התאהבו גם הם בשירים ובראותם אילו מאמצים הוא משקיע כדי לממן את ההקלטות עזרו לו ברצון טוב בתעריפים מוקטנים. נגן המנדולינה, דני ספרא, שתרומתו לצליל התקליט לא תסולה בפז הוא חברו הטוב וניגן בלי תשלום, וכך גם שבעת נגני המיתרים מתזמורת האקדמיה.

החל העידן ההונגרי

אם את העונה שחלפה ניתן לכנות "העונה הרוסית", צופנת לנו העונה הנוכחית טעם של גולאש. אחרי הבאלט ההונגרי הקלאסי תגיע לישראל באמצע אוקטובר, כך אנו מתבשרים, להקת הפולקלור ההונגרית "רייקו". להקה זאת מורכבת מ־45 רקדנים, נגנים ורפרטואר שלה מבוסס על מוסיקה צוענית. להקת הריקוד היא חלק מקבוצה בת 1,200 צעירים הלומדת את המסורת הצוענית במוסד הקיים מזה 100 שנה.

כדי להעניק קרבת לבבות, יופיעו אמני "רייקו" עם אמני הגבעתרון ו"שלום 86" בערב שכל הכנסותיו קודש לאגודה הישראלית למלחמה במחלות לב.

"רינת" תשיר שירים רוסיים לאסיר־ציון

שירי מחאה, שירים רוסיים, שירים אידיים ושירים ישראליים תשיר המקהלה הלאומית רינת, בערב הזדהות עם אסיר־ציון אלי ולצונוק. המופע יתקיים ביום שני הקרוב בקיבוץ גבעת עוז, שאימץ את ולצונוק, בנוכחות אסירי ציון שעלו לישראל.

סטאלין בפישפשוק

דורון ערן מפיק בשיטת הקואופרטיב את "ילדי סטאלין" שיצולם בקיבוץ ניר־אליהו ואת "יהושע יהושע"

קולנוע

על שולחן העבודה פתיתי מתכת בצלחת מאגנטית לעצבנים, ודורון ערן מעביר בהם אצבע לא מודעת כשהוא מדבר בטלפון. שבוע אחרי הפרידה מיעוד לבנון וינ"ל, יושב המפיק הצעיר במשרדו החדש, שקירותיו עדיין עירומים ונטולי מזגן. לשמאלו גיטרה ספרדית ישנה קרועת־מיתרים — לימינו גיטרה מקסיקאית קטנה המרכיבה משקפי שמש. רגע מתוח לרעמת תלתלים שוררת כסף, ואומר, שהוא מניח את השופרת. מספר ערן על שני הסרטים שהוא מפיק ברומניה: "ילדי סטאלין" ו"יהושע יהושע".

את "ילדי סטאלין" כתב ויביים נדב לויתן. זוהי קומדיה הנסובה על האובססיה והאהדה המפתיעה שרחשו קיבוצי השומר־הצעיר לסטאלין בשנות החמישים המוקדמות. עלילת הסרט שזורה סביב ההיסטוריה — הוועידה ה־20 של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ופרשת מרדכי אורן. הסיפור מסופר באמצעות שלושה סנדלרים של הקיבוץ וטוויות בו פרשיות אישיות, תככים, בגידות ואהבות של החברים. דוגמה לזווית הקומית של הסרט: בעוד ששלושת הסנדלרים מדברים בלהט על סטאלין, ניגש אליהם ילד־חוץ החי בקיבוץ ואומר להם כי אבא שלו תמיד אמר שסטאלין הרג סנדלרים.

הסרט יצולם בקיבוץ ניר־אליהו, שהפישפשוק שלו היה במוקד ההרשות בעת האחרונה, ורוב השחקנים יהיו מהתנועה הקיבוצית — "יש משהו בצבע, בלבוש, בתסרוקת שלהם שאי־אפשר לחקות", אומר המפיק. בתפקיד הראשי ישחק שמואל שילה ("נועה בת 17", "כפפות").

הסרט השני, "יהושע יהושע", הוא "קומדיה סהרורית על אדם המשנה את המציאות עם מכונת הכתיבה שלו, 'אינגה', שהיא בעצם בת־זוגו", אומר דורון.

באמצעותה הוא נעשה ג'יגולו, ואת חברו שחזר בתשובה הוא הופך לטייס־התנצר של הרבי משטייטלה המטיס את הליקופטר המצוות — וכיוצא באלה דמיונות־פרא, שהם בעצם סיפור בתוך סיפור. את התסריט כתב יצחק גינסברג ("המצימיה") ויביים אבי כהן.

ערן החליט להפיק את שני הסרטים ברומניה ("זה אתגר גדול" מבני ש"זה המקצוע שלי וזה מתאים לאנרגיה ולאופי שלי"). מצב השוק בארץ חייב אותו לעשות את ההפקה בשיטה שהוא מכנה שיטת הקואופרטיב, ושאותה כבר ניסה בסרט "פלאש" שביים. בשיטת הקואופרטיב כל המשתתפים למלאכה הם שותפים מלאים בהפקה ורווחיהם תלויים ברווחי הסרט. המפיק צריך לגייס רק את המימון לחומרי הגלם המעבדה, כך שתקציב של כל סרט לא יעלה על 100 אלף דולר.

דורון ערן

לדעתו, רק סרטים מקוריים ואישיים, "שבאים מהבטן", יכולים להצליח. כדוגמה הוא מביא את הסרט ההודקי היוצא מן הכלל, "העד", שלהערכתו לא עלה יותר מ־60 אלף דולר. כבר כבר הוא מנסה ליזום קופרודוקציות עם גורמים בחו"ל, כשהחלום הוא אמריקה...

ישראלית מאוסטריה עם ישראלים מארה"ב

את הזמרת תמנה בראואר ראיינו באחרונה בטלוויזיה, מייצגת את אוסטריה באירוויזיון (לזכותה ייאמר שהיא לא כל כך הצליחה בתחרות). מכישרונו העצום של קלירן הג'אז אלי מאירי יכולנו ליהנות לפני שבועות מספר בארץ, כשהגיח לכאן מבריקלי שבארה"ב, שם למד, שם הוא עושה חיל ושם הקים רביעייה עם עוד שני ישראלים ויפאני אחד. היפאני לא יבוא, אבל הזמרת ושלושת הנגנים יערכו בארץ מפגש מוסיקלי בדצמבר, בסוף סיבוב הופעות באירופה. במקום היפאני ינגנו בארץ שני נגנים ישראליים.

אאוסל ופוקודה — אורחי הפסטיבל השלישי לגיטארה

עוד אנו נחים מפסטיבל הג'אז השלישי וכבר צונחים על שולחננו מנות ראשונות של המבשרות על פסטיבל הגיטארה השלישי, שיתקיים בסוף נובמבר בבית לסין ויימשך 10 ימים. לפי התכנית, צפוי פסטיבל רב־גוני באשר לסגנונות (קלאסי, ג'אז, פולק, פלאמנקו) ולהרכבים, עם שני אורחים מחו"ל, שאחד מהם לפחות, הארגנטיני רוברטו אאוסל, הוא שם ידוע בתחרויות בינלאומיות רבות. האורח השני הוא היפאני שיר־איצ'י פוקודה, שלדברי מפיק הפסטיבל גיורא נאור, הוא גדול נגני הגיטארה הקלאסית של ארצו. מעניין מאד יהיה לשמוע אותו מנגן לצד יצירות מערביות יצירות של מלחינים יפאנים, מעובדות לגיטארה.

במדור הקלאסי ינגנו אברהם ספקטור ואורלי לבן עם התזמורת הקאמרית הקיבוצית. כן ינגנו שורה ארוכה של סולנים צעירים ורביעיית מישאל. הרכב מסקין, ששמו לסמבה, הוא שילובם של גיטאריסט הפלאמנקו באלדי אוליאר ונגן כלי הקשה, איש הג'אז אהרלה קמינסקי. גיטאריסטים צעירים (גילאי 7—17) יוכלו להשתתף במראתון גיטארות בנושא פרסים, שנועד לגלות את דור העתיד. הערב האחרון יוקדש לג'אז ולפולק.

שיר חדש

"היא שוכבת רק עם המתופף, או עם כולם או עם אף אחד לא"

"במסגרת הזיפרטים אחד הדמה, דודו (אלהרר) ומתי (כספי) ישבו בחנות הספרים "מתוה", שהיא גם בית קפה, ודודו הוציא מבין כל העיתונים את "מאזניים" הניח על השולחן. מתי, כהרגלו, לקח את העיתון ופתח אותו באמצע, בדיוק בעמוד שבו היה מודפס השיר "נערת הרוק".

ריקי גל, זמרת, שחקנית, 15 שנים על הבימה, עובדת עתה על תקליטה הראשון עם מתי כספי. בין השירים שכבר הוקלטו, "נערת הרוק" של יצחק לאור, שיר יוצא מהכלל שאי־אפשר להישאר אדישים אליו. שיר רווי כאב ובעל מבט חודר על "גרופי", בעברית "מזרנבת", או "נערת רוק": מאלה הנצמדות לאלילי פופ ורוק, הולכות אחריהם לכל הופעה והופכות לעתים שפחות שלהם.

"אני מכירה את הסוג הזה היטב", אומרת הזמרת, "זה משהו שעיני רואות כבר כמה שנים. פעמים רבות יצא לי להופיע עם זמרים מפורסמים בארץ וראיתי את הנערות האלה, שמתחילות עם מכתבי אהבה, ואחר כך פוגשתי אותן לילה אחד בדימונה ולילה אחר בצפת. הן בעצם כמעט לא מקיימות חיים משל עצמן אלא מזרנבות אחרי הזמרים המפורסמים... בדרך כלל זה מחמיא לאגו של הזמר ואין ספק שיש בזה פעולה של ניצול מכוחו המצב... אני חושבת שיש גם בחורים כאלה, אבל בעיקר בחורות צעירות, למרות שנתקלתי גם בנשים מבוגרות ואפילו נשואות שהולכות אחרי זמרים שהן מעריצות".

כך מתוארת התופעה בשירו של לאור, שמתי כספי הלחין אותו עם אווירה של בלוז:

זה יכול להיות גם סרט קולנוע/ נערה רזה/ שיער ארוך/ חזה כבד/ (או רק פטמות בולטות מאוד)/ ואף אדום מקור (או קוקאין)/ עם להקת הרוק, ברחוב ליד המאפיה/ ועוד עוד מעט

בשתים מבכנים, היא לא אוספת במה/ היא יושבת קצת ריחוק מהם על מין קופסא שחורה/ (או שהיא קמה לה פתאום ויושבת פתאום/ על אבן תדה מוזרץ למעגל)

עיניה ריקות או עצובות/ היא בכלל לא אוהבת מישהו/ מהם. היא שוכבת רק עם המתופף/ (או עם כולם, או עם אף אחד/ לא או לפעמים עם מי שנשאר/ איתה לבד במקרה)

הם לא רוצים ממנה כלום. או לא/ יותר ממה שהיא נותנת. גם עיניה/ ריקות או מבוששות. והיא מתבה לפרישות אחר/ התגלגלה אתו עד רומא/

בחורה נפעה לבד (או נפתנה אתה, או/ נפתבה עם מישהו אחר) וכשמנסט דיבר/ איתה על זו שעזבה אותו שהוא אהבה/ אותה עדיין, בת זונה (או שר־ דבר אותה/ על תבניות הגישוראוין שלה, על כמה/ ועל נדודים קבועים)

עיניה ריקות, מכוסמסות. קרות, אולי/ בכלל היא מפגרת ובימים קיים כאור/ הם כבנסים לאורה אכסניה זולה וכורבים/ הרבה על קוקאין ולמצעים בקור על בירה/ לא קרה הולמים על נסיעה להודו/ באר־מוקים צמוק דרך איסטנבול לקאבול/ הם שם חול שם אפשר להביא ולמכור גם קצת באן. / הם לא רוצים להפיק תקליט ולא איכפת להם/ כמעט משום דבר

היא מודיינת בקלות/ (או במעט לא זה במעט/ כל המוסיקה או מפריעה/ בתנועה קלה של הישבן/ שלה לאקט הגרירה וקופאות/ או משתוללת) היא לא אוכלת או היא כן/ אוכלת או היא לא גומרת או/ היא כן גומרת או היא לא מדברת/ היא לא נותנת לא מודיינת לא או כן/ מאוננת אולי רק מבשלת להם/ אולי רק מתבוננת/ בהם בשקט בשקט/ בסוד הם מעשנים מריחואנה ושותקים

היא היתה רוצה להיות/ נערת רוק אבל אין דבר כזה

(בבית לפני האחרון היה כתוב במקור "מוצצת" במקום "גומרת".)

בקרוב יופץ תקליט שודרים עם השיר הזה לרדיו. האם הוא ישודר? הוא שודר פעם בתכניתה של עדנה עברון בגלי צה"ל. "ארוס" — אומר המפיק, אלהרר, המביע תקווה שלא יהיו בעיות. אומרת ריקי גל: "כשמתי הראה לי את הטקסט, מיד אמרתי כן, ולא בגלל התיאורים המסויימים בשיר, אלא בגלל האווירה הדוצצת מהכלל שאיציק (לאור) העלה והתיאור המאד כואב של נערות שמאוד מוכרות לנו במקצוע, אם כי הוא אומר שהוא תיאר מצב בחו"ל... מה שתפס אותי בטקסט זה האבדן של הגוף והנשמה, רוב האנשים הבוגרים ששמעו או קראו את השיר הגיבו ברגש. המצב מתואר בטקסט באופן כל כך מדוייק שאני לא יכולה להרסיק. יכול להיות שעוד לא שרו דברים כאלה בעברית, אבל באנגלית — שרו גם שרו, של פרנק זאפה וכאלה. אני מקווה שזה יעבור (ברדיו)".

יש להניח שתקליט, השודרים יעשה רעש. גם אם הוא לא ישודר.

פסטיבל הג'אז הישראלי '86

5 מופעים, 3 ערים, 18 הרכבים, 1,600 צופים

העובדה שיש פסטיבל ג'אז בישראל ושהוא מתקיים מזה שלוש שנים היא חיובית ומשמחת לכל מי שמוסיקה ותרבות קרובות ללבו. אבל אירוע שמושך 700 צופים בלבד במשך שלושה ערבים בתל אביב, באמפיתיאטרון וזהל המכיל 1,200 מקומות, הוא עובדה מעוררת מאוד. גם במקומות האחרים הנתונים אינם מלבבים: 500 איש בתיאטרון ירושלים, 400 בבית אבא חושי בחיפה. קל לבוא ולהאשים את הקהל, למה לא בא. יש בארץ הרבה יותר מ־1,600 שוחרי ג'אז והם בוודאי יודעים למה לא באו. היה מעניין לשמוע את אשר בפיהם, אך בינתיים, להלן כמה הערות של מי שכן בא.

הבעיה העיקרית נעוצה בהיעדר קו אמנותי מנחה — בבחירת ההרכבים ובבחירת התוכן. הבא לפסטיבל אינו רוצה לשמוע את אשר הוא יכול לשמוע כל השנה בבית לסין, בפרגוד, בבאר האורום ובבארות הג'אז האחרות. בשנה הבאה, כך הבטיח המפיק אבשלום פרג'ון עם תחילת הפסטיבל הזה, תהיה התכנית על טהרת הזמר המקורי. זאת בהחלט מגמה נכונה, שניתן לכלול בה גישות חדשות לדברים מוכרים, ושגם אותה ניתן לצמצם. בימת הפסטיבל צריכה להינתן להרכבים מגובשים, שיש להם מה לומר. ניתן לייחד חלק מהפסטיבל להרכבים מבטיחים, כפי שנעשה במקומות רבים בעולם. אך לא לשלבם בפסטיבל עצמו.

מיקום הפסטיבל הוא בעיה בפני עצמה. אין זה מקרה שהפסטיבל הראשון היה המוצלח ביותר: הוא התרחש בבית־לסין, שהיה "מפוצץ", ולכן נוצרה אווירה חמה שבלעדיה אין ג'אז. לא כל שכן פסטיבל ג'אז. השנה, לפחות בתל־אביב, ומדיווחים שהגיעו לגוש דן, גם בחיפה ובירושלים היו המופעים צוננים ונעדרי כל אווירה בכלל.

ז'אן־קלוד ג'ונס

מקום אידיאלי לקיומו של הפסטיבל הוא מוזיאון, מבחינת פתיחות הקהל המתנהלת. למקום פתוח גם המגרעת של תלות במזג האוויר (לא מעט נגנים סבלו הפעם מהלחות הכבדה) ולא פחות מזה — הוגב לעירייה שהביא לערב הנעילה החגיגי את תזמורת הטיילת, שאמנם היא תזמורת סימפטית, אך לבטח אינה מייצגת ג'אז איכותי ועכשווי.

ולבסוף — ורבים אולי יראו בכך כפירה: הבאת אמן או הרכב מחו"ל, שיופיע לבד ובשילוב עם הרכבים ישראליים, תתרום רבות לפסטיבל ולג'אז בישראל, בייחוד אם האורחים גם יקיימו כאן סדנאות ג'אז.

נבחרי הפסטיבל

הרעיון לבקש מבאי הפסטיבל לבחור באמנים ובהרכבים הטובים ביותר היה חיובי במקרה, המחשבה מאחוריו היתה לתת לקהל תחושה של מעורבות. לא כך סברו הבאים, שרק 160 מהם טרחו לשלשל את טופסי הבחירה. בגלל המספר המועט, ביקש המפיק פרג'ון להדגיש, כי אין הוא עומד מאחורי התוצאות. איני יודע אם המדגם מייצג, אבל אלה הנבחרים:

הלהקה: "צליל שכן" (לאחר מאבק צמוד עם "מהצד האחר" ו"פלאסטינקה"); תגלית: להקת "ווביס"; פסנתרן: מייקל גרינבלט ("מהצד האחר"); באס: איתי ד'ויטעלי ("מהצד האחר"); זמרת: ציפורה בן יהודה ושבי חיה בן ישראל ("מהצד האחר"); גיטרה: אבנר שטראוס; סקסופון: בוריס גמר; מרימבה: גיל גרבלה; תופים: אהרלה קמינסקי.

NOW WE HAVE ELECTRONIC MAIL

בעברית!

עד היום יכולת להעביר שירותי הדואר האלקטרוני הבינלאומי של "רשת זהב" בכל מקום בעולם בשפה האנגלית בלבד. מעכשיו, עומד לרשותך דואר אלקטרוני בינלאומי גם בעברית.

▪ אתה רוצה להפסיק לבזבז זמן וכסף על שירותי בלדרות ושליחים?

▪ אתה מעוניין לחסוך ולייעל את התקשורת של חברתך בארץ?

▪ אתה רוצה לנצל ביתר יעילות את תשתית המיחשוב הקיימת כבר במשרדך?

אין בעיה, לחיצת כפתור והדואר האלקטרוני עובד בשבילך.

זה נוח — אתה שולח ומקבל מידע בכל מקום בארץ ובעולם וזאת בשירות טלפון מקומית.

זה מהיר — המידע מגיע לנמען בכל מקום בארץ ובעולם תוך שניות.

זה סודי — לך בלבד יש גישה למידע הנשלח אליך.

זה זמין — אתה יכול להתקשר מכל מקום 24 שעות ביממה.

זה מתוחכם — קרא, טפל, ענה, תייק ועקוב — בעברית או באנגלית לפי בחירתך.

זה חסכוני — אתה מנצל את הציוד שברשותך ומקבל שירותים בעלות של 60% מכל שירות אחר כמו טלקס או פקסימיליה.

יש לך מחשב אישי מעבד תמלילים או מסוף? חבר אותו לטלפון ועלה על "רשת זהב" — פשוט, קל, חסכוני ונוח. לחיצת כפתור והכל שלך: שירותי דואר אלקטרוני בעברית או באנגלית, משלוח הודעות טלקס, קבלת נתונים ממאות מאגרי מידע, שעומדים לרשותך.

למעלה מ־2600 משתמשים כבר נהנים משירותי "רשת זהב". עכשיו, כשעומד לרשותך דואר אלקטרוני בינלאומי גם בעברית, כדאי לך במיוחד.

נשמע מעניין? טלפן ונתאם פגישת הדגמה בלתי מחייבת.

רשת זהב
מקבוצות עורק — דפי זהב
אבו חלל 23, רמת גן 52522 טל. 03-7532666

תן לדואר האלקטרוני לעבוד בשבילך.

ר ש ת ז ה ב

מידע ותקשורת בלחיצת כפתור.

לטרור — ובחזרה

מאת יואב טוקר

פאריס

"דבר דבר בעתו ובהקשרו", אמר הנשיא מיטראן: אין בכוונתנו להגיב על התנגלויות הטרור על-פי מרשמים שונים, כך או אחרת, במדינות אחרות; בישראל, למשל, המלחמה בטרור היא שאלה של חיים או מוות; אצלנו בצרפת — לא כך; מה שטוב, או אפשרי, או מחויב-המציאות במקום אחד — איננו תקף בהכרח גם מעבר לפינה... וזה, מסתבר, מובאה (בקיצור) של דברי הנשיא בשיחה "משוחררת ובלתי-רשמית" בשבוע שעבר בשולי טקס-ליל-המראה קטן, אי-שם באוברניה. מיטראן, שעמד על כך ש"צרפת ממשיכה להיות והעולם ממשיך לנוע", הקפיד לצאת כמתוכנן — לפרות הפצצות הפאריסאיות — לביקור רשמי בקצה השני של העולם. ובמרחק עשרות אלפים קילומטרים מזירת הטרור, ייתכן שמנסחים ביותר בוטות אמירות שאפשר לומר גם אותן.

הרבה מאוד נאמר בימים אלה בצרפת על אודות הרע המורוריסטי והתנגשות "תורת הפשרות" להר' ביתו. כלליך הרבה נאמר (וכלליך הרבה התערער), עד שהעצים מסתירים את היער: גם היום משוכנעים הצרפתים — מתוך רפלקסים עמו' קים ובשמן של מסורות ארוכות של חשיבה מדינית והתבוננות בעולם שמסביבם — שהטרור "שלום" הוא תופעה "שלהם": משהו בסגנון היקלעות אומללה ל"קונסטלאציה רעה במיוחד", שבשמו של בישמזל עצם מבחינתה עתה מכות. אבל שורשיה של ה"קונסטלאציה", כך מאמינים הצרפתים בינם לבין עצמם, מרוחקים דיים להביא לרפובליקה לחזור לשלוותה היחסית, לכשיחלפו הימים הקשים.

לצורכי פנים המורתיסבר לאור מה, קריאות להידוק-שורות לאומי, מוצג כמובן הטרור כ"עורוחולה בין-לאומית. זו הרי היכתה משך שנים גם בשכנים הבבעלי הברית, והנה הגיעה - היום בקול גדול, וקשלגי במיוחד גם הביתה, לצרפת.

אבל מה שמוצג — ובצדק גמור — כסיכון השנן במאמצים "להרגיע את העם" (ואי גם האיטלקים הנ' ליחו להתגבר, והגרמנים השליטים פחות או יותר סרה, והאנגלים למדו לחיות באורח אפשרי עם הטרור), נראה קצת אחרת בתרגום ללשון המעשה הבין-לאומית: הצעדים ש' עושה צרפת — כמו גם מעצמות אירופיות אחרות — כדי "להסתדר" עם הטרור עדיין רחוקים הרבה, מדיניות ומסורתיות, מן התפיסה של ההיערכות האנטי-טרוריסטית שהת' גבשה משך השנים בארץ.

טירוף-הפצצות הפאריסאי מעורר אצל הצרפתים הרהורים קשים, אבל אין אלה הרהורים של המתבונן במראה; הטרור היה ונותר מוצר "מיובא"; גם התשובות הצרפתיות עלולות להתגבש ברוח זו

מרור שלי, מרור שלך

כשלוחד'מאמנו במלאכת ההת' מודדות עם הטרור, האמינה תמיד ישראל שהמציאות המסובכת תקרב את הבירות המערביות אל תפיסת עולם חד-משמעית בסוגייה. דוברים ישראלים אומרים זה שנים מעל כל הבימות האפשריות, כי תמימים הם אלה המאמינים, שאפשר יהיה להלך לאורך ימים את הגוף המורוריסטי הבין-לאומי בין מרור שלי למרור שלך; במוקדם או במאוחר יהיה זה מרור של כולם. העגם במיוחד הוא, שישראל דווקא הצליחה לנהל ב"תיונר" הבין-לאומי הזה לאו דווקא משום שהוסברה בשלעצמו שיבאו מירושלים, מצאו מלכתחילה אוזניים קשובות בבירות המערביות; פשוט, המציאות המורוריסטית ש' באמבה על המערב הותירה פחות ופ' חות ספקנות: לא היה אפשר עוד להתעלל ללא קץ בפרשנויות מערביות מלומדות, שהתיימרו לע' קוף את מה שירושלים ניסתה לומר הרבה שנים.

אלא שבין השכנוע בלית ברירה לבין החשיבה המעשית קיימת, עדיין משתרע מרחק-מנטאליות ניכר. וזה, אולי, המרחק שבשורש ההתבטאות המוכרת לעיל של מיטראן באוברניה. כאשר נאלצים כיום הצרפתים להתבונן בחוזקה ימינה ושמאלה מסביבם, כדי לבחון וללמוד מן השכנים (הקרובים והרחוקים) מה יש לעשות לצעמם הנזק, הם מתרגמים בקריאתם את התמונה הבין-לאומית על-פי הלך' סיקון שלהם, זה התואם את הרפלקסים הכיתיים שלהם: הטרור הוא צרה צרורה, אבל צרה זרה. לכל היותר — צרה זרה, שעולייה מעורים להכות בחפים-מפשע על אדמה צרפתית. מבחינה זאת, לא יעלה ולא יוריד הרבה גם גילוי אפשרי (בהולט) של שיתוף פעולה לוגיסטי או מבצעי בין טרוריסטים מזרח-תיכוניים לבין טרוריסטים צרפתיים מבית: למשל, "אקשן דירקט" הצרפתית-אנארכיסטית.

הטיעונים שמשמיעים כיום נוב' גי ההנהגה המוסלמית בצרפת או במסדרונות-דיפלומטיים ערביים, אבל גם בפורומים צרפתיים בהולט, שלפיהם "אין די בביעור הטרור, חייבים לרדת לסיבותיו, להבין מב' פנים את מניעיו", מתיישבים להלר' טין עם התפיסה הראשונית הזאת.

מתבוננים גם אחורה

על-פי הקריאה הצרפתית, מלמד הניסיון הבין-לאומי של מלחמה בטרור על מוגבלות כמעט פאטא' ליסטית: הגרמנים ריכזו מאמץ טכנולוגי ו"פסיכולוגי" (עידוד הלשי' נות, למשל, שבצרפת מעורר עד היום שאט-נפש עקרוני, ששורשיו בטראומה של ימי הכיבוש הנאצי) הם ביערו כמעט לחלוטין את הטרור המקומי, אבל עודם חשופים מדי פעם להתנגליות רב-לאומיות, הנ' הנות במידה כזאת או אחרת מסיוע של קבוצות אנארכיסטיות בגרמניה עצמה. כך גם באיטליה. בבריטניה המצב שונה לחלוטין (ראה הטרור האירי), בארצות-הברית, מבשרים עד היום בצרפת, יש לרייגן נחת מוגבלת ביותר ממדיניות היד החזקה שלו נגד הטרור בכלל ונגד קדאפי בפרט. ובישראל? כאן התגייסה המדינה כולה למלחמה יום-יומית בטרור, והנה — אומרים כיום הצרפ' תים — האם חדלו הפצצות מלהתפו' צץ בירושלים ובתל-אביב?

הטרגטס הצרפתי של מצוקת הטרור יחזור במוקדם, אולי חזר כבר עתה, לסגנונים של "תופעת-טבע בלתי-נמנעת". צריך יהיה לחיות איתה, אומרים כיום הריאליסטים, ואפי להתבונן לכך שמכותיה יתר גבה, ולא לוויקף. הדיגיון הטרור' יסטי התוקם תמיד בקפיצות מסור' פת קדימה. הפיתוי לחזור לנקודת המוצא של "הבנה לעוסק, טיפול בסיבות ולא בתוצאות" לא יהד ולא יורד מעל הפרק.

הבאנאליזציה של הטרור לא התחילה אמנם ברחובות פאריס וגם לא בארמונות השלטון הצרפתיים. אבל אלה ימשיכו ויתאקלמו בה במי' הירות גם בעקבות ההפצצות הקודמות שנגזר עליהם לאייש בימים אלה. הגינויים הנמרצים לבקרים, מטבעות הלשון בסגנון "כארבריות מחרידה", "מפלצתיות אנושית", מצוטטים כבר בכוף שחוק. גיל התחברות הצרפתי בסוגיית הטרור עלול להתפתח לכדי הליכה חשודה אחורה: גם המורה התיכון של מדיניות החוץ וגם הזירה ה"ביסטרו-ניסטית" הפני' מית בצרפת, עלולים להמחיש זאת בקרוב.

כלכלה במשפט / משה קשת

הציפיות משתנות, התוכנית קיימת

בעוד שמתחזקים האותות המבי' שרים חזרה לשיעורי אינפלציה גבו' הים בישראל, מתרבים הסימנים המעידים כי מערכת הכספים הבין' לאומית איתנה הרבה יותר מכפי שאפשר היה להתרשם מתנודות החריפות והעדיודות בשער הדולר. לא רק נביאי זעם, אלא גם כלכלנים בעלי דעות מתונות, הזהירו לא פעם מפני שיתוק אפשרי בסחר הבין' לאומי כתוצאה מהזעזועים ביחסים שבין שערי החליפין של המטבעות החשובים. אפילו במספרים קטנים בהרבה מאלה שנרשמו בשנה האח' רונה. אך התנודות הללו משפיעות על כל אחת מהארצות באופן שונה עד מאוד.

שער הריבית הוא נתון מוסבר של שלושה גורמים: הן ביחס למטבע ששערו נשבר על-פי הוראה מינהלית, כגון השקל החדש, הן ביחס למטבעות בשוק החופשי, כגון הדולר, המארק והין. המרכיבים הם מחיר השימוש בכסף, הציפיות לאינפלציה או לכוח הקנייה, והסי' כון למלווה. הריבית הבסיסית עבור הדולר היא כ-6–7 אחוזים בשיעור שנתי, אולי אף נמוכה מלשקף את מלוא הציפיות לאינפלציה בכלכלה האמריקאית. אך בולט מאוד [illegible] שנינה לבין הריבית [illegible] במיוחד לנוכח יחס החליפין הנוק' פא שבין הדולר לש"ח. לכן, מכיוון שהריבית המוצעת ללווים בישראל היא יותר מ-55 אחוז בשנה בעוד שהאינפלציה היא בגבולות ה-15 אחוז, ניתן להניח כי המלווים והלווים צופים אינפלציה כפולה ומשו' לשת כבר בחודשים הקרובים ביותר.

הנחה אחרת יכולה להיות כי בנק ישראל, בהביאו את הציבור בפני השלמה עם שיעורי ריבית כאלה — עוד לפני ההתחשבות בתוספת סיכון על-פי הלווה המיועד ובטחונותיו — כופה על הציבור ציפיות לאינפלציה כזו, חרף המדד המתון בחודשי הקיץ וחרף דיווחים כאילו מדדים וחלקים נוספים אינם מצביעים על מירע כרבר אינפלציה כבושה.

מגושה לזוויבת

באותה שעה, עצם התרחשותן של תנודות חריפות ביחסי השערים של המטבעות בארצות התעשייתיות אימתו את הסברה כי דווקא עוצמת התנודות היא השובה הנהוגה כבר איתנותו של הסדר החליפין הנוהג כיום בעולם החופשי. הגמי' שות המאפיינת הסדר זה נובעת בעיקרה מפעילותם של כוחות השוק החופשי המתאפשרים בו. אך המניעים שמאחורי התנודות הללו קשורים לעובדות שימשיכו גם בע' תיד והראה לציין לתת אותותיהם על המתרחש בכלכלה הישראלית.

הקשר הישראלי למחירי המטבעות בלונדון, בניו-יורק, טוקיו וציריך הוא לא רק במחיר שישר' אלים יידרשו לשלם עבור מכונ' תיהם, אלא במניעים הגלויים של מכלול ההתרחשות: ארה"ב הפכה תוך שנים מעטות ממדינה שייצאה הון לחו"ל למדינה הזקוקה לייבא הון. עד לא מכבר הופנו רוב החסכונות העסקיים והפרטיים האמ' ריקאים להרחבת ההשקעות, גם מחוץ לארה"ב. אך בעתיד המיידי תזדקק ארה"ב לחסכונותיהם של תושבי חוץ, בעיקר יפאנים, לאיזון פעילותה.

היבט הנוסף של התרחשות זו הוא בעובדה שמאזן המסחר של ארה"ב לא הפריע ולא השפיע על שיקוליה, הפלוטונית והתנהגותה של האמריקאי הממוצע. אפילו שיעורי האינפלציה טרם האמירו, חרף ירידת ערך הדולר, בשל המרכיב המצומצם יחסית של מרכיבי היבוא בצריכה האמריקאית הכוללת. אך באחרונה, ביחוד בשבועות האחרונים, מס' [illegible] תכנית נותנו אותותיהם בירידה הבלתי-צפויה בשערי המניות בוול-סטריט. האמריקאי הממוצע אינו אמנם את ההסבר שירידת השערים נגרמה כתוצאה מהעדפת שיקולי מחשב על פני שיקולי אנוש, אך המאורע המוחש מאין כמוהו כי ארה"ב היא מדינה "לווה" ולא מדינה "עשירה", כבעבר.

מה שהיה הוא שיהיה

ישראל נהנתה בשנה האחרונה מצירוף מוצלח, מבחינתה, של דולר נשחק וירידה משמעותית במחירי הנפט ובשערי הריבית. אלה, עם סיוע נדיב מצד ארה"ב, אפשרו את הוצאתה לפועל של התוכנית הכל' כלית. הם מבטיחים בנוזה את המשך היציבות היחסית. החשוב מב' חינתו של המשק הישראלי הוא שה' גורמים שאיפשרו את התוכנית הכלכלית אינם עומדים בפני שי' נויים העלולים לחולל תפנית מד' איגה. דומה שהדולר ימשיך ל' הישחק, אם כתוצאה ממגמה שמתמידה גם לאחר שהדולר לפעול הגורמים להיחלשותו, ואם כתוצאה מרצון ברמה תבונית של האמ' ריקאים, לגרום לשחיקה נוספת בדולר כדי לצמצם את הגרעון במאזן סחר החוץ.

הערכת הבנקאים היא שהשחיקה הנוספת בשלב הקרוב ביותר היא בסדר גודל של כ-10 אחוזים, הנר' תנית בצעדים שממשלת יפאן עשויה לנקוט. מכל מקום, כלכלנים בארה"ב ובאירופה מניחים כי עדיין צפויות תנודות בשערי המטבע בשני הכיוונים, שסופם להביא להתייצבותו של הדולר ברמה הנ' מוכה מזו של היום. במקרה כזה תוכל הכלכלה הישראלית להמשיך ולהצמד בדולר האמריקאי ללא פי' חות השקל, שכן עד כה נמנע פיחות כזה לא מכוח מדיניות נבונה, אלא בזכות הדולר הנשחק.

במחירי הנפט מסתמנת עליה איטית, ואולי גם בשיעורי הריבית. ההנחה היא ששינויים כאלה לא יחוללו שינוי משמעותי, לפחות מב' חינתה של ישראל.

לבד מסיוע החירום, אשר לא מכבר הסיוע האמריקאי הרגיל שיע' מד ברמה הגבוהה את הרעת מב' חינתה של ישראל — כשלושה מי' ליארד דולר. אמנם ירידת ערך הדולר מנגסת בלשהו בהיקפו הריאלי של הסיוע, אך מובטח גם קיזוז משמעותי בסכומי הריבית שישראל משלמת [illegible]

נתוני היסוד של השנה האחרונה יכלו לאפשר תכנון וביצוע של שינוי מבנה במשק הישראלי והב' קטנת המקורות המשאבים העומ' דים לרשותו. כמובן שגישה כזו יכלה להצליח רק על חשבון החשי' בים הסטאטיסטיים הנרשמים בתח' חום כבישת האינפלציה וריסון האבטלה, אך הרוב המכריע של התאגידים והמפעלים שנכשלו הרי שלו, לא קמו אחרים במקומם, בעוד ששיעורי האבטלה היציבים מעידים על היעדר כל תנועה בין-ענפית של עובדים.

אפשר להניח במידה רבה של סבירות כי הממשלה תגלה עניין בשמירת אינפלציה נמוכה על חשבון גורמים כלכליים אחרים. הגורמים שאפשרו לשמור על היציבות עומדים בעינם, לפיכך, אם הממשלה לא תנקוט צעדים שיגרמו לעיוות הישנה, שתקדימו בזכות נתונים שום מחוץ לנעשה במשק הישראלי, יוכלו הישראלים להמשיך ליהנות מהמשך צריכה מוגברת ולכרוע תחת עומס של ריבית כבדה מנשוא. מספר התאגידים שיכשלו לא יקטן אלא במעט, כשם שגם שיעור הגידול בהשקעות לא יהא ניכר. אלה מותנים בריבית מתונה ובכלכלית, וזו נשללת מכוח המדיניות הידועה של בנק ישראל.

לוועידת התאחדות האיכרים
המתכנסת בראש-פינה
אשר בגליל —

ברכת ההתיישבות העובדת
על כל ישוביה,
מגבול הצפון ועד בואך אילת.

המרכז החקלאי

ארגון עובדי המים
ארגון מגדלי ירקות
ארגון מגדלי פירות
ארגון מגדלי הדרים
ארגון עובדי הפלחה
ארגון מגדלי עופות
איגוד משקי עופות לרבייה
ארגון מגדלי פרחים
התאחדות מגדלי בקר
ארגון מגדלי בקר לבשר
ארגון לגננות ונוף
ארגון השתלנים
ארגון מגדלי דבורים
ארגון מגדלי דגים
איגוד הדייגים
ארגון מגדלי צאן
ארגון מגדלי עיזים

הבעיה של יפאן: שתי מגמות מנוגדות — בינאום והבדלנות

יפאן — ומה הלאה?

מעתה תצטרך יפאן לקבוע בעצמה אמות-מידה להתפתחותה

מאת כריסטוף ברנראם
DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

לאחר איחוד הערב במסעדת קיראסאסו ההיסטורית, לוקח המאר' רח את האורח לוורן צדדי בגן הנשקף מעל העיר הקיסרית העתי' קה קיוטו. בחוץ, באוויר החמים תולה החורך דרך חלון ההזה הפתוח, נשמע קולם של צרצרים. [illegible] לפני 120 שנה נפגשו כאן הסבים של יפאן המודרנית — סמוראים צעירים, קושרי הקשר שביצעו את הרסטורציה של מייג'י. כאן הם ישבו ושתו, כאן תיכננו את העתיד. הם רצו להוביל את ארצם מתרדמה מזה מאות שנים לעידן המודרני ולהדביק יום אחד את המערב.

כיום מימשו היורשים את החזון הזה. לאחר 120 שנה של לימוד, של מאמצים, גם של כישלונות ונסיגות, הגיעה המדינה לשיא הצלחתה. לאחר ארצות הברית היא המעצמה הכלכלית החזקה ביותר בעולם המערבי. לא רק בקיוטו, בכל מקום צצים ומזדקרים לעיניים אותות העושר החדש. אך גם זהויות הרעות של היפאנים. הם עשו זאת. היעד שהותווה במנו הושג.

אבל כמו התלמיד שעמד בהצלחה בבחינות, שלאחר שנים של שינון, הקרבה, ויתורים ופחד, מחזיק את הדיפלומה בידיו, תוהה יפאן היום בחוסר ביטחון איך עליה להמשיך ללכת. במשך 100 שנים עמדה מטרה ברורה מול עיני החברה ההיארכית הזו. העתיד נקבע והצבב מול העיניים. אבל עכשיו הפך הכל להיות גויל. האחרים אינם יותר אמות המידה. אומת הסחר המובילה בעולם חייבת בעצמה לקבוע אמות מידה. אין פלא שהדבר אינו קל לה.

★ ★ ★

במוקד עומד בימים הללו במרכז תשומת הלב ספרו החדש של כלכלן צעיר: "איך עלינו לראות את כלכלת העולם", שאלתו: איך יכולה יפאן, הכוח המוביל החדש בכלכלה העולמית, להימנע מהתמוטטות והנפילה שנפלו בחלקן של מדינות אחרות לפניה — אנגליה, המדינה המובילה בשנות ה-80 וה-90 במאה הקודמת, ארצות הברית, המדינה הראשונה במעלה של המאה ה-20? האם הנפילה היא בלתי נמנעת לאחר שמגיעים לפיסגה? התשובה של ראש הממשלה נקאסונה, הפו' ליטיקאי הבטוח ביותר בעצמו ביפאן שלאחר המלחמה, נוסחה כבר לפני שנים: האי שחיה מבודד זמן כה רב חייב להתפתח לאומה "בין-לאומית". מאז הפכה סיסמתו של נקאסונה: למען "בינאום" למטרה חדשה, אם גם מעורפלת, לניניהם של הסאמוראים מקיוטו.

מה באמת פירושו של "בינאום" זה, התשובה על כך שונה מאדם לאדם. ראש הממשלה נקאסונה, שלאחר הניצחון הגדול של מפלגתו הליברלית דמוקרטית בבחירות ביו' לי האחרון, נבחר בניגוד לתקנון המפלגה לשמש כיו"ר המפלגה, ופירוש הדבר גם ראש הממשלה לשנה נוספת, סבור שהדבר כולל שלוש משימות. ראשית, הוא רוצה לדלל את הלחץ למען הטלת מכסי מגן כנגד הסחורות היפאניות, על ידי פתיחה רבה יותר של השוק היפאני. שנית, הוא רוצה להאריך את תהליך הארגון מחדש של התעשייה היפאנית — פחות בכיוון של מוצרי צריכה וזולים המיוצרים ייצור המוני יותר לכיוון של פרודוקטים של טכנולוגיה גבוהה ושירותים. הד' משימה השלישית לדעתו היא השגת משקל רב יותר ליפאן בתחום מדיניות החוץ. בניגוד לקודמיו אין הוא נרתע מלהזדהות את ארצו עם ביטחון המערב ולקחת חלק בפורו' מים של העולם המערבי. הוא קרא לנשיא ארצות הברית להוציא את הטילים לטווח בינוני לגמרי מאי' רופה, אם יגיע להסכם עם הרוסים. ממשלתו הודיעה כי תשתתף בתוכ' נית מלחמת הכוכבים של ארצות הברית.

★ ★ ★

"אנשים אינם רוצים להיזכר שוב בבעיות", אומרת יוריקו מאר גוה, פרופסורית לסוציולוגיה באוניברסיטת סופיה הקאתולית. "הם לא רואים שום סיבה להשתנות". אולם ללא הרף נחוצות קריאות על יפאן, מבחוץ ומבית, להשתנות. כבר בשנה שעברה נתקל המבקר בכרזה המודבקת על מאזני השקילה של המטען: "יבוא מקרב את העולם. תייבאו" יתרות הסחר האדירות של יפאן עוררו את קובלנות העולם כנגד טוקיו. האמריקאים לוחצים על המדינה למגן את תום את הוצאות הביטחון שלה, להוריד את הריבית, להקל על יבוא סחורות אמריקאיות ליפאן ולבלום את היצוא של מוצרים יפאניים לארצות הברית. הקהילה האירופית דורשת מיפאן להמריץ את הביקוש הפנימי, ומתלוננת על כך שהשוק היפאני עדיין מוגן מתוצרת אירופית. אך גם ממשלת נקאסונה רוצה להכניס רפורמות במדינה ובכלכלה.

ועדה מטעמה, בראשות נגיד הבנק הממלכתי לשעבר מאיקאווה, ניסחה באפריל הצעה מיועדת לגבש את הכלכלה הלאומית. הרווחה בע' תיד חייבת להתבסס על שילוב בין-לאומי וביקוש פנימי רב יותר, לא כמו בעבר, כאשר התבססה בעיקר על היצוא. קבוצת יועצים רמי דרג של מיניסטריון הסחר והתעשייה רב ההשפעה מיט"י, השמיעה דברים דו' מים, גם היא באפריל. יפאן חייבת לסגל את מפעליה לנתונים הבין' לאומיים, להתחבר לקשרים הדוקים יותר עם חברות זרות, אם אפשר להיפרד מנוהגים והרגלים אהובים ולהעסיק בחברות שלה "אנשים מכל הגזעים". נוסף על כך, יש להעלות את סיוע פיתוח החוץ משיעורו הנוכחי — 0.3% מהתל"ג ל-0.7%.

נתונים מספריים מדאיגים מדגי' שים את הקריאות האלה. בכל מקום נתקלים היפאנים בתוצאות אסט' רטגיית היצוא. חסות האמריקאית שלהם, אם לא על בשרם הם, הרי לפחות בעסקי הכלכלה של הער' תונים. עלייתו התלולה של היאן, בעיקר בהשוואה לדולר, המיסה בצורה מדאיגה את רווחיהן של החברות הגדולות. חברת הצילום האופטיקה הענקית קאנון הודיעה על ירידה בת 42 אחוז ברווחים במר' חצית הראשונה של 1986. סחר המכוניות היפאניות בארצות הברית אינו משגשג יותר. זו הפעם הראשונה מאז 1978 לא היו לתעשיית הפלדה רווחים. ובמספ' נות, במיכרות הפחם ובתעשייה הכבדה צפויים פיטורים.

ראש הממשלה רב ההשפעה לכלכלה ולמדיניות חברתית של התאחדות המעסיקים, הודיע שמח וטוב לב לעיתונות על עליה בשיעור פשי' טות הרגל. זו התפתחות חיובית, אמר, כי תעזור למדינה לארגן מחדש את המבנה התעשייתי המסורתי שלה על פי דרישות העידן החדש. בגישה זו משתלב במקצת הביטחון העצמי של הסמוראי בת' קופת מייג'י. אפשר לראות בכך את הנכונות לרפורמות דראסטיות, אם גם כואבות, אם אכן יבטיחו את העתיד. אולם משקיפים מנוסים רואים חלק גדול מההכרזות הש' גיבות בדבר "אינטרנציונליזציה" מילים ריקות מתוכן. ראשית, חסר למדינה הכסף הדרוש לרפורמות עמוקות. כל כך. התקציב השנתי סובל מגרעון בסך כ-145 מיליארד מארק. פירוש הדבר הוא, כי לתור כניות ממלכתיות חדשות להמרצת הביקוש מבית יהיה רק טווח פעולה קטן, עד כמה ששר האוצר החדש מיאזאווה דוחק בכיוון זה. אולם בעיקר חסרים האנשים שהיו מוכנים לספוג בעצמם את כל הארגון מחדש של "אינטרנציונליזציה" מערבית. יותר מאי פעם בעבר מתלוננים היפאנים כיום על הנוער, עליו יהיה מוטל להמשיך במלאכה. "הצעירים לא רוצים יותר לגנוע לרוץ לאורך", רושן עיתונאי מודאג. "כיוון שהם חושבים שהבית זה המקום הטוב ביותר". פקיד בכיר אומר: "הצעירים שתפנים וחושבים כי אין להם כלום מה ללמוד מהעולם, אלא יש לעולם מה ללמוד מהם". יוריקו מאגוזה הסוציולוגית סבורה, שהרווחה החד' שה, אך גם מערכת החינוך במדינה, אחראיות למצב דברים זה. "הצעי' רים אצלנו אינם רעבים יותר. מעצבים אותם לגמוע תמיד בתוך הבטוחה. שאיפתם היא רק להימצא מבוססות וכשלונות, אבל הם לא חותרים יותר להשגים יוצאי דופן".

ההורים החוששים מכנים את הצעירים כיום "המין האנושי החד' דש". הצעירים המתגלו, כלפי חוץ הם נוהגים כפי שיגידלו אותם, אבל האם ליבם באמת נתון לכך? בתוך בית סלוחיית בשעת לילה מאוחרת הציגו ארבעה צעירים לבושים כסמוראים את המערכון הבא: שנים מהם התנפלו על השלישי, הרביעי התקרב אליו, בחרן מרושש, בידיו לפיד בוער, כדי להעמיד במבחן את אומץ ליבו של הצעיר המוחזק בידי חבריו. אך זה, במקום לשחוק את הגיבור, לקח נשימה ארוכה, נשף וכיבה את האבוקה. האם זה הרוח, שואלים האבות מתקופה שלאחר המלחמה, שיוביל את יפאן לאינטר' נציונליזציה, למאה ה-21?

מורה בבית ספר תיכון מסכם את הבעיה: "ביפאן קיימות שתי מגמות מנוגדות — בינאום והבדלנות. ככל שמהמדיר לטווח קצר של שיתוף פעולה עם שאר העולם גבוה יותר, כן חזק יותר הרחוף לסגור הד' סיגרי. דבר זה חל גם על הדור הצעיר. השאיפה לנחות מתבטאת בעיקר בגעגועים הרוחים ל"ימים הישנים הטובים", בלי לזכור, למשל, שימים אלה פירושם היה גם האימפריאליזם ומלחמות ההתפשטות היפאניים. אמנם נקאסונה פיטר בשבוע שעבר את שר החינוך השמרני במחלוקת שלו, השמרן הלאומני פוג'יו, שתיאר את כיבושה וסיפוחה של קוריאה לפני 75 שנים כאקט איחוד של שתי מדינות בהסכמה הדדית, ואת הטבח המזוויע של עיר שלימה, נאנקינג שבסין, בידי חיילי הצבא הקיסרי לפני 50 שנה כאקט מלחמתי רגיל. אבל ככל שהיפאנים מתייחסים בסבלנות לקריאות מבחוץ לפתוח את שווקיהם, כך הם מגיבים בקמצנות על ההתבטאויות. לא כל שכן כאשר הן באות מקוריאה וסין, המוקיעות את ראיית היפאנים את ההיסטוריה שלהם, בכלל היסטוריית ההתפשטות וה' כיבושים. מהשר פוג'יו נפרדו עובדי המיניסטריון שלו בזר פרחים גדול ומחיאות כפיים סוערות, והזרים המתגוררים זמן רב במדינה עדיין חייבים לעבור את התהליך המשפיל של לקיחת טביעות אצבעותיהם במשטרה.

כמה ישנים וחושבים רואים עננים מדאיגים באופק: מגמות מכסי המגן באמריקה ובמקומות אחרים, הלחץ והשאיפות של השכבה הסוציאליסטית. אבל ל"אינטרנציונליזציה" יש סיכוי רק אם בכל מקום ומקום יראו אותה כהכרחית הדדית. יפאן עדיין שרויה בתחושה של שובע וביטחון. לא מדובר יותר, כפי שקרה לעיתים כה קרובות במאה ועשרים השנים האחרונות משום בהישרדות. הפחדים הישנים מרעש אדמה, החשש העמוק של יפאנים רבים שהעתיד יכול לטמון בחובו רק רעות, נמוגו. יפאן נוחה כעת לאחר עבודה את הבוחנה. העתיד — זו הדיעה הרווחת — כבר ידאג איכשהו לעצמו. עם העתיד כבר יצליחו להסתדר. "אינ' טרנציונליזציה" איננה כרגע יותר מאשר סיסמה וכך תישאר עוד זמן רב. בינתיים המתגלה יפאן לפחות לנוהג רווח בין-לאומי אחד, הוא מעדיפה: עד כמה שאפשר לא לדאוג ולהרחיק מעצמה דאגות. ואם אי אפשר להימנע מהן כליל, לעסוק בהן עד כמה שאפשר פחות.

דין פרוטה / לאה פורת

העוזרת כנגדי

חוק ההקפאה אינו רלוונטי כאשר מדובר בעוזרות בית ובסקטורים נוספים. כאן שם המשחק הוא היצע וביקוש והחשש שהעוזרת תברח אם לא ישלמו לה כפי שהיא דורשת

אני יודעת שאני שמה את נפשי בכפי. אני הולכת לכתוב על בעיית עוזרות הבית ומחר, אולי עוד היום, תדע עוזרת הבית שלי שכתבתי עליה. נכון שהיא ביקשה השבוע תוספת של שקל אחד לשכרה עבור כל שעת עבודה. אבל הרעיון לכתוב על הנושא בא לי דווקא מידידי ד"ר יהושע יפה, מי שהיה נציב הצרכנים במשרד המסחר והתעשייה. קיבלתי ממנו לפני כמה ימים מכתב בו הוא מתנה לפני את כל צרותיו הצרכניות ובין השאר הוא כותב: "העוזרת שלנו דורשת 15 אחוז יותר. מי מקפיא אותה?" (הוא בטח התכוון לומר: מי מקפיא את שכרה).

ד"ר יפה היקר, אף אחד לא מקפיא את שכר עוזרות הבית, לא הקפיא ולא יקפיא. הסיבה לכך היא פשוטה ביותר: חוק ההקפאה (הידוע בשמו הרשמי "חוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) התשמ"ו — 1985") אינו רלוונטי כאשר מדובר בעוזרות בית. כשם שאינו רלוונטי לגבי כמה סקטורים נוספים, כמו למשל, שרברבים, צבעים, חשמלאים וכיו"ב. אצל אלה כמו אלה פועל החוק הכלכלי הבסיסי של היצע וביקוש, לפיו המחיר עולה ככל שהביקוש עולה וההיצע יורד. ועוזרות בית, כידוע, מבוקשות מאוד.

אבל לא רק זה. התלות הקיימת בין המעסיקה (רק מעטים הם מעסיקים ממין זכר) לעוזרת שלה, גורמת לכך שהעוזרת היא המכתיבה הבלעדית של שכרה. המעסיקה יודעת כי אם תסרב לשלם לעוזרת את התעריף שהיא מבקשת, עלולה זו לעזוב אותה לאנחות. חמש מעסיקות אחרות ישמחו לקבל אותה בתעריף יותר גבוה. וכבר היו דברים מעולם. יש אפילו מקרים שעוזרות עוברות מיד ליד, גם בלי שביקשו תוספת שכר. פשוט, באו מעסיקות אחרות ו"חטפו" אותן.

בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסרו לנו כי בשנה האחרונה (מאוגוסט 1985 עד אוגוסט 1986), עלה מדד "עוזרת בבית" ב-135 אחוז, בעוד המדד הכללי עלה בתקופה המקבילה ב-20.5 אחוז בלבד. הוכחה כי מה שנאמר לעיל הוא נכון.

אין טעם לקטר ולא יעזור לנו אם נתלונן (כמוני מיס) או אם נבכה אחת על צוארי השניה. נכון שזה מרגיז לפעמים, ביחוד אם מתברר שהשכר לשעה (נטו) של עוזרת בית גבוה יותר מהשכר לשעה (ברוטו) של המעסיקה. אבל עוזרות הבית טוע' נות, בצדק או שלא בצדק, כי בלע' דיהן המעסיקות שלהן לא היו יכו' לות לצאת לעבודה. או שישלמו להן את העבודה הקשה שהן עושות. העצה היחידה שאפשר לתת לכל אלה שמעסיקים עוזרות בית: לא ללכת איתן כאסח. לנסות להסביר להן כי הבלאגן תכופה של שכרה מקשה עליכם. אולי זה יעזור.

בסוגריים נעיר כאן כי מדינת ישראל היתה יכולה להמתיק את הגלולה, אם היתה מכירה בשכר שמשלמים לעוזרת כהוצאה לצורך יצירת הכנסה, ועל ידי כך היתה פוטרת את הסכומים האלה מתשלום מס הכנסה. אך אף ארגון נשים, שום תנועה פמיניסטית וכל היועצות למיניהן למעמד האשה, לא הצליחו להזיז את משרד האוצר מעמדתו הקשוחה, לא להכיר בשכר עוזרות הבית כהוצאה לצורך יצירת הכנסה. טענת האוצר כבר שנים רבות היא, כי מלבד אבדן ניכר של הכנסות לו היו נעתרים לדרישות הנשים, היה הדבר גורם להסכמת איומה. ראי' שית, היה צורך לגבות מס הכנסה מעוזרות הבית — דבר בלתי אפשרי כמעט. שנית, הדבר היה מפלה לטובה דווקא משפחות עשירות הי' כולות להרשות לעצמן להחזיק עוזרת בהוצאה גדולה, ולכן גם היו מקבלות פטור ממס הכנסה. לעומת זאת יופלו לרעה משפחות עניות, שאינן יכולות להחזיק עוזרות בית ומשתמשות בשירותי חינם של בני משפחה, והסיבה זאת לא היו זוכות לשום הנחה ממס הכנסה. בקיצור, החליטו להשאיר את המצב כמו שהוא, וכולם מבוססים חוץ מהמעסי' קות כמובן, הנאלצות לשלם לעוזרות כל מה שהן דורשות.

ולבסוף הערה קטנה. העובדה שלא ציינתי את גובה התעריפים המקובלים היום בין עוזרות בית, איננה מקרית. עוד זה חסר לי, לציין מחירים. ניסיון העבר הוכיח כי ציון מחירים גרם להתייקרות נוספת. מצד אותן עוזרות בית שעדיין גבו מחירים יותר נמוכים מכפי שהתפרסם.

גם הסוחר הוא לפעמים צרכן

האורח מרן נריה, בעל גלריה לתמונות בתל-אביב, נלחם מזה חד' שים רבים בתקנה שרירותית, שבעקבותיה הוא נאלץ לשלם שכר דירה גבוה פי שישה מכפי שמשל' מים בעלי חנויות אחרות, אך עד כה כמעט ללא הצלחה. לנו נראה שהאיש לוחם מלחמה צודקת ושהוא ראוי לתמיכה, כמו כל צרכן אחר. למען הסדר נציין כי נריה משלם שכר דירה מוגן, שלגביו יש פיקוח מחירים, בקטגוריה מיוחדת: על סוג העסק שלו לא חלים שיעורי מקסי' מום של דמי שכירות.

הסיפור שלו, בקצרה ומבלי להי' כנס לניסוחים משפטיים מסובכים, הוא כדלהלן: ב-1979 פורסמה תקנה שבה נקבע כי דמי שכירות לעסקים, שלא חלים עליהם שיעורי המכסימום של דמי השכירות, יחושבו כך: דמי השכירות המוגנים הבסיסיים פלוס שישה אחוזים מערך הנכס כשהוא פנוי. התוספת הזו לא היתה צמודה והיתה אמורה להיות משולמת בארבע שנים, כלומר 1.5 אחוז בכל שנה. ב-1983 פורסמה תקנה חדשה, שעל-פיה נקבע שיעור דמי השכירות כך: דמי שכירות מוגנים בסיסיים פלוס שישה אחוזים מערך הנכס כשהוא פנוי כפי שיקבע שמאי בראשית השנה, וה' תוספת הזו, לא צמודה, תחולק ל-12 חודשים. התקנות האלה ("תקנות הגנת הדייר (דמי שכירות בבתי עסק או תחולת השיעורים המרביים והפחתות)") נגעו ישירות לבעל הגלריה מרן נריה מפני שהן קובעות כי על 21 סוגים של בתי עסק, בהם גלריות לאמנות, לא חלים השיעו' רים המרביים. פירוש הדבר כי בעל הגלריה שלנו נאלץ כבר מ-1979 לשלם שכר יותר מעמיתיו, שלמרבה המזל לא נמנו עם 21 סוגי בתי העסק שמצבם הכלכלי הוגדר "איתן". עם בתי העסק האיתנים נמנים תאגידים בנקאיים, חברות ביטוח, עסקי יבוא ויצוא, מלונות מ-3 כוכבים ומעלה, משרדים פרטיים, פרחונים וכיו"ב. כאמור, גם גלריות הוחלט להגדיר כעסק איתן.

עד 1985 נשא איך שהוא מרן נריה בעול. אבל ב-1985 קרה משהו שהקפיץ בכמה מונים את שכר הדירה שלו. באותה שנה היתה פניה לבית המשפט העליון נגד בריכת ישראל. בית המשפט קבע בין השאר שאין צורך להעריך את שווי הנכס פעם בשנה אלא אחת לשי' לושה חודשים וגם להצמיד את הסכומים, כדי שהמשכיר לא יפסיד כספי בשל האינפלציה. בעקבות הפסיקה הזאת לא רק שעלו דמי השכירות שנריה נאלץ לשלם, אלא אף הוטל עליו לשלם הפרשים שהסתכמו לדבריו בכ-14 אלף דולר. נריה חישב ומצא כי בגלל התקנה שהוציאה אותו מתחום תחולת המקסימום, הוא משלם כיום פי 6.25 מהמשלמים עמיתיו בני הבול. עוד חישב ומצא כי עד 1979 שילם דמי שכירות של 34.50 דולר לחודש. עם הכניסה לתוקף של התקנה החדשה באותה שנה, עלה שכר הדירה ל-86.50 דולר, ובאו יולי 1986 הוא משלם 458 דולר לחודש. לדבריו, אפילו בעלי חנויות הכלבים שכ"ד "תופס" משלמים פחות ממנו.

נריה טוען שהכללת הגלריות ברי' שימת 21 סוגי העסקים המבוססים היא שרירותית ואולי אף נרדע בכך. ידוע לו שבתחילה נכללו גם חנויות תכשיטים ברשימה ורק ברגע ה' אחרון הן הוצאו מהרשימה ותחתן הוכנסו הגלריות. עוד ידוע לו שגם בתי מרקחות נכללו ברשימה, אך בעקבות איום שלהם הוחלט להו' ציאם מהרשימה.

נריה הזל להתכתב עם משרד הבינוי והשיכון ועם חברי כנסת וכן פנה למערכת "הארץ". אך פניותיו ופניותינו שלנו לא הועילו. רק באחרונה הגיע אלינו מכתב בחתימת עו"ד צפורה ביון, היועצת המשפ' טית (בפועל) של משרד השיכון, שבו היא כותבת כי בכוונת המשרד להמליץ בפני הממשלה על הקמת ועדה ציבורית לבחינת נושא דמי השכירות לדיירים מוגנים. זאת אמנם הבטחה סטרילאית למדי, וגם אם תתממש הקמת הוועדה, עוד חזון למועד. בכל זאת יש כאן תקווה. ואולי הנוגעים בדבר ידאגו לפתור את הבעיה ברוח צודקת.

אנשים עם רצון טוב

הגב' אסתר נאור מתל-אביב שלחה אלינו את המכתב הבא: "פגשתי אנשים מלאי רצון טוב ונכונים לעזרה ואני מרגישה צורך להודות להם בפומבי.

"תוך דיפדוף באנציקלופדיה שלי, אותה רכשתי לפני למעלה מ-10 שנים מ"סטימצקי", גיליתי כי חסרים בה 10 עמודים. הלכתי לסניף של החברה, במקום בו רכשתי את הספר, והודיתי על ידי המוכרת בצורה גסה ביותר, באומרה: "זו אנציקלופדיה ישנה וכל זה לא מעניין".

"התקשרתי הלסתי לסניף ה' ראשי באלנבי, שם קיבלוני באדי' בות רבה. המנהל מר חיים טילפן התאמץ למצוא עותק אחר או לפחות להשלים את זה שבידי. כמו אבנים מרובים של מר עזרי סטימצקי והוכרתו שרה אותר כרך. צלמו ממנו הדפים החסרים והם נשלחו אלי. קיבלתי את החבילה בהתרגשות על המאמץ והנכונות להשלמת הספר. אך אני אסירת תודה בעיקר בגלל ההתנהגות הנ' דירה והאנושית בסניף אלנבי של "סטימצקי"."

חברה ישראלית לספנות והספקה בע"מ

הודעה על כינוס לאסיפה הכללית השנתית של החברה

ניתנת בזאת הודעה כי בהתאם להחלטת הדירקטוריון של החברה, תתקיים ביום ו' ז' בתשרי — 10.10.86 בשעה 10.30 במשרדיה הרשום של החברה בחיפה, רח' הנמל 20 — האסיפה הכללית השנתית ה-52 של החברה.

על סדר היום:

א. דו"ח הדירקטוריון.
ב. אישור הדו"ח הכספי ליום 31.12.85.
ג. מינוי רואה חשבון.
ד. בחירת הדירקטורים.
ה. קביעת שכר דירקטורים.
ו. שונות.

בעל מניות הזכאי להשתתף ולהצביע באסיפה הכללית יכול להצביע אישית או ע"י בא כח ובמקרה של חברה ע"י נציג שהוסמך כהלכה.

המסמך הממנה בא כח יהיה בכתב ידו של הממנה או בא כחו שהוסמך לכך בכתב, או אם הממנה הוא חברה, בחותם החברה או חתימת ידו של בא כוחה ויופקד במשרד הרשום של החברה הישראלית לספנות והספקה בע"מ, לא פחות מאשר 48 שעות לפני המועד הקבוע לאסיפה שבה עומד להצביע האדם ששמו נקוב במסמך.

בשם הדירקטוריון
י.ד. שטרלר. מזכיר החברה

HOLLIS
FINANCIELE EN COMERCIELE MAATSCHAPPIJ
(HOLLIS FINANCIAL AND COMMERCIAL CORPORATION) .N.V.
הוליס
חברה פיננסית ומסחרית נ.ו. אמסטרדם

מודיעה בזה כי בהתאם לתשקיף של תעודות השתתפות על שם נושאות ריבית משתנה 1991 או 1996 בסכום כולל של עד עשרה מיליון מרקים גרמניים (סדרה 35) ובסכום כולל של עד עשרה מיליון פרנקים שויצריים (סדרה 36), אשר פורסם ביום 7.9.1986, **התקבלו הזמנות לכל התעודות במרקים גרמניים (סדרה 35) ורשימת החתימות לסדרה זו נסגרה.**
רשימת החתימות לתעודות בפרנקים שויצריים (סדרה 36) עדיין פתוחה ותסגר ב-15 באוקטובר 1986 או במועד מוקדם יותר אם תתקבלה הזמנות לכל התעודות.

בענין פקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג — 1983.
ובענין פירוק החברה כ.ב. בוטלי צבועה בע"מ.
והמבקשת: ההים וציבורות בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד אברהם ע. סקליס מרחוב מונטפיורי 4 פתח-תקוה.
מוגשת בזה הודעה כי ביום 9 לספטמבר 1986 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו בתיק אזרחי 2380/86 לפרק את החברה הנזכרת לעיל, וכי בקשת פירוק זו תשמע בפני בית המשפט הנ"ל ביום 20 לאוקטובר 1986, בשעה 08.30.
כל נושה או משתתף של החברה הנזכרת הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך, רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך-דין שלו. העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה או משתתף של החברה שידרוש זאת כן התשלום בעד תמורת התשלום הקבוע בעדו.
אברהם ע. סקליס, עו"ד
ב"כ המבקשת

הודעה

לפי סעיף 149 (ו) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה ל: מתן לגיטימציה לבנוי בגוש 16937 חלקה 17 יישוב עין כאהל מהות הבקשה או שבירה כרווח מינימאלי מהגבולות
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה יואיל להגישה לועדה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.
בכבוד רב
ישראל קרב
יו"ר הועדה

כלכלה ועסקים

הוועד הפועל ידון היום בתיקון ההנחיות בנושא מכירה ב"שורט"

הוועד הפועל של הבורסה ידון היום בתיקון הנחיות הבורסה בנושא מכירה בחסר ("שורט"). נושא המכירה בחסר חל עד כה לגבי מניות בלבד, ולא מן הנמנע כי בעתיד תורחב התחולה גם לגבי איגרות חוב.

תקנון הבורסה מתנה מכירה בחסר בקיומם של כמה תנאים, כמו הגשת כתב השאלה, עלייה בשער המניה ביום שקדם לביצוע המכירה, ועוד.

בדיון יתבקשו חברי הוועד הפועל לאשר את הכנסתו לשימוש של טופס מיוחד, אשר יבהיר את המותר והאסור במכירה בחסר. הבורסה גם תדון באפשרות להגביל את תוקפו של כתב ההשאלה, מתוך רצון למנוע ניצול לרעה של המצב הקיים כיום.

הבורסה תדון היום באישור שלוש הנפקות

הוועד הפועל של הבורסה יתבקש לאשר היום שלוש הנפקות. המדובר בהנפקת "פריקלאס ים המלח", שבה מתכוונת החברה לגייס 5 מיליוני דולר במניות ובכתבי אופציה.

תיקון טעות

ההפסד של מנוליף בשנת 1985 הסתכם ב־1 מיליון ש"ח בלבד ולא ב־85 מיליון, כפי שפורסם בטעות בידיעה מיום א' 21 בספטמבר.

העורך: נחמיה שטרסלר

השבוע בבורסה / יהודה שרוני

הנפקת "חמישה יוד", שבה מתכוונת החברה לגייס 3 מיליוני דולר באיגרות חוב הצמודות לזהב, והנפקה של "דוגוויך" שבה מתכוונת החברה לגייס 2 מיליוני דולר בהנפקה לציבור ובהנפקת זכויות.

נראה כי ההנפקה של "חמישה יוד", שאישורה נתקל בקשיים, תאושר בסופו של דבר לאחר שהחברה נאותה לחזק את מבנה הביטחונות.

אלביט מחלקת דיווידנד בראשונה

אלביט החליטה בשבוע שעבר לשנות את מדיניות הדיווידנד שלה, ולחלק דיווידנד במזומן בשיעור של 0.75 סנט למניה. סך הדיווידנד שישולם יהיה 10 מיליוני דולר.

ההחלטה על חלוקת הדיווידנד התקבלה, ככל הנראה, כדי לשפר את תזרים המזומנים של אלרון, שהיא החברה־האם של אלביט. אלרון מחזיקה ב־30 אחוז ממניות אלסינט, ובמסגרת ההסדר להבראתה נאלצה להזרים לאלסינט 20 מיליון דולר.

בבורסה נטו לרווחה כשאלביט הודיעה על ההחלטה על חלוקת הדיווידנד, מכיוון שחששו כי אלרון תנסה לסחוט את אלביט בדרכים אחרות.

המשקיעים סובלים עקב השבת

בנק ישראל אמור לפדות ב־11 באוקטובר איגרת חוב מסדרה 93115, הצמודה בשיעור של 90 אחוז למדד. 11 באוקטובר הוא יום השבת, ובנק ישראל לא נענה לבקשת המשקיעים לזכות את חשבון הבנק עד ביום ו' והחליט שהחשבון יזוכה רק ביום א'.

אלא שלרוע המזל, יום א' הוא ערב יום הכיפורים, ובאותו יום אי אפשר, למשל, לרכוש תפ"ם. מובן שביום המחרת (יום הכיפורים) הבנקים סגורים, ועקב כך תעמוד תמורת הפדיון של איגרות החוב לזכות המשקיעים רק ביום ג' — שלושה ימים לאחר המועד המקורי.

"פלסן" מתכוון להרחיב את סל מוצריו

מאת יונתן שרמן

מפעל "פלסן" מקיבוץ סאסא עורך בימים אלה מחקר שוק מקיף, שמטרתו הרחבת מוצרי הפלסטיק המיוחדים שלו למפעלים נוספים בארץ.

ייחודם של מוצרי "פלסן" בכך שהם זולים, בגלל עלות נמוכה של התבניות שמהן יוצרים את מוצרי החברה. כמו כן, מוצרים אלה יכולים להחליף מוצרי פיברגלס, עץ, מתכת או קרטון ביישומים שונים בתעשייה.

המוצרים מסופקים על־פי דרישת הלקוחות. לבד מכך מייצר המפעל גם מכלי אשפה ואחסון וכלובי עגלים קל משקל.

מחקר השוק נערך על־ידי "יישום מערכות הנדסה וניהול" ונועד להגביר את המודעות של מפעלי התעשייה לאפשרויות הגלומות בטכנולוגיה החדשה של מפעל "פלסן".

ימים קשים מצפים לשלושת בכירי "המזרחי"

מאת יהודה שרוני

משה מן, מנכ"ל בנק המזרחי, הורה להוציא את לשכות שלושת המשנים שלו מבניין ההנהלה המרכזית ולהעבירן לבניינים שבהם ממוקמות המחלקות אשר באחריותם.

אלי אנגבר, האחראי לטאסיבה, התבקש להעביר את לשכתו לבניין שבו ממוקמת מחלקת ניירות הערך, מיכאל צבירני התבקש להעביר את לשכתו לבניין המחלקה המשפטית, ויצחק חכם התבקש להעביר את לשכתו לבניין שבו נמצאת מחלקת האשראי.

מנכ"ל בנק המזרחי מבקש לפקח מקרוב גם על הנעשה בחברת "מחיש", המטפלת בנושא המיחשוב של הבנק, ולשם כך הוא מתכוון לעמוד בקשר ישיר עם עזרא בן כוכב, מנכ"ל "מחיש". מצב זה עלול לפגוע במעמדו של ירח ניסן, סמנכ"ל בכיר בבנק, שעד כה טיפל מטעם הבנק במרץ רב בנושאי המיחשוב.

מן גם מתכוון לצמצם את מספר העובדים הבכירים באגף לעסקות מטבע חוץ.

משה מן סירב להתייחס לאמור בידיעה זו.

בנק הפועלים מפעיל הסדר חיסכון חדש

בנק הפועלים מפעיל הסדר חיסכון בתשלומים חודשיים, המאפשר לקבל בתום תקופת החיסכון הלוואה משלימה עד גובה סכום החיסכון. ההסדר מופעל בשני מסלולים: בתוכניות חיסכון צמודות, ובמסלול לא־צמוד לשישה עד תשעה חודשים.

ההסדר החדש מופעל לתקופה מוגבלת, ואפשר לחסוך במסלול הצמוד עד 500 שקל לחודש, ובלא־צמוד עד 1000 שקל לחודש.

בנק לאומי ממשיך בחידושים בנושא האשראי בריבית קבועה

בנק לאומי יצא היום במכרז לאשראי בריבית קבועה, לתקופה של שישה חודשים, בסכום של 15 מיליון שקל. המכרז יסתיים ב־10 באוקטובר, והריבית המינימלית תהיה בגובה של 28% לשנה (31% אפקטיווית). ההצעות יוגשו בכפולות של 100 אלף שקל.

כמו כן ייצא מכרז לשנה בסכום כולל של 10 מיליוני שקל, והריבית שנתית מינימלית של 32% (36% אפקטיווית).

כיום עומדת יתרת האשראי בריבית קבועה שניתנה ללקוחות בנק לאומי, על 30 מיליון שקל. בנק לאומי מציע גם "אשראי ג'אמבו" בלתי צמוד, שעלותו נקבעת על בסיס עלות המקורות הכספיים של הבנק. היקפו של אשראי זה הניתן גם לתקופת ארוכות של עד שנתיים, הוא 50 מיליון שקל.

תעריפי ביטוח הרכב החדשים ב"אליהו" נמוכים בכ־10% לעומת החברות האחרות

מאת יהודה שרוני

תעריפי ביטוח הרכב החדשים, בחברת אליהו, שאושרו על־ידי המפקח על הביטוח, זולים בכ־10 אחוזים לעומת תעריפי חברות הביטוח האחרות, כך עולה מבדיקת "הארץ".

הטבלה המצורפת מתייחסת להשוואת תעריפים לגבי כלי רכב פרטיים, ואולם תעריפי אליהו זולים יותר גם לגבי כלי רכב אחרים. הטבלה מראה גם כי חברת אליהו היא זולה לעומת החברות האחרות, מכיוון שתעריפי החברות האחרות הם פחות או יותר זהים. המפקח על הביטוח קבע "הנחת העדר תביעות" זהה לכל החברות, עד מכסימום של 20 אחוז.

שלמה אליהו מסר בתגובה כי תעריפיו זולים יותר, מכיוון שהחליט להגדיל את פלח השוק של החברה בנושא ביטוח הרכב. לדבריו, חברתו לא היתה שותפה להתייעצויות המוקדמות לגבי קביעת גובה התעריפים, ולכן תעריפיה נמוכים יותר.

אלפרד גולן, מנכ"ל חברת הסנה ויו"ר איגוד חברות הביטוח, מסר בתגובה כי אינו יודע להסביר כיצד קרה שתעריפי חברת אליהו נמוכים יותר. גולן הכחיש את האפשרות שחברות הביטוח תיאמו ביניהן מראש את המחירים.

השוואת התעריף הבסיסי בין חברות הביטוח (בש"ח)

החברה:	אליהו	הסנה	מגדל	הפניקס	כלל
אוטוביאנקי, 85־87	795	869	857	856	838
אאודי 80, 85־87	2360	2700	2480	2517	2483
וולבו 244, 79־81	2360	2700	2480	2517	2483
סובארו 1300, 82־84	1140	1254	1207	1224	1205
רנו 5, 85־87	1140	1254	1207	1224	1205
הנחות (באחוזים)					
השתתפות עצמית	10.0	7.5	7.5	7.5	7.5
הנחת שבת	7.5	5.0	5.0	5.0	5.0
הנחת צי רכב	30.0	25.0	27.5	25.0	25.0
הנחת מכס' ליחיד	30.0	28.0	27.5	30.0	28.0
הנחת מכס' קולקטיב	40.0	37.0	35.0	37.0	36.0

ת.א.ת. תגייס חמישה מיליון דולר בארה"ב

מאת יונתן שרמן

ת.א.ת. (תעשיות אבזרי תעופה) מתכוונת לגייס זהן באמצעות הנפקת מניות של החברה־הבת שלה "גלאקסי", עם התייצבות שוק המניות בארה"ב.

הנפקה זו תוכננה לתחילת השנה.

אך עיכובים שונים והיעדר יציבות בשוק המניות האמריקאי בעת האחרונה הביאו לדחייתה.

ההנפקה תיערך בבורסה שמעבר לדלפק בארה"ב והכוונה היא לגייס סכום של כ־5 מיליוני דולר ואולי אף יותר, בהתאם למחיר המניה שייקבע ערב ההנפקה.

החברה שתנפיק בארה"ב, חברת "גלאקסי", היא בבעלות מלאה של ת.א.ת. היא עוסקת בפיתוח, בייצור ובשיווק של בקרים גרפיים לשוק האזרחי.

בקרים גרפיים אלה משמשים בתחומי מערכות־למידה ממוחשבות, תוכנות בינוי הארכיטקטורה, תוכנות לעיבוד שבבי ועוד.

גם קבוצת הברום

יצוין, כי בימים אלה בודקים גם ראשי קבוצת הברום את האפשרות להנפיק מניות בארה"ב. גם תוכנית זו התעכבה בגלל חוסר היציבות של שוק המניות האמריקאי, וכעת עושים ראשי הקבוצה בארה"ב הכנות אפשריים להנפקה. קבוצת הברום מבקשת לגייס סכום של 40 מיליון דולר לערך תמורת 24 אחוזים ממניותיה.

תוכנית מחשב בדיסקונט תאפשר העברת לקוחות מסניף לסניף

תוכנית מחשב חדשנית תאפשר את העברתם של לקוחות בנק דיסקונט מסניף המלך ג'ורג' ללב דיזנגוף, לאחר שהוחלט על סגירת סניף המלך ג'ורג'.

תוכנית המחשב מאפשרת ללקוחות להמשיך ולנהל את חשבונותיהם השוטפים, ללא החלפת פנקסי השיקים, כרטיסי האשראי והכספומט, וללא שינוי בהוראות הקבע.

משק עולמי / יונתן שרמן

צרפת פותחת בתהליך של מכירת חברות ממשלתיות בסכום העולה על 30 מיליארד דולר

ממשלת צרפת אישרה לפני כעשרה ימים את אחת התוכניות ההיסטוריות ביותר שהוכנו עד עתה בנושא של מכירת חברות ממשלתיות.

הממשלה הצרפתית מבקשת למכור חברות ממשלתיות בסכום שבין 30 ל־40 מיליארד דולר, בתחומי הבנקאות, הביטוח והתעשייה, בתוך פרק זמן קצר יחסית של כשנה.

בשלב הראשון יימכרו שלוש חברות — קבוצת "סנט גובין" שהיא מהקבוצות התעשייתיות הגדולות בעולם בתחום הצריות והזכוכית, הבנק להשקעות הגדול ביותר בצרפת — "פריבס", וחברת הביטוח אי.ג.פי. שוויין של שלוש החברות הללו יחדיו נאמד ב־9 מיליארדי דולר.

כמו כן מתכוונת ממשלת צרפת לאפשר למשקיעים פרטיים לרכוש מניות "איר פראנס", בראשונה לקראת סוף שנה זו. לאחר מכן יימכר הבנק השני בגודלו בצרפת, "סוסייטה ג'נראל".

הבעיה העיקרית שבפניה עומדת כעת ממשלת צרפת היא למצוא משקיעים שיוכלו לגייס את הסכומים האדירים הללו לרכישת החברות הממשלתיות בתוך צרפת.

זאת מכיוון שממשלת צרפת מגבילה את המשקיעים הזרים ברכישה של 20 אחוזים בלבד מהחברות הממשלתיות הנמכרות: יתרת 80 האחוזים מיועדים להימכר לאזרחים ולחברות צרפתיים. כך מתכוונת ממשלת צרפת להציע בשוק המניות הצרפתי מניות בסכום שמעל ל־5 מיליארדי דולר בחודשים הקרובים, בשעה שהמחזור היומי הממוצע של שוק זה הוא עתה 150 מיליון דולר בלבד.

בגרמניה דורשים שבוע עבודה של 35 שעות בשבוע

פועלי המתכת בגרמניה הודיעו בשבוע שעבר כי בכוונתם לפעול לקיצור שבוע העבודה ל־35 שעות שבועיות, בהשוואה ל־38.5 שעות שבועיות כיום.

איגוד פועלי המתכת, שעמד בראש המערכה לקיצור שבוע העבודה לפני שנתיים, סבור כי בקיצור שבוע העבודה אפשר יהיה לפתור חלק מבעיית האבטלה של מערב גרמניה.

חברת "הרץ" אינה מפסיקה לפנק את לקוחותיה — החידוש האחרון ברשת "השירות היוקרתי" (סרוויס פרסטיג') הוא טלפון במכונית.

אנשי עסקים שזמנם יקר ומי שאינם יכולים לוותר על קשר טלפוני אפילו תוך כדי נסיעה, יכולים לשכור ב"הרץ" רכב עם טלפון, בעבור שרות מיוחד זה יחויבו הלקוחות על פי דף ממוחשב ובו פרוט השיחות שבוצעו.

המחלקה הראשונה של "הרץ" מציעה מלבד טלפון במכונית גם נהג שלוקח את השוכר משדה התעופה למלון וחזרה, חנייה חינם, מערכת מפות, קלטת מוסיקה ותלושי הנחה למסעדות ומוזיאונים.

בשלב זה ניתן לשכור רכב עם טלפון רק באזור המרכז ובירושלים ויש לבצע הזמנה מראש. (מ)

"סולתם" מתאוששת מבחינת המכירות אך תסיים את השנה בהפסד ניכר

החברה החלה לקלוט עובדים זמניים

מאת יונתן שרמן

לאחר יותר משנה של קיצוצים ופיטורים במפעל "סולתם" ביקנעם, החלה הנהלת המפעל לראות את האור שבקצה המנהרה וכיום מתברר, כי המפעל יעבור את תחזית המכירות שלו, שהסתכמה ב־50 מיליון דולר.

התחזית התבססה על ההנחה, כי השפל במכירות ציוד ביטחוני לחו"ל יימשך גם השנה ועל כן תימשך המגמה שבה החל אשתקד של ירידה דרסטית במכירות. [illegible]

אשתקד סיימה "סולתם" את השנה במכירות של 100 מיליון דולר בהשוואה למכירות של 140 מיליון דולר ב־1984.

ההערכה היא שמכירות "סולתם" השנה יסתכמו בכ־70 מיליון דולר, וכדי להתאים את מצבת כוח האדם לרמת מכירות זו החלו באחרונה לקלוט במפעל עובדים זמניים.

אברהם המאירי, מחזיק תיק "סולתם" במועצת פועלי חיפה, אישר כי המפעל החל באחרונה לקלוט עובדים זמניים.

יצוין, כי ב"סולתם" מועסקים כיום כ־1300 עובדים בהשוואה לשיא של 1900 עובדים לפני שנה וחצי.

עם זאת, הגידול במכירות אינו מפצה את "סולתם" על השחיקה הניכרת ברווחיות, שהיוותה מנת חלקה בשנה האחרונה בגין עליית ההוצאות במונחים דולריים וירידת המחירים בעולם עקב התחרות הקשה בשוק הביטחוני. לכן, למרות הגידול במכירות, צפוי כי "סולתם" תסיים את השנה בהפסד ניכר.

דיוקן תעשייתי / יונתן שרמן

פוליאון — המוצרים המתוחכמים פתחו את הדרך ליצוא לארה"ב

כשהכינו ראשי "פוליאון" שהעתיד טמון ביצוא, הם החליטו לפתח את סל המוצרים שלהם ולהתחיל בשיווק המוצרים לחו"ל. מנהלי המפעל, שבבעלות קיבוץ בריקאי, ערים לכך שבחו"ל יש למכור מוצרים מתוחכמים יחסית ולא יריעות פלסטיק פשוטות, אשר בהן אין למפעל כל יתרון יחסי.

המאמצים החלו לשאת פרי, ומיצוא של 150 אלף דולר לפני שלוש שנים, הצליח מפעל "פוליאון" להגדיל את יצואו ל־1.5 מיליון דולר אשתקד והשנה יהיה היצוא 2.5 מיליוני דולר.

היצוא מתמקד כיום בעיקר בארה"ב, שהמכירות בה יסתכמו בכ־60 אחוזים מכלל היצוא של המפעל. יתרת המכירות בחו"ל הן לאוסטרליה ולאירופה, בעיקר אנגליה.

כל היצוא הוא של יריעות לשימושים חקלאיים. ייחודן בכך שהן מאפשרות אוורור נאות של המנהרות שבהן מגדלים צמחים בלא איבוד חום. שימוש בשיטת כיסוי זו של מנהרות מביאה לחיסכון גם בהוצאות על חומרי הדברה.

"פוליאון" פיתח באחרונה שני מוצרים חדשים, אשר עשויים להביא שינוי טכנולוגי בכל הקשור לגידול צמחים בחממות. הראשון הוא יריעת "אלאור" — יריעת פלסטיק המונעת התפתחות עשבים מתחתיה בשל צבעה הכהה. היא אינה מאפשרת פוטוסינתזה אבל מעבירה חום ומעלה את טמפרטורת הקרקע, ובכך היא דומה ליריעה השקופה.

מוצר שני הוא שרוולי פלסטיק, המכילים בתוכם מים ועל־פי העיקרון של קליטת אנרגיה סולארית משמרים את הטמפרטורות הגבוהות בחממות גם בשעות הלילה. שימוש בשיטה זו מאפשר לחקלאי להקדים את מועד הבשלת היבול בשבועיים־שלושה ואף מביא להגדלת היבול בשיעורים של כמה עשרות אחוזים — על־פי הירק המסוים.

"פוליאון" פעיל גם בתחום התעשייתי, באמצעות ייצור יריעות מסוגים והרכבים שונים על־פי דרישות הלקוחות. יצרני אריזות דורשים יריעות מדויקות ביותר, שבהן הסטייה בקוטר גליל סטנדרטי לא תעלה על מילימטר אחד, בהשוואה לסטייה של סנטימטר שלם בגלילים רגילים. דיוק זה חשוב למפעלים תעשייתיים שבהם רציפות הפעילות בקו הייצור תלויה בדיוק העובי של היריעות.

מכונה לייצור יריעות במפעל פוליאון

נתונים עיקריים

- מכירות — מכירות החברה יהיו השנה 8.5 מיליוני דולר ובשנה הבאה מקווה המפעל להגדיל את מכירותיו ל־10 מיליוני דולר, עם תחילת ניצולו של קו חדש שהושקעו בו 1.4 מיליון דולר והמאפשר הגדלת של המוצרים של המפעל בתחום התעשייתי וייעול הייצור.
- רווח — המפעל רווחי וכיום הוא מהווה כ־75 אחוזים מכלל ההכנסות של קיבוץ בריקאי.
- יצוא — היצוא השנה עומד על 2.5 מיליוני דולר — גידול של 66 אחוזים בהשוואה לשנה שעברה. ההערכה היא שבשנה הבאה הוא יגדל ל־3.5 מיליון דולר.
- הנהלה — יהודה שנקר משמש מנהל המפעל זה ארבע שנים, לאחר ששימש קודם בענפי החקלאות במשק.
- בעלות — המפעל הוא בבעלות מלאה של קיבוץ בריקאי.
- שיווק — הפעילות השיווקית של המפעל בעשית באמצעות מוצרי תבן בארץ ו"כור סחר" בחו"ל, יחד עם הפעילות השיווקית של העובדים במפעל.
- עובדים — במפעל מועסקים 60 עובדים, כולם חברי הקיבוץ, המפעילים את קווי הייצור בשלוש משמרות ביום שבעה ימים בשבוע.
- מוצרים — המוצרים החקלאיים מהווים כ־35 אחוזים ממכירות המפעל, מוצרי אריזה שונים מהווים כ־25 אחוזים ויתרת 40 האחוזים הם יריעות מדויקות לשימושים תעשייתיים.

24.9.86 — שערי מטבע חוץ

המטבע	בנק לאומי, מזומנים, קניה	בנק לאומי, מזומנים, מכירה	בנק לאומי, העברות והמחאות, קניה	בנק לאומי, העברות והמחאות, מכירה	בנק הפועלים, מזומנים, קניה	בנק הפועלים, מזומנים, מכירה	בנק הפועלים, העברות והמחאות, קניה	בנק הפועלים, העברות והמחאות, מכירה	בנק דיסקונט, מזומנים, קניה	בנק דיסקונט, מזומנים, מכירה	בנק דיסקונט, העברות והמחאות, קניה	בנק דיסקונט, העברות והמחאות, מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4773	1.4957	1.45	1.52	1.4768	1.4952	1.45	1.52	1.4768	1.4954	1.4867	0.0001
1 לי"ש	2.09	2.19	2.1377	2.1643	2.10	2.20	2.1399	2.1666	2.10	2.21	2.1435	2.1705	2.1557	0.0068
1 מארק גרמני	0.71	0.74	0.7238	0.7328	0.71	0.74	0.7239	0.7329	0.71	0.74	0.7239	0.7330	0.7262	−0.0010
1 פרנק צרפתי	0.21	0.23	0.2208	0.2235	0.21	0.23	0.2204	0.2231	0.21	0.23	0.2205	0.2232	0.2219	−0.0003
1 גולדן הולנדי	0.63	0.66	0.6398	0.6478	0.63	0.66	0.6410	0.6490	0.62	0.66	0.6387	0.6467	0.6428	−0.0007
1 פרנק שווייצרי	0.88	0.92	0.8942	0.9054	0.88	0.92	0.8961	0.9073	0.87	0.92	0.8944	0.9057	0.8965	−0.0040
1 כתר שוודי	0.21	0.22	0.2130	0.2157	0.21	0.22	0.2127	0.2154	0.20	0.22	0.2130	0.2157	0.2142	−0.0002
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2001	0.2026	0.20	0.21	0.1997	0.2022	0.19	0.21	0.2000	0.2028	0.2011	−0.0005
1 כתר דני	0.19	0.20	0.1917	0.1941	0.19	0.20	0.1913	0.1937	0.18	0.20	0.1914	0.1938	0.1925	−0.0004
1 מרק פיני	0.29	0.31	0.2996	0.3033	0.29	0.31	0.2996	0.3033	0.29	0.31	0.2999	0.3036	0.3016	−0.0002
1 דולר קנדי	1.04	1.10	1.0644	1.0777	1.04	1.09	1.0640	1.0772	1.04	1.09	1.0638	1.0772	1.0715	−0.0001
1 דולר אוסטרלי	0.86	0.95	0.9307	0.9423	0.90	0.96	0.9292	0.9408	0.90	0.97	0.9287	0.9404	0.9360	−0.0008
1 ראנד דרא"פ	0.43	0.52	0.6618	0.6701	0.40	0.67	0.6609	0.6691	0.41	0.57	0.6616	0.6699	0.6650	0.0035
10 פרנק בלגיים	–	–	0.3492	0.3536	–	–	0.3486	0.3530	–	–	0.3491	0.3535	0.3507	−0.0001
10 שילינג אוסטריים	1.01	1.06	1.0288	1.0416	1.01	1.06	1.0291	1.0420	1.01	1.06	1.0289	1.0418	1.0330	−0.0013
1000 לירות איטלקיות	1.02	1.08	1.0474	1.0604	1.02	1.09	1.0457	1.0587	1.02	1.09	1.0477	1.0609	1.0522	−0.0013
100 ינים יפאניים	0.94	0.99	0.9587	0.9706	0.94	0.99	0.9580	0.9700	0.94	0.98	0.9577	0.9697	0.9626	−0.0021

"תעוז"
קופת תגמולים לשכירים ליד בנק לאומי לישראל בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי

האסיפה הכללית השנתית של החברה

תתקיים ביום ה' 9.10.86 בשעה 4^{00} אחרי הצהריים, באולם הישיבות של בנק לאומי לישראל בע"מ, רח' יהודה הלוי 24/32, תל־אביב, לשם המטרות הבאות:
1. לקבל את הדין וחשבון הכספי ליום 31 בדצמבר 1985 ואת הדין וחשבון של המנהלים ושל רואי החשבון עליו;
2. למנות רואי־חשבון;
3. לבחור בחברי המועצה;
4. לטפל בכל ענין של החברה אשר יש לטפל בו באסיפה כזאת.

חבר הרשאי להיות נוכח ולהצביע, רשאי למנות בכתב בא־כוח אשר יהיה נוכח ויצביע במקומו. בא־כוח חייב להיות בעצמו חבר בחברה.

דין וחשבון כספי ניתן להשיג בכל סניפי בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק אגוד לישראל בע"מ, בנק ערבי ישראלי בע"מ ובנק עליה לאומי בע"מ.

ג. גרינברג, מנהל
בפקודת ההנהלה

עצמה
קופת תגמולים לעצמאיים ליד בנק לאומי בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי

האסיפה הכללית השנתית של החברה

תתקיים ביום ג' 7.10.86 בשעה 4^{00} אחרי הצהריים, באולם הישיבות של בנק לאומי לישראל בע"מ, רח' יהודה הלוי 24/32, תל־אביב, לשם המטרות הבאות:
1. לקבל את הדין וחשבון הכספי ליום 31 בדצמבר 1985 ואת הדין וחשבון של המנהלים ושל רואי החשבון עליו;
2. למנות רואי־חשבון;
3. לבחור בחברי המועצה;
4. לטפל בכל ענין של החברה אשר יש לטפל בו באסיפה כזאת.

חבר הרשאי להיות נוכח ולהצביע, רשאי למנות בכתב באי־כוח אשר יהיה נוכח ויצביע במקומו, בא־כוח חייב להיות בעצמו חבר בחברה.

דין וחשבון כספי ניתן להשיג בכל סניפי בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק אגוד לישראל בע"מ, בנק ערבי ישראלי בע"מ ובנק עליה לאומי בע"מ.

בפקודת ההנהלה
ג. גרינברג, מנהל

מחסני ערובה כלליים בע"מ

הודעה על כינוס לאסיפה הכללית השנתית של החברה

ניתנת בזאת הודעה כי בהתאם להחלטת הדירקטוריון של החברה, תתקיים ביום ו' ד' בתשרי — 10.10.86 בשעה 10 במשרדה הרשום של החברה בחיפה, רח' הנמל 20 — האסיפה הכללית השנתית ה־40 של החברה.

על סדר היום:

א. דו"ח הדירקטוריון
ב. אישור הדו"ח הכספי ליום 31.12.85
ג. מינוי רואה חשבון.
ד. בחירת דירקטורים
ה. קביעת שכר דירקטורים
ו. שונות

בעל מניות הזכאי להשתתף ולהצביע באסיפה הכללית יכול להצביע אישית או ע"י בא כח ובמקרה של חברה ע"י נציג שהוסמך כהלכה.
המסמך הממנה בא כח יהיה בכתב ידו של הממנה או בא כוחו שהוסמך לכך בכתב, או אם הממנה הוא חברה, כחותם החברה או חתימת יד של בא כוחה ויופקד במשרד הרשום של חברת מחסני ערובה כלליים בע"מ, לא פחות מאשר 48 שעות לפני המועד הקבוע לאסיפה שבה עומד להצביע האדם ששמו נקוב במסמך.

בשם הדירקטוריון
י.ד. שמרלה, מזכיר החברה

מכרזי השלטון המקומי
פרסום מס' 193/86
להלן תקציר מכרזי הרשויות המקומיות

תנאי התשלום: כמפורט בגוף המכרזים. נוסח מלא של כל מכרז נמצא לעיון ברשות המקומית המפרסמת ובמרכז השלטון המקומי. מסמכי המכרזים המכרזים ניתן לרכוש ברשות המקומית בסכומים הנקובים בטבלה. נוסח הפרסום — באחריות הרשות המקומית המפרסמת.

שם הרשות המקומית	מספר מכרז	מחיר מכרזים	שם המכרז	מועד אחרון להגשה	טלפון המכון לפרטים	ראש הרשות המקומית
ע. בני ברק	20/86	200	התקנת רמזור סוקולוב–רבי עקיבא (שנוי תאריך)	29.9.86	מח' התחבורה טל' 701122	מ. אירנשטיין
ע. בני ברק	30/86	50	רצוף חצרות בתי ספר (תיקון תאריך ל־)	29.9.86	מח' עבודות ציבוריות טל' 701122	מ. אירנשטיין
ע. נצרת	15/86		אספקת מוצרי בטון	26.9.86	טל' 065-70911	ת. זיאד
ע. נצרת	13/86		ביטול מכרז: ניקוי חלת אל דיר		טל' 065-70511	ת. זיאד
ע. קרית אתא	5/86	100	הנחת קו ביוב בקרית בנימין	9.10.86	מהנדס העיר טל' 04-444555	י. בקידאיל
מ.מ. מגדל העמק			מכירת מכונת טאוס + מיכלי אשפה 800 ליטר	15.10.86	א. בן זריהן טל' 065-40738	ש. קמור
מ.מ. מנחמיה	13/86	500	ביוב מרכזי כרוז החקלאי	15.10.86	מזכיר המועצה טל' 067-50492	ב. שלימא
מ.מ. מעלות־תרשיחא	5/86	50	ניקוי עילי למקלטים	10.10.86	מח' הנדסה טל' 04-979905	ש. בוחבוט
מ.מ. קרית טבעון			בטול מכרז: מכירת קורטינה L ש.י. 1982			ע. בן דרור
מ.א. משגב	22/86	80	גילון־צורית — הרחבה ושיפוץ כביש גישה	2.10.86	מזכירות המועצה טל' 04-919505	א. רז
מ.א. מטה אשר	11/86		מכירת רכב: 1. טרקטור פרגוסון 178 ש.י 70 2. טרקטור פרגוסון 185 ש.י 72 3. ג'יפ ש.י 79 4. מרסס נגרר 100 ליטר	9.10.86	מזכירות המועצה טל' 04-922292	ב. רונן
מ.מ. כפר מנדא	6/86		איסוף אשפה	8.10.86	משרדי המועצה טל' 065-55730	מ.ע. אלחלים
ע. ירושלים	34/86	26	מכירת זכויות בעלות ב־5 חנויות בבנין מעוז	28.10.86	מרכזי אפיד טל' 02-228351	ט. קולק

משרות פנויות בשלטון המקומי

שם הרשות המקומית	מספר מכרז	מחיר מכרזים	שם המשרה	מועד אחרון להגשה	טלפון המכון לפרטים	ראש הרשות המקומית
ע. נהריה	1/86		משרת פסיכולוג/ית חינוכי/ת לבתי"ס הנ"ל	30.9.86	מח' מנגנון טל' 04-922121	ת. לבב
ע. רמלה			2 עו"ס לעבודה טיפולית הקשישים 1 עו"ס במשפחות עו"ס הטיפול בעקרות במשנקה (75%)	3.10.86	מירון בטל' 08-226425	י. רבי
ע. רמת גן			משרת מנהל מח' תרבות	16.10.86	מח' מנגנון ביאליק 35 חדר 4	א. קמית
ע. רמת גן			משרת מהנדס מים באגף מים ומאור	16.10.86	מח' מנגנון ביאליק 35 חדר 4	א. קמית
מ.מ. מיתר	4/86		משרת מזכיר מועצה (רצוי מגורים במקום)	8.10.86	מזכירות המועצה טל' 057-917325	יצחק לבנון
מ.א. מעלה יוסף	6/86		משרת קצין ביקור סדיר	6.10.86	טל' 04-967571	י. יעקב
ע. חדרה			משרת מנהלת מעון למפגרים	2.10.86	זיוה עציון טל' 063-28305	י. בהנא

[illegible] מרכז השלטון המקומי

שערי המניות 24.9.86

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצעה/ביקוש ש"ח ע.נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אה.ה. ש	16450		22	+400		
הספנות 0.1	1050		1675	-25	+2.5	+18
הספנות א 0.5	700		3559	-18	-2.5	-3234
הספנות אפ 2	735		587	-15	-2.5	-5951
כללי לא בהסדר	22500		48	-290	-2	-645
בנק צפאמי 1.0			—	הפסקת	-1.5	-52
בנק צפאמי 5.0			—	הפסקת	מסור	—
בנק באמי אפו			—	הפסקת	מסור	—
בנק בינלאומי 05	3455		861	-40	-1.1	-858
ט.ב. 0.5	4127		2679	-3	-0.1	-269
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	77520		245			-122
אידיבי ב 100.0	78150		45	+350	+0.5	+42
אידיבי בב א	473000		2	-4000	-0.8	-5
אגוד 0.1	57581		84	-69	-0.1	-80
דיסקונט ב	98700		7	-550	-0.6	-6
דיסקונט א	98850		412			-313
דיסקונט שה ב	11650	שב				
המזרחי ש	31950		504			-767
המזרחי מ	32080		47	+200	+0.6	+111
המזרחי שה 9	14470		1	-30	-0.2	-1
הפועלים מבב	110000		2	-2000	-1.8	-9.5
הפועלים ש	52700		941			-282
הפועלים מ	52620		200	-150	-0.3	-134
כללי א 1.0	134450		34			+2
כללי שה 5	103919	שב				
כללי שה 7	6400		25	-120	-1.8	-25
כלל 0.1	33412		1247	-178	-0.5	-1014
כלל שה 11	12900		184			
מימון ומסי 1.0	45800	שב				
מימון ומסי 5.0	23100	שב				
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	14900		55	-170	-1.1	-17
לאומימשכ' ש	5000		59	-10	-0.2	-8
לאומימשכ' מ	4990		118	-10	-0.2	-16
כרמל ש	4199		55	-2	-0.1	-99
כרמל שה 1	3159					
בנין ב' 5.0	7460		54.8	-39	-0.5	-21.5
פת מכב ש	1885		1450			+1401
משכן ב ש	2190		144	-90	-4	-393
עצמאות 0.1	8300		95	-200	-2.4	-106
טפחות מכב ש	14390		4	-10	-0.1	-14
טפחות רג ש	12899		29			-9
טפחות שה 1	8090	שב				
טפחות שה 2	4057					
יעסור 1.0	1980	תב	199	+170	+9.7	+521
יעסור 5.0	970	תב	409	+80	+9	+409
מרוב 1.0	5650		111	+100	+1.8	+12
מוסדות מימון						
שלמון אש	375		8100			+1474
החקלאות מבב א	58300	לב				
החקלאות מבב ג	147500	לב				
לאומי תעש' א ש	6930		35			+3
פתוח תעש' מבב	69000	לב				
פת תעש' בב ג	358200	לב				
פת תעש' בב גג	215000	לב				
פת תעש' בב גגג	209000	לב				
פת תעש' בב ד	237800	לב				
פת תעש' בב דד	71058	לב				
מימר קבלנים 5.0	491		1610	-20	-3.9	-1092
תיירות בב	166000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	19450		53	-850	-4.2	-102
כלל ליסינג 0.5ב	12500		57	-600	-4.6	-54
כלל ליסינג אופו	11250			+250	+2.8	+142
ביטוח						
איילון	240		16919	-6	-5.2	-18467
ארדום 0.1	1101	פב		-58	-5	-5764
ארדום א 0.5	520		5392	-30	-5.7	-7104
בטוח משנה 0.1	520	תב	150	-29	-5.5	-580
בטוח משנה 0.5	175		3449	-5	-1.7	-5435
הדר 1.0	364		5559			+4182
הדר 5.0	280		7665			+215
המנה ש	243		28320	-10	-4	-60837
הפניקס 0.1	706		317	-11	+0.1	+233
הפניקס 0.5	440		625			+95
המנמר-זהאל 1.0	6900		51	-150	-2.1	-31
המנמר-זהאל 5.0	5281		250	+90	+2.8	+160
מגדל 1.0	2801		368	-54	-2.6	-568
מגדל 5.0	779	תב	382	-42	-5.1	-870
סהר ג 1.0	5252		813	-98	-1.8	-382
סקוריטס 0.1	2440		498	-90	-3.6	-626
צור ש	337		2351	-2	-0.6	-1249
ציון החזקות 1.0	9100		17			
ציון החזקות 5.0	2100		210	+20	+1	+185
מסחר						
איגוד באמא 1 ש	7345		1	+60	+0.8	+35
איגוד באמא 5 ש	1310		1268	-25	-1.9	-911
מגדל עזרא 1.0	6647		503			+157
מגדל עזרא אפ 1	6854		325	-350	-5.2	-482
כלל סחר	1470		1669			
קריסטל 1.0	13069	תב	465	+1171	+9.8	+458
רפק 0.1			—	הפסקת	מסור	—
רפק 0.5			—	הפסקת	מסור	—
שופרסל א 2.0	5600		1144	+50	+0.9	+1351
שופרסל ב 10.0	4220		4905			+1927
שירותים						
דלק ג ש	3160		2607	-75	-2.3	-3309
הראל 1.0	2770		190			
הראל 5.0	1486		58	+15	+1	+70
ספנות הספקה 0.1	14360		45			-45
ספנות הספקה 0.5	3860		78	-190	-4.7	-102
קידר 0.1	1926		370	+6	+0.3	+215
קידר 1.0	385		6866	+1	+0.3	+8017
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסור	—
מוסי ערבה 0.1	4998		200			-50
מוסי ערבה 0.5	2150		2962			-52
קונסורטיום 0.1			—	הפסקת	מסור	—
קונסורטיום 0.5			—	הפסקת	מסור	—
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0			—	הפסקת	מסור	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסור	—
גלי זהר 1.0	8400		45.9	-100	-1.2	-19.2
גלי זהר 5.0	4350		6			
מלונות דן 1.0	1750		504	-10	-0.6	-139
מלונות דן 5.0	1205		312	-15	-1.2	-282
חוף ומלונות 1.0			—		מסור	—
כנס מר 1 ש	3999		308.5	-1		-5.5
מלונות הירדן	3049	בח	79	+140	+4.8	+538
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסור	—
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	1580		2045	-20	-1.3	-1032
דטה מיכון 1.0			—	הפסקת	מסור	—
דיליב. 1.0	20000	תב	381	+8297	+19.7	+841
יעסא 1.0	3961		145	-50	-1.3	-68
כלל מחשבים 1.0	11500		49	+350	+3.1	+6
מ.ל.ל. 1.0	21300		21			
מ.ל.ל. 5.0	6337		325	-200	-3.1	-235
משוב מחשבים 1.0	3528		341	+100	+2.9	+430
ניקוב מחשבים 1	10355		80	-545	-5	-54
ניקוב מחש' 5	7050		9			
תים מחשבים 1.0	1890		3455	+65	+3.6	+2105
תים מחש' אפו	17800		7			-9
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אבגום בינוי ש1			—	הפסקת	מסור	—
אבגום בינוי ש5			—	הפסקת	מסור	—
אורן 1.0	830	תב	490	-55	-6.2	-1828
אורן 5.0	365	תב	2661	-36	-9	-5879
אזורים 1.0	699		5366	-12	-1.7	-4158
אזורים אפ	413		9778	-11	-2.6	-10642
אזורים אגח	97		4882	-1.5	-1.5	-1202
אילן 1.0			—	הפסקת	מסור	—
אל-רוב 1.0	1650		5795			-4168
אמבנים 1.0			—	הפסקת	מסור	—
אפריקה 0.1	34300		142	-400	-1.2	-101
אפריקה 1.0	26120		94	-50	-0.2	-74
אדום	2700		898	+100	+3.9	+167
אילנן 0.1	2650	תב	1181	-250	-8.6	-1237
אילנן 0.5	1300	תב	1079	-80	-6.5	-1926
בן-יקר בת 1.0	3571		164	+170	+5	+14
בונבנין 1.0			—	הפסקת	מסור	—
בונבנין 5.0			—	הפסקת	מסור	—
דוקר 1.0	5000		1891	+230	+4.7	+2399
דוקר 1.0	334	תב	957	-36	-9.7	-3926
דוקר 5.0	225	תב	2244	-40	-15.1	-1633
דוקר אפ 1	90		7132	+11	+13.9	+13786

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצעה/ביקוש ש"ח ע.נ
ודיע 0.1	6706		143	+500	+4.7	+105
ודיע 0.5	4120		123	+20	+0.5	+172
הסטלול 1.0			—	הפסקת	מסור	—
הסטלול 5.0			—	הפסקת	מסור	—
תל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסור	—
תל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסור	—
נכסים ובנין	2560		3200			+1666
גבים 0.1	4099		111	-1		-135
גבים 0.5	2775		509	+15	+0.5	+555
הכשרת הישוב ש	50250		246	-750	-1.5	-269
ישפרו 0.1			—	הפסקת	מסור	—
ישראלום 1.0	1990		903	+70	+3.7	+804
ישפרו 10.0			—	הפסקת	מסור	—
כון פיתוח 1.0	7400		18			
כלל בנ' 1	365		18352	-17	-4.5	-52439
לנסר 1.0	3791		93			+295
לנסר 5.0	1400		68	-70	-4.8	-112
מ.ת.ב. 1.0	589		16915	+9	+1.6	+21523
מאורי בניה 1.0			—	הפסקת	מסור	—
מאורי בניה אופ			—	הפסקת	מסור	—
מוזל בטון			—	הפסקת	מסור	—
מישבאל 5.0	363		4708			+79
מרב 5.0	961		1570	-8	-0.8	-1352
מר-לו 1.0	567		1185	-10	-1.7	-437
לינשטין 1.0	483		2000			
לינשטין 5.0	108		8996	+1	+0.9	+7307
לשטין 1.0	1260		1071			+191
לשטין 5.0	648		2554			+45
נאות אביב 0.5	6200		112	-45	-0.7	-47
נכסי אורים	681		1652	+11	+1.6	+819
סור השקעה 1.0	12150		45			-10
סור השקעה 5.0	8250		67	-200	-2.4	-96
סוף 1.0			—	הפסקת	מסור	—
סוף 5.0			—	הפסקת	מסור	—
עשר והלע מר 1 ש			—	הפסקת	מסור	—
עיר 5.0			—	הפסקת	מסור	—
קיסריה 0.1	2463		1263			-801
קיסריה 0.5	1123		4282			+86
רומבין 1.0	1513	תב	471	-150	-9	-2111
רומבין 5.0	1155		625	-60	-4.9	-735
רסקו מבטל			—	הפסקת	מסור	—
רסקו רג			—	הפסקת	מסור	—
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	2850		1160			-130
מטעי הדר 0.5	2120		987	+71	+3.5	+743
מהדרין 0.1	7850		649			+180
נכסי הדרים 1.0	1325		5950	+15	+1.2	+7598
פרי אור 0.5	4125		879			+717
שבדור 5.0	14750	תב	447	+1230	+9.1	+391

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצעה/ביקוש ש"ח ע.נ
מזון וטבק						
אסם	1430		364	+15	+1.1	+348
גולדפרוסט 1.0	3320		70	-25	-0.8	-74
גולדפרוסט 5.0	1681		320	+1	+0.1	+380
גולדפרוסט אפ 1	1480		10	+20	+1.4	+200
דובק בב ש	3290		106			-77
דובק בב מ	3280		20			-20
זוגלובק 1.0	770		1520	-1	-0.1	-1248
זוגלובק 5.0	507		1605	-10	-1.9	-1876
פרי-גן 1.0	1319	תב	352	-100	-7.1	-1609
פרי-גן 5.0	1295		77			
טמפו בירה 1.0	16100		35	-204	-1.3	-46
טמפו בירה 5.0	11050			-450	-3.9	-62
יבגר 1.0	1530		169	-20	-1.3	-169
יבגר א 5.0	850		645	-10	-1.2	-645
מן 1.0	10925	בח	40	-575	-5	-62
מן 5.0	5500	תב	56	-400	-6.8	-152
סנפרוסט 1.0	8919		10			-10
עלית	15450		181	-50	-0.3	-55
עסיס ב 0.5	31000		20			
אנגל שקל 1.	3150		108	+100	+3.3	+30
שמן מבב א	4317	תב	586	-480	-10	-1155
טכסטיל והלבשה						
אונגר מר 1 ש	1560	תב	2137	+70	+6.4	+1729
אופרט 1.0	1299		3335			-114
אופנת בורך 1.0			—	הפסקת	מסור	—
אופנת בורך 5.0			—	הפסקת	מסור	—
אפתן 1.0			—	הפסקת	מסור	—
אפתן אפ 1			—	הפסקת	מסור	—
ארגמן רג ש	13500		33			
דלתא-גליל 1.0	2640		1000	-5	-0.2	-1081
דלתא-גליל א 3.0	1772		596	-13	-0.7	-509
מכוניות מאוזר 1	2100					
מכוניות מאוזר 5	989		200	+9	+0.9	+22.9
וישלבו 1.0	1540		40			-106
וישלבו 5.0	950		859	+30	+3.5	+714
ודינון 1.0	6499		112	-60	-0.9	-506
דקית 1.0	1601		683	+1	+0.1	+377
דקית 5.0	960		597			-267
לודזיה 0.1	2801		292.4	+81	+3	+1232.8
לודזיה 0.4	1205		3417	-5	-0.3	-1601
ליגת 1.0	801		3386			+490
מים גליקר			—	הפסקת	מסור	—
מקס 0.1	3500		785			
מקס 0.5	1860		1582			
עיט 1.0			—	הפסקת	מסור	—
עיט 5.0			—	הפסקת	מסור	—
עסק פריכה 1 ש'	3051		2228	+2	+0.1	+148
פולגת א 0.1	3470		857	-20	-0.6	-857
פולגת ב 0.4	2245		2958	-60	-2.6	-2885
פלינון א 0.5	7760		295	+10	+0.1	+299
פרגוד -	2700		512	-50	-1.8	-411
גיבור סבריכה	12800	תב	135	-950	-6.9	-277
תעש הגודן 1.0	2900		714	-150	-4.9	-629
מתכת ומוצריה						
אקסטון 5.0	2545		439			-4
אורדן 0.1	7755		112	+6	+0.1	+117
אורדן 0.5	6410		31			-31
תעשיות שונות						
אלומית 1.0	6140		216	-80	-1.3	-286
אלומית 5.0	4088		50	-30	-0.7	-30
כבלים ש	13890		20	-10	-0.1	-21
הנוכף 1.0	7422		288	+180	+2.5	+294
הנוכף 5.0	3570		86	+30	+0.9	+34
הנוכף אפ	3250		345			+505
דיקה 1.0	5505		90	+5	+0.1	+202.5
דיקה 5.0	2680		169	-40	-1.5	-219
קומטאות מה 1.0	2150		1900			
קומטאות מה 5.0	1974		1057	+70	+3.7	+1005
מתכת מרום 1.0	2190		59	+39	+1.8	+84
כבלי ציון 1.0	2164	תב	721	-170	-7.3	-1061
כבלי ציון 5.0	1034		1119			-802
כבלי ציון אפ	580		260	-10	-1.7	-547
מודון 1.0	701		338	-14	-2	-914
מודון אפ א	470		245	-46	-8.9	-581
קרגבי 1.0	926		1587	-35	-3.6	-582
קרגבי 5.0	540		1098	-22	-3.9	-1773
נחושן 0.1			—	הפסקת	מסור	—
נחושן 0.5			—	הפסקת	מסור	—
פקר פלדה 1.0	12000		95	-425	-3.4	-488
קינג 1.0	1185		1090	-25	-2.1	-1025
קינג 5.0	668		2284	-32	-4.6	-2622
קליל 1.0	6600		150	-200	-3.5	-230
קליל 5.0	2785		280	-147	-5	-153
שלוות 5.0	3700		1612			-235
תעשיות לביש 1.0	1075		300			-250
תעשיות לביש 5.0	526		795	-2	-0.4	-173
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	362000		3	+1000	+0.3	+2
אלקו 0.1	7250	שב				
אלקו 0.25 ש	3080		388			+55
אלקו 0.25 מ	3140			-30	-1	-74
אלקטרה 0.1	17499		5	-201	-1.1	-6
אלקטרה א 0.5	9380	תב	307	-500	-5.1	-523
אלרון 5.0	278800		3	-2001	-0.7	-5
אורית 1.0	26700		79	-250	-0.9	-39
כלל תעש אלק'	1675		1735	-25	-1.5	-1035
מקטרוניקס 1.0			—	הפסקת	מסור	—
מקטרוניקס 5.0			—	הפסקת	מסור	—
מיטבגור 1.0	468		956	+22	+4.9	+2294
מיטבגור 5.0	279		1629			-695
ציקלון 1.0	2220		287	-25	-1.1	-371
ציקלון 5.0	1012		464			

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצעה/ביקוש ש"ח ע.נ
קבוצטין אילך 1.	5375		20	-125	-2.3	-50
קבוצטין אילך 5.	3499			-31	-0.9	-34
תאת. 1.0			—	הפסקת	מסור	—
תאת. 5.0			—	הפסקת	מסור	—
תאת. אפ 1			—	הפסקת	מסור	—
תדאה	6500		180			+60
מוצרי בניה						
א.ת. תעשיות 1.	776		1408	-14	-1.8	-1961
א"מ. אפ	373		5930	-7	-1.8	-3627
א"מ. אגח	95.5		4947	-1.5	-1.6	-41976
אלקל 5.0			—	הפסקת	מסור	—
אקרשטיין 1.0	950		420	+20	+2.2	+1812
אקרשטיין 5.0	717		2829	+13	+1.9	+946
בטון תדיר 1.0			—	הפסקת	מסור	—
בטון תדיר 5.0			—	הפסקת	מסור	—
בי-מון 1.0	1165		51			-51
בי-מון 5.0	360		1050	+5	+1.4	+1165
פרומאטכס 1.0	7000	תב	23.2	-390	-5.3	-40.7
פרומאטכס 5.0	2300	תב	89	-139	-5.7	-209
מ.ל.ב. 1.0	850		180	+9	+1.1	+202
מ.ל.ב. 5.0	509		40	-10	-1.9	-265
מוחל השק בונעס	5000	תב	179	-610	-5.8	-183
סהאיקה ולסט 1	18000	לב				
סהאיקה ולסט 5	12350					
כימיה, גומי ופלסטיק						
אבן 5.0	18450		50	-250	-1.3	-185
אליאנס ב	2690	תב	415	-199	-6.9	-971
גל תעשיות 1.0	11350		92	-370	-3.2	-272
גל תעשיות 5.0	6370		255	-130	-2	-405
דקסטר 1.0	4200		564	+80	+1.9	+459
דשנים 0.1	4751		64			+4
דשנים 0.5	1095		980	-15	-1.4	-1246
חיפה כמי' 10.0	556		6706	+6	+1.1	+10226
מבע ש	61990		100	+490	+0.8	+215
ליפסקי 1.0	1796		452	-80	-4.5	-473
ים המלח	4390		1924	-10	-0.2	-1814
פטרוכימים 10.0	589		10670	-10	-1.7	-14131
מקסימה 1.0	6500	שב				
מקסימה 5.0	2810	תב	165	-190	-6.3	-379
מקה כימיקל 1.0	3200		671	+115	+3.7	+739
סנו 1.0	13900		808	+450	+3.4	+394
סנו 5.0	9800		1035	+450	+4.8	+734
קרס כימיקל 1.0	6850		24			
ת.ג.ל. 1.0	5400		203	-50	-0.9	-74
ת.ג.ל. 5.0	4289	בח	106	-226	-5	-71
תיא 5.0	7920	תב	346	-880	-10	-501
פרטאורס 10.0	12652	תב	194	-938	-6.9	-318
תוד א 5.0	6210	תב	281	-490	-7.3	-517
עץ, נייר ודפוס						
דפרון 1.0	6075		213	-100	-1.6	-56
דפרון 5.0	3838		109			-57
חנבג. 1.0	15150		161	-50	-0.3	-92
יאה 1.0	4890		120	+37	+0.8	+41
לבידי אשקלון 1	589		2691	-1	-0.2	-2497
לבי'אשקלון אופ	882	תב	1124	-118	-11.8	-924
פלש ב 0.5			—	הפסקת	מסור	—
מפעלי נייר 10.0	218000		16			+12
סקאנדיה 1.0	3252	שב		-171	-5	-748
רים 0.1	5825		298	-45	-0.8	-265
רים 0.4	2900		350	-110	-3.7	-911
תעל ב 0.2	14780		200	-270	-1.8	-513
אברין 1.0	4350	תב	508	-338	-7.2	-256
אברין 5.0	2451		762	-79	-3.1	-581
המדפיס יהד	10780		60			+17
הגפלק 1.0	6777	תב	650	-753	-10	-680
הגפלק 5.0	4730		286			+78
השקעות בתעשיה						
מרכזית ב 0.1	6770		380	+10	+0.2	+443
כור-כב' ש	5270000		2	-10000	-0.2	.5
כלל תעש' 1.0	1202		10020			+8966
מאוני טכנולוגיה	440		2354	+9	+2.1	+2083
חברות השקעה						
אגוקו ש	4960		160	-200	-3.9	-530
אירגי מתח 2.0	3855		1543			
אינקובה 0.1	1950		1180	+50	+2.6	+615
אינקובה 0.5	1180		3856	+16	+1.4	+5087
אלגר ש	9795		65	-5	-0.1	-78
אלגר מ	9798	שב				
אלרן ש	5186		1045			+153
אלרן מ	3319		222			-222
אמישר כבי			—	הפסקת	מסור	—
אפיק 1.0	266		1000	-2	-0.8	-1364
אפיק 5.0	172		3917	-0.5	-0.3	-505
גמלת 1.0	1408		338	-40	-2.8	-358
חברה לישראל 1.0	8580		977			+373
חברה לישראל 5.0	5667		552	-25	-0.4	-415
הלפמן 0.1	114000					
הלפמן 1.0 ש	25150		21			-20
אמצא א 0.5	17150		368	+252	+1.5	+406
פעלים השק ש	6070		2670			+3196
כלל השק			—	הפסקת	מסור	—
דיסקונט השק ש			—	הפסקת	מסור	—
מוזאר השק ש	14000	תב	57	-1000	-6.7	-71
כור השקעות 12.4	10051	שב				
חירון 1.0	1915		19			+1
חירון 5.0	800		1291	-39	-4.7	-1591
ישום השקעות	245		17986	-8	-3.2	-8745
יצוא ש	9400		61			-75
ירדן א 0.1	8200		541	+121	+3.9	+806
כלל 10.0	795		4579	+5	+0.6	+1029
כלל 50.0	669		2350			+1602
לנדיק 0.1			—	הפסקת	מסור	—
לנדיק 0.1			—	הפסקת	מסור	—
מנור 0.1	729		2271	-2	-0.3	-1396
מנור א 0.5	.419		3042	-5	-1.2	-4611
עין השק ב 0.1	3820		25	-80	-2.1	-95
עין השק ב 0.5	2080		533	-18	-0.9	-75
פו השק ש	6200		141			-125
פמה א 0.1	9427		55			-27
פמה 0.5	5750		184	+100	+1.8	+596
מירון ב 2.5	3545		727			-498
גליל טכנולוגיות	410		738	-15	-3.5	-2344
חיפושי נפט						
דלק חיפוש 1.0	3108		145			-183
דלק חיפוש 5.0	1620		320			+680
דלק חיפ' אפ 2	950		1359	-50	-5.1	-380
מי חיפושי נפט	14800		102			+42
סראויל 1.0			—	הפסקת	מסור	—
סראויל 5.0			—	הפסקת	מסור	—
יבואל 5.0	2580		1633	-42	-1.7	-1652
מגנב 1.0	3490		165	-16	-0.5	-315
מגנב 5.0	1550		2502	+30	+2	+2255
סראויל ב 0.5	5091		170	+195	+4	+328
צלאמילבסו 1.0	285		1779	-4	-1.4	-863
צלאמילבסו 5.0	189		1886			+877
נפטא ש	1640000		2	-64500	-3.8	-7
נסחרות במט"ח						
בזית מ	223		500	+5	+2.3	+508

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

חודשו הירידות

אתמול התחדשו ירידות השערים בשוק המניות, אם כי הן היו סלקטיביות. ירידות שערים ב־168 ניירות־ערך הורידו את מדד המניות הכללי, ללא בנקים, ב־0.35 אחוז. הירצעים הודמו על־ידי מקורבי השוק, שביקשו לממש רווחים, לאחר יומיים של עליות שערים. יש להניח כי לאחר שהכל יותכו, שוד הירצעים במניות הכבדות, כמניית דלק, נקלטו על־ידי הקרנות בצורה נאותה, תתחדש המגמה החיובית כבר היום או בתחילת השבוע הבא. מחזור המסחר במניות החופשיות הסתכם ב־4.1 מיליוני דולר. בשוק איגרות־החוב נרשמה מגמה מעורבת, עם נטייה לעליות שערים.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	114.83	-0.28
כללי ללא בנקים	145.55	-0.35
מדד אג"ח כללי	109.39	-0.03
אג"ח צמוד מדד	111.17	-0.04
אג"ח צמוד מט"ח	93.54	-0.06

מניות הבנקים שבהסדר המשיכו להישחק, ורמת התשואה באחדות מהן שבה ועברה את 17 האחוזים. מחזור המסחר בבנקאיות היה מצר מצומצם־יחסית, והסתכם ב־1.5 מיליון דולר.

ירידות בבנקאיות

	תשואה שנתית דולרית ב־%
בל"ל 0.1	17.01
הפועלים ש	16.87
אי.די.בי. רג	16.92
דיסקונט א	16.97
המזרחי ש	16.86

אלרוב הרוויחה 956 אלף שקל

בשנה שהסתיימה בדצמבר 85, חברת אלרוב הרוויחה 956 אלף שקל, ולא הפסידה, כפי שפורסם אתמול בטעות במדור "מניה על הכוונת". אתמול נקלט היצע לבד־ ביות החברה במהירות וללא שינוי שער. אתמול נמשכה הפעילות הערה בכמה מהמניות הכבדות. כך, למשל, ביקוש שהופיע לשופרסל ב' וכלל תעשיות, סופק במהירות וללא שינוי שער. ביקוש שהחזרם למניית קופסאות פח 5, סופק בעליית שער של 3.7 אחוזים.

שיפור חד ברווחיות אמבנים

חברת המקרקעין אמבנים פיר־ סמה אתמול את הדו"חות הכספיים לשנה שהסתיימה במרס 86, אשר הצביעו על שיפור חד ברווחיות. החברה עברה לרווח של 647 אלף שקל, לעומת הפסד של 3.5 מיליוני שקל בשנה הקודמת. הנהלת החברה מציינת כי השיפור הושג תודות להידרה לשוק האמריקאי וביצוע עבודות קבלניות שם, בהיקף של 16 מיליון דולר.

תגובה טכנית

ביקוש, שהחזרם כתגובה טכנית לירידת השער הזרה, במניית חיפה כימיקלים, סופק אתמול בעלייה מתונה של 1.1 אחוז. פעילות ערה נרשמה גם במניות הבאות: ביקוש למניית נקה, שהחזרם על רקע הודעת החברה על מכירת נכסיה, סופק בעלייה מתונה יחסית של 3.7 אחוזים. ביקוש למניית הילן סופק בעלייה של 19.7 אחוז, לאחר של־ מניה נרשם קונים בלבד בפעם השנייה.

עליות קלות לאג"ח

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
1016	6	99.73	1.38
1026	13	99.41	1.38
1036	20	99.09	1.40
1046	27	98.76	1.42
1056	34	98.44	1.42
1116	41	98.12	1.42

ביקוש של מיליון דולר, שהחזרם לאיגרות החוב הצמודות למדד, סופק בעליית שערים עד אחוז אחד. במחזור של 1.3 מיליון דולר. בשוק המלוות קצרי־המועד לא הורגשה כמעט פעילות.

הודעות בורסה

● בשנה שהסתיימה במרץ 86, תאמת הפסידה 461 אלף שקל, לעומת רווח של 231 אלף שקל בשנה הקודמת.

● במחצית הראשונה של 86, מולט הרוויחה 137 אלף שקל, לעומת רווח של 171 אלף שקל במ־ חצית השנה שהסתיימה בספטמבר 85.

● במחצית הראשונה של 86, אמנת בניין הרוויחה 400 אלף שקל, לעומת רווח של 273 אלף שקל במחצית השנה הקודמת.

● מראייל הודיעה על חלוקת 300 אחוז מניות הטבה. יום ה"אקס" יהיה האחד באוקטובר.

● ישפרו אישרה ידיעה ב"הא־ רץ", ולפיה היא מנהלת מו"מ ובתן למכירת מאגרי בניה.

איגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ/
הלשכה לטיפול באקדמאים
כל אקדמאי- יכול לקבל פנסיה מגרמניה
השקעה חד פעמית קטנה היום
תניב פנסיה מגרמניה מחר
*
1. "בתנאי שיעבוד לפחות 60 חודש בישראל.
2. מי שלא שהה תחת הכבוש הגרמני חייב למלא תנאי נוסף.
פרטים נוספים והרשמה במשרדי הלשכה: בנק מגדלור
בן יהודה 1 ת"א טל 03-659155/6
ימים א', ב', ד', ה' 8.00–19.00 ג' ו' 8.00–12.00
חניה חינם בחניון מגדלור

שערי קרנות הנאמנות

אב	3901.61	3888.06	-17.14	-0.44
אבוקה	34597.30	34258.67	-119.00	-0.35
אגוז	197.09	193.21	0.07	0.04
אדיר	1311.05	1284.84	1.06	0.08
אדם	1739.26	1705.06	-6.14	-0.36
אופיר	1581.39	1550.05	-0.20	-0.01
אור	381.16	373.19	-0.30	-0.08
אוריון	143.46	140.56	-2.81	-1.96
אורלי	211.34	209.85	-0.17	-0.08
אורן	610.05	598.06	-0.51	-0.09
אייל	3140.50	3079.69	-2.74	-0.09
איילת	3772.83	3694.52	-21.27	-0.57
אירים	3984.22	3898.15	-0.22	-0.01
איתן	577.57	565.76	-0.21	-0.04
אלון	495.53	485.13	-0.02	-0.00
אלמנת	578.84	567.55	0.46	0.08
ארז	690.34	677.10	-3.42	-0.50
אש	117.52	115.02	-0.96	-0.83
אשל	162.64	159.45	0.12	0.08
אתרוג	187.87	186.95	-0.22	-0.12
בדולח	1740.59	1706.39	-6.66	-0.39
ברוש	385.52	383.61	-0.40	-0.10
ברק	382.83	375.12	-1.39	-0.37
ברקת	722.88	719.30	-0.55	-0.08
גביש	1132.60	1110.13	-0.74	-0.07
גפן	854.33	841.60	-0.81	-0.10
גורן	582.60	571.14	0.59	0.10
גיא	7621.50	7509.73	-23.74	-0.32
גיל	2363.53	2317.22	-3.85	-0.17
גלית	499.67	493.44	-0.38	-0.08
דוכיפת	290.90	288.01	-0.79	-0.27
דוכיפתה	534.17	523.68	-0.54	-0.10
דולב	187.35	183.30	-0.21	-0.11
דורון	1209.47	1186.00	1.25	0.11
דותן	212.55	208.76	-0.12	-0.06
דליה	414.65	407.66	-0.83	-0.20
דרור	318.67	312.89	-0.76	-0.24
דקל	287.88	282.23	-0.82	-0.29
הדס	287.82	285.11	-0.81	-0.28
הוד	409.03	401.70	-0.95	-0.24
הבית	2503.55	2451.68	0.40	0.02
זהר	16103.66	15863.37	-28.89	-0.18
זיו	15109.46	14885.40	-23.45	-0.16
זמיר	675.94	662.75	-2.47	-0.37
חדית	125.65	122.88	0.00	0.00
חליפין	110.76	110.28	-0.01	-0.01
חלמיש	555.82	544.80	0.72	0.13
חן	110.11	109.67	0.05	0.05
טופז	1162.60	1135.46	0.18	0.02
טל	4324.38	4276.45	2.44	0.06
יובל	655.84	643.06	0.77	0.12
יהלום	1613.74	1581.98	-2.13	-0.13
יסודות	30792.62	30494.71	-346.37	-1.12
יערה	560.63	548.40	0.42	0.08
כוכב	813.50	797.74	-4.48	-0.56
כחל	111.96	109.76	-0.08	-0.07
כלנית	458.52	450.75	-0.85	-0.19
כספית	602.23	596.05	-0.35	-0.06
כרמל	115.39	113.07	-0.07	-0.06
כתר	913.85	896.54	0.16	0.02
להב	3539.66	3470.53	-5.32	-0.15
למשקיע	99108.34	97450.92	4.49	0.00
לפיד	11798.30	11572.64	-57.04	-0.49
לשם	1464.05	1434.06	0.41	0.03
לשם	802.27	797.71	0.96	0.12
מבחר	974.23	954.90	2.98	0.31
מבטח	2822.00	2795.10	9.20	0.33
מגד	189.19	186.42	-0.37	-0.20
מגן	2587.60	2562.90	-2.80	-0.11
מגל	619.75	607.75	0.42	0.07
מור	1219.60	1202.10	-4.50	-0.37
מורן	679.00	672.53	-4.37	-0.65
מטח	23688.70	23079.10	-44.27	-0.19
מיטר	728.67	714.12	0.13	0.02
מעוף	3053.30	2993.60	-10.60	-0.35
מעיין	644.93	632.37	2.26	0.36
מכסה	842.82	826.29	2.14	0.26
מרגלית	985.86	966.50	-2.18	-0.23
מרום	957.22	938.43	2.51	0.27
נוגה	20856.55	20547.76	-50.11	-0.24
נטיף	659.56	647.36	-2.50	-0.38
נטע	384.20	376.51	-0.86	-0.23
ניר	4151.81	4090.51	-31.39	-0.76
סביון	448.50	440.14	-1.57	-0.36
סגולה	117.08	114.74	0.05	0.04
סלע	827.78	811.23	1.40	0.17
סנונית	571.74	560.50	0.01	0.00
סער	618.87	607.10	-1.03	-0.17
ספיר	488.24	488.24	-0.36	-0.07
עדיף	663.49	650.85	-1.58	-0.24
עידית	1684.83	1677.12	-2.72	-0.16
עידן	5817.06	5732.50	-4.47	-0.08
עכבר	1106.37	1081.93	-0.05	-0.00
ענת	2083.55	2062.92	3.51	0.17
עפרוני	543.80	531.87	-0.06	-0.01
ערמון	133.61	130.98	-2.59	-1.94
פיא	1210.32	1186.20	-0.82	-0.07
צבר	492.61	482.71	-0.53	-0.11
צמית	513.89	503.80	-0.29	-0.06
צוק	99.66	99.28	0.18	0.18
צפיר	851.61	833.30	1.02	0.12
צמיחה	6272.00	6180.61	-16.20	-0.26
צמרת	1469.75	1440.69	-0.21	-0.01
קלע	1681.46	1673.05	-1.37	-0.08
רונית	15896.16	15755.08	12.40	0.08
רימון	102.59	102.40	0.15	0.15
רקפת	550.16	541.35	-0.89	-0.16
רשף	639.76	625.47	-0.74	-0.12
שביט	648.42	635.85	0.32	0.05
שחם	816.65	726.85	-70.73	-8.87
שירה	3016.55	3014.24	–	–
שמיר	304.11	298.09	0.31	0.10
שטוב	604.03	595.55	-5.09	-0.85
שסק	566.45	552.66	-4.36	-0.78
שקד	159.01	155.84	-1.43	-0.91
תאנה	179.16	177.39	-0.08	-0.05
תבור	760.49	750.16	0.30	0.04
תהודה	378.93	377.05	-0.58	-0.15
תהילה	87.05	85.14	0.15	0.18
תירוש	416.08	411.19	-0.10	-0.02
תפוז	185.41	181.83	0.19	0.10
תפוח	171.90	170.66	-0.32	-0.19
תרשיש	1249.21	1224.65	2.24	0.18
תשרי	384.89	383.41	-0.29	-0.08

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי
3601	33254	-308
3602	30675	-274
3603	29351	+26
3604	26407	+53
3605	24370	+13
3606	22826	+21
3607	21324	+36
3608	20305	+35
3609	19252	+34
3610	17400	-21
3611	16810	+9
3612	16323	+9
3613	15339	+76
3614	14726	+75
3615	13596	+70
3616	12447	+64
3617	11835	+67
3618	11229	+64
3619	10353	+61
3620	9783	+34
3621	9293	+32
3622	8880	+80
3623	7823	+4
3624	7365	+4
3625	6761	+54
3626	6254	+51
3627	5800	+48
3628	5565	+38
3629	5127	+37
3630	4847	+35
3631	4386	— —
3632	4129	— —
3633	3900	— —
3634	3445	-15
3635	3258	-14
3636	3157	-14
3637	2931	+1
3638	2729	+2
3639	2498	+2
3640	2066	-10
3641	1828	-8
3642	1640	+17
3643	1423	+15
3644	1276	+18
3645	1150	+16
3701	881.7	-22.8
3702	678.7	-10.4
3703	610.6	+15.9
3704	522.6	+13.7

סדרה	שער	שינוי
3731	276.9	+1.2
3752	106.5	-1.9
3753	102.2	-1.9
3754	94.8	+0.1
3755	91.1	+0.1
3756	87.8	— —
3757	86.1	+0.1
3826	96.4	+0.6
3827	94.5	+0.6
3828	91.1	+0.5
3829	89.3	+0.5
3901	98.7	+0.4
3902	97.4	— —
3903	93.8	— —
3904	95.3	+0.5
שב"א 4.25%		
4101	121.1	+0.6
4103	116.3	+0.6
4104	110.1	— —
4301	110.1	— —
4201	102.4	+0.9
4204	94.9	+0.8
4205	93	+0.8
4206	91.2	+0.8
4207	90.8	+0.8
4302	110.8	+0.4
4303	108.1	— —
4304	104.4	— —
3113	243700	— —
3114	237400	— —
3115	236550	— —
3116	225100	+100
3117	234600	+100
3118	228800	— —
4%, 6%, 7% פיתוח (הצמדה 80%)		
3201	196200	— —
3202	197000	— —
3203	196000	— —
3204	192800	-101
3205	186950	— —
3206	183460	— —
3210	180450	— —
3211	175600	— —
3212	171800	-312
3213	165800	— —
3214	163500	+2000
3501	157050	— —
3502	160400	-99
3503	145800	— —
3504	140700	-100
3505	135950	-50

סדרה	שער	שינוי
3521	157000	— —
3522	130500	— —
3523	122900	— —
3524	122200	— —
3525	121400	— —
3526	120200	+1100
3527	117400	— —
3528	113530	-300
3529	113430	— —
3530	111075	-131
3531	110740	-140
3532	107496	-136
3533	107293	-154
3534	101184	-146
3535	106053	+60
3539	99863	+57
3536	105975	+60
3537	105858	+60
3538	99637	+56
3540	99404	+56
3541	96048	+54
3542	95877	+54
3543	91201	+51
3544	91096	+51
3546	88808	+50
3547	88611	+50
3548	88512	+50
3550	83853	+47
3551	83527	+48
3545	88551	+50
3549	83608	+48
3552	76697	+43
3554	76510	+43
3555	76510	+43
3553	76128	+43
3571	65901	+37
3556	72998	+94
3558	72862	+94
3559	70285	+92
3560	66491	+88
3561	66306	+88
3557	73487	-65
3572	66753	-67
3573	66349	-32
3574	61179	-30
3577	61100	-32
3578	56445	-50
3575	60750	-110
3576	60580	-111
3579	55886	-107
3580	52285	-337
3581	49658	-330
3582	45760	-314
3583	42510	-301
3584	40608	-63
3585	38493	-62

סדרה	שער	שינוי
3586	34848	-58
3588	34790	-59
3587	34879	-71
3591	31774	-66
3592	31739	-66
3593	31686	-67
3589	31764	+17
3594	30275	+17
3590	31642	+17
3595	30142	+17
5% מלווה פיתוח (בריבית כפולה)		
2001	131200	+700
2002	130000	— —
2003	125500	— —
2004	126100	— —
2005	118100	— —
2006	118000	— —
2007	115850	-100
2008	114350	— —
2009	116300	— —
2010	115450	-400
2011	113400	— —
2012	111800	— —
2013	113300	— —
2014	110300	— —
2015	109400	— —
2016	110900	— —
2017	108705	-207
2019	108393	-219
2020	105219	-213
2018	109278	+62
2021	105715	+60
2022	102262	+48
2023	99803	-110
2024	96034	-546
2027	92575	-549
2031	85599	-553
2025	96823	-139
2026	96505	-140
2028	94068	+91
2030	89454	+87
2029	89074	+349
2033	81987	+342
2035	75256	+324
2032	86408	+48
2034	81601	+45
2036	74874	+42
2037	70719	-479
2052	59279	-444
2038	71325	+22
2040	68652	+21
2051	64922	+19
2039	68255	+38
2041	64583	+35

סדרה	שער	שינוי
2053	59814	+35
2054	55250	+30
2056	51094	+23
2058	47972	+26
2060	44240	+24
2055	55168	+30
2057	51027	+24
2059	47883	+26
2061	34540	-5
2062	32118	+72
2063	31409	+16
רמון		
7001	226.3	+0.6
7002	219.3	+0.6
7003	209	+0.4
7004	192.4	+0.4
7005	179.1	-4.1
7006	169.3	+0.3
7007	157.6	+0.1
7008	149.7	+0.1
7009	143.7	-1.6
7010	140.8	-0.5
7011	133.1	-0.5
7012	128.3	-0.5
7013	121.5	+0.1
7014	105.9	+0.6
7015	87.8	— —
7016	89.8	-0.1
7017	89	— —
7018	88.8	— —
7019	89.1	-0.1
7020	89	— —
7021	88.1	— —
7201	85.9	-0.4
גלבוע		
6101	11798	+7
6102	6903	+34
6103	6207	-2
6104	5718	-2
6105	5419	-1
6106	5206	+13
6107	5012	+12
6108	3539	-1
6109	3363	-1
6110	3303	-1
6111	2718	— —
6112	2635	-1
6113	1766	+1
6151	707.5	-4.6
6152	677.5	-4.4
6153	591.5	-0.2
6154	580.9	-0.2
6155	376.7	-4.6
6156	303.5	-0.1
6157	226.4	+0.1

סדרה	שער	שינוי
6158	216.5	-0.1
6159	185.3	— —
6160	170.4	— —
6161	164.5	— —
6162	148.2	-1.2
6163	138.5	-0.7
6164	133.1	-0.7
6165	126.9	— —
6166	118	-0.1
6167	115.4	-0.1
6168	114.7	-0.2
6169	108.5	— —
6170	101.4	-0.1
6171	72.6	-0.6
6172	71.5	-0.6
6801	80.8	— —
ארמון		
2501	152.2	-0.8
2502	149.5	-0.8
2503	144.7	-0.8
2504	144	+0.1
2505	138.4	+0.1
2506	133.7	+0.3
2507	129	+0.3
2508	99.4	-1.2
100% מט"ח		
אל אופ	762	— —
אלבים	202.8	— —
אלתא	1190	-1
אלמנט	59.4	— —
מאיבקס	710	— —
תדד 84	96	— —
תדד 85	400	— —
הב הים	191.4	— —
דים הם	164	— —
בור	146	— —
כלל	433	— —
בלצם ד	227.9	— —
בלצם כ	328.5	— —
בלצם י	420	— —
דן	101.6	+0.1
כלל מב	158.5	— —
תיעש	179.8	+0.3
מדד/מט"ח		
בלה.	112.1	— —
דים הם	116	-0.2
בור	116.8	-1.2
כלל	145	-1
מב דים	115.7	-0.3
משא מן	111.8	— —
משא מן	106	— —
משא מן	99	+1

שערי מטבע בין־בנקאיים

אתמול, צהריים, 24.9.1986 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

$ ארצות הברית	1.4505/1.4515	לין שטרלינג
מרקים גרמניים	2.0400/2.0410	ל־$1 ארה"ב
פלורינים הולנדיים	2.5110/2.5120	"
פרנקים שוויצריים	1.6510/1.6520	"
פרנקים בלגיים	42.30/42.35	"
פרנקים צרפתיים	6.6940/6.6970	"
לירטות איטלקיות	1409.50/1410.50	"
ינים יפאניים	154.20/154.30	"
$ ארצות הברית	1.1995/1.2000	לס.ד.ר.

שער הזהב $ 434.00 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	$/ליש"ט	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.4457/1.4471	1.6481/1.6495	2.0371/2.0386
3 ח'	1.4353/1.4368	1.6428/1.6442	2.0319/2.0334
6 ח'	1.4206/1.4222	1.6366/1.6383	2.0245/2.0268

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

ציון משאבים בע"מ
בית ההשקעות שלך
רח' יבנה 23, תל-אביב
טלפון: 03-646446

مكتبة الأصل

مكتب اسناد الأصول

מכתבים למערכת הארץ

העמדת פנים פטריוטית

עד שתקום ועידה בינלאומית לבעיית המזרח התיכון, בהשתתפותה של ברית-המועצות או בלעדיה, הרבה מים יזרמו בירדן (ותתגלגל שיזרמו הרבה וירדו הגשמים השנה). אף-על-פי-כן מקצרות הרוחות במחנה הלאומי. המצב מזכיר לי את ימיה של ממשלת הליכוד הלאומי הראשונה בראשות לוי אשכול המנוח. גם אז קמה סערה בכוס מים בגלל תוכנית רוג'רס. חרות טענה שמוכרים את המדינה ועזבה את הממשלה בהפגנתיות.

הרושם שיוצרים אנשי המחנה הלאומי בדעת הקהל הוא כאילו רק הם דואגים לשלומה של המדינה ובלעדיהם תיפול בידי זרים. נבצר מהם להבין שישנם במדינה רבים שאפילו עולים במספרם על אנשי המחנה הלאומי, הדואגים לביטחונה של המדינה לא פחות מהם. מכל מקום, יש לברך את שמעון פרס שאינו מחמיץ שום הזדמנות כדי להרחיב את מעגל השלום באזורנו.

חיים הצפירי

אילת השחר

"ברוגז" עם פרקליטי השב"כ

אנשי פרקליטות המדינה מסרבים זה זמן לשתף פעולה עם פרקליטי השב"כ הנאשמים. בכך הם עוברים עבירה משמעתית חמורה. מעמדם המשפטי והמינהלי מטיל עליהם חובה לעבוד בצוותא עם הוראות המשפטיות השונות של הרשות, לרבות השב"כ. טענתם, כי פרקליטי השב"כ עבריינים ועקב כך אין הם יכולים לתת בהם אמון, אין לה על מה שתסמוך מהבחינה המשפטית. במשפטנו חזקה עליהם שהם [illegible] שחנינה משמעותה מחיקה מוחלטת של העבירה, ואין נפקא מינה מה דעתם האישית של המבקרים של מעניק החנינה.

אך מעבר להיבט המשפטי יש גם היבט מוסרי-ציבורי. בתחום זה בהחלט מותר לכל אזרח, לרבות פרקליטי המדינה, לנקוט עמדה, להביעה ולהפעיל השפעה על מקבלי ההחלטות למען הדחת פרקליטי השב"כ מתפקידיהם; אך מכאן ועד להכרזה על מעין שביתה מקצועית-מוסרית — ארוכה הדרך.

חיים סלומון

תל אביב

הבעיה אינה המכסות לתעשייה

אברם צור כותב ("הארץ" 17.9) בעניין המכסות לתעשייה והשפעתן על מגדלי ההדרים. מניסיוננו, בין שיש מכסות (כפי שפסק שהוא שר התעשייה והמסחר) ובין שאין, הרי את הכספים בעבור הפרי קיבלו תמיד ה"קבלנים" ולא אף אחד אחר. ובניגוד למה שכתב צור, ה"קבלנים", שיש להם אינטרסים מנוגדים לאלה של המגדל, שילמו מכספי זה לפרדסן כמה שמצאו לנכון וכמעט ללא קשר לסכום שהתעשייה שילמה לקבלן. לדוגמה: אשתקד, מכ-90 דולר לטונה קיבל המגדל כ-50 דולר לטונה בלבד.

לכן השאלה האמיתית איננה מכסות או לא-מכסות, אלא אם מתאפשר קשר ישיר בין המגדל, או כל ארגון אחר לפי בחירתו החופשית של המגדל, לבין התעשייה, או שלא מתאפשר קשר כזה.

מנחם יצחקי

עמק חפר

איפה יקום מוזיאון העלייה הראשונה?

בעקבות הידיעה בדבר הכוונה להקים "יד לעלייה הראשונה" ("הארץ" 7.8) התעוררו כמה מה-קשורים בעניין לוויכוח על המקום שבו יקום המוזיאון.

כדי למנוע התמרמרות, צריכה לקום ועדת מומחים מקצועית שתמנה חוקרים, נציגי גנזך המדינה, נציגי המועצה לשימור אתרי ראשית ההתיישבות, פקידים מאגף תרבות ואמנות של משרד החינוך וכו'. הם יבחנו את כל הפרטים לגופם ויחליטו איפה יקום מפעל ההנצחה.

ואכן, צריך שהמוזיאון יהיה ברמה לאומית ולא מקומית, שלא יפגע במפעלי ההנצחה המקומיים לסוגיהם, כגון חדרי ראשונים, ארכיונים תיעודיים ומוזיאונים יישוביים.

רחל גיפין
מנהלת המוזיאון
לתולדות ראשון-לציון
ראשון לציון

* * *

בארץ קטנה כארצנו אין צידוק אובייקטיבי להקמת מוזיאון מרכזי לנושא המומחש כה יפה באתרים עצמם. כאשר כל יישוב מדגיש את המיוחד אותו, נוצרת מאליה תמונת פסיפס אמיתית יותר מכל מוזיאון "מרכזי" לעלייה הראשונה, שבהכרח יהיה סינתטי.

מבחינת המשאבים הלאומיים, העמסת מוסד נוסף נראית לי מיותרת. אם באמת בכוונתכם לשמר את זכר העלייה הראשונה, הבו יד לשימור המבנים והאתרים המקוריים המעטים שעדיין נותרו לנו, ההולכים ונהרסים בברבריות.

ציונה רודין
מנהלת מוזיאון "המאך" חדרה
חדרה

הארץ ממליץ

תל אביב

שבירת אודה (פריז) — הביטאות אביים ואדרה עקבות אחר השבועות האחרונים בחייה של נערה נוודת, שקטה מקור בדרום צרפת. סרט בעל יופי סגפני. בבימויה של סנדרין בונר המצוינת.

שתי אצבעות מצידון (פאר) — קורותיה של יחידת חי"ר קטנה בדרום לבנון בזמן מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני החייל הפשוט. סרט פעולה מותח, תיאור חברתי אותנטי, והצגה לא פשטנית של סיטואציה פוליטית מורכבת, בבימויו של אלי כהן.

שואה (מוזיאון ת"א) — תשע וחצי שעות של ראיונות עם עדי ראיה, קורבנות ורוצחים. קלוד לנצמן משחזר את "הפתרון הסופי" לפרטי פרטים.

זכרונות מאפריקה (שחף) — חייה של הסופרת איזק דינסן (הבארונית הדנית קארן בליקסן) בחווה לגידול קפה בקניה בראשית המאה. מריל סטריפ ורוברט רדפורד מככבים בסרט, שביים ע"י סידני פולק ברומנסה הוליוודית. נופים מקסימים ביד פיים והצבע המרחיב את הלב.

שיגעון של לילה — (רב-חן) — במשך לילה אחד ברובע הסוהו בניו יורק עובר גיבור הסרט מעמדה של תייר למצב קיומי של חיה נרדפת. קומדיה שחורה, סוריאליסטית, בבימויו של מרטין סקורסזה.

נשיקת אשת העכביש (דיזנגוף 1) — ההומוסקסואל בגיל העמידה והמהפכן המבוקש כלואים בתא אחד בבית-סוהר בדרום אמריקה. ביים הקטור בבנקו ("פישוטה"). ויליאם הארט זכה בפרס "האוסקר" על משחקו בסרט זה.

יומנו של צב (לב 3) — גבר ואשה בגיל העמידה משתפים פעולה בגניבת שלושה צבים מגן החיות הלונדוני ושחרורם במרחבי הים. תסריט של פינטר, משחק טוב של בן קינגסלי וגלנדה ג'קסון, ובימוי עדין של ג'ון אירווין, הופכים ליצירת קומדיה בריטית צנועה על בדידות בעיר.

ירושלים

זכרונות אהבה מפירנצה — (כפיר)

שתי אצבעות מצידון (הבירה) — ראה פאר ת"א

חיפה

שואה (קרן-אור וסינמטק) — ראה מוזיאון ת"א

שתי אצבעות מצידון (שביט) — ראה פאר ת"א

זכרונות אהבה מפירנצה — (אורה)

קולנוע / רחל גורדין

הכל זורם

"שתי אנגליות", קולנוע גורדון, ת"א

אן (קיקה מרקהם, משמאל) ומיוריאל (סטייסי טנדטר): אחיות

מים זורמים ורכבות-נוסעים הם הסמלים המרכזיים בסרטו של פרנסואה טריפו "שתי אנגליות" — סרט שנעשה ב-1971 ונערך מחדש זמן קצר לפני מותו. התמונות בסרט מציירות את הים כשהוא לכוד בין הרים. הן משתוות ביניהן ומאוחר יותר זורם נהר שמשייטות בו סירות. ופגישה חשובה אחת מתנהלת על רקע דופן שחור של אנייה, שמרצדות עליו השתקפויות האור במים. המים והרכבות תומכים בהרגשה הרווחת בסרט, שהיחסים האנושיים הם המקמקים, שבני-אדם נוגעים-לא-נוגעים זה בזה, שאנשים נאחזים ברעיונות קבועים אך הזמן זורם הלאה, וש"קשה לספר על אושר כי הוא מתכלה מהר".

"שתי אנגליות" ניתן בתוך המאמץ של היפים בסרטי טריפו. אך יש בו גם נקודות "מתות". כאילו לא ידע הבימאי, בנקודות אלה, לאן להוביל את הסרט, והוא משתהה ומהסס. ההנאה מהסרט היפה העדין הזה רק מחדדת את הרגשת החסר שהותיר בקולנוע מותו של טריפו.

אי אפשר לצפות ב"שתי אנגליות" מבלי להיזכר ב"ז'יל וג'ים", ולא רק משום ששניהם מבוססים על ספרים של אנרי פייר רושה. במקור נקרא הסרט "שתי אנגליות והיבשת", כש"האנגליות" הן שתי אחיות, אן (קיקה מרקהם) ומיוריאל (סטייסי טנדטר), ואילו "היבשת" היא קלוד (השחקן החביב על טריפו, ז'אן פייר לאו), המכונה כך בפיהן מאחר שבא מצרפת.

קלוד פוגש באן, בתה של ידידה ותיקה של אמו, בעת ביקורה בפאריס. הוא חולם להיות סופר. היא מתכוננת להיות פסלת. בין שניהם נוצר קשר רגשי אמיץ. אך היא מרבה לדבר על אחותה מיוריאל, ומעוררת בו סקרנות לקראת הפגישה עמה. ביקור הגומלין של קלוד בבית האחיות והאם, בקוטג' כפרי לחוף וולס, [illegible] הבחור ושתי העלמות ויוצר משולש רומנטי, המשתנה אך אינו מאבד מעוצמתו במשך השנים. קלוד מתאהב [illegible]

פורקן לרגשותיו בכתבו ספר בשם "זרום והולייך", שבו הוא מספר על אהבתה של אשה לשני גברים (האם זה התפקיד שהיה לז'יל וג'ים בחייו מחבריו) אך אינו מצליח לפתור את הדילמה שלו.

טריפו בונה את הסרט כסדרה של משחקים. קלוד שובר את רגלו כשהוא משחק בגינה. הוא מחקה מקצועות בפנטומימה, וכשאן פותרת את חידותו הוא משלם מס בנשיקה דרך משענת הכיסא. [illegible] הוא משלם [illegible] במשחק משותף. האהבה מוצגת בסרט כמו משחק של "כיסאות מוסיקליים". [illegible]

[illegible] פרחים מצייצות. לפעמים אלה השדות הנמוכים על חוף הים. לפעמים ציפורי שיר המטפטפות כמו אורות על פני המים.

הצלם המצוין נסטור אלמנדרוס ("ימים ברקיע") מצלם את הטבע כשהוא כמעט יפה מדי, בהשוואה לאורילות הנפשות. שכל אחד מהם חי בעולם נפרד ושונה, ללא אפשרות אמיתית להתקשרות. קלוד ואן מציירים אותו קטע של החוף הוולשי. אך בעוד שבציורה של אן הצבעים קרים, צובע קלוד את ההרים שהוא מצייר בגוונים ארגמנים חמים. אפילו כשהם זורמים כאותו נהר, כל אחד מהם לכוד במשחק אחר. אן היא הבוהמה, קלוד — המערבולות, ואילו מיוריאל נחבאת בקטע השקט, שאליו נקודים המים.

[illegible]

פרק יומי
דבלי זה

משנה יומית
נגעים ג, ד'ה

דף יומי
מועד קטן יג

הלכה יומית
בית הבחירה ריב"ע, ב"ב

הבימה — התיאטרון הלאומי
בהצגת שירות ארה"ב בישראל
JACK LEMMON
IN
LONG DAYS JOURNEY
INTO NIGHT
BY EUGENE O'NEILL

HERBIE SAMS
A PRIVATE MEMBERS CLUB & RESTAURANT

"הרבי סאמס" המקום החדש והאקסקלוסיבי בתל אביב
בשעה 8.00 בערב — שבת עד חצות — המסיקה עם לאהוב, לאכול, מגוונות ואירועים של מועדון
"הרבי סאמס"

תפריט מיוחד
מנות ראשונות
קוקטייל אבוקדו, דג זהב הים ואספרגוס ברוטב ברנדי קל
או
סלט ממסדירות סדיות
או
מבחר מנה של היום
* * *
אומצת בקר בטעם טרגון
או
סטייק אמריקאי ברוטב פילפל
או
פילה בקר סטרוגנוף
או
פילה דג זהב הים
* * *
קפה

FOR RESERVATIONS
TEL: 03-651111 - HERBIE SAMS
9Z HERBERT SAMUEL ST.
(ON THE PROMENADE,
IN THE YAMIT HOTEL) TEL AVIV

המחיר 30 ש"ח לסועד כולל מע"מ
כשר

מחר ב"המשמר"
ובמוספו השבועי חותם
דיוקנו של היורש בדמשק — מארק גפן
קנאי איסלאם בישראל — אהוד דוד
מי חותר לסילוק יוניפי"ל — יהודה צור
מרד ארכיטקטים צעירים — אילן שיינפלד
עם נחמיה דגן, קצין חינוך ראשי בצה"ל — אבי בניהו
חותם אישי — שמעון שבס

בדפים לספרות
בגיהנום של עובדי-אורות
תבונים — יעקב רבי
אפו הולך לפניו — אביבה ברק
הציבור והשיתוקר — חנה אופק
קינה על מות המולדת — איזה פרליס
ג'ון לא קארה הסופר — א.ב. יפה
כתבות, מדורים ושירים:
מיכאל הרסגור, דינה גורן, אלי הבהן, שמואל בונים, חיה יוסף, יעל לוטן, יוסף שמי, נתן רענן, יהודה לחב
המדור הסטירי: חראקירי
מאת יעקב לזר

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הוסעת רופאים במקרים דחופים בליל ערב עד למחרת ב-7 בבוקר מתוגת מד"א של 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל-אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541338
נהריה 825555
רחובות 08-451383
בת-ים 5511111
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
באר שבע 057-74767
מוקד סיוע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' — 20.00–8.00
בימי ו' — 15.00–8.00
טלפונים: 03-633500, 03-633500
שקמ"ר — שירות רפואי לקט
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ומבוגרים בשעות 24–19:
טל' 03-7549111 "שקמ"ר קור מנוי" 222
עת"ן — עזרה ראשונה בטלפון:
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל-אביב 261113, 261111
חיפה 672222/3
נתניה 053-35316
באר-שבע 057-418111
מרכז רפואי באר-יעקב 08-228958

מרכז סיוע לנפגעות אונס
24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 03-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז סיוע למוכי לחץ במסגרת "מעגלים"
א' עד ה' 15.00–11.00
ב' וד' 18.00–16.00
טל. 220851
רח' כצנל' 13 תל-אביב
מתחנת שירותים לעזרה ראשונה תל-אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אחרי השעות בתאום טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל' 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00 ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
חיפה:
רח' הנמל 26, קומה ג', טל' 04-523-646, שעות הקבלה כל יום בין 20.00–28.00 [illegible]
שירות רפואי לתייר
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום 668585, 669551
מוקד לילה, שבת וחג 236191 מנוי 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבן ב"ר
תל-אביב, מוקד יום 218698, 218820
מוקד לילה 681011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכבן ב"ר
יד ביד — ארגון קשבת ליולדות ולהורים
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה להורים, בימים ב', ה' מ-17.00–20.00
חיפה והנהריה — 229488 מ-11.00–20.00

תורנות בתי-חולים

תל אביב ותקווה — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגיה)
ירושלים בקור חולים — (ילדים)
הדסה ע"כ — (כירורגיה, אורטופדיה, עיניים, א.א.ג)
שערי צדק — (פנימית, נשים)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב: ביאצת המלך ג'ורג' 28, 283751
ארלוזורוב: ארלוזורוב 76, 230746
ירושלים: מרפאת רוממה המ"ג 28, 523191
חיפה: הנשיא שד' הנשיא 35, 333312
חולון: אהרון חפיץ 52, 889153
בת ים: קופ"ח עין יהב 2, 884854
רמת גן: בן גן וסטינסקי 99, 7514434
נתניה: הרופאה הרצל 2, 28656
פתח תקוה: רסל וחשלד 89, 911406
הקריות: מרכז מכנם שד' ירושלים 29, קריית ים א' 759441
חדרה: כללית וחשלד 35884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא ובחרות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 17.00–20.00
בבן-שנב 66 ת"א, טל' 281228
חיפה: ימים א' דר' 19.00–16.00, רח' הספרים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד
02-528231-2, 03-432777, 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית
08.00 טלטקסט
08.05 שעת כושר
08.15 משיבים ביחסות
08.40 בלי מדות
09.00 ארץ מלדת
09.20 מרעי הטבע (מהט"ב)
10.00 שעת כושר
10.10 אנגלית ה'
10.30 רחוב סומסום
11.00 אנגלית ד'
11.15 ערבית מדוברת (ו'-ה')
11.30 אנגלית ה'
12.00 מרעי הטבע (על יסודי) — האיזוטופים הרדיואקטיביים
12.25 אנגלית ט'
13.00 הסטוריה על-יסודי-העשרה
13.30 ספרות
14.00 טלקסטט
14.03 שעת כושר
14.15 מהפכה בבלויי סוגבות — תולדות המהפכה
15.00 כאן כאר

15.25 רחוב סומסום
16.00 זהו זה
17.00 ערב חדש

כללית
17.30 מקורן — מדע בידוני
18.00 אני, אמי והשכן ממול
18.25 פסוקו של מקום — שלושית
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) שבעון טלוויזיה
19.00 (ע) מפגש
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 מבט ספורט
20.45 לקראת שידור
21.00 מבט לחדשות
21.30 משוגעות הבכורות — סרט תעודה
22.20 חלל — וראובה
23.05 מחול — להקת המחול הולנדית. כוראוגרפיה: ג'ירי קיליאן, על פי "סימפוניית תהילים" של איגור סטרווינסקי
23.55 פסוקו של יום חדשות

ירדן ערוץ 6
17.00 תכנית בידור בצרפתית

18.00 חדשות בצרפתית
18.15 לקט שירים
18.30 חדשות בעברית
18.45 שבועון ספורט
19.00 חדשות בערבית
19.30 קרול ברנט וידידים
19.55 לקט שירים
20.10 סיפורי אמריקאים קדמים
21.00 חדשות באנגלית
21.20 סרט עלילתי

לבנון ערוץ 12
12.30 חדי והדקר (מצויר)
13.00 מועדון 700
13.30 התעמלות
14.00 סרט: "סר המדרך" (חלק ב') עם ריצ'ארד וידמרק
15.30 הדוקליף (מצויר)
16.00 הבית המעופף (מצויר)
16.30 הרפתקאות עם גולי אנדרוס
17.00 לוסי (קומי)
17.30 התוכנת רדיו (קומי)
18.00 חדשות
19.00 הדוקטל הקוסמיק (סדרה)
20.00 60 דקות
21.00 לאור הירח (בלש)
22.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה
06.02 צלילי בוקר
07.07 בוקר טוב
07.30 שחרית מוסיקלית
09.30 קונצרט בוקר
12.05 מאוצר הפרטויה
13.00 קונצרט צהריים
15.00 מיזוג מוסיקאלי
15.05 מפגשים מוסיקליים
16.00 אנתולוגיה
17.30 קונצרט מבוזה
20.05 ערב טוב
20.30 קונצרט
22.55 מילון מוסיקלי

רשת א'
12.05 לבי במזרח — שירים מזרחיים

14.06 לבת ולבן ולכל המתעניין
14.45 התול בשק — ילקוט כלכלי
15.30 קונדא
16.05 צומת המהדורונים
17.20 האנציקלופדיה המתוחה
18.06 מבטי ערב — חדי רחוי ומסורת
18.50 פרקי היום בתנ"ך
19.05 שיעור בתניא
19.30 שירים לקליים
22.05 ישו לי חלום

רשת ב'
18.06 שירים עבריים
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 השבוע בכנסת
20.05 שורשים — פולקלור ועדות
22.05 ציטוטים ושקעים — "הנקודה היהודית" — מופע מוזמני
23.05 בינינו לבין עצמנו

רשת ג'
18.06 קליפ — שבועון פופ
20.05 לי ולך שיר והגנה
21.05 מופע רוק
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל
18.05 שעה קלה על כלכלה
18.45 משולש — עיתון בעייתי השעה עמוק אבטונויה הנוער בתוך [illegible]
19.05 ממעמקים לעולם
20.05 מוסיקה גם — רוק ומוסיקה קלאסית
21.00 מבט לחדשות
21.30 לילה לא שקט — שירים עבריים
22.05 על הרגש ועל הביזנס
23.05 לילה לילה
23.55 שירת הפנות
00.05 ציפורי לילה — עם אלי ישראלי

שידור קבוע

רשת א'
07.30 היו שירים — מסענים ישנים
08.05 הגנה
09.05 השיר לא תם-שירים עבריים
09.30 מבקר-בעיות משפחה וחברה
10.30 רדיו קל — עברית קלה
11.10 שירור יומי לבני הנוער
11.30 השכלה חרשת לכל

רשת ב'
07.00 הבוקר הזה
08.00 כותב הבוקר
09.05 ביקור-בית

10.10 כל צבעי הרשת-תפוזון יומי
12.10 אלף-אלף ב"ב
13.00 בוקר ההסתדרות ומצבנים
14.00 בת צוחק — חוי והסמר
15.05 רגעי קסם
16.05 שירים — תקופתים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על ממספרים ואנשים

רשת ג'
06.05 בחזרה לאשר-להשים
07.05 שיר בבוקר-בבוקר-מימנטים
09.05 מה, כבר השעה
10.05 רק מוסיקה
11.05 קטה תבימה
12.05 שבצים מי יודע
13.05 רק בינו חול
14.05 שמנן וגור

15.05 חדש, מרגש ומורדים
16.05 תנגה יומית

גלי צה"ל
06.05 צלילי בוקר
06.30 מקומות עין — מידע ומוסיקה
07.07 שבע אתם שבע
08.05 בוקר טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אילה בוקר
10.05 המסקנה עכשיו
11.05 הבון לפכשיו
13.05 קשר חרין
14.05 דרדרוזי
15.05 מגישה יומית
16.05 ארבע אחר הצהרים—שירים
17.00 ערב טוב ישראל

קולנוע

תל-אביב
אורלי — כפפות 5.00, 7.15, 9.30
אלנבי — ד"ר ז'יוואגו 5.00, 8.30
אסתר — הפרנקסטון 5.00, 7.30, 9.40
בית לסין — מים מים 11.15
בן יהודה — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
גורדון — שתי אנגליות 4.30, 7.00, 9.30
גת — הצבע ארגמן 6.15, 8.15, 9.15
דיזנגוף 1 — נשיקת אשת העכביש 11.00, 1.30, 4.30, 7.15, 9.40
דיזנגוף 2 — 3 רווקים ותינוק 11.30, 1.30, 4.30, 7.15, 9.40
דיזנגוף 3 — ראן 11.00, 2.00, 6.30, 9.30
דקל — יוסים משוטים 7.15, 9.30
הוד — גבירות הבאמה 7.30
הוד — תעלול קטלני 5.00, 7.15, 9.30
רב חן: חן 1 — היהלום מבברלי הילס 5.00, 7.30, 9.50
חן 2 — רונה סלור נשואה לשבים 5.00, 7.40, 9.45
חן 3 — הרומן של אהבות בלילה 5.00, 7.30, 9.40
חן 4 — ביה"ס לשוטרים מתקדמים 11.00, 2.00, 5.10, 7.40, 9.45
חן 5 — שבעון של לילה 11.00, 2.00, 5.00, 7.40, 9.45
לימור — מקרוני 4.30, 7.15, 9.30
לב 1 — יפה בוורוד 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 2 — מגנוס 1.45, 4.45, 7.15, 9.35
לב 3 — יומנו של צב 2.00, 5.00, 7.40, 9.40
לב 4 — בעקבות הבדך 1.45, 4.45, 7.30, 9.40
מוזיאון ת"א — "שואה"
מקסים — הולון האחורי 4.30, 7.15, 9.30
מרכז ותאונה היהראלית — והספטק 10.00
סינמה 1 — מופע הקולנוע של הוקי 5.00, 7.15, 9.30
סינמה 2 — זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
פאר — שתי אצבעות מצידון 5.00, 7.30, 9.30
פריז — עוברת אודה 12.00, 2.00, 4.00, 7.15, 9.30, ברחוב 11.30 בלילה
צאן — זכרונות אהבה מפירנצה 4.30, 7.00, 9.30
שחף — זכרונות מאפריקה 5.45, 9.15
תכלת — התבנים של אלכם 4.30, 7.15, 9.30
תמוז (מתחם רמת אביב) — כולם מזדמנים על הראש 7.15, 9.30, 11.45 בלילה
תל-אביב — קול הרעם 5, 7.15, 9.30

נצרת עילית
מתנ"ס ביקורגוץ — בעקבות אוצר הנילוס 8.00

ירושלים
אדיסון — אהבה בשחקים 4.30, 7.30, 9.00
אורגיל — היהלום מבברלי הילס 5.00, 7.15, 9.30
אורה:
אור 1 — הצבע ארגמן 4.30, 8.30
אור 2 — סיפורה של אגנס 4.30, 7, 9
אורגע — תלמידה מתמולת 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון — אלגרה גרן מרטושוס 6.00
כסם כל בני ביתר 7.30, בית הרבות 10.00, צוג מגית 12.00
בנייני האומה — יפה בוורוד 7.30, 9.30
הבירה — שתי אצבעות מצידון 4.30, 7.15, 9.30
כפיר — זכרונות אהבה מפירנצה 4.30, 7.00, 9.00
מיטשל — תעלול קטלני 7.30, 9.30
עדן — קול הרעם 4.30, 7.30, 9.30
סמדר — פרים 7.15, 9.15
רון — אבודים באמריקה 4.30, 7.30, 9.30
סינמטק 1 — עד סוף הלילה 7.00, ואב אמריקאי בלונדון 9.30
סינמטק 2 — המבורה 7.00, צאן הגנב 9.00, 12.00, 1941

רמת השרון
כוכב — בחזרה לארץ עוץ 4.30 בית-ספר לשוטרים מתקדמים 7.00, שבעון של לילה 9.30

פתח-תקוה
היכל 1 — אהבה בשחקים 5, 7.15, 9.30
היכל 2 — הפרנקסטון 5.00, 7.30, 9.30
היכל 3 — יפה בוורוד 5.00, 7.15, 9.30

רחובות
בית העם — סלוחסוף 8.00
הוד — לוב משגע 7.15, 9.15
חן — קרנף מכוכב אחר 5.00, פרגלים שכאלה 7.15, 9.15

רמת-גן גבעתיים
ארמון — הפרנקסטון 7.30, 9.30
אורדע — הקץ עם הרוח 8.00
ארמון — היהלום מבברלי הילס 5.00, 7.30, 9.45
הוד — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
לילי — תעלול קטלני 7.15, 9.30
רב גן — רמה. גן
גן 1 — הצבע ארגמן 6.00, 9.00
גן 2 — כזה הנוף 5.00, 7.30, 9.40
גן 3 — סוך וקרות הקסמים 5.00
מקרוני 7.30, 9.40
גן 4 — אהבות משומות 7.30, 9.40
שבעים — אהבה על הגולדה 7.15, 9.30

הרצליה
דוד — תקלה מפלאה 4.30, 7.15, רק בין זמנים 9.30
הוד — המורים בית גג 5, 7.15, 9.30
תפארת — פרגלים שכאלה 7.15, 9.15
מטרו דנאל — קאובויה 7.15, 9.30

חיפה והסביבה
אורה — זכרונות אהבה מפירנצה 4.30, 7.00, 9.15
אורלי — שלושה רווקים ותינוק 7, 9.15
אמפיתאטרון — תעלול קטלני 4.30, 7.00, 9.15
ארמון — קול הרעם 4.30, 7.00, 9.15
חן — הבכור של פריזי 4.15, 6.45, 9.15
סינמטק — שואה חלק א' 7.00, מילכוד 22 — הצגה
עצמון — אהבה בשחקים 4.30, 7, 9.15
עטמי — סיפורה של אגנס 7.00, 9.00
פאר — היהלום מבברלי הילס 4.30, 7.00, 9.15
קרן אור הנוחות — שואה חלק ב' 6.30, 13.00, מאהביה של ליידי צ'טרלי 11.30 בלילה
רון — מטיבר 4.30, 7.15, 9.15
רב בת 1 — רומאן של אהבות בלילה 4.30, 7.00, 9.15
רב בת 2 — הצבע ארגמן 6.00, 9.00
שביט — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15
אורות — שלושה רווקים ותינוק 7.00, 9.15
בית העם — מקריין אלמוני 9.15
הזובל — התיך התיך 7.00
כרמן — הסיפור הסופי 7.00, 9.15
מכיון — היהלום מבברלי הילס 7.00, 9.15
פאר — שתי אצבעות מצידון 7.15, 9.15

חולון
מגדל — שבעון של לילה 7.15, 9.30
ארמון — אכפים לוהטים 11.30 בלילה
סבוי — אהבה בשחקים 5.00, 7.15, 9.30
ירושה — יפה בוורוד 7.15, 9.30

בת-ים
ארמון — בעקבות אוצר הנילוס 7.30, 9.30
עצמאות — רכבת אל הזמן 5.00, 7.15, 9.30

נתניה
סמדר — הצבע ארגמן 6.30, 9.15
שרון — מאיה 5.00, 7.00, היהלום מבברלי הילס 9.15

חדרה
חדרה — שלושה רווקים ותינוק 7.00, 9.15
חוף — שתי אצבעות מצידון 7.00, 9.15

כפר סבא
חן — פרגלים שכאלה 9.15
עמל — שבעון הושים 7.00, 9.15

עפולה
היכל התרבות — אבעים משולשת 9.00

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה לארכיטקטורה ובנוי ערים
המרכז לחקר העיר והאזור
האיגוד לתכנון סביבתי בישראל

מתכבדים להזמין את הציבור הרחב לכנס:
חזון, תכנון וביצוע בפיתוח ישראל
לציון מאה שנה להולדת דוד בן-גוריון
הטכניון — בנין צ'רצ'יל יום ג', 28 באוקטובר 1986

תכנית הכנס:
9.00 — התכנסות ורישום
9.30 — דברי ברכה (נשיא הטכניון, דיקן הפקולטה, יו"ר המרכז, יו"ר האיגוד)
9.45 — הרצאת פתיחה: השר גד יעקובי: חזון תכנון וביצוע בפיתוח ישראל
12.00–10.00 מושב ראשון: חזון פיתוח הארץ במורשת בן-גוריון ובני דורו
השופט צבי ברנזון: הרקע — חזונו של בן גוריון על דמותה של מדינת ישראל כפי שהוא משתקפת בהכרזה על הקמת המדינה (מגילת העצמאות), והמציאות של ימינו.
פרופ' שלום רייכמן: פתיחה — הביטוי המרחבי של החזון הציוני במשנת בן גוריון ובני דורו.
ד"ר אלחנן אורן: המדיניות והאסטרטגיה היישובית במאבק לעצמאות 1945–1947.
אינג' אליעזר ברוצקוס: התוויות קוי היסוד של מדיניות התכנון המרחבי בראשית המדינה.
13.30 — 12.00 ארוחת צהריים: אסיפה כללית של האיגוד לתכנון סביבתי.
15.30 — 13.30 מושב שני: מימוש החזון — התיישבות ופיתוח בתנאי לחץ.
מר יצחק עילם: חזון ומציאות בעשור הראשון למדינה.
מר יוסף סליפר: התיישבות העירונית 1948–1963, הירום וצמיחה, שיוון וקיטוב.
ד"ר אהרון וינר: פיתוח וניהול משאבי המים באקלים פוליטי משתנה.
16.00–15.30 הפסקת קפה.
17.30–16.00 מושב שלישי: המאזן: הערכת החזון והגשמתו
פרופ' יחזקאל דרור: תכנון הפיתוח בישראל: בין הצלחה הירואית ורע היהדרדרות.
פרופ' רענן וויץ: ההתיישבות הכפרית: ציפיות, מציאות ולקחים לעתיד.
ד"ר יוברט לריון: שינוי הפרדיגמה התכנונית.
דמי השתתפות: 15 ש"ח (כולל כיבוד וארוחה)
פרטים והרשמה: גב' נינה זכאי טל. 04-294009 ● הפקולטה לארכיטקטורה ובנוי ערים
מספר המקומות מוגבל. נא להרשם מראש!

מודכון
לשירותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

תיאטרוני ישראל
הערב יום ה' 25.9
התיאטרון הבימה
השקיעה: 20.30
מירוד זמני: 20.30
התיאטרון הקאמרי
פלשתינאית: 20.30

תק התיאטרון הקאמרי
מיכאל קולהאס
מאת: ג'יימס סונדרס עפ"י היינריך פון קלייסט

"בימוי נפלא של אילן רונן, שהצליח להפיק מהסיפור את איכויותיו התיאטרוניות.. משחק מרגש ואמין של יוסף כרמון אילן דר ואחרים..אל תחמיצו את המחזה" חיים באר (קול ישראל)
"סגנון חזותי מרשים..הצגה מרשימה..צוות שחקנים מעולה." חוה נובק (דבר)
"תיאטרון במדרגה ראשונה, מרוכז, זורם בשצף. ממש כמו הסיפור המקורי. תפאורות ותלבושות יפהפיות מאת רות דר" בועז עברון (ידיעות אחרונות)

הצגה פוליטית מאד ומרשימה מאד.. איזה יופי! אני שולח לשם חברים... תום שגב (כותרת ראשית)
הצגה מרתקת ויפה מאד לעין ולאוזן בשל התפאורה היפהפיה של רות דר. המוסיקה המעולה של דן הנדלסמן והתנועות הבמתיות המרשימות שביים אילן רונן.
... יוסף כרמון בתפקיד קולהאס טוב ואמין וכמוהו גם סנדרה שדה. אשתו...
הצגה יפה, מרשימה ומומלצת. הבוקר הזה (קול ישראל)
אילן רונן והקאמרי מגישים לצופה תיאטרון עשיר במלוא מובן המלה.. מי שאוהב תיאטרון מקצועי בפשלה ימצא אותו על בימת הקאמרי. ד"ר שוש ויץ (קול ת"א — ידיעות אחרונות)
הצגה מצויינת... משחק מעולה של יוסף כרמון ויוסי קניג.
הקאמרי הפך את קולהאס לקלסיקה שראויה להצגה בפסטיבלים בעולם. צביקה שפירא (גלי צה"ל)

יום א' 28.9 ★ יום ב' 29.9 ★ יום ג' 30.9 ● יום ד' 1.10 ★ ● יום ה' 2.10
כרטיסים בקופת הקאמרי דיזנגוף 101 ת"א טל' 233335

הארץ

יום ו', כ"ב באלול, תשמ"ו 26 בספטמבר 1986

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245־6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב מרדכי 20 טל' 661166־8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים: רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. העורך: מתי גולן.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.

HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel 824261

תשובה נמהרת לשאלה היפותטית

כאשר נשאל יצחק שמיר על־ידי כתב העיתון ניו־יורק טיימס, על עתידו של יוניפי"ל, השיב כי "יהיה חבל אם כוח יוניפי"ל ייצא מהשטח; במקרה זה, אנו, יחד עם צבא דרום־לבנון, ניטול את האחריות לביטחון האיזור". האם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ היה חייב להגיב לעיתונאי שימשוך אותו בלשונו והאם הממשלה או הקבינט הסמיכו אותו לומר מה שאמר בחלק השני של תשובתו?

סקרנותו של העיתונאי מובנת: לפי הנשמע בפאריס ובניו־יורק ממקורות צרפתיים, יש נטייה להוציא את המרכיב הצרפתי מכוח או"ם שבדרום־לבנון; העיתונות מחדש ויכוח במפקדת יוניפי"ל בראש נאקורה עשויים להתפרש כצעד המכין את הוצאתו מלבנון. אם כך יקרה, עלולים להתחזק גורמים מסוימים בנורווגיה ובהולנד, הלוחצים מכבר להוצאת יחידותיהם; אין תימה כי משקיפים רבים חוזים את התפרקותו של יוניפי"ל. מתבקשת איפוא השאלה: מה יהיה אם אכן תתמלא תחזית זו?

עדיין לא ברור מה תעשה צרפת. ז'אק שיראק אמר בנאומו בעצרת האו"ם כי "הכוח (של או"ם) נעשה מטרה להתקפות שבקרוב לא יותירו ברירה אלא להוציאו, כדי להבטיח את שלומו"; אבל לאחר־מכן, במסיבת עיתונאים, אמר: "אין לנו (לצרפת). שום כוונה להוציא את היחידה שלנו, ואיננו קוראים לנסיגת יוניפי"ל". חוגי מנגנון האו"ם, המודאגים מתסמונת הדומינו העלולה להתחולל בעקבות סילוק המרכיב הצרפתי, עשו מאמץ רב לבלום מגמה זו; ואולם אין הכרח להניח, כי גם אם יסתלקו כמה מהיחידות המערב־אירופיות, לא יימצאו להן תחליפים מארצות אחרות. מזכ"ל האו"ם ועוזריו הקרובים ביותר ייאבקו במלוא כוחם להמשיך את קיומו של הכוח שנוצר לפני שמונה שנים, ולמנוע את המהלומה ליוקרת הארגון הבין־לאומי, שוודאי היה כרוך בה.

ואולם אם נניח — ויש להביא בחשבון גם התפתחות זו — כי ייכשלו המאמצים: האם המסקנה היחידה שתתבקש במקרה זה מבחינת ישראל, היא זו שצה"ל, יחד עם צבא דרום־לבנון, "יטלו את האחריות לביטחון האיזור". יצחק שמיר התבטא באופן שאינו מותיר פירוש אחר, אלא שבמקרה זה יתפסו צה"ל וצד"ל את השטח שיוניפי"ל יתפנה ממנו.

מן הראוי להזכיר למ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, כי צה"ל אחראי לביטחונה של ישראל, ובכלל זה הגליל, וצד"ל אחראי לביטחונה של רצועת הביטחון הידועה — אך לאו דווקא לביטחונם של שטחי לבנון אשר יוניפי"ל מחזיק בהם עתה והוא עלול לצאת מהם.

יש מקום להעריך כי כוחות חיזבאללה ואש"ף אכן ינסו לחדור אל האיזור שבידי יוניפי"ל, במקרה שזה ינטוש אותו, ולא מן הנמנע כי ארגון אל־אמל אף הוא יצטרף אליהם, כדי שלא לאבד מהשפעתו על האוכלוסיה השיעית. במקרה כזה, גלוי לעין כי שטחי־הספר הישראליים יהיו נתונים לאיום מחודש; אבל אין הכרח שישראל תזדקק שוב לניסיון לפתור את הבעיה על־פי הנוסחה הטריטוריאלית.

יש שיטות אחרות להבטיח את שלום הגליל, ויצחק שמיר היה מיטיב לעשות לו רמז עליהן, במקום לתת תשובה נמהרת העלולה להתפרש כאילו ישראל אינה יודעת שום פתרון לבעיה, היפותטית עדיין, זולת הפתרון הגלום בתפיסת שטח לצמיתות.

עידן ראש קטן

מאת יואל מרקוס

ביום ששי שאחרי יום ו' הבא יגיש פרס את התפטרותו לנשיא ובכך ייקבע מודל לסוג של משטר מסוכן, שהציבור והפוליטיקאים עלולים להתאהב בו אולי לשנים רבות

"בעוד חודש אני אהיה מרוטש", מתלוצץ עזר וייצמן ליד לשכת ראש הממשלה. הוא טועה כמובן. לא בעוד חודש אלא בעוד שבועיים. שכן כדי שיצחק שמיר יהיה ב־14 באוקטובר ראש ממשלה (כך לפי ההסכם), ובגלל יום כיפורים ושבת הנופלים לפני תאריך זה — צריך שמעון פרס להגיש את התפטרותו לנשיא ב־10 באוקטובר. כלומר ביום ששי שאחרי יום ששי הבא. וייצמן גם טועה בכך שהוא כל כך משועשע מה"ריטוש" או ה"ריטורך". זה רחוק מלהיות מצחיק. אנו על סף פרשת מים בחיי המדינה.

ראשית, זו הפעם הראשונה שאיש חירות יעמוד בראש ממשלת אחדות לאומית. [illegible] לשנתיים הבאות. "הפורשים" של "ימי קדם" המדינה גברו אחרי ארבעים שנה על "היישוב המאורגן". הולכים, הבר־לים, הרוויזיוניסטים ודאי מתהפכים בקבריהם. מה שנחשב בעיני אבות המדינה ל"כוחות החושך" הגיעו לב־כורה במדינה. ואילו הם, "החולמים הבונים" הביתה, נידונו לשרת תחתם. שנית, אין שום בסיס להנחה הרווחת בימים אלה ש"התפטרות" יחזיק מעמד מעט מאוד זמן. אני מעביר לנגד עיני את כל התסריטים ואת כל התחזיות שהוכנו בימים הראשונים של ממשלה זו, האשר ניבאו באיזה תיתוכם ובאלו נסיבות ובאלו תרגילים גאוניים תתפוגג מפלגת העבודה את הליכוד מחוץ לממשלה. עצם העובדה שאנו כה קרובים ליום הששי שאחרי יום הששי הבא, היא עדות מספקת שכל הנבואות התבדו. אין שום סיבה להתייחס ביתר רצינות לתסריטים ולתחזיות העוסקים במה שיקרה בשנתיים הבאות.

לחקות את פרס

יש אפילו סימנים מובהקים לכך שהליכוד יעשה כל אשר בידו כדי לתת לקדנציה של שמיר אותה תוחלת חיים שהיתה לכהונתו של פרס. קודם כל, שמיר ינסה לנווט לעצמו דרך שלטון של מתינות, רגיעה ופאסיביות מדינית. עד 1984 היה צריך לחקות את בגין, אמר אחד ממקורבי ראש הממשלה הנכנס. עכשיו הוא ינסה לחקות את פרס. חוץ מזה יוכל לשים לב לכמה הבחנות מיושבות שנשמעו מפיו בחודש האחרון. למשל זו מסוף השבוע שיש לשים דגש על עיבוי ההתנחלויות תחת להקים נקודות חדשות. הוא גם יחקה את פרס וגם ישתף עמו פעולה. הוא יודע שסוד אריכות הימים הפוליטית טמון באי־מתיחות החבל, בשמירה על קוי היסוד וההסכם הקואליציוני ובכך ששיתוף חייב להיות הדדי.

בסופו של דבר שני הנושאים הראשיים שהעסיקו את ממשלת פרס — כלכלה ולבנון — יעסיקו גם את הממשלה בראשות שמיר. הוא כבר הבהיר שהכלכלה, ולא "חיפושי סרק" אחרי פרטנרים לשלום שאינם, יעמדו בראש מעייניו. הוא מדבר על רפורמה במסים כדי להקל על הנטל על הציבור (אנו כבר אוהבים אותו...), על סיוע לשכבות מצוקה, על צמיחה וכדו'. הוא ממש מבקש ליטול מידיו של פרס את הלפיד. בעניין לבנון, הנעשה יותר ויותר עקב ביטחונית של החיזבאללה להתגולל בדרום לבנון, אין שמיר מעוניין להחזירנו למה שקרוי הבוץ הלבנוני. הוא מתנגד למהדורה מחודשת של הרפתקאות העבר וינסה, יחד עם יצחק רבין, שמעמדו בממשלה יגבר, לבדוק חלופות שימנעו חזרה לעידן הנוכחות המאסיבית בלבנון.

הסימן השני לכך שהתסריטים על פיצוץ מוקדם של ממשלת שמיר מופרכים מדי, הוא שהישגיו של פרס ופעלתנותו הברוכה לא הגדילו את התמיכה הציבורית במערך. אין שום סיבה שהמערך ירצה ללכת לפתע לבחירות — לליכוד ודאי שאין סיבה. תיאורטית, אופציית הבחירות נתונה אמנם בידי מפלגת העבודה, אשר יחד עם כוחות השמאל בכנסת יכולה לגייס 61 קולות אם תהיה אקטואלית פריצת דרך בעניין השלום. אך גם זה אינו מונח בכיס. הליכוד מאמין שיהיה בידו לנטרל קול אחד מהרוב הפוטנציאלי שיש למערך — למשל את יגאל הורביץ בנושא שלמות ארץ־ישראל — והעבודה תאבד את האיום היחיד על שלמות הממשלה: אופציית הבחירות. הסכנה הרצינית היחידה בכוח המאיימת על שמיר היא מצד ה"ה שרון ולוי. אך אם הקריירה האישית יקרה להם, יקשה עליהם, והם גם יודעים, לפגוע בשמיר כל זמן שירצה ויוכל להחזיק ברסן ראשות הממשלה.

הנוחות שבשלטון משותף

ובכן, לא רק שיהיה "ריטוש" או "ריטורך" כלשונו של וייצמן. ההעברה המסודרת של ראשות הממשלה תקבע מודל לסוג של משטר שבו שתי המפלגות הראשיות יהיו סמוכות לקערת השלטון, וישאירו את הדמוקרטיה הצעירה שלנו בלי אופוזיציה, אולי לשנים רבות. אם היה אי־פעם צורך במפלגה שלישית, מפלגת מרכז שתאפשר לאחת משתי המפלגות הגדולות לשלוט ולעשות דברים במדינה, בעוד השנייה תשב באופוזיציה כפי שמתבקש במשטר דמוקרטי, אי אפשר לבחור רגע מתאים יותר מאשר תקופה זו. אלא שד"ש, אשר קמה בזמן הלא נכון, היטתה את המפלגה הלא נכונה ונכנסה לממשלה הלא נכונה, חיסלה כל סיכוי מעשי שתקום בעתיד הנראה לעין מפלגת חלום שכזאת.

בנסיבות אלה יש מקום לחשש, ששתי המפלגות המנוגדות באידיאולוגיה שלהן ימשיכו לחפש את הנוחות שבשלטון משותף במחיר שיתוק מדיני והשתלטות הדתיים על המדינה. כל זמן שמנגנון ממשלת האחדות יפעל, עלול הציבור להתרגל, אם לא להתאהב בשיטה של מצביע ראש קטן (שאינו צריך להכריע) ושלטון ראש קטן (שאינו צריך להוליך בדברים החשובים באמת לעתיד). אפשר שאנו אכן נכנסים לעידן של ראש קטן לאומי שיימשך גם מעבר לתקופת כהונתה של הממשלה הזאת. מביצה אפשר לעשות חביתה, אמר פרס, אבל מהחביתה הזאת, ההולכת ומתבשלת בחוסר הכרעה ובשיתוק מדיני, באמת יהיה קשה מאוד לעשות ביצה.

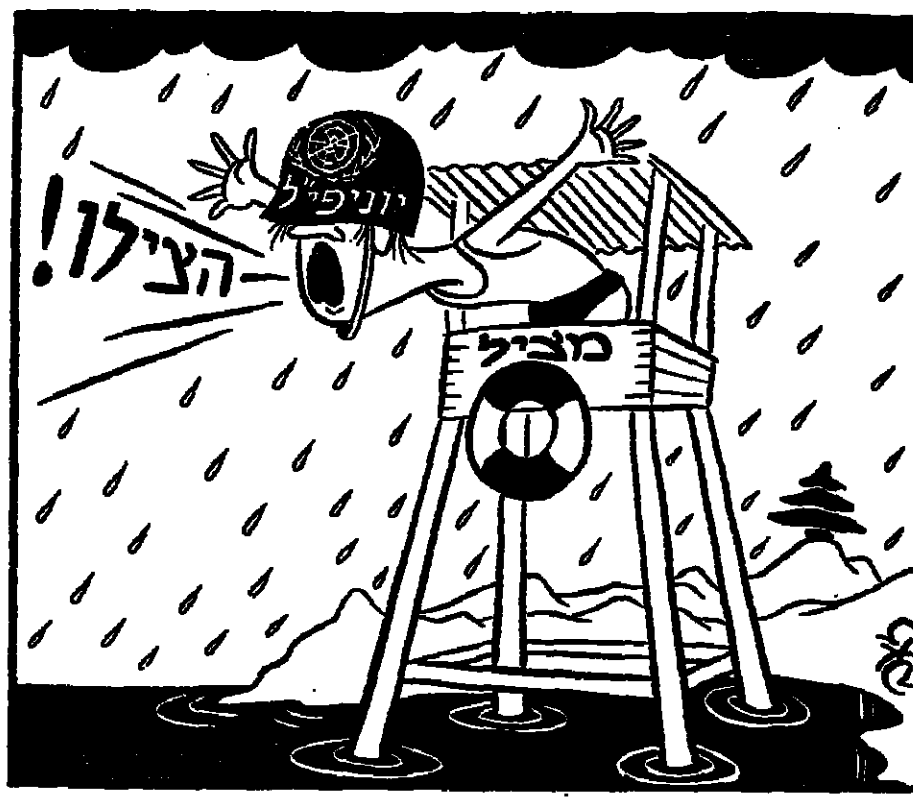

עולים לפסגה

מאת א. שווייצר

הערכת מצב במוסקווה והנטל הכלכלי של מירוץ החימוש דוחפים את המעצמות להידברות

ההיסטוריונים בעתיד יוקפו — כך מותר לנחש — את מפגש הפסגה בין רייגן וגורבצ'וב, שקיומו בקרוב אינו מוטל עוד בספק. להערכה מחודשת סובייטית את מעמדם היחסי מול ארה"ב. חלפו הימים שבהם דיברו ליאוניד ברז'נייב וחבריו בפר־ליטביות, על תורת "בקונסטלציה של הכוחות" לטובת ברית המועצות. השליטים החדשים בקרמלין מו־דעים מן הסתם לכך, שקודמיהם נתפסו לאופטימיות יתרה: ברית המועצות מוסיפה להיות מס' 2 אחרי האמריקאים. מירוץ העוצמה וה־השפעה בין המעצמות לא הוכרע לטובת מוסקווה, והגיעה איפוא השעה לשוב אל המציאות.

הדחף האחר להידברות, משותף למוסקווה ולוואשינגטון. מירוץ ה־חימוש, ובמיוחד ההיאבקות המואץ שלו בעטיו של פיתוח מערכות אנטי־באליסטיות, תלוי כחרב מעל לקרמלין והבית הלבן כאחד. הביטוי האמריקאי לתוצאות הכלכליות של התחרות המעצמתית הוא חוק גר־האם־רודמן; בצד הסובייטי, די להאזין לנאומו של גורבצ'וב ולהב־חין ברגשים המשקיים בתוכניותיה לעתיד של ההנהגה הסובייטית כדי לאתר את מקור הדאגה הסובייטית. ריסון המאבק ביניהן נהיה לכורח לאמריקאים ולסובייטים כאחד: ה־פסגה הקרובה ואלו שיבואו אחריה ישמשו דרך, שבה ייקבע במשא ומתן הכללים לדרקים בהשפעתו של אותו כורח.

צ'רנוביל כמאיץ

היו שהוטעו לגבי מגמת היחסים בין מעצמות העל, ע"י המלל הבלתי ידידותי. ולעתים עין וכן ע"י מעשים שהעידו על חוסר התחשבות זו בצרכיה של זו. הסובייטים הציבו טילים לטווחים בינוניים באירופה, האמריקאים השיבו בפריסת טיליהם הם; הם הלמו בבת הסות סובייטית, לוב. והסובייטים גמלו להם בביטול מפגש שולץ־שווארדנדזה. האמריקאים עצרו מרגל סובייטי וגירשו מרגלים אחרים, ואילו הסובייטים עצרו את הכתב האמריקאי דניליוף וטפלו עליו אשמת ריגול. אך המגעים נמשכו, הושג הסכם בוינה, ויש התקדמות במשא ומתן בז'נווה הן לגבי טילים לטווח בינוני ואפילו לגבי הטילים הבין־יבשתיים. ואמנם ההערכה הכללית בין יודעי דבר היא, כי ההסכמות שכבר הושגו, הגיעו לכדי מאסה קריטית: אפשר לערוך פסגה שלא רק תדיף ברכם של שלום, אלא גם תספק תכלית מעשית שאפשר לנסחה בהסכמים המוכנים להתימה.

מאז פוצצו האמריקאים לראשונה את המיתקן הניסיוני באלמוגורדו, הם נהיו נותני הטון ויוצרי הדפוסים המחשבתיים של העידן הגרעיני. הם היו אלה שגיבשו את התורה של ההרתעה הגרעינית מכוח ההשמדה ההדדית המובטחת, ששימשה עד לאחרונה אבן שואבת לאסטרטגיה האמריקאית והסובייטית כאחד. באופן טבעי, הם היו גם המורשים של השלב הנוכחי בהתפתחות המחשבה העשייה הגרעינית: ההגנה האנטי־באליסטית. החידוש המהפכני — אם כי עד כה בעיקר עיוני — זכה, כדרכם של חידושים, בתגובה שלילית, עד כדי הצגתו, ע"י הסובייטים, אך גם במערב ובארה"ב בכלל זה, כמכשול להסדר בין־מעצמתי. אך התנגדות זו הולכת ונחלשת. הסובייטים קיבלו את הדין; השאלה העומדת עתה על הפרק נוגעת לקצב הפיתוח ושלבי הפריסה, להבדיל מעצם השילוב של טילים התקפיים ומערכת אנטי־באליסטית בשתי המעצמות.

היקלטות הרעיון של מערכות משולבות יוצרת את הרקע להסכמה בין וואשינגטון ומוסקווה, וסייע ליצירת הרקע האסון בכור בצ'רנוביל. הוא המחיש את האימה של מלחמה שתתנהל בחילופי מטחים גרעיניים, ועודד את החשיבה על מניעתה באמצעות הגנה. אך מעבר לכך, הודגם בצ'רנוביל, שמלחמה גרעינית להשגת יעדים מדיניים היא בעצם בלתי קבילה, ובכך הוקנה לטילים האסטרטגיים אופי של גרוטה הנוכה.

שחקנים ראשיים ושחקני משנה

האולם, מפגשי הפסגה לא היו ממלאים את הייעוד שקבעו עבורם האמריקאים — הם הצד היוזם ובעל התנופה בשלב הנוכחי של המירוץ הבין־מעצמתי — אם ההסדרים הכוללים בהם היו מוגבלים לאמנת מירוץ החימוש ושינוי תובנו. ארה"ב חותרת ללינקאג' — הצמדה של הסדרים אסטרטגיים עם הסדרים אזוריים. ומי שקרא את נאומו של הנשיא רייגן בעצרת האו"ם, אינו יכול שלא להתרשם מכוונות הלב הרבה שהוא הקדיש לנושא, ויש יסוד לסברה, שבמוקדם או במאוחר, יגיעו שתי המעצמות גם לדיון על המזרח התיכון.

הסובייטים ערים לכך — ולא מתמול שלשום. כבר לפני שנה ויותר הציעו לאמריקאים מפגשים תקופתיים, בינתיים לצורכי בירור עמדות, בין פקידים בדרגי ביצוע גבוהים למדי. ההצעה התקבלה וה"ה מארפי ופוליאקוב כבר ערכו מפגשים אחדים מן הסוג הזה. עדות נוספת לכוונות הסובייטית יכולה להיות שיחרורם של סירובניקים כמו אנאטולי שצ'ראנסקי, המפגש הקטוע בהלסינקי בין נציגים רשמיים מברית המועצות ומישראל, ביקוריהם של סגני מיניסטרים סובייטיים בארצות האיזור ואתמול השיחה העניינית בין ראש הממשלה פרס ושר החוץ שוואר־דנדזה בניו־יורק. ואם שמעון פרס מגדיר את המגעים האלה כראשית [illegible], מן הצד הסובייטי הם נושאים אופי של התכוננות לקראת המשא ומתן בין מוסקווה לוואשינגטון שנושאו הוא הסדר אזורי בין המעצמות, במסגרת הסדר מקיף ביניהן.

אנשי מדינה ישראלים הרואים בעין פקוחה את כיווני העריכה העולמיים, ערים מן הסתם לעובדה, כי הפשרת הקיפאון בין ירושלים ובין העולם הקומוניסטי אינה פרי מאמץ ישראלי. מקורה ברצון הסובייטי להכשיר את הקרקע לקראת הסדר אזורי עם בת הברית היחידה שמוסקווה מחשיבה, ארה"ב. ישראל אינה פארטנר בעיני הסובייטים, אלא נספחת לארה"ב, ובתור שכזו, אחת הסוגיות שייכללו בהסדר מזרח־תיכוני כהשכנו תשמש נושא לדיון בין המעצמות. ויש הארועים מצביע על כך, שבמוקדם או במאוחר, יגיע גם תורו של הסכסוך הישראלי־ערבי להידון בין וואשינגטון ומוסקווה. ואם יגיע — ואת זאת מוטב שנבין לעצמנו — ישראל והערבים גם יחד ימלאו בדיונים תפקידים של שחקני משנה לכל היותר.

צה"ל בפרשת דרכים (א)

רגע האמת

מאת זאב שיף

אין לדחות עוד את הדיון בתפיסות־היסוד הביטחוניות, והקבינט הוא שצריך לקבל את ההחלטות העקרוניות

האם צה"ל יוכל לשמור בשנים הקרובות את כוחו, לקיים את עוצמתו הנוכחית ברמה הנוכחית? זהו למעשה השאלה העומדת במרכז הדיונים על תוכנית העבודה הרב־שנתית של צה"ל. אף אחד בצמרת צה"ל ובמשרד הביטחון אינו משלה את עצמו כי צה"ל ימשיך לגדול כפי שגדל בשנים האחרונות, במספר העוצבות, הטנקים והתותחים ובמספר המטוסים וספינות הטילים. במצב הדברים הנוכחי, נהיה מרוצים אם צה"ל יצליח לקיים את עוצמתו הנוכחית.

צה"ל מצוי על פרשת־דרכים רגישה מאז מלחמת לבנון, אלא שרבים במערכת הביטחון ניסו להתעלם מכך. הדיונים בתוכנית העבודה הרב־שנתית חשפו זאת ביתר שאת. עתה כשצריך לקבוע את המגמות (לרכישת פרויקטים עיקריים) בבניין הכוח של צה"ל — לחמש שנים באורח מפורט, ולחמש שנים נוספות בקווים כלליים — אי אפשר עוד להתעלם מהאמת.

במילים אחרות, זהו רגע האמת בשביל צה"ל באשר לעתידו, למבנה ואולי גם באשר לכמה תפיסות־יסוד של הביטחון הלאומי. מה שודאי את הרגע הזה הוא המצב הכלכלי מחד גיסא ועומס ההוצאות של פרויקט מטוס הלביא מאידך גיסא. עם זאת, גם אלמלא היה קיים פרויקט הלביא, או שהוצאותיו לא היו נופלות על תקציב הביטחון, רגע האמת של צה"ל לא היה נמנע. הוא רק היה נדחה בכמה שנים.

עוד בתקופתו של אריאל שרון כשר ביטחון הזהיר מנכ"ל משרדו, יוסף מעין, כי עם הלביא או בלעדיו, צה"ל יתקשה מאוד בשנים הבאות לרכוש לחיל האוויר את מטוסי הדור הבא. בסופו של דבר, היה צה"ל ניצב בפני אותה שאלה, כיצד לשמור את עוצמתו הנוכחית ולבלום את השחיקה בכוחו.

המבנה יקטן

לא ייפלא שבמצב הנוכחי, שבו מנסים לקבוע כיצד לחלק בשנים הבאות את המשאבים בין זרועות צה"ל למפעלי הפיתוח השונים, מהלכים כמעט כולם עם האף למטה. ויכוח נוקב ומטריד כזה אינו זכור זה כבר. אם נתמצת את עמדותיו של צה"ל, אזי עמדה קיצונית אחת אומרת, כי עם התקציב הנוכחי שהועמד לרשותו, אין לצה"ל ברירה אלא לצמצם במידה גדולה את מסגרות הצבא ואת פעילותו הכוללת. גרזן הקיצוצים יורד על כל אחת מהזרועות. בכוחות היבשה, האוויר והים ובפיתוח כל אמצעי הלחימה (חוץ מהלביא). מבחינה מעשית פירוש הדבר, כי על ממשלת ישראל להביא בחשבון שיכולתו של צה"ל תקטן ויקשה עליו לבצע את משימותיו האופראטיביות הגדולות, או לעמוד בהן, בלוח הזמנים שהורגל בו.

אם כוחות היבשה ייחלשו, הם יאבדו את כושר ההכרעה בכמה חזיתות בעת ובעונה אחת. (בכך השגו כבר במלחמת יום הכיפורים). חיל האוויר ימשיך לספק בהצלחה הגנה נאותה לשמי המדינה, אך יכולתו לבצע כמה ממשימותיו החשובות האחרות תצטמצם ותישחק. חיל הים יתנוון במשך הזמן ויהפוך למשמר חופים, אף אם משמר חופים מוצלח.

בעלי דעה זו אומרים כי מוטב שהממשלה לא תטמון את ראשה בחול ותבין כי במצב כפי שהוא מתפתח, לא תוכל ישראל להשיג בעתיד את מטרות המלחמה שלה — או שעליה לשנות כבר עתה מטרות אלה. זוהי כאמור עמדה קיצונית. אם כי, להפתעתי, מקובלת למדי.

יש דעה אחרת, מתונה יותר, האומרת כי צה"ל חייב להקטין את היקפו. עם זאת, לא נגזרת מכך שחיקה אוטומטית של עוצמתו או אי יכולת לעמוד במשימותיו. אם גם כבר עם הצמצום בכוחות ובמסגרות יקבל צה"ל פיצוי לשם שיפור האיכות, כדי שיהיה מסוגל להתמודד וגם להפתיע בשדה הקרב העתידי, אזי אין מקום לדאגה. ייתכן אפילו שצה"ל יתחדש ויתרענן מבחינה חשיבתית ומבצעית. לדעת בעלי תפיסה זו, הסכנה הגדולה נשקפת מכך שצה"ל יקטין את מסגרותיו ופעילותו בגלל לחצי התקציב — ולא ישכיל להעלות את איכותו. אז אנו נימצא בצרה ביטחונית גדולה.

הממשלה מתחמקת

ברור כי המצב הנוכחי אינו יכול להימשך כתמול־שלשום. צה"ל אינו יכול לגדול ואינו יכול להישאר בהיקפו הנוכחי. לא די שיקטן, ופסק אפילו את שיפורים של מערכות נשק וציוד שנהגים לכנותם "מכפילי כוח", יהוו תשובה מלאה. ודאי שאי אפשר לצפות מהם לפריצת דרך מבצעית חדשה. כך בכך יש צורך לבחון מחדש את תפיסות הביטחון הלאומי של ישראל, לנוכח השינויים שהתחוללו ומתחוללים באזור. בחינה כזאת אינה יכולה להיעשות רק בצה"ל ובמערכת הביטחון.

צה"ל צריך לבוא עם הצעותיו, אך הקבינט הוא שחייב לקבל את ההחלטות העקרוניות. ועדת השרים לענייני ביטחון חייבת להיכנס בעובי הקורה, לאחר שיביאו בפניה עבודות מטה מתאימות. זה מכבר טוענים בצה"ל, במידה רבה של צדק, כי ממשלות ישראל נוהגות בדרך־כלל להתחמק מדיון עקרוני בתפיסות הביטחון של ישראל, או להקדיש דיונים מקיפים לנושאים ביטחוניים כוללים יותר. אי אפשר לגרור את השרים לדיון יסודי בנושאים שהם מעבר לעניינים השוטפים. הם מוכנים להתפנות לכך רק כאשר שר הביטחון או ראש הממשלה כופים זאת עליהם, כמו בדיון היסודי הבודד לפני כשנה על פרויקט הלביא (הקבינט הקדיש לכך שלוש ישיבות).

דווקא הקבינט הנוכחי מסוגל לדיונים יסודיים כאלה יותר מכל ממשלות ישראל בעבר, בגלל הרכבו האישי של הממשלה. זוהי ממשלה שיש בה מלבד שר הביטחון רבין, ארבעה שרי ביטחון לשעבר (שמעון פרס, עזר וייצמן, אריאל שרון ומשה ארנס) ושלושה רמטכ"לים לשעבר (חיים בר־לב, מרדכי גור ורבין). אלה אנשים המכירים מבחינה מקצועית את הנושאים הביטחוניים. הם מסוגלים גם ליטול בתחום זה סיכונים הנובעים משינויים אפשריים בתפיסות הביטחון הלאומי ובמסורות המלחמה. בפרשת־הדרכים שבה מצוי צה"ל, על הקבינט ליטול את האחריות להחלטות העקרוניות ולא להשאיר זאת לאלופי צה"ל בלבד.

התנחלות: כמה זה מספיק?

מאת דן מרגלית

אחרי הרוטציה ייאלצו המערך והליכוד כאחד לנסח מחדש את עמדותיהם כלפי ההתנחלות ביהודה ושומרון, לנוכח המספר הרב של ישראלים המעוניינים באיכות חיים ודיור זול בשטחים

בסדרת־התחקיר ששידר שלום אר־רן מדי בוקר ב"קול ישראל", נחשפה השבוע תמונה רבת־פנים של ההתנחלות ביהודה ושומרון. היא אינה אחידה. ההסכם הקואליציוני הגביל את ההתנחלויות החדשות בשש, ולמעשה קמה אחת בלבד, שאחריה נקודת נח"ל. על יסוד זה טוען המערך, כי בשתי שנותיו של שמעון פרס, הוקפאה תנופת ההתנחלות.

דעת הליכוד שונה. בשתי שנות ממשלת האחדות הלאומית גדלה אוכלוסיית המתנחלים מ־40 אלף ל־60 אלף, ולפי קצב הבנייה צפויה התרחבות שנתית של 10 אלפים נוספים. אפילו בני קצובר — שלעולם נראה לא מרוצה — סבור שהתרחש, כלשונו, "נס".

המערך הרגיע את עצמו. אמנם חל גידול, אבל הוא התבסס בעיקר על עיבוי מעלה־אדומים ושאר הערים שהוקמו על ידי ממשלות העבודה שקדמו לליכוד. בעומק השטח הערבי מצוי רק גרעין מצומק של אנשי גוש־אמונים, ומעטים בלבד נוהים אחריו.

אך ה"נס" של קצובר, הנתמך בפועל בהסבריו של שר השיכון דוד לוי, אינו סתם סיסמה. יותר חילונים מתגוררים עתה מעבר לקו הירוק מאשר דתיים, ומשמעות הדבר שיהודה ושומרון הפכו בעיני הציבור הרחב לחלק ממדינת ישראל. עם הגידול החילוני נראית ההתנחלות כבלתי הפיכה.

שדולה בעוצמת דולרים

דומה שכל הגורמים המעורבים בוויכוח על ההתנחלות תרים אחרי נתונים המעידים, לכאורה, שהצדק עימם. אם היונים במערך מצביעים על 10 מיליון דולר בלבד העומדים לרשות ההתנחלות ביהודה ושומרון בתקציב הממשלה, מזכיר הליכוד כי הצליח לארגן שדולה בת 34 ח"כים, שדחפו להשקעות שנתיות כ־20 מיליון. כשהמערך מבקש לבלום, מגחך הליכוד כי בשדולה למען ההתנחלות מצויים בסתר גם מספר ח"כים ממפלגת העבודה.

אין זאת אומרת, כי יחסי הליכוד עם גוש אמונים ומועצת היישובים ביהודה ושומרון נקיים מטינה. כאשר השר לוי מצביע על תנופת הבניה, רומזים מבקריו בגוש אמונים שלא עשה די. על רקע זה מתחולל גם המאבק הפנימי בין הקיצונים, שחידשו את התביעה להקים בהקדם כ־20 יישובים חדשים, לבין מימסד הליכוד שיקבל בחודש הבא את ראשות הממשלה לידיו, וייאלץ להתמודד עם גוש־אמונים לא פחות מאשר עם שרי המערך.

כבר עתה נוקטים יצחק שמיר וסגן ראש הממשלה לוי לשון זהירה. הם נתלים בהסכם הקואליציוני ומדגישים כי צריך לכבדו. דעת השותפים מן המערך חשובה להם. אין זאת אלא ששמיר צופה לחצים כבדים מגוש אמונים. הוא ייאלץ להיחבא מפניהם מאחורי גבו של המערך. ההסכם הקואליציוני ישמש אותו להדוף את המתנחלים בלי לגרום לקרע עימם.

אחרי הרוטציה...

הדעת נותנת, כי אחרי הרוטציה ינסחו שני הגושים הגדולים בממשלה מחדש את עמדותיהם כלפי ההתנחלות. לנוכח המעבר מרווח של ציבור גדול המבקש איכות חיים ודיור בזול, יחוש המערך להיראות עוין גמור להתנחלות. יש לו סניף גדול במעלה־אדומים והוא מבקש להתקבע יותר באריאל. בנושאים אלה יילחץ בקרוב להציג גישה בהירה שיבחין בין ההתנחלות המקובלת עליו לבין שלילתה הגמורה בלב ריכוזי האוכלוסיה הפלשתינית. זאת אומרת, שאם תעמיק הממשלה בראשות הליכוד את עיבוי ההתיישבות באזור כמו מעלה־אדומים, תמצא את המערך מסכים, ואולי אפילו מברך.

זה ידוע היטב גם לראשי גוש אמונים, ובכל שהם רואים בהתיישבות מאסיבית זו "נס", אין להם עניין של ממש לעסוק בה. הם אינם נזקקים לממשלה בראשות שמיר רק כדי להוסיף כמה אלפים לאלקנה ולאריאל. את הרוטציה הם מבקשים לנצל לראשית ההתיישבות בשתי ערים, שהן בעייתיות במיוחד מבחינתם: חברון, הריקה מיהודים, [illegible] הישנה, ושכם, הסגורה ומסוגרת בפני [illegible].

שמיר מודע לעוצמת המבוא הצפוי לו, וזה מסביר היטב מדוע הוא מחזיק בהגבלות שקיבל על עצמו כלפי המערך בהסכם הקואליציוני. הוא מבין, כי מילכוד בראש ממשלה בלתי נמנע: מצד אחד, ילחץ עליו גוש אמונים לחצות את קו האיסור ויעזור ביריביו הפוליטיים בליכוד כאריאל שרון, ומצד אחר, השליטה בשטח מצויה בידי שר הביטחון יצחק רבין, שלא יניח למתנחלים לפעול ללא החלטה מוסמכת של הממשלה.

האם ינסו ראשי גוש אמונים להעמיד את צום מריעתם בעימות חזיתי עם צה"ל, כפי שאירע לא מכבר ביריחו, וגונה גם בפי מתנחלים שבהם, כתב יואל ברנזון מעפרה, ואיך יגיב שמיר אם יבחר גוש אמונים בהתמודדות מתוחכמת, אם יקים ללא סיוע כספי נקודת־יישוב באזור שאושר בעבר לחיזוק על ידי ממשלות הליכוד, אך לא אוכלס בפועל מעולם. האם יורה להם להסתלק, לנוכח שעל הציר רשומה החלטת ממשלה מימי מנחם בגין ויוכל נאמן להקים שם יישוב, ובעיקר שהם אינם מבקשים בעבורה סיוע כספי.

התירוץ של שמיר

ההתנחלות היא פרה קדושה בליכוד. הכל קופצים לזום למשמע צירוף המלים "יהודה ושומרון". העובדה שההתנחלות דילדלה את מאגרי היהודים המעוניינים להתיישבות, שכבר לא נותר לגליל, אסורה בליכוד. עכשיו מתברר, כי אין אפילו מספיק יהודים לרכוש דירות בלב יפו ובירושלים המזרחית. אפשר שתמונת האיכלוס היתה שונה לגמרי לטובת שני העמים כאחד, אילו נמצאו רוב 60 אלף המתנחלים בתוך תחומי הקו הירוק.

אך שמיר ולוי לא יאמרו כדברים האלה בפומבי. כאשר תתכנס אי־פעם ועדת חקירה, הם יתחמקו זה בזה בפניה המבטיחות לשאת ברמה את דגל ההתנחלות המתרחבת. הם יישבעו אמונים לחברון ושכם וירידו, ויתעלמו מהעובדה כי מעולם לא עלה בידי גוש אמונים להקים תנועת עלייה גדולה מארצות המערב לארץ־ישראל. יש בי־סיונות, הרב משה ליבנגר יודע, כי זה עקב אכילס של תנועתו. הוא מפזר שליחים לכל פינה מערבית בה מצויים יהודים, על מנת לשכנעם לעלות לארץ, אפילו לא לשטחים המוחזקים. אך ההצלחה מעטה והירידה גדולה, הרוב היהודי אפילו בירושלים הולך ומצטמק, וגם ביפו יש בעיות שאיש לא חלם עליהן באשר שוחררה בעיקר בידי האצ"ל באפריל 1948, ובליכוד יש המבקשים להסית זאת בגוש אמונים כדי שיוכל להזוק ולדחוף ולהחרך.

אבל כל פוליטיקאי מבית מדרשה של תנועת חירות יודע, כי אם יאמר את אשר בליבו בבימה רציונאלית, יכרה לעצמו את קברו הפוליטי. על כן, את הניסיון לחסום את גוש אמונים מפני השתוללות יישובית מלאה יעשה שמיר בתירוץ שאינו יכול להשתחרר מן ההבטחות שהעניק למערך.

هكذا من الأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

פרס עם שווארדנדזה: החוצפה הישראלית גברה על הגינוסים הדיפלומטיים

חשיבות הפגישה באי־קיומה עם שמיר

עקיבא אלדר התלווה למסע ראש הממשלה בשליחות ה"הארץ"

אחת הבדיחות השגורות ביותר בפיו של ראש הממשלה במסעו באמריקה, דימתה את הרוסים לאמבטיה אנגלית: "ברז אחד למים חמים והשני למים קרים. אין אצלם מים פושרים". אדוארד שווארדנדזה, על פי עדותו של פרס עצמו, היה הרבה יותר כפושר. כבעט חבים. הוא שפע הומור, ויותר על הקלישאות הידועות בפגישות קודמות. אפילו בנושא היהודי הרגיש. האם באמת מסתתר תוכן חדש מאחורי החיוכים הסובייטיים, או שמא סיגל לעצמו שווארדנדזה את האופנה החדשה במוסקווה: אפשר להוציא את הנשמה למערב בלוויית חיוך ואדיבות. זה פועל טוב יותר מהטחות גועל בשולחן, לפחות בתחום יחסי הציבור.

פרס יצא מרוצה מהפגישה עם שר החוץ הסובייטי. אף שהוא לא הבטיח לו מאומה. מחמאותיו של פרס באו כמים זכים לפיו של שווארדנדזה, שספג ימים אחדים לפני כן מקלחת צוננים מנשיא ארה"ב. שעה קלה קודם פגישתו עם פרס שמע שוב דברי תוכחה מעל במת האו"ם מפי רונלד רייגן בעניין העיתונאי דניילוף. ספק איפוא אם בדיעבד אין הרוסים מרוצים שהחוצפה הישראלית גברה על הגינוסים הדיפלומטיים ושלפה למרות הכל צילום מהמפגש.

פרס התכונן היטב לפגישה. הוא ויתר על כרטיסים לשתי הצגות מצוינות בברודווי וזימן את יועציו לישיבת הכנה מרוכזת. הוא ביקש ללמוד הכל על הסגנון החדש שהביא עמו מיכאיל גורבצ'וב לקרמלין ועל הסממנים המערביים שספג אנטולי דוברינין, האיש החזק בפוליטביורו, בעשרים השנים שעשה בארה"ב. קשה היה להצביע על חידושים באידיאולוגיה הסובייטית. בעיקר בגישה לבעיית ההגירה שהיתה לבעיה המרכזית ביחסי ישראל־בריה"מ.

פרס הרבה לעסוק במסעו באמריקה במצוקתם של יהודי בריה"מ, תוך שהוא מדגיש מיד כי "הרוסים אינם אויבינו". באחת מהופעותיו בקהילה נשאל לדעתו על דברי הביקורת שמשמיע באחרונה נתן שצ'רנסקי נגד ממשלת ישראל. פרס השיב "הוא חי עכשיו במדינה דמוקרטית". ניכר היה כי אינו מרוצה מהתנהגותו של אסיר ציון לשעבר. מקור יודע דבר אף לחש כי הרוסים משדרים באחרונה את המסר "ראו איזה נזק גורם לנו הציוני המשוחרר הזה. מדוע נשחרר סירובניקים אחרים? כדי שיעמדו גם הם בראש התעמולה האנטי־סובייטית?". המומחים תמימי דעים: הסובייטים אינם יכולים להרשות לעצמם לחרוג ממדיניות ההגירה שלהם ולהפלות לטובה את היהודים. התירוץ שהשתמשו בו בפני אוקראינים ומקומיים אחרים, המבקשים לצאת מבריה"מ היה "שהיהודים פונים למולדתם". אלא שבשנים האחרונות הפך המונח "נושרים" לנחלת הכלל. הסובייטים לא ירשו לעצמם לפתוח את השערים בפני רבבות יהודים שינהרו לניו־יורק. מעשה כזה, הם חוששים, עלול לאיים על בסיס האידיאולוגיה שממנה שואב הקרמלין את סמכותו.

פרס חזר ואמר כי יציאת יהודים חשובה בעיניו מיחסים דיפלומטיים — התנאי השני לשיתוף בריה"מ בוועידה בינלאומית. בהזדמנות אחרת דיבר על חשיבותה של דיפלומטיה שקטה, "שאינה עומדת כמובן בסתירה למאבק הגלוי". הוא נקלע כאן למיצר. בין הרצון לקשור יחסים עם הרוסים, דבר שאינו מתיישב עם התנאי של יציאת יהודים, לבין החשש מפני לשונם הארוכה של משה ארנס וגאולה כהן, שלא יהססו לשסות בו את הפרה הקדושה של העלייה מבריה"מ אם יוותר על התנאי הזה ו/או על המאבק הקולני. פרס מבין היטב שהיהודים הם קלף מיקוח ביחסי בריה"מ־ארה"ב ואם למרות הכל ייפתח צוהר, יקרה הדבר במסגרת עסקה גדולה שהוועידה הבינלאומית שלו אינה אלא גרגר זעיר לעומתה. על כן מותר כנראה לשבץ גם את הפגישה עם שווארדנדזה במחלקת "חשיבותה של הפגישה בעצם קיומה". הפעם אפשר להוסיף: "באי קיומה עם יצחק שמיר".

המירוץ אחר שווארדנדזה נפתח עוד בארץ, כאשר התברר כי פרס, שמיר והשר הסובייטי יהיו באותה סביבה בשלהי ספטמבר. שמיר הפעיל את שגרירותינו בוואשינגטון ובאו"ם. אנשיו של פרס אותתו לד"ר ישראל זינגר, יועץ הסתרים של המיליונר אדגר ברונפמן, המקיים קשרים סדירים עם אחד מבכירי הדיפלומטים הרוסים בוואשינגטון. עד ראייה סיפר כי השגריר בנימין נתניהו התגעש כאשר הבחין בכתוב בפתק שהעביר זינגר לפרס בשעת אירוע יהודי בניו יורק. באותו ערב הגיעה שיחת טלפון לביתו של הקונסול הכללי בניו יורק משה יגר, שם התארחו באותה שעה פרס ויועציו לסעודת ליל שבת. הוא התבקש לצלצל מאוחר יותר שכן המסובים עסוקים בקידוש. זה היה דיפלומט סובייטי שביקש לתאם פרטים טכניים בקשר לפגישה. מישהו טרח להסביר לו מהו קידוש. ביום ראשון דיווח נמרוד נוביק לזינגר שמאמציו עלו יפה. זינגר עצמו מטיל ספק רב אם הפגישה בבניין האו"ם תביא ולוא גם יהודי אחד לארץ אבותיו או תחזיר את דגל ישראל למוסקווה.

רשמי מסע

מטוס רה"מ

יש איזה קסם במטבע הלשון "מטוס ראש הממשלה" עד לאותו רגע שאתה נבלע בפתחו של הבואינג 707 הישן של חיל האוויר. בעיקר אם הינך כתב מדיני שעיתונו שילם את מלוא מחירו של הכרטיס. אחוריו של המטוס נדחסים במיני מטען לשליחותו באמריקה. לראש הממשלה מוקצה חדרון ובו מיטה, שולחן וארבעה מושבים. היועצים, כמה טרמפיסטים (טייסים המקבלים "צ'ופר"), צלם לשכת העיתונות הממשלתית ואנשי הביטחון תופסים את המושבים הנוחים כמו אלה במחלקת עסקים. הכתבים, רובם בכירים למדי, נדחסים בפינת המטוס שנותרה לפליטה. מישהו מקפיד שהעיתונאים יידעו את מקומם עד הסוף ומפלה אותם לרעה גם בתחום המזון. אין תימה שהם נוחתים אחרי 14 שעות תשושי רוח קרב. רק אצל הקברים החביבים המרובעים אין אפליות. הם שלחו את כלבי הגישוש שלהם לרחרח אחרי חומרי חבלה גם בכליהם של אנשי הביטחון הישראלים.

יועצים מסורים

יועצי ראש הממשלה הם אנשים מסורים מאוד לאדונם. עובדה, כולם היו בהישג ידו במהלך המסע בארצות הברית. היועץ המדיני ד"ר נמרוד נוביק והיועץ לתקשורת אורי סביר הם כמובן חלק בלתי נפרד מפמליית ראש הממשלה. הפעם נלווה אליהם גם היועץ לרווחה חיים אילת, מתאם הפעולות בארה"ב בענייני שיקום שכונות. בוואשינגטון הצטרף לצוות היועץ הכלכלי אמנון נויבך שיצא כחלוץ לטפל יחד עם הציר הכלכלי היוצא דן הלפרין בנושאי סיוע. בזווית העין קלטתי גם את יועץ השרות המסתורי עמירם ניר חומק מהמעליות. "סתם קפצתי למלון, אני כאן בעניינים אחרים" פלט במבוכה. בעניינים אחרים היה באותם ימים בארה"ב גם היועץ לתפוצות אברהם בורג. הוא היה אורח הוועידה הציונית של הקהילות הרפורמיות ומעניין מה היה אבא אומר אילו שמע את הבן יקיר קורא לרפורמים לכבוש את המדינה.

אמריקה נפרדה מפרס. היועצים באו להיפרד מאמריקה.

תעלומת פרימור

השם אבי פרימור שהופיע ברשימת הנוסעים במטוס רה"מ עורר ציפיות אפריקאיות שונות ומשונות. אולם, פרימור, סמנכ"ל משרד החוץ לענייני אפריקה ואסיה לא נראה בשטח. מתברר כי בדרך ארצה יועדה לפרס נחיתת ביניים קצרה בספרד לצורך פגישה עם נשיא סנגל. פרימור נערך ליציאה לספרד והיה עתיד להצטרף למטוס המיוחד בדרכו חזרה ארצה. נמסר כי הנחיתה בספרד בוטלה בגלל הפגישה עם שר החוץ הסובייטי אדוארד שווארדנדזה, שבעטיה הוארך הביקור ביום נוסף. אפשר להבין מכך שהנשיא הסנגלי לא חשב שפגישה עם ראש ממשלת ישראל מצדיקה המתנה של יום נוסף בספרד. לי היה נדמה ששמעתי על ביטול הפגישה עוד בטרם נתקבלה התגובה החיובית מהשגרירות הסובייטית בוואשינגטון.

פגישה קרדינלית

הקונסול הכללי בניו יורק משה יגר המליץ בפני יועצי ראש הממשלה להפגיש את פרס עם הקארדינל אוקונור, איש רב השפעה בקרב הקאתולים בארצות הברית. לא היה בכך שום דבר יוצא דופן אלמלא נקבע כי פרס יטריח עצמו אל כנסייתו של אוקונור בלב מנהטן. רבנים יהודים המזרימים מידי שנה מיליוני דולרים למגביות היו נותנים הרבה בעבור תמונה עם ראש ממשלת ישראל בבית הכנסת שלהם. כמה מהם העירו כי אוקונור אינו מועמד לתואר חסיד העם היהודי ואפשר למצוא בנקל כמה אנשי כמורה פרוטסטנטיים חסידי ישראל שיתקשו להבין מדוע העדיף פרס את הקארדינל מניו יורק. ראש העיר היהודי אד קוך המבין ברגישויות המקומיות הציע את ביתו למפגש. אך זה היה מאוחר מדי ופרס השאיר מאחוריו כמה יבלות מעוכות מיותרות.

צלם שחור לבן

יעקב סער אינו סתם צלם חצר. הוא מנהל מחלקת הצילום בלשכת העיתונות הממשלתית. מישהו היה צריך להסביר לו שהוא אינו עוד צלם עיתונות שמותר לו לצפצף על כללי משחק דיפלומטיים למען התמונה. אפשר באמצע להבין שיצרו העיתונאי של סער לא עמד לו והוא הסתער על היעד המבוצר בבניין האו"ם. חבל שלא עשה מלאכתו המקצועית נאמנה עד הסוף.

אחד מאנשי הקונסוליה בניו יורק שסייע לסער להתגנב אל חדרו של נשיא מועצת הביטחון, שם נועדו פרס ושווארדנדזה, השאיר מאחוריו שני צלמים בכירים שליוו את פרס לכל אורך המסע — דוד רובינגר צלם ה"טיים" ושלמה ארד צלמו של ה"ניוזוויק" בישראל. השניים התנחמו לרגעים בתמונותיו של סער שהועמדו כמובן לרשות הכלל, אולם עיניהם חשכו כאשר התברר להם כי הוא הסתפק בתמונות בשחור־לבן שלשבועוניהם אין חפץ בהם. הצלם הממשלתי לא טרח משום מה להודיע לסוכנות אי־פי שברשותו תמונה יקרת מציאות והיא הגיעה לידיה בשעה מאוחרת מדי. כך הופיעה למחרת ב"הארץ", המנוי על סוכנות זו, תמונה של פרס צועד בגפו לעבר חדר הישיבות.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ההכנות בעבודה לרוטציה

במשרד ראש הממשלה סיימו השבוע להכין תיק עב כרס שכותרתו "הרוטציה". על הכנת התיק היה מופקד סמנכ"ל משרד ראש הממשלה אריה שומר, מקורבו של השר ויצמן וחבר תנועת "יחד". בחודשים האחרונים הקפיד שומר לתעד את כל השגי שמעון פרס בראשות הממשלה, ולפרט את דרך העברת התפקיד ליצחק שמיר למחרת יום הכיפורים.

צמרת מפלגת העבודה, ייחדה השבוע כמה דיונים לקראת העברת התפקיד ליצחק שמיר. פורום "שרי יגר" נועד אמש, כדי לסכם את דרישות המערך מהליכוד ערב מימוש הרוטציה. גד יעקבי נועד באמצע השבוע עם פרס כדי לגבש סופית את תביעת המערך למעמד בתו הכלכלית של פרס לאחר הרוטציה. פגישה נוספת של שרים בכירים בעבודה בעניין זה צפויה בראשית השבוע הבא, עוד לפני ראש השנה.

במפלגת העבודה מצפים כעת לשובו של מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר מארה"ב. הכוונה בצמרת העבודה, לקיים מפגש בארבע עיניים בין פרס לשמיר, סמוך ביותר למועד הרוטציה, ובמהלכו להציג בפני הליכוד את הדרישות הנוספות של העבודה שיתפרסו בין היתר, פרט לעניין הכלכלי, גם לנושא המינויים הפוליטיים בארץ ובחו"ל, ומוסדות רשות השידור. במקביל צפויים להיפגש בשבוע הבא גם השרים משה נסים ומשה שחל, כדי לתקן כמה סעיפים בהסכם הקואליציוני, בעיקר לגבי הגדרות יעדיה הבאים של ממשלת האחדות, שהשתנו בעקבות הנסיגה מלבנון, והשיפור במצב הכלכלי.

החשש העיקרי כיום במפלגת העבודה הוא שהממשלה בראשות שמיר, תנסה לבטל את כל השגי שמעון פרס בשנתיים האחרונות. ההכרזות שהיו בימים האחרונים בנושא הגברת ההתנחלויות בגדה, עוררו כעס גדול במערך. ראשי המחנות הגדולים במפלגה יצאו השבוע בקריאה להנהגת מפלגת העבודה, להתנות את קיום הרוטציה בהמשך תהליך השלום ותהליך ההבראה הכלכלית.

אולם מסתבר כי גם בליכוד אין שוקטים על השמרים בימים אלה. צוות מיוחד בתנועת החרות, החל לפני כמה שבועות לאסוף חומר על תפקודו של שמעון פרס כראש הממשלה, ועל פעילותם של שרי המערך במשרדים שהיו בתחום אחריותם בשנתיים האחרונות. בחרות טוענים כי השימוש של חומר זה יעמיד את השגי פרס באור שונה לגמרי מכפי שמצטייר כיום. כוונתו של צוות זה לחשוף את החומר במועד שייבחר, על־פי ההתפתחויות הפוליטיות.

השר גדעון פת דיווח השבוע, כי נפגש עם נשיא המדינה חיים הרצוג, והלה הסביר לו כי למחרת יום הכיפורים יזמן אליו בשעות הבוקר את נציגי הסיעות בכנסת, ומיד לאחר מכן, בשעות הצהריים, תוטל על שמיר הרכבת הממשלה. קיימת אם כך האפשרות, שעוד באותו יום תכונס הכנסת לאשר את הרכב הממשלה החדשה.

ד"ר בורג: האמנם סוף הדרך

זבולון המר: לומר את התפקיד

אם לא יהיו הפתעות של הרגע האחרון, ייפרד הד"ר יוסף בורג מן הממשלה, בראשית השבוע הבא. ביום רביעי השבוע נפגש בורג לשיחה עם ראש הממשלה, שמעון פרס, וסיכם עמו את הדרך שבה יפרוש מהממשלה. ככל הנראה, ימסור בורג לפרס את מכתב ההתפטרות בישיבת הממשלה ביום ראשון. המכתב ייכנס לתוקף 48 שעות לפני ישיבת הכנסת, שתוזמן לאשר את הצטרפותו של זבולון המר לממשלה.

שר הדתות המיועד, זבולון המר, נפגש בראשית השבוע עם הד"ר בורג. לראשונה מאז הודעתו במפד"ל. השיחה בין השניים נסבה על דרך חילופי התפקידים ביניהם. בורג ביקש להבטיח לו כמה עמדות שהמר מחזיק בהן כיום, למשל, חבר ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ויו"ר סיעת המפד"ל.

עד שיכנס ללשכת משרד הדתות, במשכנה החדש, ממשיך המר לשבת במשרד מזכ"ל המפד"ל, בבית התנועה בתל־אביב. השבוע היו לו כמה פגישות לקראת תפקידו הבא. בין השאר דן בסוגיות אחרות שיהיה חייב להכריע בהן כבר בימים הראשונים לתפקידו כשר הדתות: בחירת אשה למועצה דתית; הדרישה למתן עדיפות כספית לישיבות ומוסדות דתיים ציוניים. המר מבהיר בימים האחרונים כי תפקודו כשר הדתות יהיה דומה לתקופה שהיה שר החינוך. השבוע הסביר, כי ינסה להוציא את הציונות הדתית בדרכי נועם, ולא בדרך השתלטות של הדת על חיי המדינה. להמר ברור כי התקופה שבה ישמש במשרד הדתות תהיה בעלת השפעה מכרעת על ההכרה במנהיגותו במפד"ל. כבר כיום הוא טורח להסביר, כי לצד עבודתו במשרד הדתות, לא יזניח את הפעילות המפלגתית.

ואולם יש במפד"ל המסרבים עדיין לקבל את החלטת מוסדות התנועה ואת ניצחונו הברור של סיעת הצעירים בראשותם של המר ויהודה בן־מאיר. השבוע טען ח"כ דוד דנינו, כי ראה כיצד נעשים זיופים בבחירות ללשכה. בפורום של הנהלת סיעת למפנה, ביקש דנינו לקבל החלטה שתמנע את התפטרות השר בורג, עד שייחקרו הזיופים.

במקביל, הוא שלח מכתב מפורט לכל חברי הועדה המתמדת ובו הוא מאשים את לביא צורי, אחד היושבי־ראש של ועדת הקלפי, בזיוף. דנינו נבחר לכנסת בעזרת רפאל ברנתן. לאחר המכה הקשה שספג ברנתן ועקב כישלון הסיעה, חושש דנינו למעמדו. ראשי סיעת הצעירים הגדירו את צעדו של דנינו כ"פרפורים אחרונים של הממסד הישן, שאינו מוכן לקבל את ההכרעה שהתחוללה בתנועה".

העבודה: בחירות ללשכה כמבחן כוח

סוף־סוף נמצא הסדר לדרך בחירת הלשכה של מפלגת העבודה. בתהליך זה היו כרוכים מאבקי כוח בין מנגנון המפלגה לשרי התנועה, ובין חברי־הכנסת לעסקנים מן השורה. ואולם בתוך המפלגה מתחוללת בימים אלה סערה לא קטנה, לנוכח התארגנות של כל גופי המפלגה הגדולים לגוש משותף, לקראת הבחירות ללשכה. מהלך זה עשוי לפגוע במחנות הקטנים בתנועה.

על־פי התקנון החדש של מפלגת העבודה, לשכת התנועה, המוסד הביצועי העליון של המפלגה תמנה 102 חברים. זה יהיה הרכב הלשכה. פרט ליו"ר המפלגה ולמזכ"ל: 50 נציגים במחוזות, 30 בבחירות אישיות וחשאיות במרכז המפלגה (שיתכנס ב־8 באוקטובר) ו־20 נציגים שייבחרו על־ידי ועדה מסדרת.

תקנון הבחירות ללשכה אושר במרכז העבודה לפני כעשרה ימים בלבד, לאחר חודשים של מתח גלוי בין מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, לבין כל שרי מפלגת העבודה כמעט. הכוונה הראשונה היתה, שבמסגרת הדמוקרטיזציה העוברת על התנועה, יאבקו הכל על מקומותיהם בלשכה.

חברי הכנסת והשרים סירבו להתמודד וטענו כי בכך עלולים הם להפסיד נקודות לקראת העימות הגדול במרכז — לקראת הבחירות לכנסת. השרים וחלק מחברי־הכנסת ביקשו להצטרף ללשכה, דרך 20 המקומות של הוועדה המסדרת. לכך התנגד ברעם בכל תוקף וטען כי מקומות אלה יש לשמור לתיקון עיוותים, ולבעלי תפקידים שהתנועה חפצה ביקרם. המזכ"ל הציע כי השרים וחברי הכנסת יצטרפו ללשכה על תקן של מוזמנים ללא זכות הצבעה והכרעה.

על הצעה זו קמה זעקה גדולה. הטענה העיקרית היתה, שלא יתכן כי בגוף הסמכותי העליון של התנועה לא יותן לשרים ולחברי הכנסת להשמיע את קולם. העימות בין המזכ"ל לשרים גרר כמה פעמים דחייה באישור תקנון הלשכה. ורק לפני כעשרה ימים נמצאה הדרך לפשרה.

על־פי התקנון החדש של הלשכה, השרים וחברי־הכנסת יהיו על תקן של מוזמנים בלבד לישיבות הלשכה. ואולם במקביל ללשכה, יקום פורום חדש, "מזכירות הלשכה" ובו יהיו חברים השרים וחלק מחברי הכנסת, והסוגיות העקרוניות יוכרעו בפורום זה קודם שיובאו ללשכה.

לבד מזה, נקבע כי דיונים מדיניים עקרוניים יתנהלו בשיתוף הלשכה וסיעת המערך בכנסת, ודיונים כלכליים חברתיים בשיתוף הסיעה בהסתדרות כמוסד של קבע. מסתבר כי לקראת הבחירות על 30 המקומות במרכז המפלגה, יש התעוררות גדולה בתנועה. רבים רואים בבחירות אלו מאבק־כוח אמיתי ראשון מאז ועידת התנועה ואיתות ראשון לקראת הבחירות לכנסת. שבועיים לפני ההכרעה במרכז, נערכים הפלגים השונים במפלגה לשיתוף פעולה. המהלך המסקרן ביותר היה התחברות של המחוזות הגדולים במפלגה בתל־אביב, חיפה וירושלים, בצירוף מחנה רבין ותנק"ם.

גופים אלו סיכמו לתמוך יחדיו ב־25 מועמדים ללשכה מול ה־30 שייבחרו במרכז. התחברות זו מעוררת בימים האחרונים כעס רב, בעיקר בקרב המחנות הקטנים, החוששים להיפגע אם גופים כה רבים בתנועה ילכו לגוש משותף.

רפ"י—אומץ: דילמה בין מערך לליכוד

תוך כדי המגעים הרשמיים והרשמיים־למחצה, שניהלו ראשי תנועת אומץ־רפ"י, עם מפלגת העבודה והליכוד, בעת ובעונה אחת, התכנסה השבוע ועידתם למושב השני. בשלב זה החלטתם היא כי פני אומץ להליכה נפרדת ועצמאית בבחירות הבאות לכנסת.

במפלגת העבודה עשו בשבועות האחרונים ניסיונות להגיע לאיזה הסכם בין העבודה לאומץ. הדבר נעשה בעיקר כדי לחייב את אומץ ללכת עם מפלגת העבודה לאחר הרוטציה. במקרה של פירוק ממשלת האחדות — אם ינסה פרס להקים ממשלה צרה או להקדים את הבחירות. בשיחות, הבהירו ראשי אומץ שתי תביעות מרכזיות שלהם לראשי העבודה: מקום בכיר ותפקיד שר בממשלה ליגאל הורביץ, ומקום ריאלי לזלמן שובל ברשימת המערך בכנסת. במגעים עם אומץ, שותף גם ראש הממשלה שמעון פרס, שנועד פעמים לשיחה עם הורביץ בעניין זה. מקום ריאלי לשובל לא יוכל פרס להבטיח, אך הוא הבהיר כי אם יהיה הסכם בין שתי התנועות, יהיה חייב להעניק לשובל תפקיד מכובד לכתי בכיר, או שגרירות במדינה אירופית חשובה (צרפת).

הגישושים בין העבודה לאומץ נקטעו בעקבות פגישת הפסגה של פרס ומובארק, ונסיעת ראש הממשלה לארצות־הברית. בינתיים נועדה השבוע תנועת אומץ לכינוס ועידתה השני. המושב הראשון נערך בכסקס ובכדורסל לפני חודשים מספר. השבוע היתה הוועידה אמורה לכהוד את מוסדות התנועה. במרכז יום הדיונים עמד נאומו של הורביץ, שלא החמיא כל־כך למפלגת העבודה. הורביץ תקף בדבריו את המערך על יוזמתו המדינית, ועל נכונותו ללכת לפשרות. בין השאר אמר הורביץ, כי היו שחשבו כי יש טעם בגוש רחב יותר עם אנשי המערך; הם חשבו כי עקב התרחקותם של שריד ומפ"ם, חלה תפנית במפלגה זו שתהיה למפלגת מרכז. ואולם, אמר הורביץ, העבודה לא רק מצטיירת כמפלגה יונית מאוד, אלא היא באמת כזאת.

אישים לא־מעטים באומץ ציינו השבוע כי בטלו הסיבות שהניעו את אומץ להתנתק מן הדרך המשותפת עם הליכוד: הכוונה בעיקר לתפנית בדרכו הכלכלית של הליכוד, כפי שבאה לביטוי במדיניות שהנהיג יצחק מודעי וכיום ממשיך בה השר נסים. בליכוד קוראים היטב את האיתותים הנשלחים כיום מתנועת אומץ, ובאחרונה התנהלו כמה שיחות הבהרה למציאת נוסחה של שותפות עתידית.

הטור השלישי / לילי גלילי

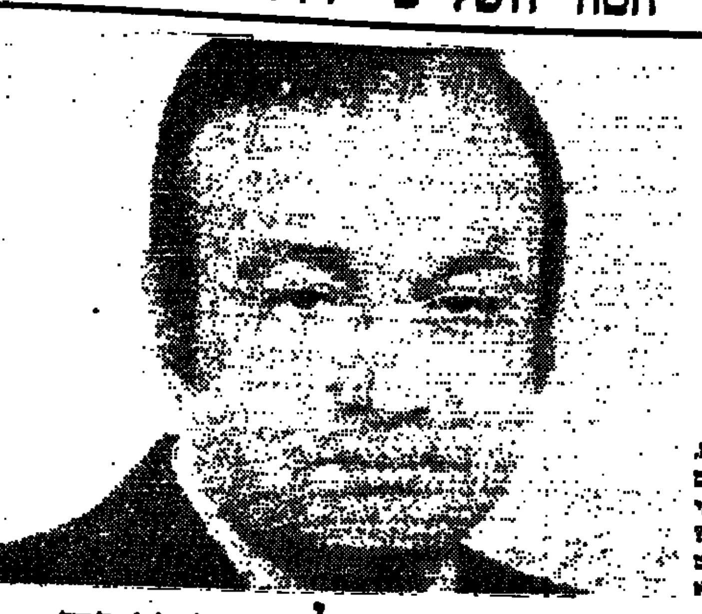

חסן עיסא, קונסול מצרים באילת: איך אני מרגיש לעזוב? נורא, פשוט נורא

חסן עיסא, מונולוג פרידה

מונולוג הפרידה המובא כאן מפיו של קונסול מצרים באילת, חסן עיסא, שונה ודאי מהפרידות בכתב שעוד יבואו מן הסתם טרם צאתו של עיסא את ישראל. בסוף אוקטובר, לאחר הארכה של שישה חודשים נוספים, יעזוב הקונסול את אילת, וישוב לשורות משרד החוץ המצרי בקהיר. ההארכה יוצאת דופן בשירות החוץ המצרי הקשוח. "זהו דבר מאוד לא נורמלי אצלנו", מקדים עיסא ואומר בחיוך, "אבל הרי שום דבר אינו נורמלי אתכם". ואחר כך, בא המונולוג. לא מסמך מלומד מנוסח היטב של דיפלומט ותיק, מומחה למזרח התיכון. סתם תשובה ספונטנית לשאלה שנשאלה במעמד הדיגיני של הגשת כתב האמנה של השגריר, מוחמד בסיוני.

"איך אני מרגיש לעזוב את אילת? נורא, פשוט נורא. אני בכלל לא יכול לתאר לעצמי שאני באמת עוזב את המקום. איזו עיר, איזה אנשים, פשוט לא ייאמן. אני עוד זוכר, איך הגעתי לכאן לפני למעלה מ־4 שנים. למען האמת, הייתי מודאג מאוד. הייתי גרוש, לבד, ולא ידעתי איך אסתדר רחוק מתל אביב ומכל החברים. ופתאום — לא ייאמן מה שקרה לי כאן, עם האנשים הנפלאים האלה. איך הם קיבלו אותי, איך לא עזבו אותי רגע לבד, הגברים, הנשים והילדים. והעיקר, גלית. לעולם לא אשכח את הערב הראשון עם גלית, הבת של מקס, השכן שלי. רק הגעתי, ופתאום דפיקה בדלת. נכנסת גלית, שהיתה אז בת תשע, ואומרת: "בישלתי עם אמא במטבח, והכנתי בורקס במיוחד בשבילך". זה היה נפלא. אף פעם בחיים שלי לא רקדתי (אני פשוט לא מצליח להבין את ההיגיון שבריקוד). אבל אז שאלתי את גלית: "אני יכול לרקוד אתך?", הרמתי אותה בידיים, ורקדתי אתה.

את יודעת, שירתתי בהרבה מקומות. הייתי ברוסיה. הייתי ברומא, נהניתי בכל מקום. אבל כשהגיע הזמן ללכת, אמרתי: "צ'או רומא", והלכתי למקום הבא. ואילו אילת, את לא יכולה לתאר לך מה הפרידה הזו עושה לי. מה את שואלת, מה הייתי מייעץ ליורש שיחליף אותי באילת? אם זה היה תלוי בי, הוא לא היה מגיע לזה בכלל!"

לתשומת לב הקוראים: הנושא היה אילת; על טאבה, לא דיברנו.

האב, הבן ורוח הרוטאציה

שבועיים וחצי לפני הרוטאציה, לא יהיה מוגזם לומר שיש משום התעללות באיפול שהטילו פרס ושמיר סביב המינויים בלשכותיהם המתחלפות. שמיר יצא לארה"ב, משם ישוב רק לקראת ראש השנה, והותיר מאחוריו קבוצה של צעירים שאינם יודעים בדיוק מה יעלה בגורלם ב־14 באוקטובר. גם בלשכת ראש הממשלה לא נמסר עדיין בדיוק מי לשבט ומי לחסד.

אחד שעתידו לוט עדיין בערפל רוטאציה סמיך, הוא יועץ התפוצות של פרס, אברהם בורג. נתחיל באופציה הבטוחה: אם לא יעבור בורג למשרד החוץ, יוכל להקדיש את עתותיו לבית המדרש להוראת היהדות שהקים בירושלים עם אלעזר שטרום, במענה למגמות הנפוצות של החזרה בתשובה. זו, נאמר, האופציה המינימליסטית. אם יעבור למשרד החוץ, יש סיכוי קלוש שיופקד על מחלקת התפוצות, מינוי שיהיה כרוך מן הסתם במלחמת ועדים המגנים על מבצרם מפני פולש מן החוץ. אפשרות אחרת היא כי בורג ימשיך לשמש כיועץ מ"מ ראש הממשלה לענייני תפוצות, וישמש כאיש הקשר של "הבוס" בחו"ל, לאחר שיצר קשרים עמוקים עם יהדות התפוצות שמחוץ לממסד. אבל ככל שאנו מכירים את בורג הצעיר, יפנה מן הסתם לאפיק העשייה, שממנו יוכל לפעול לקראת בחירתו כבוא היום לכנסת ה־12. בניגוד לכמה מעמיתיו, אין בורג מסתיר את מגמותיו. כמי שלמד בבית, להיות ח"כ או שר הוא אולי לא כבוד גדול, אבל בוודאי גם לא בושה.

בימים אלה של שינויים במשפחת בורג המורחבת, אי אפשר להימנע מאנלוגיות בין האב והבן, העומדים על סף שינוי בחייהם. אברהם בורג דוחה את ההשוואה. הוא רואה שם באופן אישי לשינוי אחרי שנתיים באותו מקום. האבא, זה סיפור אחר. בינתיים, יש לנו דווקא הצעה קונסטרוקטיווית: לפני כשבוע, הופיעו יחדיו אבא־בורג ובנו בפני קבוצה של יהודים מכובדים מלוס אנג'לס המבקרים בארץ. האב הציג בחיוך מריר; הבן דיבר על היחסים ההדדיים בין ישראל והתפוצות, והמופע, כך סיפרה, היה מוצלח במיוחד. "זה נכון", מאשר אברהם, "לוא הייתי אמרגן, הייתי יוזם לנו איזה סיבוב הופעות".

שגריר דנמרק בשרות חוזר

הנורמליזציה, כפי שנוהגו לדעת השגריר. מעיתון: בשם בו־ירושה. נכם הגשת כתב־האמנה של שגריר מצרים לנשיא ישראל, כמו הטכס של הגשת כתב־האמנה של שגריר דנמרק. לא בדיוק מחשבה פילוסופית מעמיקה, אבל איור חזותי למצב. שניים הגישו את כתב האמנתם השבוע: ביום ד', השגריר המצרי החדש, מלווה בתקשורת גלובה, צלמים נלחמים על זווית הציור של חילופי לחיצות הידיים. ביום ב', השגריר הדני: בא, התקבל בכבוד, זכה לאזכור לאקוני בכרוניקה העיתונאית. זהו. מה עוד, שגם טכס צנוע זה נערך באיחור לא דיפלומטי. בתחילה יועדה מסירת כתב־האמנה ל־11 בחודש. אלא שממש בתאריך זה, יצא פרס למצרים, וצה"ל לא יכול היה לנפק משמר־כבוד לשני האירועים. כך נדחה שגריר דנמרק החדש ב־10 ימים.

יאקוב רייטר (54), מגיב בחיוך: "אני שמח, בגלל הסיבה. אם הטכס היה נדחה משום שמנצח התזמורת חלה לפתע, הייתי מצטער; אבל נסיעת פרס לפסגה במצרים, היא בהחלט סיבה טובה".

כהונתו זו של השגריר בישראל, היא סיבוב שני בחוויה הישראלית של משפחת רייטר. בראשונה, שירת כאן רייטר בין השנים 69'־72', כמזכיר ראשון בשגרירות ארצו בישראל. היו אלה, לדבריו, שנותיו הטובות ביותר, מבחינה אישית ומקצועית. את השנים שאחר־כך עשה כנציג ארצו בבריסל, בקהילה האירופית. משביקש לשוב דווקא לישראל, כשגריר, נתקל בתגובות נדהמות של עמיתיו: "מדוע לא להודו, לא לשנגהאי?" הוא עצמו רואה זאת אחרת: "ההזכבה היא לטפל בבעיות שאתה יודע ומבין. במקום חדש, נדרשים ממך לפחות 6 חודשים כדי להתערות, להבין, ללמוד את השפה".

עם שובו לישראל לאחר 14 שנה, החזיר רייטר ארצה את בתו הצברית, שנולדה כאן ב־72, מטען לא מבוטל של ידע בשפה העברית, וקשר הדוק עם ישראל, שחודש במעט מדי שנה בביקורים של קיץ. על השאלה אם הוא מוצא הבדלים בין ישראל 72 לבין זו שמצא ב־86, משיב רייטר בזהירות: "הדבר הבולט ביותר לעין, הוא ההתקדמות העצומה מבחינה חומרית. המכוניות החדישות בכבישים, הבתים המפוארים. אני לא מכיר עוד מדינה מערבית שעשתה כברת־דרך ארוכה כל־כך בזמן כל־כך קצר. מה שלא הספקתי לאמוד עדיין, הוא האקלים האינטלקטואלי, מצב־הרוח הלאומי. לפעמים, דווקא בתהליך הקידמה, הולך לאיבוד משהו מן הרוח, שעזבת כאן אז אנשים שלחמו לעמן מולדתם, ולא רק במובן הצבאי. אני מקווה שהרוח הזו נשמרה. אני עוד לא יודע, כי בינתיים פגשתי רק אנשים רשמיים".

במשרד החוץ שלנו, המחלק את העולם ל"ידיד ישראל" ו"עוכר ישראל", מסתייד רייטר ללא ספק על הקבוצה הראשונה, ומתקבל באהדה רבה. אף על רקע שגריר מצרים, למשל, שהוא סובב עליו, ושגריר־איטליה, כביכול עליו. איך הוא תופס את תפקידו הרשמי? "את עיקר תפקידי אני רואה בשימור מערכת היחסים המיוחדת בין שני העמים. יחסים שהושפעו עמוקות מתקופת השואה והצלת יהודי דנמרק. דווקא עתה, כשהדור הזוכר הולך ונעלם, נודעת לזה חשיבות מיוחדת".

ומה על התפקיד הפוליטי, כשבעבר התרגלנו לצפות לתמיכה דנית אוטומטית, ועתה אנו למדים של דברים מורכבים יותר? "התמיכה לא היתה אוטומטית מעולם. אם כי בעיקרון אנו תומכים באינטרסים הכלכליים המדיניים של ישראל. דווקא בתוך הקהילה האירופית, עלה חשיבותה של העמדה הדנית, יותר מאשר דנמרק כמדינה בודדת. בתוך 12 המדינות, יש לעמדה שלנו סיכוי להיות בעלת משקל ואימפאקט גדולים יותר. אין ספק, שבזכות דנמרק, הקול הנשמע משם הוא יותר פרו־ישראלי מאשר בלעדינו".

בינתיים, יכול יאקוב רייטר להבטיח לנו משהו שרק מדינות בודדות יכולות: ביקור של מלכה. בטכס הגשת כתב־האמנה, החליפו הנשיא הרצוג והשגריר חילופי המכתבים. הרצוג הוזמן לדנמרק, והנשיא הזמין את המלכה מרגרט לבקר בישראל. תשובה לא נתקבלה עדיין. אך המלכה ידועה כארכיאולוגית נלהבת, וישראל היא ללא ספק המקום הנכון לביקור המלכותי.

ציתותים

* בשיחה סגורה שקיימו הנשיא, חיים הרצוג, השגריר החדש, מוחמד בסיוני, וסגן השר רוני מילוא לאחר הגשת כתב האמנה, עלה עניין הנורמליזציה והתיירות הדלה ממצרים. בסיוני טען, כי יש לפתור את בעיית ריז־אל סולטן, ואז יבואו הקומטים. "בסדר", השיב מילוא, "אבל בוא נפתור קודם את הבעיה השולית של 34 מיליוני המוסלמים. אחר כך נתמודד עם הקרפטים". מילוא נראה זוהר דעת להפליא. לשאלה "מה שלומך", הוא נוהג להשיב "מצוין, אבל בעוד שלושה שבועות, יהיה עוד יותר טוב".

* מה להורביץ בכנס ציירי חירות? אכן, שאלה טובה, ובחירות גם חושבים שיש להם תשובה עליה. בהיענותו של יגאל הורביץ לשמש אורח הכבוד בכנס ציירי חירות, שלושה ימים לפני הרוטאציה, רואים בתנועה רמז ברור כי הכל פתוח לקראת האפשרות להרכיב ממשלה צרה.

* מה המשותף לפרופ' יצחק זמיר, הפרקליטה דורית בייניש, הנשיא חיים הרצוג וראש הממשלה שמעון פרס? לא, לא מה שאתם חושבים. פורטרטים של הארבעה תלויים יחדיו על קירות "משכנות שאננים" בתערוכת הצילומים של הצלם אריק שנקלבר. האוסף בן 44 הצילומים הוא פרי מיון קפדני מתוך 4000 תמונות של אורחי משכנות שאננים שצילם שנקלבר. אמות המידה בבחירה היו איכות התמונה, וה"כימיה" שהיא יוצרת עם הצילומים האחרים שבתערוכה. על אף הקריטריונים האמנותיים, להציג של נפגעים ונעלבים לא חסרים. בין המודרים גם הלורד־הצלם סנואודון, ההיסטוריון הלורד בולוק, הציירים שטרייכמן וסטימצקי.

* העוזר לדובר משרד החוץ, אהוד גול, ישמש כדובר של הנשיא חיים הרצוג במסעו באסיה ואוקיאניה. אין ספק שההדים החיוביים לעבודת הדוברות של גול בפגישה בהלסינקי השפיעו על הבחירה. גול יצא כחלוץ תקשורתי לקראת סוף אוקטובר. בינתיים, החל במגעים ראשונים עם נציגי התקשורת של הארצות שבהן יבקר הנשיא, השוהים בארץ להכנת כתבות רקע לקראת הביקור הנשיאותי.

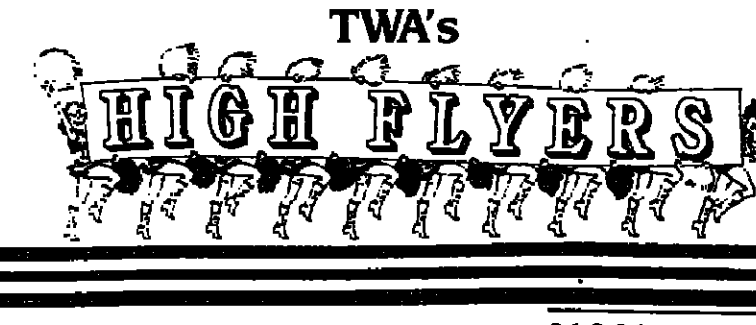

טיסות בתוך ארה"ב רק: 37$

טוס לאמריקה ב־טוו.א ותוכל לקחת כל טיסת טוו.א בתוך אמריקה תמורת 37$ בלבד. איזו מציאה: מן הצפון הרחוק ועד הדרום, וממזרח עד מערב. הכל שלך! הכרטיסים תקפים מ־1 בנובמבר 1986 עד 31 במרץ 1987. התאריך המאוחר ביותר לסיום הטיסות - 15 באפריל 1987. תוכל לבחור בין מינימום 4 למקסימום 6 טיסות־פנים, ועליך לרכוש את הכרטיסים 7 ימים מראש.

שירות אמריקני אמיתי לאורך כל הדרך.
צוות מיוחד לתנופה שלך הוא השירות האמריקני הנפלא שתקבל. החופשה שלך באמריקה מתחילה בעצם מן הרגע שתעלה למטוס. לאורך כל הדרך תהנה מתשומת לבו של צוות יעיל השמח לעזור. קבלת הפנים הידידותית ביותר, ושירות אלף־אלף.
אנחנו עושים הכל כדי להבטיח שתהנה מהטיסה עצמה באותה מידה שתהנה מהחופשה.
טלפן אל טוו.א 03-651212 או פנה אל סוכן הנסיעות שלך כדי לקבל פרטים נוספים.

סוף שבוע בבית מלון חינם.
מכונית "הרץ" חינם.
פרטים מסוכן הנסיעות שלכם.

מובילה לאורך כל הדרך לארה"ב
TWA

שחרור האשה הדתית

לאה שקדיאל, מירוחם נלחמת במימסד הדתי והרבני

מאת מרדכי ארציאלי

אשה צעירה מירוחם, אם לשלושה ילדים קטנים, עוררה לא בוקיאר אלא במחשבה תחילה, סערה בחוגים דתיים ורבניים. היא מבקשת לחרז את השינויים במעמדה של האשה. הטוענה שהיא אשה דתית ושומרת מצוות אינה משנה לגביה. תהליך השתחררותה של האשה בחברה המודרנית, אינו פוסח לגביה על הדתיים/דתיות.

בשלהי 1983 נבחרה לאה שקדיאל למועצה המקומית בירוחם במספר 2 ברשימת מפלגת העבודה. בכך לא היה חידוש. נשים כבר שימשו כחברות במועצות המקומיות. אך לפני שבעה חודשים מינתה אותה הנהלת המועצה המקומית בעירה גם כחברה במועצה הדתית. בכך היה חידוש משמעותי ומהפכני. עד כה לא כיהנה אשה בתפקיד זה. יש להניח, שהיא ביקשה מינוי זה. המינוי טרם אושר. אך הוא הסעיר את הרוחות והוציא מכליהם רבים במימסד הדתי והרבני. הרב הדר דנינו, העומד בראש המועצות הדתיות במדינה, הכריז שהמינוי לא יאושר. מעולם לא שימשה אשה במועצה דתית ולעולם לא תשמש, אמר.

מערכת לחצים כבדה מצד המימסד הדתי והרבני מופעלת עליה, כדי שתוותר מרצונה על המינוי. אם נבון שאת יהודיה דתית, מוטב שתוותרי, כי את גורמת לחילול השם, אמר לה בשיחה טלפונית רב ראשי של אחת הערים. ראש המועצה הדתית בירוחם, משה פרץ, אמר שהוא מתנגד לראותה לא רק כחברה במועצה הדתית, אלא גם לעצם הבחרותה כחברה במליאת המועצה המקומית. הבאתי את הבעיה, אמר, בפני שלום דנינו, הממונה על מחוז הדרום מטעם משרד הפנים, והוא אמר כי בהתאם להוראות דעת שקיבל משר הפנים, פסולה לאה שקדיאל מלכהן כמועצה הדתית. אני לא מבין, הוסיף ד' אמר, כיצד אשה הלובשת מכנסיים מודרניים ומרבה לשבת בחברת גברים, תייצג ציבור דתי. גם עיתון "המשפחה", שעל ברכיו גדלה, תקף אותה במאמר ראשי וקבע שהקט לניות הפמיניסטית העבירה אותה על דעתה.

לאה שקדיאל נולדה לפני 35 שנים בירושלים. אביה היה עסקן של תנועת המזרחי הראשונה שבות ה־50, כשהחליט בן גוריון לבטל את הזרמים בחינוך, עמד אביה בחזית המאבק נגד מפא"י על הזכות להקים רשת החינוך הדתית נפרדת. היא נשאה את עבודתה, התרוצצה בבני עבודת האמר לעולים החדשים שהד כתם והטבום לדרוש שילדיהם יתחנכו בבית ספר דתי. אותה היתה חברה בנוער המזרחי — היא מדגישה, לא בפועל־המזרחי. היא הצטרפה ל"בני עקיבא".

כאשר נולד גוש אמונים ורבים מצעירי הציונות בני עקיבא הצטרפו אליו, נמשכה גם היא אחרי האידיאלים של הגוש. היא השתתפה באחת הצעדות הראשונות שערך גוש אמונים בשומרון, אך במהרה פג אצלה הלהט האידיאולוגי. "הרגשתי שהם מגיעים את עם ישראל מבחינה פיסית ורוחנית ומשקיעים את כוחותיהם בקדושת ההתיישבות בארץ ישראל".

השאלה אם שירתה בצה"ל מביאה אותה במבוכה. לא, היא לא שירתה בצה"ל מטעמים דתיים, ומטעמים משפחתיים גם לא עשתה שירות לאומי. גם לשאלה כיצד היא, כאשה דתית ופמיניסטית, מתייחסת לתפילה של הגבר "ברוך שלא עשני אשה", מביכה אותה והיא משיבה: "אני מתפללת ואומרת 'שעשני כרצונו', ונוסחה זו מאוד משמעותית בעיני. הבעיה היא של גברים האומרים 'שלא עשני אשה'. נוסח התפילה הוא מטבע שטבעו חכמים. זה מטבע לשוני ויש לייחס פחות חשיבות לנוסחאות הורבאליות. חשובה יותר השאלה המתמודדת עם השאלה של מעמד האשה הדתית בחברה הדתית המודרנית".

פמיניסטית? כמובן. אך הפמיניזם אינו העיקר בעיניה, כאשר היא אחת התהליכים החשובים העוברים על החברה. היא משוכנעת שפרשת מינויה למועצה הדתית היא אבן בוחן למידת יכולתו של המימסד הדתי והציבור הדתי, לעמוד פנים אל פנים מול האתגרים של החברה המודרנית. "ככל שאני חושבת יותר על הנושא, בלי צביעות מזויפת, אני הייתי רוצה לראות עוד אנשים דתיים המעוים כמוני, להכריח את החברה להתמודד. לא צמחתי בריק, ובלי התמודדות אישית אי אפשר. השגתי שזו הזדמנות שנקרית בדרכי לבדר את מידת היכולת של האשה להשתלב בחיים הציבוריים ובמימסד הדתי. זו שאלה שצריך להתמודד אתה חזיתית. לבי לבי לאותם רבנים ועסקנים דתיים שהכבנתי אותם למבוכה. אך זו היתה הדרך היחידה לגרום להם להתייחס לבעיית האשה הדתית במלוא הרצינות".

הטענה שרבנים אינם יכולים לשבת במועצה דתית עם אשה, אינה מקובלת לה והיא דוחה אותה. מועצה דתית לא היתה קיימת בימי משה רבנו. מועצה דתית אינה סנהדרין או בית דין רבני. מועצה דתית לא היתה בתקופת התורה, התנאים וגם לא בתקופת הקהילה היהודית בגולה. מועצה דתית היא יצירה חדשה של היישוב היהודי בתקופת המנדט, שאומצה עם שינויים במדינת ישראל. "משום מבחינתי, היא אומרת, מדוע מנסים להשליך על המועצה הדתית את הבעייתיות ההלכתית של סנהדרין ובית דין רבני. הרבה יותר פשוט, מבחינה הלכתית, להשוות את המועצה הדתית לגופים כמו הכנסת, רשות מקומית, או דירקטוריון של חברה, שבה מכהנים רבנים לצד נשים, עם אותן זכויות וחובות.

זקן — כן, פיאות — לא

את בעלה משה לבמבן שעלה מפלורידה לאחר מלחמת 6 הימים הכירה במסגרת גרעין שיועד לעלות ולהתיישב בחבל קטיף. אך לאה ומשה פרשו מהגרעין. סירבו בתוקף להתיישב מעבר לקו הירוק. משה, שגדל בבית חילוני, חזר בתשובה זמן רב לפני הגל של החוזרים בתשובה. הוא גם אינו נראה כאב טיפוס של החוזרים בתשובה. זקן — כן. פיאות — לא. הוא חובש כיפה סרוגה ולא מגבעת שחורה. אינו לובש בגדים שחורים, אלא מכנסי ג'ינס דהויים. לאחר הנשואים, לא קיבלה את שם משפחתו. שמו משה לבמבן ושמה לאה שקדיאל. על שני שמות אלה מגיעים השכנות ההתי"מל וההעלמן והשמות אלה הם הוותימים על המוזאות. "היה ברור לשנינו, שהבסיס עליו נבנה את משפחתנו יהיה מורכב ממערכת יחסים שיוויונית ולשמירת שם משפחתי היה ערך סמלי. שנינו הסכמנו על סממן חיצוני זה. יש כמובן אנשים הרואים בכך איום עליהם. זה הכל. אני לא הולכת להגר או להפיץ זאת ברבים. אין בשם המשפחה שלי אני שומרת שום עניין הלכתי".

"זו שאלה קשה", משיבה לאה שקדיאל לשאלה, מדוע הצטרפה למפלגת העבודה ולא לאחת המפלגות הדתיות. "אני מבקשת ליצור חברה יהודית שבה באמת משתלבים הגוני בית־ישראל. לכן הלכתי ליד הם ולכן אני חברה במפלגת העבודה, שאליה יש לי יחס פרגמטי ולא רגשי, כמו שהיה לי פעם למפד"ל. עקרונות המפד"ל נשתנו. תנועות מצד התחוקה בה. למפלגת העבודה יש לי זהות אידיאולוגית, סוציאלים וסדרי העדיפויות החברתיים".

היא מודעת לעובדה, שחברות במועצה דתית אינה בעלת משמעות או השפעה. אין בכהונה זו לא כבוד גדול ולא עמדת כח. בכל זאת, היא מוכנה לעלות על בריקדות, להיאבק, להיות מושמצת, כדי לכהן במועצה הדתית. מדוע? משיבה לאה שקדיאל: "יש רובד פורמאלי ויש רובד עמוק. פורמאלית, אני נאבקת על זכותי כאזרחית לממש תפקיד שאליו נבחרתי כחוק. יש לכך חשיבות עצומה במדינה דמוקרטית. וביחס לרובד העמוק, בכהונה במועצה הדתית אני רואה אתגר חשוב למעמדה של האשה הדתית בחברה הדתית המודרנית. הדת היא דינאמית ולא סטאטית ואין לצפות מראש מה יהיו השינויים בעתיד. לפני מאה שנים, נשים יהודיות לא למדו מחוץ לבית. מבית ההורים עברו לבית הבעל. היום אפילו בתוך מאה שערים יש מוסדות חינוך לבנות. היום גם היהודי החרדי ביותר לא יעלה על דעתו, שבתו לא תלמד במוסד דתי".

היא זוכה לא רק להשמצות אלא גם לעידוד, לתמיכה, ולא רק מחוגים חילוניים, אלא גם מדתיים. אנשי "תורה ועבודה", גוף הכולל אנשים דתיים הסבורים שהמפד"ל סטתה מהאידיאלים המקוריים של תורה ועבודה, מחזקים את ידיה. לדתיים, אומרת היא, אסור לשתוק ראש קטן ולטפון שום כפופים לפסקי הלכה ועליהם להישמע לרבנים ולפוסקים. היא מתגעגעת לאישים כמו הרב זלוטניק, שהיה מזכיר תנועת המזרחי בפולין לאחר מלחמת העולם הראשונה, אשר כתב באחד ממאמריו שהוא מבין לרוחם של החסידים, שלא נוח להם לשבת עם נשים בגופים פוליטיים. להם הציע לא להיבחר לגופים אלה, כי הגלים קדמה שיוויון חייבת להיות הרוטות על דגלה של המזרחי.

ועדת שרים שבראשה עומד ראש הממשלה והבריה שר הפנים ושר הדתות, צריכה להכריע בבעיה העקרונית שעוררה לאה שקדיאל. יועצת ראש הממשלה לענייני האשה, ד"ר ניצה ליבאי מפעילה את השפעתה לאישור המינוי. הבעיה היא, שהחלטה בוועדה חייבת להתקבל פה אחד. אם שר אחד מתנגד למינוי — ואין ספק ששר הפנים יתנגד — הוא יכול לערער על ההחלטה בישיבת הממשלה. לאה שקדיאל לא תסכים לסגת ולא תהסס לפנות לבית הדין הגבוה לצדק. היא משוכנעת, שבג"ץ יפסוק לטובתה.

לאה שקדיאל: אתגר חשוב למעמדה של האשה הדתית

מי מפחד מערבים בירושלים

תוכניות בנייה לערבים בצפון ירושלים תקועות בוועדות התכנון והמחסור בדירות דוחף ערבים רבים לרכוש דירות בשכונות היהודיות של הבירה

מאת נדב שרגאי

ב־15 בינואר השנה הוצתה דירת משפחת ג'עבר בנווה יעקב. ובאותו לילה ניסו אלמונים להצית דירה נוספת בבלוק סמוך, שבו התגוררו ערבים. בתחילת השבוע חזרה תמונה דומה: שלושה סטודנטים ערביים הותקפו בביתם. בתשעת החודשים שחלפו בין שני האירועים רשמה הכרוניקה המשטרתית לא מעט סכסוכי שכנים מהסוג המסוכן, שבהם היו מעורבים ערבים ויהודים. סכסוכי השכנים האלה לא הגיעו תמיד לידיעת הציבור.

על הרקע הזה פורסמו השבוע ב"הארץ" נתונים, שהיכו בתדהמה רבים במערכת העירונית של ירושלים: מאות דירות נרכשו על ידי ערבים בשכונות יהודיות. הנתונים, שבוססו על ידי גורם רשמי, העלו כי בצפון העיר קנו ערבים 132 דירות מבעליהן היהודים. בגילה ובארמון הנציב נמכרו לערבים כ־40 דירות. גם בתלפיות, בית הכרם, טלביה וקריית יובל נמכרו עשרות דירות לערבים. אפילו בשכונה החרדית פסגת זאב, מכרו שלושה יהודים את דירותיהם לערבים. עוד נמצא, כי במרכז ירושלים פועל משרד תיווך, הרושם רבות מהדירות על שם קוני קש יהודיים.

ראש עיריית ירושלים טדי קולק לא אהב את המספרים הללו. הוא אף הופתע מהם. עוזריו סיפקו לו נתונים נמוכים בהרבה. קולק אינו גוער. אך כמו ישראלים רבים המעדיפים לא לדבר על העניין בקול רם מדי, הוא סבור כי לבריאות שני העמים החיים כאן בארץ ישראל, רצוי ואף מחוייב המציאות הזו, כי ערבים ויהודים יתגוררו בשכונות נפרדות. "יש דברים שלא מדברים עליהם", אמר בשבוע שעבר קולק בתשובה לשאלה בעניין.

דבר כזה, "שלא מדברים עליו", היה גם אותו מוקד שטרם פורסם. נתוניו מעודכנים עד לסוף שנת 1983 והוא עיקרי: "בין השנים 1977 עד 1983 נבנו בממוצע שנתי על ידי יהודים בירושלים, כ־390 אלף מ"ר, מתוכם 70 אחוז מגורים, ואילו על ידי הערבים נבנו בירושלים בתקופה 1977־1984 בממוצע שנתי כ־4,000 מ"ר ומתוכם 85 אחוז למגורים". המשך הכתוב מנתח את העובדות: "ליהודים נבנו 0.9 מ"ר לנפש לשנה ולערבים 0.4 מ"ר לנפש לשנה. מספר הדירות שנבנו בתקופת אלה היה בממוצע שנתי כ־2710 ליהודים וכ־230 לערבים. כלומר 9 דירות לאלף נפש לשנה ליהודים, ורק 1.9 דירות לאלף נפש לשנה לערבים. שיעורי הגידול הממוצעים של האוכלוסיה היו בקרב יהודי ירושלים 2.1 אחוזים ובקרב הלא יהודים בירושלים 3.1 אחוזים".

פתרונות מדומים

מצוקת הדיור והמדיניות בקרב ערביי ירושלים, האדישות שהפגינו המוסדות המתכננים בבירה לאוכלוסיה של אוכלוסיה זאת (לפחות עד תחילת השנה הנוכחית), הביאו לשורה של פתרונות מדומים, לא מתוכננים, שהסבו אך נזק לעיר. מאז איחודה ירושלים העניקה העירייה אלפי רשיונות בנייה לערבים בהתאם על סעיף 78 לחוק התכנון והבנייה. סעיף זה בחוק, [illegible] לרשות המקומית להעניק [illegible] בנייה באזור שטרם הוכנה בעבורו תוכנית מתאר. כאלה היו רוב האזורים הערביים בירושלים. תנאי למתן ההיתר, בהסתמך על סעיף 78, היה אישור של שתי ועדות התכנון העירוניות — המקומית והמחוזית.

חלוקה סיטונית של היתרים, במשך שנות ה־70, בהסתמך על סעיף 78, באזורים לא מתוכננים, גרמה מאוחר יותר קשיים בהכנת תוכניות המתאר לאזורים אלו. בתים רבים נבנו על תוואי כבישים מתוכננים, לא הופקעו שטחים לצורכי ציבור. ועקב כך לא נבנו באזורים הערביים בתי ספר, בתי חולים, מפעלים ומוסדות ציבור אחרים. היעדר תוכניות מתאר לאזורים הערביים עודדה רבים לבנות ללא היתר. עיריית ירושלים לא הצליחה לאכוף בהצלחה מלאה את חוקי התכנון והבנייה באזורים הערביים והמיעוט "הכושר" מבנים רבים, שנבנו מלכתחילה ללא רשיון.

בקדנציה הרביעית של קולק בירושלים התחולל שינוי בעירייה, החלו להכין תוכניות מתאר לכפרים הערביים. אנשי מחלקת מהנדס העיר החלו לתכנן את ואדי ג'וז, עיסאוויה, אבו טור, ערב־סואחרה, ג'אבל־מוכאבר, שייח ג'ארח ואיטור. סילוואן, ראס אל עמוד, עבריה, אבו דיס ובית חנינא. מרבית אלה הוכנו במפורט למתכננים פרטיים ששכרה העירייה. חלק מהתוכניות הופקדו. אחרות כבר קיבלו תוקף.

בצפון העיר, בתוך שטח תוכנית המתאר בצפון ירושלים, ממערב לכביש נווה יעקב־ראמאללה, נועד שטח של כ־30 אלף דונמים לבנייה ערבית. המרחבים העצומים האלה היו הסוכרייה שיועד המסמך כפיצוי לערביי העיר. ב־1981 הפקיעה מהם המדינה כ־6000 דונם בצפון ירושלים, מזרחה לכביש נווה יעקב־ראמאללה. ייעוד השטח שממערב לכביש לבנייה ערבית אמור היה לרצות אוכלוסיה זו.

תכנון צפון ירושלים, הן השטח שהופקע ליהודים, והן השטח שנועד לבנייה ערבית, נעשה כמעט במקביל. הבנייה היהודית, בין נווה יעקב לגבעה הצרפתית, מזרחה לכביש ראמאללה, כבר מתנהלת. מאות יחידות דיור כבר מאוכלסות. ארבע תוכניות בנייה מפורטות, הנועדות לאוכלוסיה הערבית, ממערב לכביש ראמאללה, תקועות עדיין בוועדה המחוזית לתכנון של אזור ירושלים והסכיון ניטש הויכוח בין עיריית ירושלים לבין משרדי השיכון והפנים.

עיריית ירושלים, משרד השיכון ומשרד הפנים מצהירים על מחוייבותם ליעד הלאומי, שקבעה ועדת השרים לענייני ירושלים וממשלת ישראל, כי בבירה חייב להישמר היחס הדמוגרפי הקיים בין יהודים לערבים. חילוקי הדעות נובעים מהערכה שונה של שלושת הגורמים, בדבר הצפוי לקרות בקרב האוכלוסיה הערבית של ירושלים [illegible] הפנים אומרים בדיונים פנימיים, כי יצירת היצע גדול של דירות לאוכלוסיה הערבית בתחום ירושלים תעודד הגירת ערבים מהגדה אל תוך העיר. אנשי משרד השיכון ומשרד הפנים מבססים את הנחתם על היותה של ירושלים מרכז תעסוקה גדול לאוכלוסיה הערבית המתגוררת במטרופולין, בתחום הבנייה, השירותים והתעשייה.

שני המשרדים הממשלתיים דוחים את טענת העירייה, כי אפשר להפריד בין ערביי ירושלים לערביי הגדה. "אין למדינה כלים לעשות את ההפרדה הזאת ומוטב להודות בכך כבר עכשיו", אומר בכיר במשרד הפנים. הוא מביא כדוגמה את אלפי הערבים העובדים בירושלים ביום ולנים בה בלילה. אנשי משרד השיכון אומרים כי למעשה הופר המאזן הדמוגרפי בכשני אחוזים לרעת היהודים, והיחס כיום הוא 74 אחוז יהודים לעומת 26 אחוז ערבים בבירה. אם יאושרו תוכניות הבנייה לערבים בצפון העיר — עלול לדעתם המאזן להשתנות עד ל־66 אחוז יהודים ו־34 אחוז ערבים. בעיריית ירושלים חולקים על ההערכה הזאת. שם גורסים, כי אין להשוות את לינת פועלי הגדה בירושלים בלילות, לפיקוח על מגורים של ממש בבירה. מה עוד, שלדעת העירייה אין איש מנסה ברצינות לפעול כנגד לינת העובדים הערבים בירושלים. מחשש פגיעה במעסיקים.

הערכות סותרות

על רקע ההערכות הסותרות והויכוח המתנהל, הסכימו בעיריית ירושלים להגדיר בכ־5,000 יחידות דיור את הקיבולת המכסימאלית המתוכננת למגורי ערבים בצפון ירושלים (מ־15 אלף יחידות דיור ל־10,000 בלבד). משרד השיכון סבור, כי יש להגדיר את הקיבולת המכסימאלית המתוכננת למגורי ערבים עוד, עד ל־6,000 יחידות דיור. משרד השיכון אינו כופר עם זאת במצוקת הדיור של הערבים בירושלים. הוא אף מוכן לסבסד את הבנייה בשביל הערבים בצפון העיר. עמדתו של שר הפנים קיצונית יותר. הרבה מאוד מאמצים נדרשו בחודשי השנה האחרונה, כדי לשכנע את השר פרץ לחתום על תוכנית לבניית 55 יחידות דיור בתל אל־עדסייה, בצפון ירושלים, תוכנית שאושרה על ידי הוועדה המחוזית וכל שנדרש היה חתימת שר הפנים כדי לתת לה תוקף. פרץ התנה את חתימתו בהבטחה, כי תיערך בדיקה מחודשת של ארבע התוכניות הגדולות לבנייה ערבית בצפון העיר. מטרת הבדיקה המחודשת — להגיע למסקנה מחולטת בדבר כמות הדירות האמיתית הדרושה לאוכלוסיה הערבית בירושלים. גם ראש העירייה טדי קולק, ומנכ"ל משרד השיכון הגיעו [illegible] לסיכום בנוסח דומה. לאחר שהיליכי הדיונים ביניהם פורסמו בעיתונות, הם מינו צוות משותף מטעמם שילבן את הבעיה.

הויכוח בין עיריית ירושלים ומשרדי הפנים והשיכון הוא המעכב אמנם את אישור התוכניות הגדולות לבנייה ערבית בצפון ירושלים. אולם במידה רבה מאוד הויכוח, כמו גם התוכניות, הוא תיאורטי. ההערכה האופטימית ביותר מדברת על טווח זמן של 20 שנה, לביצוע התוכניות בשלמותן. את הסיבות לכך אפשר למצוא דווקא במגרש הערבי: אחוז ניכר מהבעלויות על השטחים שממערב לכביש נווה יעקב־ראמאללה, הנועדים לבנייה הערבית, אינן מוסדרות או שאינן ברורות. דרושה עדיין עבודת בילוש וחקר רצינית, כדי לענות על כל אי הבהירויות בתחום זה. גם בקרקעות, שהבעלות עליהן ברורה, נדרשת מהבעלים הערבים התנגלות למעבר בת הדירות שלא היו מורגלים בה עד היום. על פי החוק מופקעים 40 אחוז מהקרקע, שעליה ניתן היתר הבנייה — לצורכי ציבור. רבים מבעלי הקרקע הערבים, שעמם יצרו מתכנני העירייה קשר בבסך הכנת ארבעת התוכניות התקועות כיום ב"מחוזית" — לא היו מוכנים לעכל עובדה זו. רבים מהם אומרים, כי יעדיפו שלא לבנות כלל ובלבד שלא יופקעו מהקרקע שבבעלותם 40 האחוזים. פגישות רבות אין ספור עם מוכתרי כפרים בצפון ירושלים. הפכו זה מכבר להם חוק של יועצי ראש העיר.

יש בעיה נוספת. כל בעל קרקע המחליט בכל זאת לבנות, מתבקש לממן חלק מהתשתית וכן לממן תכנון חלקות נוספות סביב החלקה שבבעלותו. בגבולות שקובעת העירייה. העירייה מבטיחה לו, כי כאשר יבקש שכנו לבנות בית, יחוייב השכן להחזיר לו את הכסף שהוצא על התכנון. קשה לשכנע את הערבים להסכים לכללים שאינם רגילים בהם. שר לשעבר בממשלת ירדן, בעל קרקע, שביקש מעיריית ירושלים רשיון בנייה, סירב לשחק על פי הנהלים שנקבעו. הוא חשש שמא יחשד בו שכביכול הוא מוכר קרקעות לישראלים — כאשר יראו את פועליו מודדים שטחי קרקע שאינם שייכים לו. רק כאשר הפקידו השלטונות בידי המודדים תעודה המוכיחה שעבודתם נעשית מטעם העירייה, הסכים להסדרים שקבעה העירייה ושולב בפועל בתוכנית הבנייה בצפון ירושלים.

משרד הפנים מאשים את עיריית ירושלים כי חזרה בה מסיכום שהושג בפגישה משותפת שבה נטלו חלק נציגים מעיריית ירושלים, משרד השיכון ומשרד הפנים. על פי הטענה סוכם בפורום זה, כי תוכניות הבנייה הגדולות לערבים בצפון העיר לא יאושרו כל עוד לא תסתיים הבדיקה הפרוגרמטית, שתקבע מה הם הצרכים האמיתיים של האוכלוסיה הערבית. בעירייה לא זוכרים סיכום כזה. משרד הפנים אומר: היה סיכום וקולק הורה לאנשיו לבטלו. כך או אחרת, הלמו השבוע הנתונים על מספר הדירות שנרכשו על ידי ערבים בשכונות היהודיות של ירושלים, בכל הגורמים במערכת העירונית. ייתכן שהמידע הזה יפעל כקטליזטור וירזז את אישור תוכניות הבנייה.

סניף בנק קהיר — רבת־עמון בשכם נפתח מחדש:

19 שנה העלו החותמות והטפסים אבק

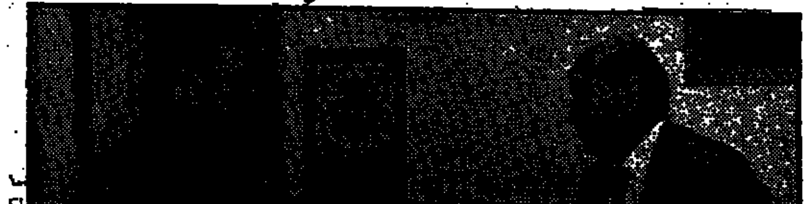

[illegible] בנק קהיר רבת־עמון את רשיון התפעול

מאת אורי ניר

לפני שבוע, לאחר שהוכרז רשמית על הסכם לפתיחתו מחדש, התקבצו כמה אנשי ממשל וקומץ צעירים מקומיים בפתח סניף בנק קהיר — רבת־עמון בשכם. התאספו לפתוח את הדלת, שעה ארוכה נאבקו במנעול החלוד, שנפתח רק שלוש פעמים מאז נכבשה שכם במלחמת ששת הימים. כשנפתחה סוף־סוף הדלת, הנכנסים נבוכו בוד גיליות לאולם רוב המזרות, התמלאו לבוא אותו בדיוק כמו שנטש ערב המלחמה. על הדלפקים, מונחות חותמות עבישים. מבאו לדוחות שנה פתוחים. התאריך: 3 ביוני 1967. כלי כתיבה, בריות דיו, חותמות וטפסים ריקים היו עדיין על השולחנות. איש לא הזיז דבר ממקומו במשך 19 שנה ויותר.

בעוד כחודש יתבצרו על הדלפקים מסופי מחשב חדשים, ופקידים צעירים יפעילו אותם. בראש הסניף יעמוד מי שניהל אותו גם לפני 19 שנה, טוס סגירות, איש העסקים מירות כנעאן, היום בן 62 שנים.

כמה חודשים אחרי שנסתיימה מלחמת ששת הימים, הגיעו נציגים ישראלים וירדנים להסכמה בדבר פתיחת בנק ערבי בגדה, אך התנאים שהציבו ירושלים ורבת עמון, בעיקר בנוגע לאפשרי הפיקוח על הבנק, מנעו את הגשמת ההסכם מאז ועד היום. רק השנה הזו התהוה הגמשה בעמדותיהם של שני הצדדים, מעט בצד הישראלי, והרבה יותר בצד הירדני. הגמשת עמדותיה של ירדן התבטאה בעיקר בהסכמת הממשל הירדני לכך שבנק ישראל יקבל פיקוח מלא על בנק קהיר — רבת־עמון.

פיקוח מלא של בנק ישראל

עיתוי ההסכמה הירדנית לפתיחת הסניף בשכם תחת פיקוח ישראלי מלא, הוא כנראה תוצאה של התפתחויות פוליטיות ופיננסיות שהתרחשו בממלכה בחודשים האחרונים. שתי המגמות על אפשרות פתיחת הבנק מתנהלים מזה זמן רב, שנתיים לפחות. במישור הפוליטי, אין ספק שההחלטה הירדנית להגביר את השפעתה בגדה וברצועה, בעיקר באמצעות תוכנית החומש שהיא מתווה לפיתוח השטחים היתה השפעה מכרעת. בהיעדר גוף פיננסי שיספק אפיקי אשראי למשקיעים מקומיים, יקשה מאוד על הירדנים לממש את תנופת הפיתוח הרצויה להם. הסניף בשכם יהיה מוגבל אמנם בהיקף העסקות והאשראי שהוא יוכל לספק לפרויקטים וליזמים מקומיים, ומומחי בנקאות ישראלים סבורים שהוא לא יוכל לשמש כלי יעיל דיו למימוש תוכניות פיתוח גרנדיוזיות כמו אלה שמתווה ירדן, אך המלך חוסיין ירווה נחת גם אם פתיחת הבנק תקדם את תדמיתה של ירדן, כמי שפעלה בכנות למען פיתוח הכלכלה המקומית, ולשיפור איכות החיים בשטחים.

תרומתו העיקרית של הסניף תהיה במתן אשראי לבעלי עסקים קטנים. עד עתה נאלצו אלה לגייס הון פרטי, או להסתפק בשירותים בלתי מוסדרים ומפוקפקים של חלפני כספים ומלווים בריבית. עתה יוכלו ליהנות משירותיו של גוף פיננסי מוסדר ויציב, תוך נטילת סיכון כלכלי מועט. אשר להשפעת ההתפתחויות הפיננסיות על עיתוי החלטתם של הירדנים להסכים לפתיחת הבנק, יש להצביע בעיקר על הירידה התלולה במעמדם של חלפני הכספים בשתי גדות הירדן, ובמידת האמון שמתנו הם נתנו עד כה. לפני כשלושה חודשים הזדעזעה המערכת הפיננסית בירדן, לאחר התמוטטותו של גדול החלפנים בגדה המזרחית, סליבא ריזק, שפשט את הרגל. פרשת התמוטטותו פתחה תיבת פנדורה של מערכת חורף בבנקאות רעועה בירדן.

שקי כסף מלאים בשטרות של דינרים

רבים הודרו למשוך בבהלה כספים שהפקידו אצל חלפני הכספים הירדנים, המעניקים ריבית גבוהה מזו של הבנקים. נוצר גל של משיכות רגל בקרב החלפנים. להתפתחות זו היתה השפעה ישירה על מערכת החלפנות בגדה המערבית, הקשורה במבורה לזו שבגדה המזרחית. התוצאה היתה שתושבי הגדה איבדו את אמונם בחלפנים. העדיפו לשמור את כספם בבית, או להשקיע ברכוש. מוסד פיננסי אמין יספק לתושבי השטחים אפשרות הפקדה בטוחה, וימנע שימוש במערכות הון־הבנקאויות, הבאופיקים בלתי חוקיים. רבים מתושבי שכם, למשל, מחזיקים (שלא כחוק) בחשבונות בבנק ברבת עמון, ומנהלים אותם דרך סניף "הבנק הערבי" הירדני, שעדיין פועל בעיר במתכונת של בית דואר. תושבי שכם מסבירים כי הנהלת הבנק ברבת עמון מאפשרת ביצוע הפקדות באמצעות הסניף בשכם, ומעבירה מתן אינפורמציה על מצב החשבונות, אך אינה מאפשרת משיכת כספים או מתן אשראי.

בהיעדרו של בנק, התפתחו בגדה הרגלים מוזרים נוספים בתחום המוניטרי. למשל, העברת כספים במזומן באמצעות בלדרים דרך גשרי הירדן. לאחר שהמימשל האזרחי התיר לפני כשנה להכניס כל סכום שהוא בכסף מזומן דרך הגשרים, נמסר כי לעיתים מגיעים למסופי הנוסעים בגשרים תושבים שבידיהם שקי כסף מלאים בשטרות של דינרים ומטבע זר, בסכומים המגיעים לעיתים למאות אלפי דולרים. תושבים רבים מחזיקים, שלא כחוק, בחשבונות בבנקים באירופה או באמריקה, ורבים מאוד מאחסנים כספי מזומן בתחומי ביתם.

במימשל האזרחי מעריכים את סך החיסכון הציבורי בגדה בשנה האחרונה בכ־250 מיליון דולר, שנשמר רובו בשיטת "דינאר בלאטה", כפי שכינה זאת ראש המימשל, תא"ל אפרים סנה. למשבר החלפנים היתה השפעה ישירה על ההחלטה לפתוח סניף של בנק ירדני גם במגזר אחר: במהלך תקופה ממושכת ניהלו הרשויות בישראל משא ומתן עד בירור פתיחתו של "מוסד פיננסי" בשכם, בראשותו של החלפן חליל כירסנו. עסקי משפחת כירסנו, שלה סניף חלפנות גדול ברבת עמון, נפגעו אף הם מהמשבר החמור בענף. הנציגים הישראלים במו"מ הוברו כי כירסנו אינו נהנה מגב כספי מוצק דיו, שמעו על התמוטטות עסקי המשפחה בכוויית, והחליטו להקפיא את המגעים בעניינו. ביבונים האמצו המגעים בדבר פתיחת סניף בנק ירדני.

צוות מקומי שיוכשר ברבת עמון

במהלך המו"מ עלתה אפשרות פתיחת סניף של "הבנק הערבי", שהוא הגדול בירדן, אך משהוברר כי מרבית מניותיו נתונות בידיה של משפחת שומאן, משפחה פלשתינית הידועה בקשריה האמיצים עם אש"ף, הוחלט להימנע כליל מניהול קשר עם "הבנק הערבי". בנק קהיר — רבת־עמון נראה אידיאלי. 12% ממניותיו מוחזקות בידי הבנק הלאומי של מצרים, והיתרה בידי משפחות פלשתיניות המוגדרות מתונות, ביניהן משפחת אל־מצרי, בכלוסי ושלפיתו, שמקורן בשכם ובסביבתה. לאחר שורה של מגעים בין נציגים מבנק ישראל לבין נציגי הרשויות הירדניות, באמצעות מתווכים אמריקאים, נשלח לגדה יו"ר מועצת המנהלים של הבנק, ג'ודת שעשע, פלשתיני יליד עזה, תושב ירדן, השוהה דרך קבע בירדן. במשך החודש האחרון הוא מנהל את הסידורים לפתיחת הסניף בשכם. השבוע עסק בתכנון משרדים, בגיוס עובדים חדשים, בהדפסת פנקסי המחאות, והסדרת קווי טלפון.

שעשע פרסם השבוע מודעת "דרושים" בעיתונות המקומית. הוא דרש ניסיון של שבע שנים לפחות בעסקי בנקאות, תואר אקדמי, והעיקר — ניסיון בתפעול מערכות מחשב. כוונתו היא לבסס את הפקידות בבנק על צוות מקומי, שישלח להכשרה בסניף המרכזי של הבנק ברבת עמון. מתוך צוות העובדים המקורי של סניף שכם שמנה 24 פקידים ב־1967, נותרו בעיר רק 7 איש.

במוסדות מקומיים הועסקו בכל שש סניפיו של בנק קהיר — רבת עמון בגדה המערבית. עתה נרמזה אפשרות לפתוח גם את אלה שבערים חברון, ג'נין ורמאללה. לפחות שעובדי הבנק המשיכו לקבל משכורות מירדן במרוצת 19 השנים האחרונות, מצאו רובם מקור מחיה אחר. עבודה ושים. רק מעטים מביניהם מוכנים עתה לשקול אפשרות לשוב לכסאותיהם מאחורי הדלפקים.

מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, הגדיר השבוע את פתיחת הבנק בשכם כהתפתחות החשובה ביותר שהתרחשה בשטחים מזה 19 שנה, והשווה אותה לפתיחת גשרי הירדן. מבחינה מסוימת, משקפת ההסכמה על פתיחת הסניף צמצום ניכר באורכם של הגשרים הפתוחים בין ישראל לבין ירדן, המידה רבה של אחורות אינטרסים השוררת בין השתיים בעת האחרונה. בקרב קברניטי "המחנה הלאומי" בשטחים ניכרת מידה רבה של הסכמה על חיוביותו וחיוניותו של סניף הבנק שייפתח בשכם.

מאז ההודעה על פתיחת הסניף, לא נשמע בשטחים אף קול רם אחד המוקיע את הצעד. עיתוני מזרח ירושלים לא יצאו מגדרם כדי לדווח בהרחבה על האירוע, אך נמנעו מלמתוח עליו ביקורת בדרך כלשהי. היעדר הביקורת של תומכי אש"ף להכשיל את הצעד הוא אחד התנאים החשובים להצלחתו. גורמים אלה, לו רצו בכך, יכלו להדביק לבנק אות־קלון של שיתוף פעולה, ולסכן בכך כל אדם שינסה לבצע באמצעותו עסקות פיננסיות.

קולות של התנגדות, הן במישור הפוליטי והן במישור הכלכלי, נשמעים בכל זאת משוליה של קהילת השטחים. ראש עיריית שכם המודח, בסאם שכעה, למשל, אומר כי כל פעולה הנעשית תחת מוריית הכיבוש, תוך מגע עמו, פסולה מיסודה. "הכיבוש אינו מתחשב בכלל באינטרסים של העם, ואינו מעוניין בצמיחתם של החברה והכלכלה שתחת שליטתו", הוא אומר. את ההסכמה הירדנית לפתיחת בנק שיהיה בפיקוחו המלא של המימשל האזרחי בגדה הוא מגדיר "כניעה ירדנית לכיבוש הישראלי, שיתוף פעולה אתו והכרה בו".

ד"ר פואד אבו־סיסה, מרצה לכלכלה באוניברסיטת בירזית, על אף נסיונו לגלות הודות בביקורת שהוא משמיע, מסופק מאוד אם הבנק יוכל למלא תפקיד חיובי ממשי בפיתוח הכלכלה המקומית. להערכתו "רק נתח מצומצם של החברה הפלשתינית יוכל להפיק תועלת ממנו, והמדובר באותו חלק של אנשי עסקים הקשורים בקשרים לירדן או לישראל. אלה יגבירו את עוצמתם הכלכלית, ועקב כך את השפעתם הפוליטית. בסופו של דבר תיווצר השפעה שלילית על יתר מגזרי החברה הפלשתינית", הוא אומר.

הצלחתו נתונה בסימן שאלה

חלקה המכריע של הקשת הפוליטית בשטחים אינו מתנגד לצעד. האוכלוסיה בשטחים זקוקה לבנק, הם אומרים. זו הולך. גורמי הממשל הישראלים יודעים שמאחורי הכשר של תומכי אש"ף לצעד כל שהוא הבנק בשטח אינה מספקת ערובה להיעדר נסיונות לפגוע בו. לכן דרשה ישראל מיו"ר מועצת המנהלים שלו, שכל הפעולות בסניף ייעשו בעזרת מחשב. כך, אם יעלה בדעתו של מישהו להתנכל לבנק, אפשר יהיה תמיד לשחזר את הרישומים בעזרת העתקים של תקליטי המחשב. יתר על כן, רישום ממוחשב מלא של הפעולות המתבצעות בבנק יאפשר פיקוח מדוקדק על אופי הפעילות, כפי שדורשים גורמי הביטחון.

במימשל האזרחי, בבנק ישראל, וגם בקרב אישי ציבור ואנשי עסקים בשטחים רווחת ההערכה שהבנק יצליח. הנדר להצלחה יהיה מידת האמון שתושבי השטחים יתנו בבנק הזה מצד גיסא, ומידת הגיבוי שירדן תספק לו מאידך גיסא. במכתב מסוים עומדים שני הגורמים הללו בסתירה. מצד ייתכן שגיבוי־יתר, היינו נסיון ירדני גורף לעשות בבנק שימוש פוליטי־פלשתיני, יגרום להתקוממות בקרב גורמים לאומיים בשטחים, שיראו לפעול נגד הבנק.

עם כל זאת יש לזכור שרבים מאוד בשטחים אינם מייחסים חשיבות רבה לפתיחת בנק ערבי בגדה. אמין מוקאן, מנהל בית הדפוס לסכסן במרכז שכם, שהיה בעירוקו פקיד בסניף המקומי של בנק קהיר — רבת־עמון, אמר השבוע: "יפה באמת שהחזרתם לנו את הבנק, אבל בסך הכל זה לא [illegible]".

שכיית חמדה על שפת החולה

המועצה המקומית יסוד המעלה ראויה לטפיחה גדולה על השכם בשל הצלחתה בשיקום אחוזת דוברובין, שהוקמה בראשית המאה על־ידי משפחת גרים שעלתה מרוסיה והתנחלה על שפת ביצת החולה בלב שטחי החקלאות של המושבה.

מאת אלי אלעד

כל מי שאיבד את אמונתו כי בישראל ההורסת בעקביות את אתרי עברה אי אפשר לשקם אתר מתולדות ההתיישבות בארץ ביוזמה מקומית, שייצא לבקר באחוזת דוברובין המשוחזרת. אחוזה זו, שהוקמה ב־1909, שוקמה וקמה לתחייה ביוזמתה של המועצה המקומית יסוד המעלה והעומד בראשה יוסי מזרחי. היא נפתחה לציבור על־ידי העמותה הציבורית לפני כחצי שנה.

הביקור במקום הוא בחזקת חוויה של ממש. האתר שוחזר בטוב טעם, עם הרבה תעודות היסטוריות מרתקות, חדרים מרוהטים בסגנון של פעם והרבה מאוד תצוגה ויזואלית וללא העמסת יתר.

מי שתורם לחוויית הביקור הוא מנהל ארכיון יסוד המעלה, אריק לובובסקי, נין ונכד לאחת משבע המשפחות שייסדו את המושב ב־1883. בחן רב, בהרבה עדינות ועם הרבה אהבה וידע, מרתק אותך אריק — בעל משק חקלאי במושבה הוותיקה — לכל תעודה. מאז נפתח המקום ביקרו בו בממוצע 4000 איש בחודש. למבקרים בתצוגה ובחדרי האחוזה מוזמנת גם צפייה בסרט אור־קולי מעניין, וגם רכיבה על אחד מהסוסים הערבים טהורי הגזע שמחזיק במקום יונה מזרחי, הנמנה גם הוא על אחת ממשפחות הוותיקים. יונה מפעיל באזור מגורי האחוזה מסעדה שבה מוגשים מאכלים בסגנון של פעם.

אחוזת דוברובין המשוקמת, הבולטת בגג הרעפים האדום שלה ובחומה המקיפה אותה, ממוקמת ברחוק מה מבתיה של יסוד המעלה, בלב שטחי המטעים של המושבה. דרך סלולה ושילוט מכוונים את המבקר אל מגרש חנייה סלול. בהמשך מתחברת הדרך אל כביש הגישה המוליך לשמורת הטבע של החולה.

לא פחות מרתק מעצם הביקור באחוזה הוא הסיפור הקשור במשפחת דוברובין: משפחת גרים שעלתה לארץ ב־1904 בראשיתה של תנועת עליית הגרים לארץ הקודש. אריק לובובסקי מספר, כי בני משפחת דוברובין היו גרים שעלו מרוסיה כיהודים. הם היו נוצרים פרבוסלאבים, עובדי אדמה, שהתגיירו. יואב דוברובין עלה מתוך אהבה ליהדות ולארץ. היה יהודי דתי, וגידל זקן ופיאות, וכך חינך את ילדיו.

"איש כתפיים גיבור"

בכפר מוצאם על גדות הוולגה, היתה להם אחוזה גדולה. את חלומו לעלות לארץ הקודש ולהתיישב בה הגשים אבי המשפחה, יואב, במושבה יסוד המעלה. קדמה לכך יוזמתו של חיים מרגלית קלוריסקי, מנהל המושבות בגליל העליון מטעם חברת יק"א, שראה למשוך את יואב דוברובין, ראש למשפחה שמנתה 13 נפשות, להתיישב במושבה יסוד המעלה בגליל. קודם לכן עשו בני המשפחה במושבה בית גן. "בראותי את משפחת דוברובין בעבודתה", כתב קלוריסקי, "את האב יואב בן ששים וארבע שנה, איש כתפיים חזק וגיבור מצנו על המלאכה כבן עשרים וחמש, ואת ארבעת בניו, בחורים כארזים, כולם חזקים, כולם גבוהים, וכולם עובדים להפליא, עלה על לבי רעיון למשוך אותם ליסוד המעלה כאיכרים למופת".

יואב דוברובין רשאי היה לקבל אדמה ביסוד המעלה בלי תשלום כסף במזומן, כמנהג הברון עם האיכרים, ולשלם את ערכה במשך השנים. אבל הדבר לא התקבל על דעתו כלל. כדרך איכר רוסי, לא יכול להבין כיצד אדם מתיישב על אדמה שאינה שלו, מקנת כספו, על־פי שטר כתוב וחתום כחוק. דוברובין בעל ההון קנה 650 דונם אדמה ובנה מכספו את הבניינים הדרושים. בעזרת בניו הקים אחוזה חקלאית בקצה המושבה, על גבול הביצה שנקראה בשמם ביצת דוברובין, ואף חפר באר ונטע בוסתן. את המים העלו מהבאר בשיטת האנטיליה: שרשרת דליים המחוברים ביניהם, ובהמה מסובבת יצול הבציע מערכת גלגלי שיניים. הדליים מתמלאים מים, ובסיבובם נשפכים המים למעין משפך המתנקז לצינור המעביר את המים לבריכת אגירה, ומשם בתעלות או בצינורות להשקאת הבוסתן. משפחת דוברובין, שהיתה משפחת איכרים הנחשבים למופת, גידלה פרות, סוסים, שוורים, עופות ולוקחת אווזים. הם פיתחו ובנו משק חקלאי גדול ומפואר והגיעו ליבולים גבוהים. כל זאת בהפעלת ציוד חקלאי מודרני שהביאו מרוסיה. הם גם ידעו את תורת מחזור הזרעים, שהיה סוד הצלחתם. אסונם הגדול היתה המלריה. הקדחת פגעה בהם קשות.

אריק לובובסקי מספר עוד, כי האב הזקן יואב יצא לבית לרוסיה והביא עמו את כל מכשירי העיבוד החקלאי. הוא כתב והשיג ספר שירים "כינור ציון" בתרגום רוסי. כי בימים הם דיברו כל בני המשפחה הרוסית. הצעירים אף התחילו ללמוד את הלשון העברית. והיה הזקן מתאבח ואומר: "נחמה אחת יש לי בעולם, שאלה הקטנים שעלו אתי לארץ ישראל ואלה שנולדו כאן, מדברים בלשון עברית". בימי חג ובכל שבתה שהיא, וכן גם בשעות הפנאי היו בני המשפחה מתאספים ושרים במקהלה.

הביצה הקרובה היכתה בהם ללא רחם. תחלואי המלריה וקדחת שחור השתן הפילו בהם חללים רבים. חרף כל זאת, הקימו משק חקלאי למופת. בתערוכה חקלאית בראש פינה ב־1922, קיבלו פרס ראשון בעבור גידול שוורים. ב־1927 קיבלו פרס הצטיינות בעבור יבול גרגרי חומוס שהיו הגדולים בתערוכה.

נתפרדה החבילה

כשהפילה בהם המלריה חללים ביתום אותם האב הזקן, בן ה־93, במליה: "בני, אל תבכו למתים, אין להרהר אחרי מידותיו של הקדוש ברוך־הוא. ואשר לרכוש, הלא ידעתם בני כי לא לעשות רכוש באתי לארץ־ישראל. הימים הקשים גם הם לא לעולם יעמדו. והנה בכל העתות אשר עברו עלינו וכל הפורעניות לא שמעתי מפיכם אף מחשבה לעזוב את הארץ. סימן טוב הוא לכם, בני, אות כי אתם נאמנים לי, לכן תזכו לאורך ימים ותזכו לראות בנחת חורף הסבל שסבלנו יחד. כך היה רצון מלפני הקדוש־ברוך־הוא".

יואב דוברובין דחה כל רעיון לנטוש את החווה שאליה היה קשור מאוד. אולם כשפגעה בו המחלה, הוקה עליו מצות הרופאים והוא נאלץ לעזוב את יסוד המעלה. מאז נתפרדה החבילה. האב הזקן התיישב בראשפינה עם אשתו (שמתה כעבור זמן קצר), הבנות והחתנים עם ילדיהם התפזרו ברחבי הארץ, ובחוות דוברובין נותר רק יצחק, הבן הבכור. יצחק המשיך לעבד ולטפח את הנחלה וכה עזה היתה דבקותו, שאפילו מאורעות הדמים בשנות תרפ"ט ותרצ"ו לא עקרו אותו ממנה. אולם כאשר בזקנתו לא עמד לו עוד כוחו, נאלץ לעקור לבית אבות. מאז לא נותרו מצאצאים מבני המשפחה בחווה, שמצבה הלך והידרדר. בערוב ימיו, ב־1968, הקדיש יצחק חלק מהנחלה לקרן הקיימת. בבית העלמין הישן של המושבה ראשפינה, בצל הברושים, עומדת מצבה ועליה כתוב: "פ"נ גר הצדק יואב, ראש משפחת דוברובין. נולד 12 אוקטובר 1831 נפטר 15 פברואר 1935". 104 שנים חי האיש המופלא הזה, שצאצאיו חיים בכל רחבי הארץ.

מעבר לפעולת השיקום והבצלאות, מעורר הביקור בחוות דוברובין המשוחזרת מחשבות על עצם עתידה והמשך פעילותה. כדי לבטל את הצלחה יש לבססה. זו אינה יכולה להישען רק על מה שקיים באתר כיום. חייבת להימצא הדרך לשלב את פעילות החווה יחד עם שני המוקדים האחרים, הסמוכים לה באזור: המושבה יסוד המעלה מצדה האחד, ושמורת הטבע של החולה מעברה השני. בשעתו העלו אנשי שמורת הטבע, שעודדו רבות את אנשי יסוד המעלה לקדם את פרויקט בית דוברובין, את הרעיון לכונן אכסניה במקום, שבה יוכלו לשהות אנשים, חובבי טבע ותיירים. זה יכול להיות צעד בכיוון הנכון. צעד אחר יכול להיות כרטיס משולב לשני האתרים הסמוכים זה לזה. יש גם לנקוט צעדים באתריה ההיסטוריים של המושבה יסוד המעלה, שהיתה היישוב היהודי הראשון של הזמן החדש שהתיישב בעמק החולה בחמצית הביצה של המאה ה־19.

הבאר האנטילית באחוזת דוברובין

[illegible] الأصل

مطابق للأصل

המרכז לקשרי תרבות, מידע ותיירות יפן-ישראל
רח' דיזנגוף 105, תל-אביב טל': 03-5461529, 03-440287

יפן והמזרח הרחוק

בחודשים ספטמבר, אוקטובר ונובמבר מתקיימים בחסותנו סיורים מרתקים ל-30-22 יום לכל המזרח הרחוק (כולל: הודו, קאשמיר, נפאל, ציילון, תאילנד, פיליפינים ועוד...) — במסלולים המגוונים והמקיפים ביותר המוצעים כיום בארץ.

הסיורים מלווים ע"י צוות מדריכים מנוסים ומומחים למזרח הרחוק (כולל הצטרפותו של פרופ' יעקב רז בגלווה-מומחה נושא יפן).

הסיורים פועלים במגמות דוליים, בסיוע חברות וגופים מיפן.

מועדי יציאה: 16.9.86*, 21.9.86*, 3.10.86, 6.10.86*, 14.10.86, 18.10.86*, 21.10.86, 24.10.86*

הערה: לסיורים המסומנים ב(*) — נותרו מספר מקומות בלבד.

טיולים נוספים: טיול לחברי הקיבוצים (נובמבר), טיול לשומרי מסורת (נוב'), טיול לנכים (נוב'), טיול למרכזי הפולקלור ומראות הטבע בציילון, הודו ונפאל (דצמבר).

יִמָצֵא הסיוע גם למטיילים באופן עצמאי (כולל סיוע באשרות כניסה להודו, סיקוני וכו', סיוע בסידורי מלונות ועוד...)

שירותי התיירות: ברשיון משרד התיירות מס' 354/ג

לשכת נשיא המדינה

בית פתוח במשכן הנשיא

ביום שני י"ז בתשרי התשמ"ז ב' דחול המועד סוכות (20.10.86) יהיה משכן נשיאי ישראל פתוח לקהל המבקרים.

שעות הביקור משעה 10.00 — לפנה"צ עד 13.00 בצהריים.

בכניסה יתבקש הקהל להציג תעודת זהות או דרכון.

המבקרים מתבקשים לא להביא עמם תיקים, חבילות, או כלי נשק.

קבוצות מאורגנות מתבקשות לתאם מראש את הביקור בטלפון 02-668231 שלוחה 14.

חניית רכב:

במגרשי החניה של תיאטרון ירושלים רח' שופן. ★ שערי המשכן יסגרו בשעה 13.00 בצהריים בדיוק.

הזמנה לרכישת מקרקעין (דירות)
במכרז פומבי

מוצעות בזה למכירה הדירות הבאות ברחוב מנורה 6 ירושלים (גוש 30189 חלקות 2, 3):

1. דירת בת שלושה חדרים בשטח 185 מ"ר נטו בקומת קרקע עם גינה צמודה בשטח של 67 מ"ר הוערכה ע"י שמאי מוסמך ב-95,000 דולר.
2. דירה בת 2 חדרים בשטח של 53 מ"ר נטו בקומת קרקע הוערכה ע"י שמאי מוסמך ב-48,400 דולר.
3. דירה בת 2 חדרים בשטח של 48 מ"ר נטו בקומה שניה הוערכה ע"י שמאי מוסמך ב-54,200 דולר.

המוכר לא יכלול רכישת זכויות בנוה.

הצעות שלא תפחתנה מערכי השמאי דלעיל תתקבלנה במשרדי החתומים מטה בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% מסכום ההצעה במעטפה סגורה לא יאוחר מיום 20.10.86. בדבר פרטים ותאום ביקור בדירות נא לפנות לעו"ד פוסק.

הח"מ אינם מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כל שהיא והמבצעים שעמדו בתנאי המכרז יוזמנו למכירה פומבית.

עו"ד יעקב הוכר, רחוב חומת הראשונים 5, ירושלים	עו"ד משה בן ארי, רחוב שמואל הנגיד 13, ירושלים	עו"ד פוסק, רחוב שמאי 25, ירושלים

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

מרכז המפרי לאקולוגיה חברתית

כנס בינלאומי בנושא
"שיטות ניהול יפניות וישומן בארצות אחרות"

הכנס יעסוק בהיבטים שונים של שיטות הניהול היפניות בהשתתפות מדענים מיפן, ארה"ב, אנגליה, גרמניה, פינלנד וישראל.

הכנס יתקיים בימים שלישי ורביעי, ד'-ה' בתשרי תשל"ז, 7-8 באוקטובר 1986, במלון נאות מדבר, באר-שבע.

לקבלת פרטים נא לפנות לטל' 664686/7.

פגוש את מאו בכפר שמריהו!

אילו מאו הגיע לישראל והיה מתגעגע לטעמי הבית, היה ודאי נלקח לערב בטייסט אוף סצואן בכפר שמריהו.

מתכף הראשונה של הוונ-טון, דרך נתחי הבשר ברוטב שום סצואני עם צילי סצואני, אתה מרגיש כמו במסע קולינארי ברמה של 5 כוכבים אל סין האותנטית. סין הספוגה בטעמים הסצואנים העשירים והמטובלים היטב.

יש לא מעט מסעדות סיניות בארץ, אך ספק אם יש עוד אחת הלוקחת אותך לסין כפי שלוקחים את מלך סין בכבודו ובעצמו.

פקין — כפר שמריהו תוך 24 שעות

אם מארחיו של מאו היו מתקשרים לטייסט אוף סצואן 24 שעות קודם, היו יכולים להתענג על "פקין דאק" — ארוחה שלמה כולה על טהרת הברווז.

...ומה שטוב למאו טוב גם בשבילך.

מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448

הזמן מקומות מראש

יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצואן אחד!

מוסטפה טלאס, שר ההגנה הסורי:

אנו חותרים לשוויון עם מדינה המהווה בסיס ענק של ארה"ב

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

> "הנשיא אסד דורש ועידה כוללת בינלאומית לפתרון בעיות המזרח התיכון, אם היא לא תצליח נצטרך לאחוז בחרב".

מוסטפה טלאס משמש מאז 1972 שר ההגנה של סוריה. זו עובדה שאותה הוא חייב מעל לכל לנאמנותו לנשיא המדינה אסד. בסיוע סובייטי בשווי של 19 מיליארד דולר עד כה, חימש טלאס בן ה-54 את ארצו והפך אותה לכוח צבאי מהחזקים ביותר באזור. לו עצמו יש קשרים הדוקים עם ברית-המועצות הקשורה עם סוריה על חוזה ידידות. גם במלחמת המפרץ ממלאת סוריה תפקיד מיוחד, והיא היא התומכת הערבית היחידה באיראן נגד עיראק. המאבק נגד נשיא עיראק סדאם חוסיין, נגד "משרתיה ועושי דברה של ארצות-הברית" האחרים, נגד ישראל וארצות-הברית, עומד במרכז החשיבה הפוליטית והביטוי הצבאי של גנרל שריון זה, הידוע בעולם הערבי גם כאיש ספרות, רודף נשים, צלם ודבב מנומס והיסטוריון צבאי. בגרמניה מיודד טלאס בעיקר עם פראנץ-יוזף שטראוס הי שמרן, ראש המפלגה הנוצרית-סוציאלית. להלן קטעים מראיון עם שר ההגנה הסורי.

שאלה: אדוני השר, זה עתה השלמת את עבודת הדוקטורט שלך באוניברסיטת סורבון. בדבר [illegible]. מדוע היא עוסקת ב[illegible] ז'וקוב?

תשובה: זאת עשיתי לא רק בהתאם לרצון הורדבן. ז'וקוב היה ידיד אישי. כתבתי עליו מכיוון שעל גנרלים אמריקאים, בריטים וגרמניים במלחמת העולם השנייה כבר יצאו לאור ביוגרפיות רבות. אולם החשיבה האסטרטגית של ז'וקוב לא זכתה עד כה להערכה ולדברי השבח המלאים שהוא ראוי להם במערב כמו גם במזרח.

האם האסטרטגיה הצבאית הסובייטית מנחה אותך לצאת למתקפת פתע על רמת הגולן הכבושה מאז 1967 בידי ישראל?

החזרת הגולן היא הסיסמה הצבאית שלנו העומדת על סדר היום. הגולן הוא סורי, ומשום כך אנו זכאים לעשות כל מה שנחוץ להחזרתו. בשחרור מולדתנו נשתמש, כמובן, בניסיונו של ז'וקוב.

האם פעולת שחרור זו צפויה בקרוב?

עד כה דיברתי רק על הזכויות שלנו. את תוכניותינו הצבאיות לא אגלה לכם.

גם לא אם מוסקווה אכן נתנה לכם את משום הקרב המודרני ביותר שלה זאת הטילים למטווח קצר בעלי כושר הקליעה המדויק ביותר שלה?

לא אומר; הגה על סודות הצבא הסורי. גמרנו, זהו זה.

להשיג שוויון אסטרטגי עם ישראל

מדוע הגבירה סוריה מאז 1981 את כוחותיה ב-58 אחוזים? מדוע קיבלה כמויות גדולות כאלה של נשק מתוחכם ביותר ממוסקווה — אם לא למלחמה נגד ישראל?

נכון, מאז 1982 אנחנו מחמשים את עצמנו. אבל עדיין לא הגענו לרמתה הצבאית של ישראל. מדי שנה מקבלת ישראל סיוע צבאי אמריקאי בשווי של 6 מיליארדי דולר. שלנו מסתכם בקושי ב-3 מיליארדים.

לשם מה ההוצאות הצבאיות הגדולות הללו?

ראשית, מצרים אינה נלחמת עוד לצדנו. היא אך ורק ספח של ארצות-הברית. כאשר נשיא מצרים מובארק גינה ב-1982 בקול ענות חלושה בעיתונות שלו את המתקפה הישראלית על לבנון, איים עליו שר הביטחון הישראלי ממש במלים אלה: "סתום את הפה, אתה יודע שתוך שלוש שעות אנחנו יכולים לכבוש את כל סיני".

מצרים אינה המדינה המורשת היחידה.

נכון. עיראק שקועה כולה במלחמתה הלא מוצלחת באיראן. כך, איפוא, חסרים שני צבאות במלחמה נגד ישראל. המלחמה במפרץ אינה מועילה איפוא לאינטרסים הערביים אלא לישראל ולאמריקאים.

סוריה מכוונת את נשקה בראש ובראשונה נגד ישראל. למה מכוונים הטילים שלכם, ליעדים ישראליים או ליעדים צבאיים?

במלחמה עם ישראל לא היינו מעולם התוקפים.

גם לא ב-1973?

שר החוץ הצרפתי לשעבר, מישל ז'וֹבר, אמר בזמנו: "מי שחוזר לביתו אינו פורץ". אם אנחנו כובשים מחדש את הגולן שלנו, אין אנו איפוא תוקפים. בכל מלחמותינו תקפנו אך ורק יעדים צבאיים, לא אזרחיים. תקיפת יעדים אזרחיים אינה עולה בקנה אחד עם האופי שלנו. אבל, כדי להסיר אשליות כלשהן, עלי לומר: אם תתקוף ישראל יעדים אזרחיים שלנו, לא נימנע עוד מתקיפת יעדים אזרחיים שלה.

אבל אם אינכם רוצים להיות הראשונים שתוקפים, ישראל גם היא לא תתקוף, וישאר הכל כשהיה. הגולן לא ישוחרר.

לא. הנשיא אסד דורש ועידה כוללת בינלאומית לפתרון בעיות המזרח התיכון. אם היא לא תצליח, נצטרך לאחוז בחרב.

אתם חותרים לשוויון צבאי עם ישראל. האם זה הצעד הראשון להפיכת סוריה למעצמה המובילה במזרח התיכון, או גם להבנייתה למעצמה ערבית?

כל ערבי חולם על האומה הערבית המאוחדת. גם לנשיא שלי יש הזכות לחלום על כך. כל עוד נהיה מפולגים יוכל כל אויב לפלוש אלינו. כמעט אף אחד לא היה מעז לעשות זאת לו היינו מאוחדים. מכיוון שנגזר על הדבר להישאר כעת בגדר חלום, מנסה הנשיא אסד להעניק לקול הסורי בקהיליית העמים משקל רב יותר, על-ידי השגת שוויון אסטרטגי עם ישראל; זו הסיבה השנייה לחימוש שלנו.

ואתה חושב שתשיגו זאת רק על-ידי חימוש צבאי?

אתה יודע שמדינה חלשה מבחינה צבאית היא חסרת משקל והשפעה. די לחשוב על לבנון. שם ויתרו במידה רבה מאוד על הביטחון הצבאי האמיתי: חולשתה היא מקור כוחה. העדיפו להתמקד בכוח הכלכלי, בשירותים לסחר הבינלאומי ובכוח המשיכה התיירותי. למה כל זה הביא? בתוך כמה ימים מוצצה ישראל כל זאת בטנקים שלה.

איננו קשורים בפעולות הטרור האחרונות

אבל לו לפחות בגלל גודלה, אי אפשר להשוות את סוריה ללבנון.

זכור בבקשה — אנחנו חותרים לעמדת שוויון עם מדינה המהווה בסיס ענק של מעצמת-העל ארצות-הברית. הנה דוגמה: ב-6 ביוני 1982 השליכו הישראלים על ביירות פצצה מיוחדת היכולה למוטט אפילו מבני בטון כאילו היו בנייני קלפים. הפצצה הזאת יוצרה באפריל 1982 בקליפורניה. האמריקאים איפשרו לישראלים לבחון ולבדוק את כלי הנשק שלהם בקרב נגד הערבים. כדי למנוע דבר זה פועל הנשיא אסד למען השגת איזון אסטרטגי. אנחנו רק מדברים בשפת הכוח, שישראל עצמה נוקטת נגדנו.

במלחמה האמריקאית על לוב באפריל לא עמדו כלי הנשק של מוסקווה במבחן. הציוד המלחמתי של סוריה בא מאותו מקום, האם אינכם צריכים לחשוש מכישלון דומה?

כלי הנשק הסובייטיים לא נכשלו. מעצמת-העל אמריקה תקפה בנשקה ובציודה העדיפים מדינה קטנה בת שני מיליוני אזרחים בלבד. אמנם האמריקאים הפציצו עמדות לוביות, אך הם לא שברו את כוח ההתנגדות של הלובים. יתר-על-כן, טילים לוביים הפילו מטוסי קרב אמריקאים. גוויות הטייסים נשטפו לחוף הלובי והפריכו את טענת ואשינגטון שאף אחד ממטוסיה לא הופל.

אפילו הפלת מטוס היא בהחלט דבר של מה בכך בהשוואה לבוא האש האווירי שהוטל על טריפולי ובנגאזי. נראה שכלי הנשק של מוסקווה אינם מסוגלים להתחרות בנשק האמריקאי.

כאיש צבא אני אומר לך, שלא היה בכלל עימות בין הנשק הסובייטי לאמריקאי. האמריקאים באו בלילה מכיוון הים. כאן היה הפתעה מוחלטת. בתוך דקות ספורות הם השליכו את הפצצות שלהם ומיד נעלמו שוב. זאת יכול כל אחד לעשות. ההשפעה הפסיכולוגית היא שהכריעה את הכף — לא הצבאית. לו היה רייגן מנחית כוחות בחופי לוב, כבר היו האמריקאים מרגישים את השפעת הנשק הסובייטי — בכך אתה יכול להיות בטוח לגמרי.

אולי את ההוכחה הזאת תספק אתה בעצמך. ואשינגטון האשימה את דמשק פעמים רבות בגלל תמיכתה המשוערת בטרור.

אנחנו מבדילים בין אלימות טרוריסטית נגד אזרחים לבין מאבק בנשק נגד תוקפנים. הנשיא אסד תמיד חזר והזהיר את ידידינו הפלשתינאים לא לתקוף מטרות אזרחיות באירופה ובאמריקה. מי שרוצה להילחם בישראל, שילך לישראל עצמה ויילחם בחיילים ישראליים. הסורים החיים תחת כיבוש ישראלי בגולן הרגו שם בשנה האחרונה חמישה חיילים ישראליים. אפילו הישראלים עצמם הכירו בכך. כך איפוא אני חוזר ואומר: אנחנו פוסלים מעשי טרור נגד אזרחים. אבל אנחנו תומכים במאבק מזוין נגד כובשים.

בכל זאת, הגדר מה היא פעולת טרור שאתה פוסל.

חטיפת אניית הטיולים "אקילה לאורו" היתה פשע אווילי חזיון מתועב. [illegible] טרור או התנגדות לגיטימית?

זהו טרור בהתגלמותו, שאותו אנו מגנים במלים החריפות ביותר. אסור שיהיה שום ספק בעניין: פעולות התנגדות יש לבצע בשטחים הכבושים, לא באמצעות מעשי טרור במדינות זרות.

מי עומד מאחורי המעשים האחרונים הללו?

את זה אנחנו עדיין לא יודעים. אבל אין זה משנה. בכל מקרה אלה הם פשעים מעוררי סלידה.

ישראל בכל זאת מאיימת על דמשק באמצעי גמול.

הם יכולים לאיים עד שיתפוצצו. זה לא מעניין אותנו. לסוריה אין שום קשר לטרור בקאראצ'י ובאיסטנבול.

סוריה אינה לוב

באיזו מידה של רצינות אתה מתייחס לדבריו של המפקד האמריקאי של נאט"ו באירופה, הגנרל רוג'רס, שאיים על סוריה במהלומות צבאיות?

אין ספק שמעצמת-העל ארצות-הברית יכולה במתקפה להסב לנו אבידות. אבל כאן בסוריה איננו יתומים. יש לנו אב חזק, הנשיא שלנו חאפז אל אסד. אנחנו יכולים לפגוע בכל יעד אמריקאי באזור הזה. התקפה עלינו תהיה שונה מאשר התקפה על לוב. וואשינגטון מיטיבה לדעת זאת.

מה אם כך מטרת האיומים האמריקאיים?

הם אמורים לזעזע ולעורר אותנו. אבל הדבר לא יעלה בידי האמריקאים. אנחנו יכולים להגן על עצמנו טוב מאוד. האם מישהו יכול לומר שהוא רוצה מלחמה, גם זה לא מפחיד אותנו.

האם תעזור לכם מוסקווה במקרה שוואשינגטון אכן תהלום?

על מתקפה כזאת אנחנו נגיב. אבל אם חיילים אמריקאים ינחתו בחופינו, אל להם לשכוח שיש לנו חוזה ידידות עם מוסקווה. איננו זקוקים לשום חייל רוסי, רק לנשק. יש לנו חצי מיליון חיילים בשירות סדיר, ומלבדם 500 אלף חיילי מילואים. אם נקבל נשק מברית-המועצות למיליון הלוחמים האלה, נוכל לנהל את המאבק נגד אמריקה על שטחנו.

זה כמעט נראה כאילו אתה שש לאפשרות הזאת.

כן, אדרבה. שיתקפו האמריקאים עוד פעם אחת את הערבים כדי שאלה יתפסו סוף-סוף שוואשינגטון רוחשת להם רק שנאה ובוז. אני משתוקק לכך שהאיבה בין אמריקה והאומה הערבית תפרוץ החוצה, כדי שהערבים באמריקה והאידיוטים שליטים ערביים לא יוכלו עוד לטעון כי אמריקה אוהבת את הערבים. אמריקה אוהבת רק את הנפט ואת הכסף שלה.

פעולות טרור היו יכולות להיות אמצעי יוצא מן הכלל לעורר איבה גלויה עם אמריקה.

כבר אמרתי, אנחנו נגד טרור. לו רצינו בכך היינו יכולים לבצע אלפי פעולות טרור.

בכל זאת מוצאים קשר בין דמשק למיבצעים בזירה. ברומא ובלונדון ואפילו לפצצה בדיסקוטק במערב ברלין שבעקבותיה הופצצו אחר כך הלובים.

אני מבטיח לכם, לא היה לנו שום קשר למעשים אלה. שום קשר. חישבו על כך שוב: הטרור מועיל רק לישראלים. אנחנו יודעים היטב שהם בוחשים בקבוצות קטנות פלשתיניות ימניות, בעיקר בקליקה של עראפאת. אני משוכנע בכך שהגנבים האלה פותו ושודלו על-ידי הישראלים לבצע פעולות טרור.

עראפאת סוכן ישראלי?

עראפאת הוא משרת ומלחך פינכה של האמריקאים, כמו סאדאת לפניו. בעבור המצרים היתה ארצות-הברית אלוהים, שבו מאמין כיום עראפאת. הוא סאדאת השני. חשוב רק על הפשע המזוהם, הואסאל של עראפאת החוטף של "אקילה לאורו", אבו אל עבאס. האמריקאים איימו: "אם נתפוס אותך, נתלה אותך". ומה עונה הנבל הזה: "אני מתחנן בפניכם, תנו לי לבוא לאמריקה כדי [illegible]". זה באמת קשר מוזר בין עבריין וקורבנו לכאורה. אווילי יותר זה לא יכול היה להיות. לא כן?

אם תקרא לנו ממשלת לבנון, נבוא

לו היתה סוריה יכולה לשחרר את בני הערובה המוחזקים בלבנון — אלה אכן היו התנתקות והסתייגות ממשיות מהטרור יותר מאשר כל הצהרה ציבורית. האם השפעתכם אינה מספיקה לכך?

השפעתנו בלבנון גדולה, אבל איננו שולטים על המדינה כולה. יש קבוצות חמושות רבות שאין לנו עליהן כל שליטה. הנשיא אסד הורה לעשות כל מה שביכולתנו כדי לעזור לבני הערובה המסכנים הללו. אנחנו עובדים 24 שעות ביממה למען שחרורם. התקפה של רייגן על לוב היתה מבחינה זו מהלומה קשה, שהזיזה את מחוגי השעון לאחור.

לפני כמה שנים שיבחתם את נשיא לבנון ג'מייל במלים הנלהבות ביותר. כיום רואה אותו דמשק כבוגד באומה הערבית. האם נתקעתם במבוי סתום בלבנון?

כלל לא. המדיניות הלבנונית שלנו ממשיכה להתבסס על שלמותה של המדינה ועל אחדות העם הלבנוני.

אבל הלבנונים חושבים אחרת.

הסורים והלבנונים הם עם אחד בשתי מדינות. מאז ששתי ארצותינו זכו בעצמאות, יש בין שתי המדינות קשרים מיוחדים. אנחנו לא יכולים לצאת מעורנו ולהתכחש לעצמנו. לבנון היא אכן ערבית לא פחות מסוריה. כל הניסיונות האמריקאיים או הישראליים לנתק את לבנון מקשריה הערביים ייזונו לכישלון. לעולם לא נרשה שלבנון תיהפך לשטח מעבר לחיילים ישראליים או לאזור-השפעה אמריקאי. לבנון משתייכת למשפחה הסורית הגדולה שלנו.

מדוע בעצם אתם זקוקים דווקא לפוליטיקאי נוצרי כמתווך במשבר משפחתי? לא מכבר ביקר שוב פראנץ-יוזף שטראוס בדמשק, על פי השמועה כדי לתווך בין ג'מייל וסוריה.

שטראוס הוא ידיד אישי של הנשיא אסד וגם שלי. הקשרים בינינו ותיקים מאוד. אתם מכירים את החולשה שיש לי לעם הגרמני, אני אוהב את שטראוס, לכן נתתי לבוואריה. מפעם לפעם שטראוס בא אלינו או שאנחנו מבקרים אצלו, כדי לדבר על המצב הבינלאומי ועל המדיניות הערבית. דווקא משום כך אנחנו סבורים ששטראוס אינו יכול לשמש מתווך.

ומה מצב התוכניות הסורית במזרח התיכון? לא מכבר הוחזרו החיילים שלכם לביירות. האם אתם רוצים להעמיד בסופו של דבר את המדינה הלבנונית תחת אפוטרופסות סורית?

לא. ממשלת לבנון ביקשה מאתנו לחזור למערב-ביירות כדי לשים סוף-סוף קץ לקרבות העקובים מדם בין המיליציות. תושבי מערב העיר מאושרים שאין הם צריכים עוד לחשוש ללא הרף לחייהם והם יכולים לישון בשקט בלילות.

האם בקרוב יוצבו חיילים סוריים גם ברובע הנוצרי?

יש לי ידידים במזרח-ביירות ששואלים אותי דרך קבע: מתי יראו החיילים שלך לסדר גם אצלנו. על העם הלבנוני נמאס לגמרי כל המיליציות. אם תקרא לנו ממשלת לבנון, נבוא.

(חלקו השני והאחרון של הראיון יפורסם ביום א')

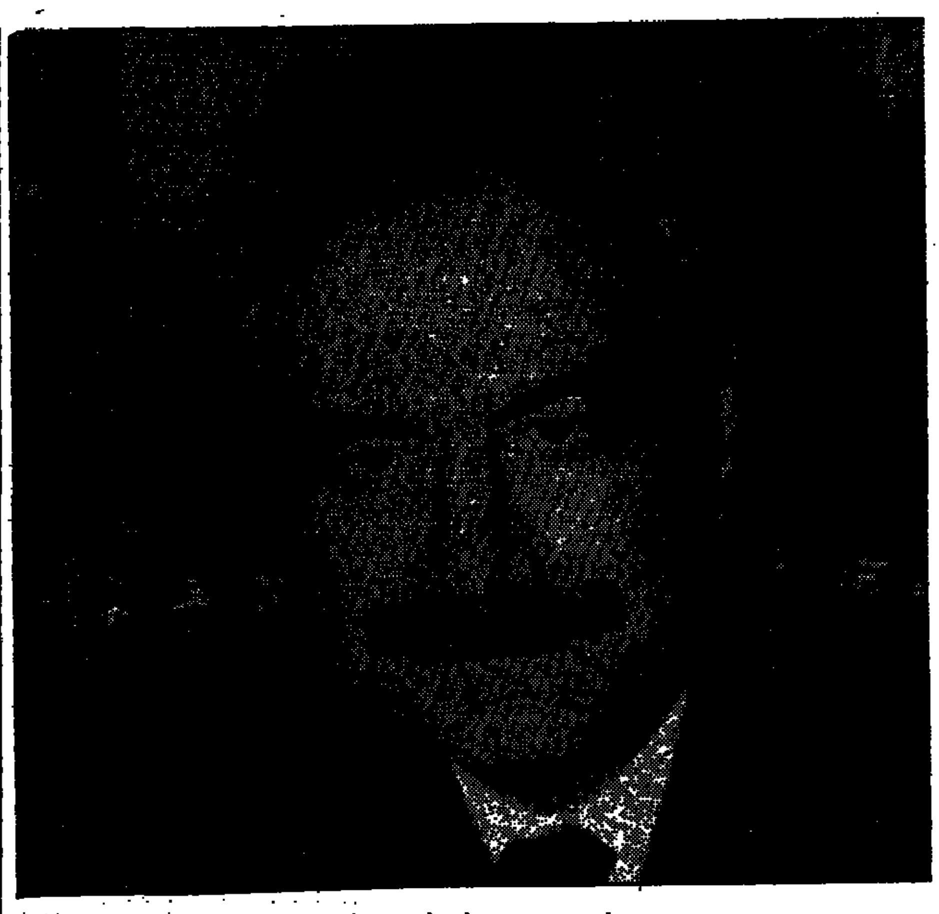

מוסטפה טלאס: אם ממשלת לבנון תקרא לנו, נבוא

צבאות במלכוד האיזון

מלחמת המפרץ בפתח שנתה השביעית, ולא האחרונה

מאת ז'אן גיירא
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

בגדד

עיראק "חגגה" השנה בדרכה שלה את יום השנה למלחמת המפרץ בת שש השנים, כשארגנה החל מ-4 בספטמבר שבוע המוקדש ל"קאדיסייה" של סדאם, כדי לציין את "הניצחון שהשיג צבא עיראק על התוקפן האיראני". המלחמה נגד איראן מוצגת על-ידי עיראק כמהדורה חדשה — בניצוחו של סדאם חוסיין — של קרב קאדיסייה המפורסם שבו גברו המוסלמים בשנת 663 לספירה על האימפריה הפרסית של הסאסאנידים. שליטי הבעת ניצלו הדמיונות זו כדי להסביר לעיתונאי החוץ, שבניגוד למה שמקובל לחשוב לא העיראקים פתחו במלחמה אלא "המכשפים הזורואסטרים עובדי האלילים" (כינוי הגנאי בפי שליטי עיראק לכוהני הדת בטהראן, שאותם הם משווים למכשפים שהאמינו בזרתוסטרא). פלישת יחידות הצי"ד המשוריינים העיראקיים לשטח איראן ב-22 בספטמבר 1980, שלוותה בהפצצת שדות תעופה ומתקנים אסטרטגיים על-ידי מטוסי עיראק, לא היתה איפוא אלא "פעולה הגנתית לגיטימית"; היא נועדה להגיב על המלחמה שפתח בה ב-4 בספטמבר "המתחזה" חומייני, כאשר ציווה על צבא איראן להפגיז באופן שיטתי את ערי-הגבול העיראקיות.

ניסיון זה לשכתב את ההיסטוריה של תחילת המלחמה, נועד בעיקר להצדיק את מנהיגי הבעת בעיני בני ארצם. אולם חרף המהומה שמקימים עכשיו סביב הנושא "לא אנחנו התחלנו בקטל הזה", הרי העיראקים שחוו את המלחמה מבשרם מיטיבים לדעת שליטיהם הם שפתחו במעשי האיבה, כאשר הפכו תקריות גבול למלחמה קלאסית. החידוש הוא שהעיראקים — לפחות חלקם — אינם מהססים עוד לומר זאת בגלוי, אפילו באוזני זרים. הם גם ספקנים כאשר הם שומעים את שליטיהם אומרים השכם והערב כי צבאם "רק נחל ניצחונות על התוקפן האיראני".

הכיבוש האומלל של מהראן

המצב הצבאי בחזית אכן השתפר לאחר הכישלונות של המתקפות האיראניות בפברואר 1984 (שחר 6) ובמארס 1985 (באדר), שנתקעו בביצות חובייזה. יוקרתם של אנשי הצבא ושל הבעת גדלה. אבל אובדן פאו שנכבשה בפברואר 1986 על-ידי האיראנים, שב והעמיד הכל בסימן שאלה ומוטט את הביטחון העצמי שהפגין זה שנה המטה הכללי העיראקי. ראש-הגשר בפאו ואיי מג'נון, שבשלושה רבעים משטחם מחזיקים עדיין חיילים איראניים, המתחפרים בהם היטב, הם שתי נקודות-המוצא של מתקפת מלקחיים אפשרית נגד נמל בצרה. נמל זה מוסיף להיות יעד ראשון במעלה של חומייני.

חמור יותר: כיום מתברר שאובדן פאו נבע במידה רבה מהזנחה ומרשלנות של המטה העיראקי ושל הצבא בשטח, שנראה כי אפילו לא ניסה להתגבר למראית עין — כה גדולה היתה השפעתה של מתקפת הפתע. כמו כן, מתברר [illegible] לכיבוש [illegible] החלה רק כעבור [illegible] אבד זמן יקר שאיפשר לאיראנים להתבצר היטב בעמדותיהם המורשות ולהכין לבני תגבורות. מאוחר יותר, אולי מאוחר מדי, הוטלו היחידות הטובות ביותר של צבא עיראק, בהן היחידה המשוריינת של המשמר הנשיאותי, לשדה הקרב, מבלי שהצליחו לנתק את האיראנים מעמדותיהם. ולבסוף סדאם חוסיין שלא הצליח לכבוש מחדש את פאו, הורה על כיבוש היישוב האיראני מהראן, בניגוד לדעתו של הגנרל תאופיק איברהים, מפקד החיל השני.

הגנרל גרס, כי לא יהיה אפשר להחזיק זמן רב בעיר זו, שנכבשה לבסוף על-ידי העיראקים ב-17 במאי האחרון, זאת משום מיקומה לרגלי רמות המקשה על הגנתה. כך בדיוק אירע כאשר העיר נכבשה מחדש בסוף יולי על-ידי האיראנים, שירדו באלפיהם מהרמות הגבוהות.

לכיבוש האומלל של מהראן היו שתי מטרות. להראות שגם העיראקים מסוגלים לכבוש עמדות אסטרטגיות חשובות בשטח האויב ולהחזיק בהן, ולהציע — אם יהיו האיראנים נכונים לשאת ולתת עם יריב שאין הם מכירים בלגיטימיות שלו — עסקת חליפין: מהראן כנגד פאו.

בסופו של דבר, אובדן פאו שעלה בחייהם של קרוב ל-15 אלף חיילים עיראקים וההשתלשלויות במהראן, השפיעו השפעה קשה על המורל של הצבא והאוכלוסייה. ננקטו אמצעים נגד הקצינים בפאו, בעיקר הגנרל שאוקאת אחמד שעמד אז בראש החיל השביעי. הוא פוטר באפריל והוחלף בגנרל אחר, מאהר עבד ראשיד, שהתבלט בקרב הביצות ב-1984 וב-1985.

קו מאז'ינו עיראקי

בעקבות זאת ויתרו העיראקים על כל ניסיון לכבוש מחדש את פאו. הם לא רצו לספוג אבידות נוספות בנפש בעבור מה שהם רואים כעת כ"שעלים ספורים של אדמה", ללא חשיבות אסטרטגית מיוחדת.

אך אין ספק שראש-הגשר בפאו הוא בבחינת בעיה חמורה, שהמטה העיראקי מתחבט בה קשות, והוא מאיים על כל החזית הדרומית הסמוכה. זו עשויה להיות לדעת הכל יעד "המתקפה הסופית" הבאה, במטרה לכבוש את בצרה. אם מתקפה זו אכן תצא אל הפועל, היא לא תהיה מבצע ניצחון. האיראנים יצטרכו ראשית לפרוץ את "החומה", רשת לובשת של ביצורים בעומק של כ-15 ק"מ. חומה זו הוארכה לעבר הדרום באמצעות תעלה טבעית ובריכה המגינים על בצרה מכל מתקפה מכיוון שאט אל ערב, ולעבר צפון באמצעות מערך הגנתי עד לבזרה ומאנדאלי בחזית המרכזית.

כדי לתקוף את מה שנעשה בהדרגה למעין קו מאז'ינו עיראקי, יצטרכו האיראנים לשלם מחיר יקר. יהיה עליהם ראשית להרוס דרך קווי ההגנה הראשונים לאורך הכביש, להצית את הביצות ולתקוף או בלי, להצית את הקו השני של החומה לאורך כביש בגדד-בצרה, וזאת לאחר מעבר בשדות מוקשים אינסופיים המלאים גם גדרות תיל וכלי נשק נ"ט. עם זאת, החומה העיראקית היא מערכת הגנה סטטית, וכמו כל מערכת כזאת היא פגיעה בפני אויבים נחושים המוכנים לכל קורבן. למעשה, האסטרטגיה של המטה הכללי העיראקי דנה את צבא עיראק למלחמה הגנתית בלבד הנטולה כמעט כל יוזמה וכל גמישות מול אויב נייד מאוד ומפתיע. החזית הדרומית מוסיפה איפוא להיות עקב אכילס של מערך ההגנה העיראקי. החזית המרכזית מסמאווה עד לסביבות קסאר אל שירין, פחות מדאיגה את האסטרטגים בבגדד. כל החזית הזאת היתה שקטה יחסית בשנים האחרונות, חרף מאורע מהראן. אולם אין מוציאים מכלל אפשרות מתקפה איראנית אפשרית בגזרה זו, בכיוון קוט, במסגרת "המתקפה הסופית" שעליה הודיעו האיראנים.

יש משקיפים צבאיים הגורסים אפילו כי המתקפה האיראנית תבוא בכיוון מאנדאלי. אך במקרה זה, זו תהיה רק פעולת הסחה הדומה למבצעים דומים שמתבצעים מדי פעם בחזית הצפון בכורדיסטאן העיראקית, שם הנוף ההררי המשובש מונע כל אפשרות של חדירה משמעותית. כך המתקפה האחרונה של איראן באזור ראג' עומראן הסתיימה כרגיל בתיקו.

חרב פיפיות

יש איפוא סיכויים רבים כי שנתה השביעית של מלחמת המפרץ לא תהיה השנה המכרעת שעליה מדברים לעתים קרובות כל-כך בטהראן. האיזון המושלם שנוצר לאורך הגבול בין שני צבאות, שאחד מהם — העיראקי — נהנה מעליונות לא מעורערת בנשק, בעיקר בחיל האוויר, והאחר מיישם אסטרטגיה תוקפנית המבוססת על עקרון ההפתעה, ימנע כנראה כל ניצחון מכריע של אחד הצדדים. בחוגים הצבאיים המערביים בבגדד אף מתרשמים שהאיראנים מודעים לכך, ומנסים בעיקר על-ידי המתקפות החוזרות ונשנות שלהם להרבות במהלומות קורבנם כדי להחליש את המשטר העיראקי ולמוטט ביתר שאת את המורל באוכלוסייה.

לדברי דיפלומט מערבי בבגדד, "הכוחות האיראניים מטלטלים דרך קבע את העץ כדי לבחון אם הפירות בשלים ומוכנים ליפול". מצידם, העיראקים אינם רוצים להיות לכבדים במלחמה על הקרקע, שבה אינם יכולים לנצח. מאז 1984 הם פתחו בהסלמה צבאית במימי המפרץ, כדי לנסות ולשלול מהמשטר בטהראן את מקור מטבע-החוץ היחיד שלו, על-ידי חנק הדרגתי של המסוף האיראני באי חארג, עקב אכילס של איראן. באוגוסט האחרון הרחיב חיל האוויר העיראקי השולט בשמי האזור את אזור הקרבות דרומה, בהרסו את מסוף הנפט בסירי, והוא עלול לשלול מאיראן את האמצעים הכספיים למימון מכונת-המלחמה שלה.

אולם המלחמה העיראקית נגד יעדים כלכליים חיוניים באיראן היא חרב פיפיות. היא מחזקת את סירובם של האיראנים לשאת ולתת עם מי שהיה הגרוזים של בגדד על שלום של כבוד. היא גם עלולה לאלץ את שליטי טהראן, שהמלחמה הכלכלית לופתת אותם בגרון, להפציץ יעדים עיראקיים, דבר שעיראק רוצה למנוע אותו בכל מחיר, כמו גם להקדים ולהחריף את "המתקפה הסופית" שעליה בישרו פעמים רבות כל-כך.

במחנה

היכן לומדים צילום? מה לומדים בחוג לפסיכולוגיה? מהם תנאי הקבלה בבית הספר לתיירות? **האם יש שחרור מוקדם לצורך לימודים?** אילו תכונות נדרשות כדי ללמוד דפוס? האם יכולות בנות ללמוד אלקטרו־אופטיקה? לשאלות אלו ורבות אחרות יש תשובות **במקצועפון-II.**

"במחנה" בשיתוף מכון הדסה ליעוץ בבחירת מקצוע, יעמיד לרשותכם חיילות וחיילים קו טלפון פתוח אליו תוכלו לפנות ולבקש מידע בכל נושא הקשור להכשרה מקצועית ומסלולי למידה בתום השירות הצבאי. כמו כן תוכלו להיוועץ בפסיכולוג תעסוקתי שינסה במידת האפשר לסייע לכם, ובשני נציגים ממשטרת ישראל שיציעו למשתחררים ולמשתחררות תפקידים שונים בכוחות המשטרה.

מקצועפון-II

מקצועפון-II — ביום שני, 29 בספטמבר, בין השעות 16.00-19.00.
מספרי הטלפון: 02-244344, 02-245686

התאונה בצומת הבונים: הוועדה לא התכנסה אפילו פעם אחת

תאונת הבונים: סחבת נמשכת

ב־11 ביוני 1985 התרגשה הארץ מהתאונה במפגש הדרך העפר עם מסילת הברזל ליד מושב הבונים, שבה קיפחו את חייהם 22 בני־אדם, מתוכם 19 נערים. לפני כחודש וחצי הוגש לראש הממשלה דו"ח צוות־בודק, בראשות שופט, לעניין התאונה. בדו"ח ממצאים קשים כמו: "לא נוכל לומר כי גם עתה, יותר משנה אחרי אירוע התאונה נעשה כל שאפשר לעשות כדי למנוע הישנות מקרים מצערים כאלה ולקדם פני רעה זו של תאונות במפגשי רכבת שבהן יקפחו בני אדם את חייהם".

הדו"ח מסכם ומבהיר את השתלשלות הפרשה לאחר התאונה. החקירה הראשונית של המשטרה היתה שגרתית, ולכן "ברור כי החקירה שנעשתה על ידי בוחן תנועה במקרה זה לא יכלה לתרום דבר לחקירת גורמי התאונה הטיפוסיים". ואכן, רק בשלב מאוחר יותר הוקם צוות חקירה מיוחד שהמליץ להעמיד לדין את נהג הרכבת. בעוד שבחקירה הראשונה נקבע כי האחראית לתאונה היתה הנהגת שנהרגה. מסקנות המשטרה, כמצוין בדו"ח, שונות לחלוטין ממסקנות ועדת ליבנה שהקים שר התחבורה.

הדו"ח צוות הבדיקה מפרט את כל המחדלים של הרשויות השונות, שיצרו את מלכודת המוות שאליה נקלעו התלמידים נוסעי האוטובוס. אומרו ביקרים בשמורת טבע כאשר הדרך לשמורה היתה לא תקנית, ולא מתאימה לסטנדרטים בטיחותיים מקובלים. חסרו תמרורים בקטע המוביל למפגש הרכבת. לא נקבעו תחומי אחריות של הרשויות השונות בכל הנוגע למפגש הרכבת. ותשתית נקודת המפגש עצמה היתה פרימיטיבית.

הצוות הבודק, שהגיש את הדו"ח לראש הממשלה, לא היה מוקם לולא לחצם של ההורים השכולים, ולולא עקשנותם של חברי ועדת הכנסת לבטיחות בדרכים בראשות ח"כ אוריאל לין, שלא הירפו מהעניין. הם דרשו בירור מלא ומיצוי שאלת האחריות האישית של העומדים בראש הרשויות הממלכתיות והציבוריות שהזניחו את חובתם הבסיסית לדאוג לבטיחות באזור המפגש ואף עשו פעולות אשר תרמו ישירות להחמרת המצב במקום.

לאחר לחצים ומאבקים ציבוריים הוקם הצוות הבודק ומסר את ממצאיו, בתוספת המלצה כי תתמנה ועדת חקירה לפי חוק ועדות החקירה, שתהיה מוסמכת לקבוע את האחריות במישור האישי ובמישור הציבורי בנוגע לרשויות ונושאי תפקידים ואישים ציבוריים.

עוד ביום שקיבל את הדו"ח מידי השופט עזרא קמא, אמר ראש הממשלה בראיון ל"מבט", כי הוא נוטה לאמץ את המלצות הדו"ח ולהקים ועדת חקירה. בשלב ראשון העביר את הדו"ח לעיונם של שרי הממשלה. אך בתשובה לשאלתי אם משהו התקדם בחודש וחצי האחרונים, השיבו לי מלשכת ראש הממשלה "הנושא אמנם מאוד חשוב, אבל לראש הממשלה עוד עניינים חשובים. במשך החודש האחרון ביקר במצרים ובצפון אמריקה. עתה, בשובו, מטרידים לו ענייני הביטחון בדרום לבנון ופרשת האחיות, כך שהדברים ממתינים להכרעה".

סמוך למועד שבו הוגש הדו"ח, אירעו כמה תאונות דרכים קטלניות נוספות. שוב נזעק הציבור ושרי הממשלה החליטו לקיים דיון מיוחד בעניין ליקויי הבטיחות בכבישים. בישיבת הממשלה התכוון שר התחבורה לדבר בעניין תרבות הנהיגה שהבין אף התכוון במשרדו לפיתוח תשתית התחבורה, שלביצועה יידרשו 460 מיליוני דולרים. אך שרי הממשלה אמרו כי לא קיבלו מראש את נייר העבודה, ולכן אין טעם לערוך את הדיון. שר התחבורה אמר כי נייר העבודה חולק לכל השרים עוד לפני ארבעה חודשים בהקשר לדיון אחר בתשתית הכבישים, אך השרים עמדו בסירובם לדון בעניין. לבסוף החליטו להקים ועדת שרים בראשות שר האוצר משה נסים שתגבש המלצות.

מוכיח ועדת שרי הממשלה בזק ברישומים האישי כי עד היום לא התכנסה הוועדה אפילו פעם אחת.

עבריין בעל כורחו

כך הופכים שומרי חוק למפירי חוק. לא ברור מדוע בתי המשפט נותנים יד למשחק

מעשה באדם ששכר חנות ברחוב מרכזי בתל־אביב. התכוון למכור בה עוגות. ביום שחתם על חוזה השכירות הלך למחלקת רישוי עסקים בעירייה וביקש לפתוח בהליך של קבלת רשיון עסק. הפקידה פתחה לו תיק ואגב כך הסבירה שאסור לו, לפי החוק, לפתוח את חנותו בטרם יקבל רשיון. נאמר לו שעליו להמתין עד שיידרש על ידי העירייה להגיש תוכנית סניטארית של החנות.

לא נורא, השיב האיש, הרי שיפוץ החנות ייארך כחודש ימים. מכיוון שאמלא כל דרישות העירייה, בוודאי אקבל את הרשיון בתוך חודש ימים.

עד שתקבל את הרשיון תחלוף כחצי שנה, הסבירה לו הפקידה. זו פרוצדורה ארוכה.

האיש נדהם. מצד אחד לא יכול לבקש רשיון בטרם שכר את החנות, מצד שני, אם ייאלץ להמתין חצי שנה עד שיותר לו לפתוח, יפשוט רגל. מה אעשה, הוא שאל.

תעשה כמו כולם, משיבה הפקידה: תפתח בלי רשיון.

הוא מתחיל לשפץ את החנות, מטלפן לעירייה יום יום, מנסה לזרז את ההליכים. ולשווא. חולף חודש, הוא פותח את החנות בטרם קיבל את דרישת העירייה להכנת התכניות הסניטאריות. חולפים שבועיים נוספים ולחנות מגיע פקח עירוני, רושם לו דו"ח, ומסביר כי הדו"ח יועבר לראש העיר שיחתום על סגירה. האיש מגביר את הלחץ, אינו מסתפק בטלפונים, מרבה לבקר בעירייה. חולפים שבועות נוספים ואז מגיעה דרישת העירייה לתוכניות. הוא מכין את התוכניות המבוקשות ומפקיד אותה בעירייה. מקץ שבוע נוסף מגיע הפקח פעם נוספת, מושיט לבעל החנות צו סגירה שמועדו למחרת בבוקר.

מה לעשות? הוא שואל.

רוץ כבר עכשיו לבית משפט, מייעץ הפקח, ותבקש הארכה. אל תדאג יותר מדי, זו פרוצדורה מקובלת.

רץ האיש לבית המשפט העירוני, מגיש את הבקשה למזכירה המעבירה אותה לשופטת. לא לדאוג, אומרת גם המזכירה, השופטת נותנת כל הזמן, לכולם, הארכות.

ואכן הוא מקבל הארכה לשבוע ימים. בתום ההארכה עליו להתייצב בבית המשפט ולהסביר את הסיבות לבקשתו. הוא מופיע כעבור שבוע, מסביר מדוע פתח את החנות ללא רשיון, מקבל הארכה לכמה חודשים, בתוספת קנס 200 שקלים.

בשלב זה של ההופעה בבית המשפט הצטרפתי אל האיש. לפי בקשתי הגענו כשעתיים קודם המועד שנקבע. רציתי להתרשם מה קורה בבית המשפט.

עשרה "נאשמים" הסבירו לשופטת, איש איש בתורו, כי הפכו אותם בעל כורחם למפירי חוק. הם שכרו חנות, שילמו מראש בעבור כמה חודשי שכירות וקנו ציוד, ולא נותר להם מנוס אלא לפתוח ולהחזיר חובות. לא עלה על דעתם כי יחלפו חודשים כה רבים בלי שיקבלו רשיון, אף על פי שהם ממלאים אחר כל סעיפי החוק. הנאשמים נראו מהוגנים, אנשים הרוצים לחיות בכבוד וביושר, ונקלעו למצב הביש שלא באשמתם. לא ראיתי ביניהם בריונים. אלה לא פנים לעירייה לבקש רשיונות הפקקים פוחדים להתעסק אתם.

השופטת האזינה ברוב קשב לדבריהם, כאילו זה עתה גילתה לפתע שהם עוברים שבעה מדורי גיהנום בעירייה ונקלעים למצוקה שלא באשמתם. לבסוף נתנה לכולם, כל אחד בתורו, ארכה של כמה חודשים לקבלת רשיון, ועם זאת הטילה עליהם 200 שקלים קנס. כשהופיעו במניה שני שותפים או יותר בעניין אותה החנות, קיבל כל אחד מהשותפים קנס בגובה 200 שקלים. אף לא פעם אחת כתבה השופטת בפסק הדין כי האנשים הללו נקלעו למצב בלתי אפשרי, וכי לא בזדון, אלא בשיטה, האשם. לא הבנתי מדוע לא הסתפקה בהטלת קנס סמלי של אגורה אחת בתוספת השמעת דברים קשים כנגד העירייה והפכת אחרים הגונים לעבריינים.

שלמה להט: לא יכול לרחוץ בנקיון כפיו

ראש העיר אומר שהוא מודע למצב שהוא בכוונת שעירייה. אלא שלטענתו אין המדובר בחוק עזר עירוני, אלא בחוק המדינה שאינו הגיוני ואינו צודק ולכנגדו הוא חסר אונים. ראש העיר עד לכך שמדי שנה נקלעים אלפים למילכוד הזה. לוא בו היה תלוי הדבר, היה מוציא רשיון עסק זמני לחצי שנה, וחסל.

אך להט אינו יכול לרחוץ בנקיון כפיו. כל זמן שלא נמצא חבר כנסת שיילחם לשינוי חוק רישוי עסקים, חייב היה ראש העיר לעשות הכל כדי שאנשיו יזרזו בקשות במהירות וביעילות. אך המנגנון העירוני פועל לאט, ופקידי העירייה גורמים סובל במתן הרשיונות ותורמים גם הם למצב האומלל.

ישראל שווייץ: ההבדל הקטן

פרויקט א': הנחת צינור איסוף מים לאורך כ־200 מטר מתחת לכביש בדרך הרצליה מול בית התוכנה "ביוטן". העבודה הוחלה ב־20 ביולי וטרם הסתיימה. העבודה מתבצעת בעזרת כלים מכאניים ונמשכת שמונה שעות ביום. מאז תחילת ביצוע העבודה הוסטה התנועה למסלול נגדי ונוצרים פקקי תנועה גדולים.

פרויקט ב': החלפת קטע מסילת רכבת חשמלית, כולל החלפת תשתית הכביש והצנרת מתחת לכביש בקטע של כ־400 מטר ברחוב הראשי של ציריך (בנהופשטרסה). העבודה הוחלה בשבת, ה־16 בספטמבר, בשעות הבוקר המוקדמות, והסתיימה ביום א' למחרת, בשעות הערב. עשרות רבות של פועלים עבדו בשלוש משמרות, ונעזרו בציוד מכאני רב. הפרויקט תוכנן מראש בצורה מדויקת, לא השאיר מקום להפרעות ולאילתורים. התנועה בקטע הזה הופסקה ליומיים בלבד בסוף השבוע.

חוות דעת מקצועית: מהנדס הבניין ד"ר יואב סרנה, עקב מתוך עניין מקצועי אחר ביצוע הפרויקט בשווייץ. הוא עוקב, מדי יום, בעל כורחו, כאורח החולף בדרך הרצליה, אחר הפרויקט כאן. כמומחה בתחום זה הוא קובע כי היקפי שתי העבודות פחות או יותר זהה. בעבודה בציריך לא השתמשו בכלי עבודה או בכל אמצעי אחר שאינו נמצא בארץ. ההבדל בין שתי העבודות הוא בתחום הביצוע, בארגון העבודה ובניהולה. בתכנון נכון ובארגון יעיל היה אפשר לסיים את ביצוע העבודה בהרצליה בתוך כמה ימים.

הסבר ריקני: עבודות מהסוג המתבצע בהרצליה נמסרות בארץ על ידי הרשות האחראית לקבלן שהציע, במכרז, את ההצעה הכספית הזולה ביותר. מבחינת הרשות, זוהי הדרך הזולה ביותר לביצוע העבודה. הקבלן גם לא נדרש לעבוד בשלוש משמרות ולהשתמש במספר קבוע מראש של כלים מכאניים.

הצעה: לחייב את הרשויות האחראיות לביצוע עבודות שיש להן השלכה כלכלית על הסביבה, להכין תחשיב כספי לא רק של העלויות הישירות (הוצאת הרשות), אלא גם תחשיב העלויות העקיפות — הפסדי זמן בזמן עבודה, בזבוז דלק, תאונות, מריטת עצבים של הנוסעים בימי השרב הכבדים בגלל פקקי התנועה הענקים הנוצרים בשטח העבודה. יש למסור את העבודה לביצוע לאחר שיוכח כי במכרז זכה מי שהצעתו היא הזולה ביותר בשילוב העלויות הישירות והעקיפות גם יחד.

מרטין נובק — פרקליט אמריקאי פעלתן

תחילת הסיפור במכתב ששילח בינואר השנה יעקב אבן, הקונסול הכללי של ישראל בלוס־אנג'לס לעמרם בלום, האפוטרופוס הכללי. במכתב נאמר כי הקונסוליה מרבה להיעזר בשירותי משרד עורכי־הדין הרבס וולף וג'וזף סטון. "האדונים הללו הם יהודים חמים ועושים עבודתם באמונה וביעילות וכאמור עד עצם היום הזה לא דרשו ולא קיבלו שכר לפעולם, בנוסף לתרומותיהם לארגונים ישראליים שונים".

במכתב מובעת פליאה, מדוע נצטוותה הקונסוליה שמסרה בין השאר גם תיקי עזבונות לטיפולו של אותו משרד עורכי־דין, להעביר את הטיפול בתיקים למשרד עורך־דין אחר בלוס אנג'לס, הגובה 6 אחוזים עמלה בעבור שירותיו.

בתשובה הסביר האפוטרופוס הכללי כי משרדו, משרד המשפטים, מטפל בכל ענייני העזבונות המיועדת לטובת המדינה וכי ברחבי העולם פועלים כמה עורכי דין המטפלים בצדדים המשפטיים של העברת כספי העזבונות לארץ. "לא ייתכן", כתב האפוטרופוס, "שמדינת ישראל תפר הסכמים עמם, מה גם שהשירותים המשפטיים שקיבלנו במשך כל השנים היו מעולים מכל הבחינות".

ואכן, גם בשיחתו אתי חזר עמרם בלום על גרסתו ההגיונית, אלא שלפתע צצה אל תוך הסיפור דמותו של עורך־דין מניו־יורק ושמו מרטין נובק. נובק משמש במשך למעלה מ־25 שנה כנציג האפוטרופוס לטיפול בענייני עזבונות ברחבי ניו־יורק. בלום עצמו מאשר כי נובק מוסמך לטפל בענייני עזבונות בניו־יורק ולא בשום מקום אחר ברחבי ארה"ב שבהם פועלים, על־פי הסכם, עורכי דין אחרים. והנה לפני כמה חודשים היה זה אותו מרטין נובק שהתערב בלוס אנג'לס כדי לחסום את משרד וולף, שהקונסוליה הישראלית במקום היתה בה שבעת רצון משירותיו.

על התערבות זו אומרים בירושלים שהיא היתה מיותרת, וכי העניין כלל לא היה בסמכותו. אבל מסתבר שב־18 בחודש שעבר שלח מירושלים עוזר של האפוטרופוס, בקארהן, מכתב ללוס אנג'לס ובו דרישה להעביר את פירוט תיקי הצוואות לירושלים ולעו"ד מרטין נובק בניו־יורק "כדי שנוכל לפתוח תיקים מקבילים".

בלום אומר: "מסכים אתך שאסור היה לערב את נובק בעניין. אין לו כל קשר לזה. אבדוק מה פתאום נשלח המכתב מירושלים".

זה שנודם מוסמך מאשר כל פעם מחדש, שהדברים אינם נוגעים לעו"ד נובק וכי אסור היה לשרבב את שמו לעניינים, אינה פותרת את הבעיה שהרי בסופו של דבר מדובר בעזבונות של מיליוני דולרים, המכניסים לעורכי הדין עמלות נאות אפילו במונחים אמריקאים.

פרסום הרשת

סכנה לריאות הירוקות

הכוונה להפעיל מחדש את תחנת רדינג ג' ליד מוזיאון הארץ בתל־אביב מקוממת לא רק את שוחרי איכות הסביבה

מאת חיים הנדוורקר

דבר כזה טרם קרה. שר הפנים, הרב יצחק פרץ, הפך בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה השבוע ללוחם הבולט למען איכות הסביבה. השרים האחרים, דוגמת משה שחל, אמנון רובינשטיין וגדעון פת, שטבעי היה כי יהיו רגישים יותר לצרכיהם של תושבי תל אביב, ייצגו דווקא את אינטרסיה של חברת החשמל — להפעיל מחדש את תחנת רדינג ג' סמוך למוזיאון הארץ בתל אביב.

שר־התקשורת, אמנון רובינשטיין, מסביר את עמדתו בעד הקמת התחנה בכך, שהיא תופעל בשעות חירום אמיתיות או של הפסקה מוחלטת של זרם החשמל במדינה. בכל מקרה מבטיח רובינשטיין, כי יעמוד על כך שהדרישה שהעלה בישיבת ועדת השרים, שלא יחלו בעבודות קודם שיבוצע סקר השפעה על הסביבה על־ידי גורם עצמאי, תהיה כלולה בהחלטת הוועדה ותעמוד במבחן הביצוע. יו"ר ועדת האנרגיה של הכנסת, ח"כ אוריאל לין, משרד הפנים ויו"ר האגף לאיכות הסביבה בעיריית תל אביב, הפרופ' אפרים טורגובניק, טוענים לעומת זאת כי הגדרת המונח שעת־חירום היא מטעה. אין המדובר בהפעלה בשעת מלחמה, אלא בשעת־חירום חשמלית משמע, כשיש עומס־יתר על רשת החשמל. משום כך תופעל התחנה לעיתים קרובות — דבר שיהיה, לדברי לין, שואה אקולוגית.

דומה, כי שר האנרגיה משה שחל הצליח להעביר מהר מדי את ההחלטה על הצבת שתי הטורבינות בצפון תל אביב. רק היום, לאחר שכבר נתקבלה ההחלטה, ייפגשו שר האנרגיה ומנכ"ל חברת החשמל יצחק חופי עם ראש עיריית תל אביב שלמה להט, כדי לדון בנושא ולשמוע את עמדת נציג תושבי העיר תל אביב. עיריית תל אביב עצמה טיפלה בפרשה בחודשים האחרונים במישור הביורוקרטי, ולא היה סיפק בידה לצאת למאבק ציבורי. בעירייה התעוררו לפעולה ציבורית, שבשלב זה לא ברור עד כמה תהיה רצינית, רק אחרי שנתקבלה ההחלטה.

הרקע: חשש מהפצצות

יתר על כן, במשרד האנרגיה שכחו על קיומה של ועדת מומחים בראשותו של הד"ר שמואל ברנר, מנהל המכון לחקר בריאות הסביבה. הפעלת זה מספר חודשים וכה חברים בכירים ממשרדי ממשלה שונים, ביניהם ממשרד האנרגיה עצמו (המנכ"ל לענייני חשמל, רם חביב). ועדה זו אמורה לתת חוות דעת באשר לנזקים שייגרמו לבריאות הציבור עקב הפעלת הטורבינות. בתוקף תפקיד משרד הבריאות כמפקח על תחנת הכוח רדינג לענייני בריאות. הגורם השני, אשר היה עם אצבע על הדופק היה משרד הפנים. שר הפנים בא לישיבת ועדת השרים, הודיע מפני קבלת ההחלטה והציע כי ההחלטה תעבור את הליכי התכנון והבניה המקובלים.

זו אמנם ביורוקרטיה, אבל זו הדרך החוקית הקיימת במדינת ישראל, המאפשרת לציבור לבוא ולהביע את עמדתו בדרך של התנגדויות, בחינה של ועדות מומחים, רשויות ממשלתיות מקצועיות כמו אגפי איכות הסביבה במשרד הפנים ועוד. והכל כדי להבטיח שכשיופעל המתקן הנזק לציבור יהיה מינימלי. השר פרץ גם בא מכלם, כשבידיו ארבע חלופות להקמת התחנה באזור תל אביב, אך במקומות הרבה פחות בעייתיים. אולם הצעותיו נדחו.

תחנת רדינג ג', הממוקמת סמוך לגני התערוכה, הוקמה על רקע עסקת־הנשק הבריטית־צ'כית לקראת סוף שנות החמישים. ראש הממשלה דאז, דוד בן גוריון חשש, כי תל אביב תופצץ ורשת החשמל תיפגע. על כן ביקש להקים גיבוי לרשת. תחנה זו היא תת־קרקעית. יצויין, כי בכל הפירסומים בפרשה שנכתבו על־ידי משרד האנרגיה שלא לציין, כי המדובר בתחנה תת־קרקעית. האיש שרמז על כך לציבור היה לא אחר מאשר שר האנרגיה משה שחל, בהופעתו בשידור ישיר בתוכנית הטלוויזיה "ערב חדש" ביום רביעי.

רדינג ג' הושבתה עם הקמת רדינג ד'. זה היה, למעשה, אחד התנאים להפעלת תחנת־הכוח החדשה. רדינג ד' נבנתה באמצע שנות השישים, כאשר היה מיתון קשה והמדינה עמדה בפני בחירות ומן הראוי היה למצוא עבודה לפועלים רבים. רשויות התכנון והבניה התנגדו להקמתה, בכלל זה היה היועץ המשפטי לממשלה דאז. ההתנגדויות נבעו מטעמים של גרימת מפגעים סביבתיים. אולם הממשלה דאז, ברצונה להקים את הפרויקט במהירות, חוקקה את חוק רדינג ד', המאפשר לה את הקמת תחנת הכוח ללא הליכי התכנון והבניה הקבועים בחוק. לימים התברר, כי רדינג ד' אכן הפכה למטרד ועל שולחן הממשלה עומדת הצעה לבטל את חוק רדינג.

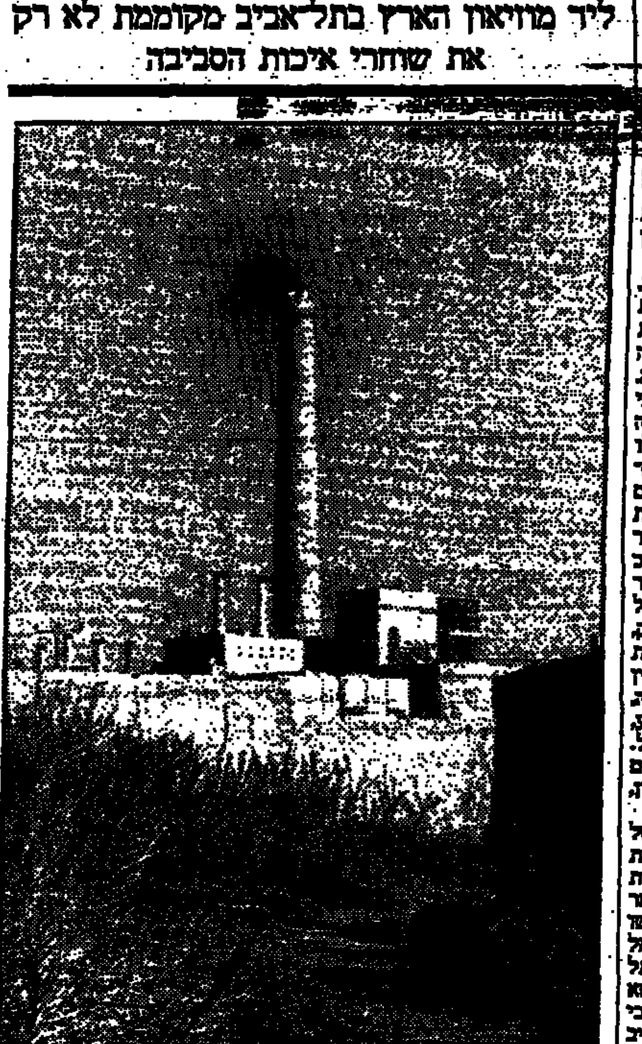

רדינג ד': נבנתה בתנאי לסגירת רדינג ג'

אלא שבשעה שהצעה זו עומדת על הפרק, הוליש שר האנרגיה לנצל את החוק כל עוד הוא קיים כדי להעביר את ההפעלה מחדש של רדינג ג'. השר שחל הבטיח בישיבת ועדת השרים, כי הפעלת שתי הטורבינות לא תגרום נזק לציבור. הטורבינות יופעלו בגנ מספר שעות קטן ביותר בשנה בשעת חירום בלבד, כביכול. וכן אינן גורמות לזיהום אויר, ומי שטוען אחרת מטעה את הציבור.

השר שחל מסתמך בדבריו, בין השאר, על תסקיר השפעה על הסביבה של חברת החשמל שהוא גוף אינטרסנטי.

אולם על־פי מסמך אחר, שפורסם כאן בראשונה, מתבררת תמונה שונה. מסמך שחיבר יעקב שיינברג, מנהל המחלקה לאיכות הסביבה באיגוד ערים ת"א, לבקשת הפרופ' אפרים טורגובניק, ראש האגף לאיכות הסביבה בעיריית תל אביב, עולה כי "חברת החשמל רוצה להשתמש במכונה לבנות מתקן ללא כל התייחסות לרשות מהי־ציבורית, כדי למנוע את ההתנגדויות האפשריות הצפויות באופן טבעי, שכן הם היזמים הנדרשים לקבוע את הנעשה בשטח".

"אין בידי נתונים מדויקים, אך לאור הפעלת התחנה הזרה אין צורך ביותר חשמל. רדינג ד' עובדת היום בתפוקה של כ־30 אחוז, כך שאין צורך בתפוקה זהירום־והזיהום הזה בכלל לא מוצדק".

הסיכונים הגלומים בסולר

"להתחנה יהיו השפעות הסיכונים מהרציניים ביותר, שכן התחנה מופעלת בסולר באמצעות טורבינות. בין היתר, מדובר בהשפעות רעש (לדברי מהנדס עיריית תל אביב, שמאי אסיף, יסבלו תושבי הסביבה מרעש הזהה לשני מנועי סילון מדגם בואינג).

עוד מעלה שיינברג, כי קיימים השפעות וסיכונים הנובעים מאיחסון והובלת הסולר. הוא מדגיש, כי ברצועה של שני קילומטרים באזור המאוכלס ביותר מצויים מתקני הגז הלאומיים ותע"ש הדבר זה סכון סיכון.

שיינברג מתריע, כי יפלטו ריחות מרוחיזת ואחזקת מערכות הובלת האיחסון הסולר. כבר היום סובלים תושבים בצפון תל אביב מריחות קשים שמקורם בריכוז גדול מאוד של מכלי דלק בסביבה.

הוא מדגיש, כי התחנה תפלוט חום בעלת השפעה על הסביבה כולה של 400 מעלות צלסיוס (הפרופ' טורגובניק אומר, כי בבדיקה שעשה העלה חשש, כי רוחות ישאו את גלי החום הללו לשכונות המגורים הסמוכות).

לדעת שיינברג, הפעלת התחנה תגדיל את עומסי הזיהום בתל אביב ללא צורך. לפי חישוביו, כל שעת הפעלה היא תוספת של 2,000 אוטובוסים לשעה לאזור. במקביל יש לזכור, כי בשעות העומס השיא בתל אביב והסביבה נעים בעיר כולה כ־1,300 אוטובוסים לשעה. הצעתו של משרד האנרגיה שקולה כנגד ריכוז כמות אדירה של אוטובוסים במקום אחד.

הדו"ח מזהיר גם, כי הפעלת התחנה תגרום להגבלות המגורות וכמעט הקפאת פיתוח הריאות הירוקות של תל אביב בסביבה דוגמת פארק הקונגרסים.

מסקנתו של מנהל המחלקה לאיכות הסביבה היא, כי ברור מעל לכל ספק שתל אביב כעיר חייבת לדחות את ההצעה על הסף.

מה יאמר האוצר?

בישיבת ועדת השרים ביטא שחל את העמדה הרשמית של משרדו, באמרו כי הוא מקבל על עצמו כל קביעה של גוף מקצועי בסכנות, שיבדוק הנושא על כל צדדיו, על־מנת שאתר רדינג ג' לא יהיה מפגע. אולם מזהה הפניה לסכנות. על־פי חוק רדינג, הגורם האחראי להשפעות על בריאות התושבים הוא המפקח על הבריאות. הסכנין אינו יכול להחליף את המפקח על הבריאות שהחוק קובע. כך גם לגבי נושא השפעות על הסביבה. על־פי החוק הגורם המוסמך לתת חוות־דעת היא היחידה לאיכות הסביבה במשרד הפנים. בפנייתו זו של שחל לסכנין, הוא מביע למעשה אי־אמון ביחידות הממשלתיות המקצועיות הקבועות בחוק.

יתר על כן, משרד האנרגיה מנמק את החלטתו להפעיל את חוק רדינג, בחשש לסחבת באישור התחנה ברשויות התכנון והבניה השונות. האם בכך מבקש שחל, שהוא משפטן במקצועו, לרמוז לתושבי ישראל ולמשרדים הממשלתיים על כך שאין לו אמון ברשויות התכנון והבניה. ומה יאמר על כך האזרח, הנזקק להם לבניית ביתו או לשינוי פיסי פעוט בביתו?

مكتبة الأصل

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

בין אוטופיה למציאות

השאלה הערבית והבעיה היהודית
מאת יוסף גורני
הוצאת עם עובד, אופקים, 448 עמ'

מאת יהושע פורת

התנועה הציונית היתה בעיני עצמה או, לפחות, בעיני רבים תופעה מוסרית, העומדת במבחן אמות־המידה הדמוקראטיות האוניברסאליות. תחייתו של העם היהודי היתה בעיניה לא רק הכרח הנובע ממציאות הקיום העגומה של העם היהודי בגולה, אלא אף התגשמות החזון האוניברסאלי של שחרור העמים משעבוד לזרים. והנה, בראשית ימיה נתקלו העולים לארץ־ישראל בקיומו של קיבוץ לאומי אחר, החי בארץ. קיבוץ זה התייחס בחשד אל העולים היהודים, הגיב בהדרגה בהתנגדות ובסופו של דבר, גיבש עמדה פוליטית של התנגדות גמורה לשיבת היהודים לארץ־ישראל ולהפיכתה לארץ בעלת צביון לאומי יהודי.

ההתמודדות הציונית עם המציאות הזאת, ובכך עוסק הספר הנסקר כאן, היתה לאמיתו של דבר אחד משני הצירים המרכזיים שבהם עסקה ההגות הפוליטית הציונית. הציר האחר נסב על שאלת מהותה של הלאומיות היהודית ומידת הכרחיותו של הריכוז הטריטוריאלי בארץ־ישראל כדי לקיימה לאורך ימים.

ההגות הציונית בשאלה הערבית היתה מורכבת ומגוונת ביותר. היא הצמיחה ארגונים ומפלגות, ותיתוחה לאורך זמן גילה תמורות בעיצובה בקרב אותם הוגים, שנאלצו להסתגל אל תנאי המציאות המשתנה. אגב כך, נפרשת לפנינו יריעה רחבה ביותר, המכסה את מרבית תחומי המחשבה הציונית. שהרי, הדיון במהותה של הלאומיות היהודית עמד ביסוד ההגות הלאומית היהודית בכלל, והציונות בפרט, בשלבים הראשונים של התופעה הזאת; אך עם התפתחות התנועה הציונית ובניין הבית הלאומי היהודי בארץ־ישראל הפכה שאלת עתידה הפוליטי של הארץ ומעמד הערבים בה, בהווה ובעתיד, לנושא העיקרי של חיפושי הדרך הרעיוניים של התנועה הציונית.

הציונות הכללית היתה ביסודו של דבר הרצליאנית. היא תפסה את הפתרון הציוני כנובע מ"צרת היהודים" והתירה להעניק להם "קרקע מתחת לרגליהם". אולם, בהיות מנהיגיה הבולטים מושפעים גם מאחד־העם הבינו, שקרקע זאת חייבת להיות בארץ־ישראל וכי התגבשות הלאומיות היהודית המחייבת בארץ־ישראל חייבת להיכון על התרבות העברית המתחדשת. לעומתם, תפסה הציונות הדתית את הדבקות בארץ־ישראל כמתחייב מהדת (אם כי גם לה היה שלב מדיני, הרצליאני ואפילו אוגנדיסטי) כפרי ההבטחה האלוהית. אך לא ויכוח זה הוא שקבע את התפלגות המחנות בתנועה הציונית בעניין היחס כלפי הערבים.

יוסף גורני בחר להציג את הויכוח הזה על־ידי מיון הגישות השונות לארבעה זרמים: ההשקפה ההשתלבותית־אלטרואיסטית, ההשקפה הארגונית־הבדלנית, ההשקפה הליבראלית־מעשית וההשקפה הסוציאליסטית־קונסטרוקטיבית. עיקר הויכוח בין ההשקפות הללו וגיבושן האידאי נעשה עד אמצע שנות הש־30 (וזהו החלק החשוב שבספרו). לאחר מכן הלכה ונשתררה התחושה בקרב רוב ההוגים הציוניים, כי השאלה הערבית אינה ראויה עוד לתשומת־לב מעמיקה כל־כך. מפנה זה התחולל לא מחמת מציאת פתרון, אלא מחמת היאוש ממציאתו. אם עד אז האמין הרוב הגדול במחנה הציוני, שניתן במידה זו או אחרת ליישב את הפתרון הציוני של שאלת היהודים עם שאיפותיהם של ערביי ארץ־ישראל, הרי לאחר שנתברר לכל כמעט בשנים 1936—1939 מה עמוקה התנגדות הערבים לציונות, העדיף הרוב הגדול לרכז את עיקר הכוח במאבק עם בריטניה ובבניית תשתית למדינה היהודית.

ההתנגדות הערבית לציונות הציקה לכל הזרמים, כמעט, בתנועה הציונית. היוצא מן הכלל היחיד היה

יוסף גורני

הזרם המכסימאליסטי שבתוך התנועה הרביזיוניסטית או בשוליה (א.צ. גרינברג, אבא אחימאיר, יהושע ייבין, אוריאל שלח וממשיכיהם). רק קבוצה זו דגלה בלאומיות יהודית או עברית פארטיקולארית־אגואיסטית, שאינה מנסה להישען על תפיסה אוניברסאליסטית. כל השאר עיגנו את ציונותם בתפיסה כוללת של צדק הלאומיות. כך ז'בוטינסקי, כך הליבראלים וודאי שכך היו הציונים־הסוציאליסטים. אכן, אלה האחרונים עמדו בפני בעיה קשה: שיבת העם היהודי לארצו עמדה בניגוד לשאיפות הלאומיות של ערביי ארץ־ישראל והאמצעים שהיה צריך להפעיל כדי לממש את החזון הציוני עמדו לא פעם בסתירה עם עקרונות סוציאליסטיים.

הזרם הזה, הקונסטרוקטיבי, ראה בבניין העם והמולדת את עיקר של המעשה הציוני. לשם כך יש לכבוש את המוני היהודים לעבודה, אך באותה מידה יש לכבוש את מקומות העבודה עבור היהודים. תוך כדי כך צצה מבחוץ שאלת היחס אל הפועל הערבי: האם לארגנו בהסתדרות עובדים בין־לאומית אחת? האם לעזור לו להתארגן בהסתדרות עובדים נפרדת על בסיס לאומי? או שמא להעדיף מסגרת פדראטיבית של סקציות לאומיות?

הלבטים בשאלה הזאת היו ציר הויכוח המרכזי בתוך תנועת הפועלים הציונית הארץ־ישראלית. ומאלפת היא העובדה שויכוח זה לא חצה בין המפלגות (מפא"י מול השמאל הציוני). עקרון הארגון המשותף, שהשומר הצעיר הרימו על נס בשנות השלושים, היה נחלת "אחדות העבודה" בשנות העשרים. וכך, אפילו ביחס לשאלת הפתרון הדו־לאומי של שאלת ארץ־ישראל. מסתבר שכאשר עבר השומר הצעיר מסיסמת "החברה הדו־לאומית" לעקרון "המדינה הדו־לאומית", דבק באותה מידה בשאיפה ליצור רוב יהודי בארץ־ישראל כתנאי מוקדם לפתרון מדיני זה, ועל ידי־כך לא חרג לאמיתו של דבר מהקונסנזוס הציוני. יתר על כן, התנגדות השמאל הציוני, לרבות השומר הצעיר, לתכנית בילטמור, נבעה בעיקרו של דבר ממכסימאליזם ציוני, מחשש שמא תביא התביעה למדינה בטרם נוצר הרוב היהודי בארץ, לחלוקה ולוויתור על חזון הציונות הגדולה. מכסימאליזם ציוני זה הוא שאפשר לאנשי השומר הצעיר למצוא עצמם מתאחדים למפלגה אחת עם "התנועה לאחדות העבודה" שבקיצוניותה הציונית לא היה לה מתחרה אפילו בתנועה הרביזיוניסטית.

אכן, הזרם הציוני־סוציאליסטי נפתל עם עצמו, אך כשהגיעו רגעי ההכרעה העדיף תמיד את הגשמת החזון הציוני על־פני כל שיקול אחר. האם נפתולים היו מלאכותיים, מיותרים, או אף מזיקים? נראה לי שאחת המסקנות העיקריות של הספר היא, שנפתולים אלה היו כנים ובסופו של דבר מועילים. שכן הם סייעו לנוער היהודי האידיאליסטי לעמוד במתח שנוצר בין אמונתו הציונית לבין עקרונות אוניברסאליים של צדק ושיוויון, שהזינו את תפיסותיו הרעיוניות.

מסקנה מאלפת אחרת היא התרומה שתרמה ההתלבטות הערבית בדבר הזהות העצמית של ערביי ארץ־ישראל ליכולתם של הליבראלים והסוציאליסטים שבמחנה הציוני להתעלם מהתנגדותם של ערביי ארץ־ישראל לציונות. מכיוון שלאורך תקופת המאנדאט (וגם אחריה) ראו ערביי ארץ־ישראל את עצמם כחלק מהאומה הערבית הגדולה, יכלו הוגי הציונות הסוציאליסטית לקבוע ש"ארץ ישראל אינה נחוצה לערבים מבחינה לאומית. הם קשורים במרכזים אחרים. שם, בסוריה, בעיראק, בחצי־האי־ערב, מולדת האומה הערבית" [דברי מ. בילינסון, עמ' 283]. כך גם בן־גוריון, שעל יסוד תפיסה זהה הציע לשלב את ארץ־ישראל היהודית בפדראציה ערבית של המזרח־התיכון מתוך ביטחון שערביי ארץ־ישראל יזכו במימוש שאיפותיהם הלאומיות בעצם השתייכותם לפדראציה הגדולה של האומה הערבית [עמ' 286, 295 ואילך].

תפיסה כזאת היוותה את יסוד ההכרה שלצורך הקמת המדינה היהודית מותר לשקול העברת של ערבים מארץ־ישראל לעיראק או לארץ ערבית אחרת. זהו "בסך הכל מעבר ממחוז למחוז" [דברי אוסישקין עמ' 349]. ואם ייאמר שאין להביא ראיה מעמדתו של אוסישקין, הקיצוני כל־כך באמונתו הציונית, אעיר, שאפילו ד"ר הדר סנאטור — נציג הגורמים הלא־ציוניים בהנהלת הסוכנות היהודית ואיש אגודת "איחוד" — אמר בישיבת ההנהלה בדצמבר 1944 דברים דומים מאד [עמ' 364].

בין כל הדברים הללו לבין ז'בוטינסקי ותנועתו אין מרחק תאורטי רב. ההבדל הוא בתחום ההגשמה הציונית. בעוד שהזרם הסוציאליסטי והזרם הליבראלי היו קונסטרוקטיביים וטענו שההגשמה הציונית תיעשה בבניית המולדת והגנה עצמית עליה, האמין ז'בוטינסקי שניתן לאלץ את בריטניה בכוח דעת הקהל היהודית והבין־לאומית (תכנית "הפטיציה") לאפשר את הגשמת הציונות במעשה מדיני חד־פעמי (הקמת צבא יהודי־לגאלי "לגיונים"). ומכאן הקרבה הגדולה יותר בין אוסישקין הציוני לבין תנועת העבודה מאשר בינו לבין תנועת ז'בוטינסקי.

מה שהיה משותף לכולם, למעט אנשי "ברית שלום" ו"איחוד" אחריה, היתה התחייה לרוב יהודי בארץ־ישראל. עמדה כזאת שמה לאל כל אפשרות של הסכם פשרה עם הערבים שחתרו לשמור על ערביותה של פלשתין, ושראו ברוב היהודי את הסכנה העיקרית העומדת בפני הגשמת שאיפתם. ציונות גדולה, לא "אחד העמית" אלא זו של הרצל, וייצמן, ז'בוטינסקי ובן־גוריון, עמדה בניגוד גמור למאוויים הלאומיים של ערביי ארץ־ישראל.

הסכם פשרה עם הערבים היה לכאורה אפשרי בדרך של חלוקה. אך הערבים לא הכירו בלגיטימיות של המפעל הציוני, אפילו בחלקה של הארץ. מה גם שחששו, שמדינה יהודית בחלקה של ארץ־ישראל, לא תהיה אלא בסיס להמשך התפשטות היהודית על־פני הארץ כולה. ואכן, יש בדברים שכתב בן־גוריון אל בנו, שלא לפרסום כמובן, מיד לאחר פרסום המלצות ועדת פיל בזכות החלוקה, משום אישור לחששות הערבים. בן־גוריון הסביר אז לבנו שכבוא המדינה היהודית המוצעת שיקון על גבולותיה, אולי גם יורחבו אותם בשעת הצורך להתיישבות: "אם מתוך הסכמה והבנה הדדית עם שכנינו הערבים ואם בדרך אחרת" [עמ' 334].

אין ספק כי הציונות נשענה על האמונה בדבר זכותם ההיסטורית של היהודים על הארץ ועל ההכרח להצילם ממצוקתם. לשם כך היתה מוכנה לקבוע שעדיפה זכותם הקולקטיבית של היהודים על זו של הערבים תושבי הארץ. אולם, דובריה על כל אגפיה, חזרו והדגישו שזכויותיהם של הערבים כפרטים יישמרו במדינה היהודית, וכי עדיפות היהודים מתבטאת אך ורק בזכות לשוב לארץ אך לא לשדוד ערבים משבתם אליה. כך ברל כצנלסון [עמ' 288—289] וכך זאב ז'בוטינסקי [עמ' 305]. המציאות הישראלית, המקיימת שיוויון אזרחי בתוך המדינה, אך מעניקה עדיפות ליהודים בכניסה אליה (חוק השבות), מעוגנת בהגות הציונות בצורה ברורה.

יוסף גורני לא דן כלל בספרו, העוסק בלאו הכי, במניעי התנגדות הערבים לציונות. הוא התייחס לכך כנתון המובן לכל. אלה מבינינו שטרם הבינו זאת, מוטב להם שיפנו את מבטם לעבר התנגדותו של הציבור הישראלי לכת "הכושים העבריים" ולתורתם ("אנחנו עם הארץ האמתי"; "הארץ שייכת לנו"; "אנחנו מוקים לאיש" וכו'). זרותם באורחות חייהם, בתורתם ובאמונתם של "הכושים העבריים" בעינינו אינה עולה על זרותם של שבי־ציון בעיני ערביי הארץ.

הדרך שבה ארגן גורני את החומר הרב, העשיר והמאלף המובא בספר, מאפשרת דיון אנאליטי. אפשר כמובן לחשוב על דרכים אחרות, טובות אולי לא פחות, אך איש איש ודרכו וטעמו. אינני מתכוון להתווכח עמו על־כך. אך יורשה לי להעיר על אי אילו קביעות, מוטעות, לדעתי, שהשתרבבו לספר: אינני מכיר מקרה אחד שבו עסקו ערבים פלשתינים בתקופת המאנדאט בדיון, אם הם ישות לאומית נפרדת מזו של האומה הערבית כולה [עמ' 11]. אני בטוח שיהיו לא מעט חולקים על קביעתו של גורני, שהלאומיות היהודית "היתה ברורה וכתוב ההיסטורית בהירה". האם גם אנשי "הבונד", "הפולקיסטים" — וחסידי דובנוב, הקומוניסטים והליבראלים המתבוללים חשבו כך [עמ' 11]? אין לדעת על סמך מה קבע גורני, שמשטר המאנדאטים העניק הכרה בין־לאומית בתנועה הלאומית הערבית [עמ' 14]. רק התנועה הציונית הוכרה בכתב המאנדאט הארץ־ישראלי ולא שום דבר מקביל ערבי. בריטניה לא כרתה ברית עם המשפחה ההאשמית בשנת 1916 והדרוזים אינם משפחה, כי אם כת דתית [עמ' 110]. ביוני 1928 התכנס בירושלים הקונגרס הערבי הה־6 ולא הה־5 [עמ' 118].

מפא"י קמה, כידוע רק בראשית 1930; לכן לא השתייכו בשנת 1928 ארלוזורוב, בר־צבי וקפלנסקי למפלגה אחת — מפא"י, כי אם לשתיים: הראשון ל"הפועל הצעיר" ואילו שני האחרים ל"אחדות העבודה" [עמ' 244]. קשה להבין כיצד יכול היה גורני להגדיר את "פועלי ציון שמאל" ואת "השומר הצעיר" כ"שתי קבוצות שבאגף השמאלי" של מפא"י [עמ' 298]. ביחס ל"השומר הצעיר" לא אירע כדבר הזה משלב כלשהו ואילו שרידי "פועלי ציון שמאל" הצטרפו למפא"י רק עם הקמת מפלגת העבודה בסוף שנות ה־60. רטוש לא השתייך לתנועה הרביזיוניסטית ולאצ"ל [עמ' 338], אם כי נכון הדבר שעד 1939 היה מקורב אליהם והשתתף בביטאוניהם ("הירדן", "בחרב" וכו'). חבל ששגיאות מעין אלה נפלו בספר, שהוא מכל הבחינות האחרות מהימן ומעניין.

לקראת פרסום

במרכבתו, עם צלו

מאת תומאס מאן

הקטע להלן מובא מתוך ספרו של תומאס מאן "לוטה בויימר", שיראה אור בקרוב בהוצאת "זמורה־ביתן, מוציאים־לאור". בקטע, חלק משיחה בין לוטה לגתה.

"ידידי", אמרה, "נראה הרגשתי. אם המחשבה עלי תהרוס אפילו להרף־עין את ביטחונך העצמי, שכן תלויה כל־כך טובתו של העולם. אני מניחה גם, כי להט־האשמה הפוקד אותך לפעמים נוגע בראשונה־וראשונה לאשה הראשונה שוויתרת עליה, זו ראשית הויתורים החוזרים; כוונתי לבת־העם, שהושטת לה יד לפרידה מעל הסוס; שכן אנו יכולים לקרוא ולהירגע, כי נפרדת ממני ברגשי־אשמה קלים יותר משהרגשת בפרידה ממנה. המסכנה תחת תלולית־העפר בבוקך אורה, כי לא רוחשתי לה חיבה יתרה, מפני שלא נהגה יפה כשנתפסה לניזון, והלא חובה היא שישמש אדם מטרה נתרצת לעצמו, גם כשהוא משמש אמצעי. והנה היא טמונה באדמת ברך, בעוד אחרות נתנות ממעמד־אלמנות מכובד לאחר חיים פוריים, שלעומתם אין כל חשיבות לרטט־ראש מדאיג קצת. ואני היא המצליחה, כגיבורה הברורה ללא־ספק של ספרונך בן האלמוות. ואין לחלוק על כך על אף הבלבול הקטן בעניין העיניים השחורות; ואפילו הצייר הסיני, יהיו השקפותיו זרות לנו כאשר יהיו, מצייר אותי ביד רועדת על הזכוכית לצדו של ורתר — אותי ולא אשה אחרת. אני גאה בזה ואיני מרשה לחלוק על כך, שאולי היתה שוכבת־העפר מעורבת בעניין. אולי היסוד טמון בה, וייתכן כי היא שפתחה את לבך לאהבת־ורתר — זאת אין איש יודע — אבל לעיני הבריות עומדים תוחי־פני תסיבותי. הודתי היא. שבאחד הימים יגלו הבריות שהיא האמתית השייכת לך בשורות־הגבה כלאורה לפטרארקה, וידיעה זו תדריך אותי מגדולתי ותעקור את תמונתי מהגומחה במקדש־האנושות. וזה העניין המדאיג אותי לעתים עד דמעות".

"קנאה?" שאל בחיוך. "כלום לאורה הוא השם היחיד שיצטלצל על שפתיים עדינות? קנאה כמ־יך באחותך, לא, כבבואתך והמותך האחרת? כשענן נבער ומחליף צורה, האין הוא אותו ענן עצמו, ומה שמותיו של אלוהים, כלום אינם שמו של האחד, האין הם מבנים אותנו "ילדים אהובים"? החיים הללו הם גלגולי־צורה, האחדות בריבוי, התמיד בתמורה. ואת היא, כולכן הבבון אחת באהבתי — ובאשמתי. האם נסעת כדי להתנחם?"

"לא, גתה", אמרה. "באתי לחפש את האפשרי, שמגרעותיו לעומת הממשי ברורות כשמש, אבל הוא מוסיף להתקיים לצד הממשי בעולם, בצורת 'אילו' או 'לולא', וכדאי שנחפש אותו. האינך סבור כך, ידיד ותיק, האינך מחפש לפעמים את האפשרי בתוך הממשות המכובדת שלך? האפשרי הוא תוצר של הויתור, יפה אני יודעת זאת, תוצר של הויתור והניזון הדדים יחדיו, וכל ממשות ויצירה הם האפשרי שנתגנון. יש משהו מחריד בניזון, אני אומרת לך. ואנו, הקטנים, חייבים להתנגד לו בכל כחנו. גם כשהראש רועד מרוב מאמץ, שאם לא כן נהיה בקרוב תלוליות בבית־הקברות. מצבך שונה. לך היה מה להטעים [illegible] האפשרי שבה כל הכבוד".

"התכבותך, ילדה יקרה, מביאה אותך לצורת שכח מצוקה".

"לכל הפחות דרשתי לעצמי, שיורשה לי לדבר ולשכח בצורה אינטימית קצת יותר משיורשה המון הזרים. אבל יורשה לי לומר גם זאת, גתה: לא הרגשתי טוב ונוח ביותר במחיצתך, בבית־האבות ובחגיגת־החיים שלך; ושחי מועקה חזרה. הרשה לי להודות בזה. וריח הקרבן הדיף מרי בקרבתך — אין כוונתי לקטורת, לה הייתי מסכימה, גם איפיגניה מסכימה לה לגבי דיאנה של הסקיתים. אבל לקרבנות־אדם היא מתנגדת ומתערבת למניעתם — ולצערי מניחה סביבתך רושם של קרבנות כאלה, והיא דומה כמעט לשדה־קרב, לממלכת מלך רשע. הירימים הללו, הרוטנים חופפים תמיד, שכבוד־הגבר שלהם נתפס לפתיין, ובבך המסכן על שבע־עשרה כוסות השמפניה, זה 'קטנה' שישא לאשה לקראת השנה החדשה והיא תתקומם בקומה העליונה כיתוש באור, ואל נשכח את מריה בומרשה, שלא ידעה לנהוג כמוני, והשחפת הביאה אותה אל מתחת לתלולית — מי הם כל אלה אם לא קרבנות גדולתך. הו, נפלאה היא הקרבת קרבן, אלא שגורל מר הוא להיות קרבן".

אורות תרדים הבהבו וקיפצו על ומותו של בעל־המעיל היושב לצדה. אמר:

"נפש יקרה, הרשי לי לומר לך דברים מן הלב, לפרידה ולפיוס. את מדברת על קרבן. אבל הקרבן הוא סוד ויש בו אחדות גדולה, כמו בעולם, בחיים, באישיות וביצירה, ובכול יש גלגול. הקריבו לאלים, ולבסוף היה האל קרבן. השתמשת במשל החביב עלי והקרוב לי ביותר ונפשי מלאה אותו מאז: משל היתוש והאש הקטלנית המפתה. אם תאמרי, שהנני האש אשר הפרפר מסתער עליה בחמדה, הרי בגלגול הנני גם הנר הדולק המקריב את גופו כדי שיאיר האור, והריני גם הפרפר השיכור האובד בשלהבת: הרי כאן המשל של כל קרבן בגוף ובחיים לשם גלגול־רוחני. נשמה זקנה, יקרה, ילדותית, אני הוא הקרבן בתחילה ובסוף, אני הוא המקריב אותו. יום אחד נשרפתי לך, ואני נשרף לך כל הימים לרוח ולאור. דעי, כי המטמורפוזה היא האהובה ביותר על ידידך ונטועה בו, היא תקוותו הגדולה והעמוקה בתשוקותיו: משחק הגלגולים, שינוי הפנים, כשהשיש נהפך לנער, הנער לבחור, דמות־אדם שתחרי־הגיל משתנים בה, נעורים עולים בכוח מאני מהזקנה, הזקנה מהנעורים; תנוח דעתך, קרובים והכניסים היו לי המצאתך ובואך אלי, כשהדמות הזקנה מקשטת בסימני־הנעורים. אחדות, אהובה, היפרדות והתגלות, התחלפות, חילוף הדברים, החיים המראים פעם פנים טבעיות ופעם פנים מוסריות, העבר המתגלגל בהווה, וזה מצביע על זה ומקדים את העתיד, אשר שניהם, העבר וההווה, כבר נשאו אותו ברחמם. הרגש המאחר, הרגש המקדים — הרגש הוא הכול. נפקח עינינו, נקרע אותן לרווחה לראות את אחדות העולם, עולם גדול, עליז, יודע. את רוצה בכפרה ממני. אני רואה אותה רוכבת לקראתי בלבוש אפור. אראנו תשוב ששבם של ורתר וטסו, כפי שלצלצול חצות יחזור בצהרים, ולא יישאר לי אז אלא הדבר הראשון האחרון: הזכות שנתן לי אלוהים להגיד את ייסורי. ואז תהיה הנטישה פרידה בלבד, פרידה לעד, מאבקמות של הרגש, ותבוא שעת הייסורים הנוראים, הייסורים המקדימים קצת את המוות, והם המיתה, אף שאינם עדיין מוות. המוות, המעוף האחרון אל השלהבת, ביחידות ובכפלות, כלום ייתכן כי גם זה אינו אלא גלגול? תמונת יקרות, נחו בלבי השלו, ומה ידידותי יהיה הרגע כשנקיץ כולנו יחדיו".

הקול המוכר מימים רחוקים התנתק. "שלום לקבעתך" להשה המרכבה נעצרה. דומה שאור מסויה מתמזג עם אורות שני הפנסים שבפתח המלון. מגר עומד ביניהם, ידיו שלובות על גבו, ואמו הקוטר מוקיר את ליליהאתיו שמכבוד מעורפלים, וכבר הוא רץ על המדרכה בעלויות הרמות, כדי להקדים את המשרת בפתיחת הדלתות. אין זו ריצה ממש, אלא ריצת אדם שנגמל ממנה, והוא מהדס בכבוד, ומרים ידיו בתנועת אצבעות יפה.

"גברתי אשת יועץ־החצר", אמר, "ברוך בואך, כמו תמיד ודאי בילתה הגברת אשת יועץ־החצר ערב מרומם בהיכל־המוזות שלנו. הירשה לי להציע זרוע זו לשם משען בשוב אלוהי הרומים. הגברת אשת יועץ־החצר, חייב אני לומר: לסייע ללוטה של ורתר לרדת מהמרכבה של גתה, הרי זו חוויה — וכיצד אכנה אותה חוויה הראויה להיכתב על ספר".

תרגם: צבי ארד

שבחי לוליטה

לוליטה
מאת ולאדימיר נאבוקוב
תרגום מאנגלית ואחרית דבר: דבורה שטיינהרט
הוצאת הקיבוץ המאוחד/ספרי סימן קריאה,
בית הוצאה כתר, ירושלים, 352 עמ'

מאת מרדכי גולדמן

מכיוון שתרגומה החדש של דבורה שטיינהרט ל"לוליטה" כבר הגיע לכתורות וכבר זכה לכך שידברו בו ויכתבו עליו הרבה, ומכיוון שספר זה כבר היה מזמן לאבן פינה של חוקרי הספרות המשחיזים עליו את קולמוסיהם ואזמליהם — אני מוצא עצמי פטור מדיון מעמיק ומקיף בספר, ומרשה לעצמי הרהורים והערות במקום מסה מקיפה. כי שיש לו צורך במסה מקיפה וטובה ימצאנה בנקל בשולי הנוסח העברי אליו צורפה מסתה של המתרגמת שהיא בהירה ומבהירה.

בפתיחת דברי עלי להתוודות כי לוליטה הוא מן הספרים האהובים עלי ביותר בתחום הסיפור הארוך. שלושה האהובים עלי בסוג זה הם "אידיוט" של דוסטוייבסקי, "הטירה" של קפקא ו"לוליטה". אני מניח כי העדפתי את השלישייה דנן מצביעה על הפסיכולוגיה שלי כמעט בבירור שהיא מצביעה על שיקולי האסתטיים. אך אינני מתכוון להלאות בעת את הקורא לא בעיון אינטרוספקטיבי כללי וגם לא בביקורת כוח השיפוט האסתטי שלי. מכל מקום, אשר ל"לוליטה" — אשתדל להסביר כאן קצת באהבתי המופלגת כלפיה, אך לפני שאני מפרש את אהבתי עלי להתוודות את גבולותיה. אהבתי לספר מגיעה עד אותו מקום בו הומברט הומברט משיג לעצמו את לוליטה בעקבות מות אמה הם מתייחדים במלונות אמריקאיים נדאים. המרמזים על אפשרויות חלום תפנוקים אידיפוסי, אך קורסים תמיד אל הבאנאלי, המסחרי, ההמוני, הגס והטכני. מכאן ואילך — מן הנקודה בו הומברט הומברט ולוליטה מתחילים את חייהם כזוג, הספר מידרדר לכדי פארודיה שטותית. יחסיהם של הומברט הומברט ולוליטה מתוארים באורח פארודי מופרז בחלק זה, ומה שהיה מין חוק בלבד במארג הבנגוני בחלקו הראשון של הספר נעשה לנימה דומינאנטית בחלקו השני, וכך הופך הספר בחלקו השני לפארודיה של עצמו. נראה, כי מאותו רגע שלוליטה הושגה, והתשוקה חדלה להיות הזרם המכחשל בעוצמה את המלים המחשבות — נעשה המסופר לשבחי, אוטומאטי וצפוי, כאילו נטשה המוזה את המספר. מסתבר, שהשגתה של לוליטה — המוזה — הוא כמעשה כליאתו של ציפור או כהוקעתו של פרפר בסיכה על לוח של צידי פרפרים בורעים או פרופסורים. אוהבי היפה המוסת והקפיא. כי עד להשגתה, לוליטה היא המוזה של הומברט הומברט ושל נאבוקוב — לוליטה היא זרם, זרמה של התודעה המתמשלת על־ידי זרם הליבידו. לוליטה היא פרפר התודעה היוצרת, וקיבועו של הפרפר, כליאת הציפור המנצנצת תמיד והבהבה באורות — הוא בהכרח מותו של זרם התודעה המפרפר, המעופף, הרוחני. השגתה של לוליטה היא הפיכתה מיצור של רוח, יצור המפעיל את הרוח, מוזה שקופה חותרת, ליצור של בשר. אך לוליטה היא מסבבה יצור של רוח, בהתרעה ומחוללת התודעה. יצור של זיכרון ואשליה. לוליטה היא היא האהבה והתרגשות כשלעצמן והתודעה האינדיבידואלית הנובעת מתוך בדרך הסובלימאציה. מושא אהבתו של הומברט הומברט אינו ניתן להשגה מטבעו, כי הילדה סופה, שהיא תמיד מתאיינת ונעלמת לתוך המבוגרת אליה היא מתפתחת.

ייתכן שבינתיים הבינו כבר קוראים אחדים כי לפי שעה אני מפרש את האובססיה המינית של הומברט הומברט כלפי קטינה בעיקר כנעגוע ליצירה רוחנית ולאינדיבידואציה — כבאמן פאראדוכסאלי לשחרר את קיומו הרוחני מן החומרי, המיוצג באופן ארכיטיפאלי על־ידי האם. ילדותיותה ההכרחית של לוליטה נובעת לשיטתי (המאוד יונגיאנית כאן) — גם מן הקשר בין העולמים האביב להירודס ולהתחדשות שבמעשה היצירה וגם מכך שהמוזה של הומברט הומברט היא צעירה במובן של טריה — היא הזיה רוחנית הקרובה עדיין קרבה יתרה לכוחות התאווה התושנתיים, המאפיינים את הקשר עם האמהי הארכיטיפאלי. מכאן — מכך שילדה היא גם לא־אם גם חלק מן האם — נובעת כמעט ההכרה העזרה הפאראדוכסאלית שהומברט הומברט הוא יישות בתהליך, מובדלת מהמוצגת התאומה, יישות שהיא חופשית מכל הקשר שייכותי ממשי. אך היא גם משועבד באופן מטורף ומסוכן לקסמיה החושניים המסמלים של ילדה צעירה. הומברט הומברט הוא אפוא מבוגר וילד, או למען הדיוק — מבוגר וילדה גם יחד. קיומו נפרד, עצמאי ומבודד, הוא שבוי בקיומו כבחדר־סוהר או בחללית, קיומו דומה לקיומם של מרגלים, בלשים וסופרים, אך הומברט הומברט הוא גם בנה של האם, האינססטיה של האם המשורת אליה עדיין בעבותות, בגלל תלותו הדרמטית (של הומברט הומברט) בחושני ובתשוקת הבשר.

אבל כאן כדאי לזכור שהקונפליקט בין השעבוד לחושני לבין משאלות האגו להשיג אוטונומיה ואינדיבידואציה, קונפליקט זה מאפיין את האמנות כולה. האמנות מטבעה שהיא חושנית מאד אך מצד שני היא מהווה תמיד מרחב סובלימאטיבי, מציאות רוחנית שאין מספקים בה ישירות שום תשוקה. עולם של משחק המקביל למציאות הממשית. תשוקתו של הומברט הומברט היא אפוא בעלת אופי פאראדיגמאטי (דגמי) מאוד. ייתכן שפאראדיגמה זאת היא המאפשרת לסיפור לפרוץ את הסדרינו המוסריים, ולהפוך מעשה של פיתוי קטינה לאחד הסיפורים הפופולאריים בין קוראים אניים מאוד. אבל אין זאת הפאראדיגמה היחידה שהסיפור כומס בתוכו. הפאראדיגמה השנייה היא זאת של התשוקה לאובייקט בלתי אפשרי.

תשוקתנו היצירית באה תמיד על סיפוקה באורח חלקי ביותר. לא זו בלבד שמצבים תמיד מושאי חשק (אידיפוסיים) חרשים, בלתי ניתנים להשגה בגלל כללי המוסר והמציאות, אלא שבנוסף, גם כאשר מושאים נחשקים מושגים לבסוף, אין הם מספקים את כלל המאוויים החושניים, הרגשיים והרוחניים־נפשיים, שאדם עשוי להביא לקשר עם האחר החשוב האהוב. במלים אחרות — במקביל למושאינו המושגים, קיים תמיד איזה מושא חוזר, הנמנע והאסור על־ידי המציאותיות או המוסר. שאותו איננו מסוגלים להשיג מטבע הדברים, ואשר כלפיו זרם הדמיון הליבידינאלי התת־קרקעי מתובל את מהלכיו. כמובן זה סיפור לוליטה, כסיפורי אהבה גדולים אחרים, מייצג את כמיהותיו האידיפוסיות של זרם הליבידו, אשר אינן ניתנות למימוש בגלל עצם מבנה ההוויה הפסיכולוגית האנושית ובגלל כללי הקיום המציאותיים המוסריים. סיפורי אהבה כאלה הם גם סיפוריהם של דון ג'ובאני, רומאו ויוליה, טריסטאן ואיזולדה, שלומית ובן נישואי פיגארו וסוזנה. לשני הסיפורים "סוף טוב", ואהבת גיבוריהם ממומשת, אך הם בנויים בעיקר סביב התלאה הבתולת העוברת על גיבוריהם בדרכם למימוש אהבתם. האהבה למושאים שמטבע הדברים אין לממשה, היא שהולידה את רוח המוסיקה לאופרות שהולחנו לפי יצירות אלה. ו"לוליטה" עצמו היא סיפור הממתין למחבר ליבריתות ולמלחין, המסוגל כמוצארט, ואגנר, פוצ'יני ושטראוס לייצג את נהר התשוקה האידיפוסית הזורם במעמקיה של אותן חיות שכל שעה וכל עונה היא שעה יפה לזיוונה.

אבל סיפור "לוליטה" אינו רק ראוי לתשוקת־מעמקים־אסורה וסוערת כלפי מושאים המנעים על־ידי המציאות והמוסר. לוליטה היא גם סיפורה של המציאות האמריקאית. על פניה של המוזה של הומברט הומברט, המבודדת האינדיבידואליסטית בעל כרחה, מסוך ססייתה, משתקפת לה מרבולת החיים האמריקאיים, המונהגת על־ידי פרסומים אידיפוסים להאצת צריכה. על־פני המבואה משתקפת מציאות שהיא תעתוע משושות שנוצר על־ידי מאניפולאטורים לקידום מכירות. בעולם זה, שבזרות הפארודיה, הפארסה והגרוטסקה בלבד מתאימות לתיאורה, אין עוד שום ערך ממשי מלבד מימושו של החלום האמריקאי השטוחי, המשווק על־ידי מאגאזינים מצוירים וסימפטאות מרוסמת. הנהגתה הרוחנית של ארץ זאת, המבקשת להישאר צעירה לעד כלוליטה, עברה לידי אמצעי התקשורת ההמונית, הפופולארית והמסחרית. ובעין הסערה של התעתוע הזה אהבתו המבודדת, המיוסרת והמשוטשת של הומברט הומברט ללוליטה, היא כמעט כאיוה קו של ערך מוחלט. קאתדרלה של ממשות, כמעט כאהבת האל, כמעט כאי של אמת ועמוקות בתוך רצף קיומי נטול פנימיות, שהגבול בינו לבין פרודות ההלוויה המטושטשת ביותר משטשטשים והולכים מרגע לרגע.

מכתבים מאנגליה / מאת יורם ברונובסקי

אנגלים על האי הבודד

לפני זמן לא רב מת בלונדון איש אחד בשם רון פלאמלי, שכבר נכנס להיסטוריה כבעל הפטנט על תבניות הרדיו המשודרת שנים רבות יותר מכל תכנית אחרת של הבי־בי־סי. בשנת 1941 הגה פלאמלי את הרעיון של תכנית ה"אי הבודד" שבה מתארחת אישיות ידועה כלשהי, שמותר לה לבחור תקליט וספר ודבר־נוי כלשהו וכו'. הרעיון תפס. הסדרה היתה לפופולארית ביותר במשך שנים אחרות, אחר־כך נשתנה משהו, ובכל זאת עד היום לא איבד הרעיון הפשוט את קסמו: עובדה שתכניתו של רון פלאמלי רצה עד לפני זמן קצר, ותחנות־שידור בארצות אחרות חיקו ומחקות את הרעיון שלה. בין השאר היתה תכנית "על אי

ציור השער של המהדורה הראשונה של "רובינזון קרוזו" (1719)

בודד" גם ב"קול ישראל" במשך שנים, אינני יודע אם עודנה משודרת. לאחרונה הועבר הרעיון לטלוויזיה האנגלית, ורון פלאמלי הזה לכבב, באחרית־ימיו, כמארח אישים וכוכבים על האי הבודד הטלוויזיוני. הוא עצמו נעשה מין דמות אגדתית, גם מגוחכת משהו, ששמה מעורר אצל המקומיים חיוך סלחני ואף פיהוק קל. אבל הספדים הרבים, כולל שידור חוזר של תכנית־טלוויזיה שבה התארח פלאמלי עצמו על "אי בודד", העידו על החיבה הרבה למוסד הזה שהוא יצר לפני כמעט חצי מאה, ואשר אישיותו הענפה משהו, המלוקקת משהו, היתה מגולית לו לגמרי. בעוד זמן מה, הודיע השדרן בסיומו של הספד על פלאמלי בבי־בי־סי מסלול א', יוחלט אם יש טעם להמשיך בתכניות האי הבודד גם בלי פלאמלי. הפטנט נשאר רכושה ונחלתו של משפחתו.

מאורע עגום זה התחולל בעצם הימים שבהם העסיקוני לקסמות, ומילא מושכות, מתחומי ה"רובינסונדות", הספרות שבאה בעקבות ספרו הנצחי של דניאל דיפו על המליט הנזרק אל האי הבודד ומתחיל את הכל מחדש, תחילה לבדו ואחר־כך בחברת שישי. ממילא לא יכולתי להימנע מלהתרגש קמעא ממותו של הצאצא הרחוק של דניאל דיפו, מחדש הרעיון שלו בהתאמה לעידן הטריה האלקטרוני. צירופי־מקרים כאלה טיבם שהם מרגשים כמו מזג־אוויר גרוע בשעה שאתה עצוב, מין התאמות של החוץ אל הפנים. כך או כך, נושא רובינסון קרוזו, או האי הבודד, עניין אותי מאז ומתמיד. זהו אחד המיתוסים הסגוליים של הנפש האנושית, וכמעט קשה להאמין שרק דניאל דיפו, לפני לא יותר מ־300 שנה, הלביש את המיתוס הזה בלבוש ספרותי ראשון. אמנם מאז לא חסרו לו מחקים ועיבודים למיניהם, כיאה למיתוס או לסיפור העונה על צורך־יסוד של הנפש, צורך הלובש צורה אחרת בכל דור ובכל נסיבה. גם היעשותו של הרומאן של דיפו לספר־ילדים תואמת את היותו מאותם הספרים המיתיים, המשמרים את רוחבי היסוד של האנושות. בדומה ל"דון קיחוטה" גם "רובינסון קרוזו" נקרא בדרך־כלל רק בקיצורים ובעיבודים; דומה שכל ילד מתבגר מכיר את השם "רובינסון קרוזו" גם מבלי שקרא את הספר או את עיבודו. אני עצמי קראתי את הספר המקורי לראשונה רק לפני שנים מעטות. דומני שהכרתי או כבר כמה וכמה עיבודים ואדיאציות שלה כתבתי כבר שנים לפני־כן מאמר על התשוקות הרובינסוניות של קפקא, וקראתי למאמר ההוא בשם שטאלתי משמו של ספר בהוצאת "אולימפיה" הנודעת: "חיי המין של רובינסון קרוזו". ייתכן שהכרתי או גם את התכנית שהיתה למשורר פול ולרי לכתיבת ספר שגיבורו יהיה רובינסון קרוזו של האינטלקט הטהור: ספר על אדם המתעורר כשהוא לבדו בעולם, והכלי היחיד שנמצא לו הוא שכלו המופשט (בעוד שלרובינסון המקורי נמצאו הכלים שנותרו מן האניה הטרופה). אכן, מי לא השתעשע בחלום הרובינסוני, וכמה רבים הסופרים ששיוו או תיכנו לשוות, לבוש ספרותי לפאנטאזיות שלהם של חלום האי הבודד. שני לבושים כאלה נקרו לי בשבוע מותו של רון פלאמלי, איש האי הבודד.

הראשון היה "שישי" של הסופר הצרפתי מישל טורנייה, "שישי" בלבוש העברי של אהרן אמיר, בהוצאת "שוקן". לספר מאלף זה הקדיש דיון לחוד ולא אאריך בעניינו, אלא רק אגב הדיון בלקטורה הרובינסונית הנוספת שלי משבוע זה. הנה כי כן, נקרה לידי גיליון של כתב־העת "דיאלוג" המופיע בוורשה, פולין, והוא כתב־עת מצוין המוקדש לענייני תיאטרון, רדיו וטלוויזיה. בגיליון המתוארך לאוגוסט שנה שעברה, אך שהופיע רק בראשית שנה זו ואלי, לכאן, הגיע בכל מקרה באיחור, מודפס תסריט בשם "רובינסון הוארשאי" ומחבריו הם שני יוצרים פולניים ששמותיהם ידועים יפה גם בארץ: צ'סלב מילוש ויז'י אנדז'ייבסקי (האחרון מחברם של "עפרים ואפר", ה"אינקוויזיטורים", "מרלג על הגבעות" ועוד — אם להזכיר רק את הספרים שראו אור בתרגומים עבריים). עבודתם המשותפת היחידה של מילוש ואנדז'ייבסקי חוברה ארבעים שנה לפני שהופיעה בדפוס, המערכת של "דיאלוג" מצרפת דברי הסבר של מילוש עצמו, ותיק של מסמכים הקשורים בהיווצרותו של "רובינסון הוארשאי". מילוש עצמו — שלאחר פרס נובל ואירועי שנות ה־80 המוקדמות, כשנעשה למעין משורר לאומי של תנועת סולידאריות, החל להשתתף בכתבי־עת ספרותיים רבים בפולין — הוא שהביא את התעוקים למציאת כתב־היד הנשכח של "רובינסון הוארשאי" כאשר ספד לאנדז'ייבסקי במאמר־זיכרון בשבועון קאתולי המופיע בקרקוב. זה היה ב־1983, שנה מת אנדז'ייבסקי. ובעקבות סיפורו של מילוש איך עבדו יחדיו על התסריט ל"רובינסון הוארשאי" (לפי הרעיון של מילוש), ואיך החלה הגבורה הצנזורה להתערב בתסריט ולשנותו עד ששני המחברים סירבו לחתום עליו לבסוף, נמצא כתב־היד המקורי של "רובינסון" וההפרסם

סוף בעמ' 7 ב'

ישראל אלירז

לא רחוק מכפר חיטים

אני הולך אחרי עיני אל
עין היות היושב שר

כוכבים קטנים נופלים
מעיני החיות הלבנים

בתוך האדמה ההיא
בדברי המשורר בענין אחר,

והיתה המתחתי בחיים
מריח־האבק הגדול
משנה יסודות הכל

יודע עלינו כל מה
שיש לנו לדעת על עצמנו

איך היתה אלוה אוכרית?
"על זה לפני המלחמה היה"

בבקר אפשר לעשות
מבתנו לדעת ולשאול:
מכאן לאן?

אמונה ודעה

מסילות באמנות
מאת דוד גלעדי
הוצ' יבנה, 1986, 244 עמ'

מאת נסים מבורך

המחבר, לשעבר מבקר־אמנות "במעריב", הוציא מתחת ידיו 82 מאמרים ביוגראפיים־ביקורתיים, המתייחסים למספר זהה של אמנים ישראלים שבחר, על פי מיטב־הבנתו וטעמו האישיים. אין גישה אנציקלופדיסטית הנוונה אותו להביא את נבחריו בסדר אלפאביתי, כמו ערכים לכסיקוגיים, מה שמונע תיעוד מסודר כללי, תקופתי, אסכולי או ערכי של האמנות המקומית. ברם, תכונה זו עשויה להצטייר גם באור חיובי, אם נקודת־המוצא קובעת שכל אמן ייתפס מבחינת ההתייחסות כעולם יצירתי נפרד.

כתיבתו של גלעדי היא רהוטה ובהירה כמחשבתו, ומחשבתו המרוצת היא זו אשר גרמה להרכב המבור שלו.

גלעדי מכיר אמנים ידועי־שם לצדם של כאלה שהם מפורסמים פחות, ולעתים אף כמעט אנונימיים. המשותף לכולם, לפי שיקולו, הוא מידת תרומתם למלאכת־הרכבת־הפסיפס הרבגוני של האמנות המקומית, תוך הקפדה על רמה מסוימת, על־פי מיטב שיפוטו. ברם, המחבר מתעלם לחלוטין מקיומם של זרמים חדשים ושל התפתחויות חדשות באמנות הישראלית. בולטים אצלו בהיעדרם אביבה אורי, יגאל תומרקין, מיכל נאמן, מיכה אולמן ואחרים, אשר משמשים תפקיד מרכזי וחיובי בהתפתחותה של האמנות הישראלית העכשווית. דומה, אפוא, כי המבקר עצר מלכת אצל המוסר או שלחלופין לא פרצו נסיונותיהם האישיים מעברים בתוך החומות שהוא עצמו הקים אותן.

באותו כיוון קשה גם שלא להשתומם, תוך בקשה של סליחה, מחילה וכפרה מן המתות, ושל רוחשים מן האורויות, על העובדה שאין ס., בספר זה, כל רמז לסדר גים מסוימים של עשייה, בתחום המושגי והשליש, במיצג ובכל כירי"ב הבלתי. ייתכן שהתשובה לכך, שמוח מאוד יהיה להסתתר מאחוריה, תהיה שהעוסקים בכך אינם בחזקת־אמנים, והכרעות לא תעמוד תשובה כמאת שלמה על האמנות הישראלית ללא הצגתם של אלה, ולא לדראון, זה בתור דמויות שמילאו תפקיד כלשהו בהתוויית כיווני־ההתפתחות של האמנות הישראלית, או בתור מיני אכסיותות לאמנות או. במישור החיובי, במסגרת ההתפתחות שהביאה לעשייה הפוסט־מודרנית. על כן, מכוון זה, המצויר בשפע של איורים בצבע ובשחור־לבן, וה"הסכמה" של הד"ר גרשון עשות, משקף גישה מגבלות, ברוח האף קיצבונית, שהיא סיפוטית, אולי למבקר. לכן, יותר משמתעד ספר זה את האמנות הישראלית, מצויה הוא הגהרה אישית של מוסבו בתוך האמנה הדועה.

העורך: אברהם רמון

שבוע של ספרים

מאת בני ציפר

מקור

נשים, שבעה סיפורים
מאת רות אלמוג
הוצאת כתר, הספרייה קטנה, 1986, 124 ע'

למרות השם המיליטאנטי־כביכול "נשים" נכללת רות אלמוג לטובה מרגע הפאנטאזיות ההיסטוריות האמיתיות בעט האחרים, ביחוד בכל שקוד והאבסטרקטי שולט בכתיבתה. עיקרה: ההנעשה הספוזית, שמעריפות גיבורותיה שהאהבה לא תתגשם פיסית, מפחד שהתגשמותה תמוסס את שלמותו של האני ותסחף אותו למצב של אי־שליטה. כדרכן של גיבורות הרומאנים הפסיכולוגיים הגדולים של כל הזמנים, הבוחרות כשטבעו למחויבויות הברותיות ולבעל שאינן אוהבות, כדי שאהבתן האמיתית תישאר בגדר רגש האסור והבגשמה, כך אהבות שבע הגיבורות של האסופה שלפניו את תחום הדימויים של הזיווג האירוטי. כרוך להגן מתשוקה, הן זקוקות לגבר רק כדי שילהב את דמיונן, ורואות במשגל עצמו דבר מיותר, אם לא דוחה. אלמוג מביאה שבע וריאציות עשויות בקפידה על הרעיון הזה סיפורים מתוחכמים מאוד, מגובשים מאוד.

בסיפור "הפטמגמנת" הפותח את הספר, בוחרת אביגיל, מורה מוזיקה, לרדות תלמידי־לשעבר המחזר אחריה ולדבוק בהויה המונוטונית ההבודדים מתוך אותה הבריה ומאבטית במחיצה בין מציאות להיות אכדי־ כית, העלולה להתמוטט. זהו סיפורה המאוזן ביותר של רות אלמוג בספר, וגם המעניין ביותר, בגלל התיאור האכזרי, הפאתולוגי, של חיי הגיבורה, המתמכרת לטיפול בתהליך־זקנה ובאביה הזקן בנוסח הנוך לחוי מהבהם, אלא שלוין ביטל את הנפש, ואילו אלמוג משקיפה אל מעבר להולניות במשקפיים של רומאנטיקאית, המאמינה בגאולה דרך האהבה.

הקטע המנוגד לנאטוראליזם הפאתולוגי של "הפטמגמנת" הוא הסיפור "הניה כבר לא כתולה", המציג את אלמוג בכתיבת על גבול הפאנטאסטי, כמו אצל אדגר אלן פו ב"מסכה האדומה". הניה, בעלת האוטליה, היא גיבורת אגדה מודרנית־סימבולית, שסמליה הם הארום והכחול: הכחול — צבע המספר שקעקעו הנאצים על זרועה, שולט על כל גופה בתחילת הסיפור — סמל לקשיחותה ואטימותה לעולם, והוא מתפוגג לאטו, ומפנה את מקומו לאדום — סמלה של האהבה — בעקבות יחסיה הארוטיים המוזרים המרומזים עם נער ערבי המטפל בה לאחר שלקתה בשיתוק.

יתר הסיפורים שבספר משלבים את השניים — את הריאליסטי־חולני ואת הפאנטאסטי — בתערובות שונות. הסיפור "רחל שטרן, ברומא, פוגשת את פליני", מביא סיפור של אשה המגלה בגופה סימנים של סרטן, והמבצעת פעולות שגרתיות של בוקר ומתאוררות בסרטות אינטנסיביות: עמידה בתור בבנק, נסיעה באוטובוס וכו' ותוך כך מרמיזת פרשה רומאנטית הזויה עם פליני בביתקפה ברומא, ההויה נמולה במציאות וביתקה ממנה, מתוך אמונה סמויה, שבאירוטיקה הלאומתגשמת יש משום מרפא פיסי וגם מרפא למצוקה נפשית. ב"כל הקיץ כל הלילות", הכתוב כבימה של פואמה בפרוזה, חוזרת אלמוג על מוטיב העצים הנטוים של העיר, כסמל של כיליון ושל ישועה כאחת, על רקע מגנה קצרה של פגישת אוהבים משכבר, וסיומה של האשה לחדש את אהבתם הישנה. ב"פרותי תמתי עד נצח" פורצת שוב הגאולה בביטוי חיוני של אכזבה קיומית.

"שלומית: סוס שחור, חבצלת ואור זהב", שהוא ביותר מיתר הסיפורים, וזוק פתוח מסם בגלל בודש ריבגוניותו: זה סיפור אהבה של שלומית, אמנית ישראלית היושבת בפאריס, עם רופא צעיר ושמו עמנואל, על רקע הויות נוגניות של בריחה ומוות בפאריס. הסיפור האחרון, "זמש פגישות", קשה לפיענוח: רות אלמוג חוזרת בו, כבפואמה, על מספר פגי מפתח ומסיבים חוזרים של הליכה ושל עיוורון, על רקע פגישה מחודשת של אשה עם גבר שאהבה לאחר שנים רבות.

שירה

שירים חדשים
מאת מנחם בן
הוצאת אירית/זרון גולן, 1986, 80 ע'

מנחם בן הוא חלוץ הפנטניה בספרות העברית, ואי אפשר לקחת ממנו את זכות הראשונים הזאת. בימים ששיא הפוטיה שהרשתה לעצמה התרבות העברית לשאת היה השאלה אם ביאליק עשה או לא עשה עם אידה יאן, נכנס מנחם בן ברגל גסה אל מרכז הבימה עם "פלונטר", שירותו כלי כל רגש על זקפתו, גידיו, והרגעים האינטימיים ביותר בזיוג ובהרונה אך לה הנה סיפר כיצד "עבר" על הפיטיגאורים של הצבא ושחרר מהשירות. "פלונטר" גם לימד את בן שיעור במה שאהב הפיליסטר הישראלי המצוי — לא את השירה אלא את העטיפה הסנסציונית שלה. אך גם אחרים למדו את אותו שיעור, והיום נהפכו חוי משוררים והסופרים ל"שאור־הבר" שבוע בשבוע במקרונים האמצעיתיים וכל אחד יודע את הפטנט.

יש לבן חצר ספרותית קטנה של מעריצים, והוי בוכה עד עצמו הוא מרשה לעצמו להכתיב אמונות הדעות דרך שיריו, שכמה מהם כתובים כמאניפסטים מגורים, שירה של בעניות מרופת עליוב; הבעה למפוק את המלה "יהודי" מהלכסיקון ולבהון את הרבנים להתאורה בקרבנו עליה עבודתם: להימנע מלהשתמש בשירותי הרבנות כגון מילה וקבורה, ולמול ילדים — כפי שעשה הוא עצמו — במלים בלבד. כל זה מעניין מאוד, אם כי לא מקורי. מקורי הוא הפוטן שבן הופך כל נושא שבעולם לעילה לכתיבת שיר, ויהא זה כל אחד מהעניינים הנבכבים והנבכים למעלה, אך גם תיאור התגלגות השאנלוסים במקום מגוריו, בן יבנה, תיאור אבר המין של אשתו ושל נשים אחרות, ועוד עניינים שבינו לבינה הכתובים בתשוקה אמנותית לחדש את השפה הארוטית העברית (גם זה חלום כבעגי ישן). "למה אומרים שהמלה 'זין' היא מלה גסוה" שואל המשורר (ע' 15), ומשיב בשורת הויות ארוטיות הצרוכות בזין (בולל, "לזיין את הרבנות בתחת") ובשלל הטיות משונות של המלה "קוס", כגון "אשה קוסנית" (ע' 22). בסוף הספר הוצמד מעשר ליונה וולך, שהולך ממנו ראוי לציטוט:

"שרי, מוקר, חוזו
היותם בתמלאות.
הפסרותם את המות של יונה וולך
יה'.
אבן, יה.

פולקלור

ידע־עם, במה לפולקלור יהודי,
כרך כ"ג מס' 53—54
העורכים: יצחק גנוז, ש.ז. כהנא
הוצאת הארגון הארצי של חוקרי הפולקלור היהודי, תל־אביב, 1986, 116 ע'

פולקלור הוא מלה שיצאה מעט מהאופנה אצלנו, מאז נגמר בתחום זה הלהוטים למען מורשת העדות, שראו בהתייחסות לתרבותם כאל פולקלור בגדר עלבון. "מורשת המזרח" — שם מנומס לכל הדעות — עברה אם כן לטיפולם של היסטוריונים, חוקרי ספרות או אנשי תולדות האמנות, ואילו מהציג המבוסים של חקר הפולקלור נותרו לאגודה אוטוריית משוגר המגבנת בבית ברחוב ויתקין 10 בתל־אביב (לא מוכן נערכה שם מסיבה לכבוד העברת הארגון שלה מקומה א' לקומה ב' באותו הבניין), והמוציאה בקשיים מרובים את כתב העת שלה "ידע עם".

"ידע עם" אינו מתהדר ומשאר ב"פעמים", למשל, והוצגה שהות או יותר אותה קשת נושאים, וגם הרבה יותר צבע ביהוראיף ממנו, ומבאתי בו כמה מאמרים מרתקים. אחד מהם, של אברהם קרן, מבוסס על מחקר שנעשה על השימוש בפתגמים בעיתונות הישראלית. תוצר להוכיח כי לא גם לחז של הפתגם העממי בעידן הטכנולוגיה. קרן מצא כי השימוש בפתגם נפוץ בעי־

תונות יותר משאפשר לצפות, אך השימוש בו הוא לרוב בצורת "אנטי־פתגם", כלומר בצורת עיוות שלו, המכוון להשיג אפקט שנון ואקטואלי. הדוגמאות מרובות, וקרן מונה 300 שימושים כאלה, שאפשר בעיתון "דבר" לבוה, וכוה "צדיק כתמ"י יפרה, כארזים בלבנון" ["דבר" 27.1.84], ומ"הארץ" [1.10.87] "יהות כל מה רעגן" (במאמר על מכת הגרלאות).

יהדות תימן, הנחשבת למאגר של פולקלור אותנטי ומגוונה זה כבר ועדן אתנוגראפי, תופסת מקום מרכזי בחוברת: משאל מרהויכסטי כותב על שירת הנשים העממית בתימן, המושרת בערבית. יהודה רצהבי מביא כמה מנהגים מיוחדים, של יהודי תימן בשמחות ובמועדים, מנהגי האכילה הם המרתקים ביותר: בשר העוף, למשל, נחשב בתימן למובחר הבשר, ולמלך המאכלים בגלל תיתן לחולים ביושאה. רצהבי מצא ייחוס מדרשי למרק התימני המפורסם הבולל תלתן (חילבה), ומחוזם הרפואה התימנית הוא מביא סגולה לריפוי טבעי בעצה כוויות־אש. מיכל אמזור מוסיפה לכך מאמר על מנהגי התשובה היהודיים בערן.

בתחום הפולקלור המודרני, הנוצר והולך בימינו, כתב צבי פרידהבר על נשים שיצרו מחולות בתנים של התיישבות העובדת, שנהפכו לריקודי־עם מפוך לאחר מכן, ואין זוכרים תבוסות כי גילם של הריקודים הללו אינו עולה על 40—50 שנה לכל היותר. בין הכוראוגראפיות העממיות־כפריות הללו מזכיר המאמר את לאה בירגשטיין, ירדנה כהן, צ'שקה רותגסל, שרה לוי־תנאי, רבקה שטורמן ונורית קרמן.

הומור

הומור יהודי — מבחר מאמרים על
הומור יהודי
בעריכת פרופ' אבנר זיו
תרגום: ראובן אנוך
איורים ועטיפה: דני קרמן
הוצאת ספרית, אוניברסיטת תל־אביב,
1986, 188 ע'

האם יש הומור יהודי? בכבל תחום דיון, מתנגשות שתי אסכולות, בער ונגר. האסכולות ה"בעד" גוברת — ולא מפני שיש בצדה כמה וכמה אוטוריטות, ובראשה פרויד, שכתב: "איני יודע אם קיים עוד עם הצוחק לאופיו בנגיה כה רבה כפי שעושים זאת היהודים". בכך גם הגדיר פרויד את מהות ההומור היהודי כהומור עצמי, שבו משתמש לוקח את עצמו או את הקבוצה שאליה הוא שייך כאובייקט לצחוק — ומכאן קצרה הדרך לקשירת ההומור היהודי למאזוכיזם.

בספר אסף הפרופ' אבנר זיו 13 מאמרים, המייצגים את מיטב ההרצאות שהוצגו בכנס הבינלאומי הראשון להומור יהודי שהיה ביוני 1984 באוניברסיטת תל־אביב. המאמרים סודרו בארבעה פרקים: שלושה העוסקים בהומור יהודי בגלות ואחד המוקדש להומור בישראל. הפרק הראשון מתייחס להומור כדרך התמודדות עם הזהות היהודית, ומנתח את התלבטויותיהם התמטוריסטיות של קומיקאים יהודים בארה"ב, כמדי אלן, לני ברוס ושל ברוקס, בין התבוללות שלהם לבין התחום היהודית. רות פופיטרדאוילר כותבת על הפונקציה שמילא ההומור היהודי כמגן בסביבה העוינית של מזרח אירופה, על־פי סיפור של שלום עליכם. הפרק השני בספר מוקדש לבירורות אנטישמיות אירופיות יותר הגרסיות פתות, ולעובדה שההומור נתפס על־ידי לא־יהודים כתכונה יהודית — וכאותו הקשר נבחן ההומור השחור היהודי, על־פי ספרו של רומן גארי "ליקורו של ג'ינגיס כהן". ענף אחר בדיון גובר על הפונקציה המינית בהומור היהודי: היהודי הבתוקף ומגיד, מוצא באשה מפרה נחה וקורבנה להתקפה — ומכאן התוקפנות האנטי־נשית החזקה במיוחד בהומור היהודי. בפרק השלישי — דיון על בדיחות העוסקות ברבנים וכמרים, שהתגלגלו בספרות העברית של המאה ה־19, לספרות יהודית כבר [illegible] ליהודים אל ש[illegible]

[illegible] של ההומור בישראל, הנושא את השמות נתקל בקושי להסביר של מיעוט הומור. מה קרה להומור היהודי בישראל? המסקנה העגומה היא, שההומור המשותף של היהודי מיעוט לרוב גרמה שאיבד את המאפיין הבולט ביותר של ההומור היהודי, הולקאה העצמית. עכשיו הגיע, כנראה, תורם של הערבים הישראלים.

מוסיקה

קול מקום — שירים ורומאנסות
מוסיקה מאת יורי אדלשטיין
שרטוט התווים: יעקב סלקמן
עריכה מוסיקאלית: מיכאל גרשטיין
עיצוב: אלה אדלשטיין
הוצאת עצמית, 1986, 115 ע', מהדורה דו־לשונית, עברית־רוסית. בצירוף תקליט של הזמרת לאריסה גרשטיין.

יורי ואלה אדלשטיין הם זוג מהגרים מהיסה שהעיסוק בקולטורה כבש אותם. היא כתבה ספר בישול והוא נשבה בקסמי הזמר, והלחנו להוציא לאור את עשרות מנגינותיו התגשם לבסוף. "קול מקום" הוא קודם כל אנתולוגיה אישית יפהפיה של שירים רוסיים, מפושקין עד צבטייבה, וממנדלשטאם עד פסטרנק, שאליהם מצורפים נתן יונתן, לודקה ושני פסוקים משיר השירים. השירים מובאים ברוסית, ובתרגום עברי של י. רובנייאיק ברוך כלל, ומקצתם — בתרגומים ה"קלאסיים" של שלונסקי וזוסמן. הבנוי הלקיה במוסיקה מצד אחד, והרוסית מצד שני, אינה מרשה שאהרוך משפט על טיב עבודת ההלחנה של אדלשטיין. אך התקליט, ובו מבחר מהשירים המופיעים בספר, משכבע ביופיו הפשוט, העדין, המתנגן. הבל שמוסיקה זו תישאר נחלתם של בני הקהילה של עולי רוסיה בלבד תהווה עוול.

הגות

השיפוט האמנותי — מתווה
אובייקטיביסטי מתוך באסתטיקה
מאת גבריאל מוקד
הוצאת אגודת הסופרים העבריים
(סדרת מקור־מתוקי, 228 עמודים)

האמנם ייתכנו הערכה ושיפוט אובייקטיביים של יצירות אמנות? לדעתו של גבריאל מוקד הדבר אפשרי, וספרו "השיפוט האסתטי" מגמה לבסס גישה אובייקטיביסטית מתונה לשיפוט יצירות אמנות.

בקהילייה הביקורת רווחים כיום הלבירוזו ולאטי־ביזמיזם, אשר על־פיהם כל שיפוט אמנותי הוא יותר לתאודיה מכוונת, לטעמם של אנשי מוזיאונים, או לשיח הפרשני (ולרידה). מכיוון שלא קיימת, לדעת מוקד, הגדרה מוצה למושג האמנות גוברת עוד יותר המבוכה המושגית. גם מוקד אינו מגדיר אמנות מהי. במקום לדבר על יצירות אמנות, הוא מבכר לדבר עליהן מתוך "מערכים ושיים בעלי משמעות". הספר מנוה אל ההבנות של היצירה עצמן ושואל: האם זה נשגב, מרכב, הרוה, דינאמי, חשוב וכיוצא באלה מבחינות מסויימות עיקריות של הפרויה, כלומר, מוקד תובע בחינה אובייקטיבית של תבונות עיקריות של היצירה. הוא גורס שההערכה האמנותית בלתי־תלויה במתוכניות פילוסופיות נרחבות יותר. כן מתנגד מוקד לפורמאליזם שעל־פיו האמנות היא ממלכת צורות טהורות. לדעתו, יש לשאול תמיד אם האמן מבטא ביצירה את התבונות העיקריות של המריות. כך למשל, עגנון הוא סופר גדול משום שהוא מיצה את אפשרויות השפה העברית. הספר מחולק ל־29 פרקים, שכל אחד מהם מבחר בעיה מסוימת, תוך כדי כך שהוא לוקח בחשבון קשת עשירה של מוקדים בתחום האסתטיקה. ג.ג.

תערוכות

חומר, צורה ורגש

צבי אלדובי, תערוכה רטרוספקטיבית, מוזיאון הרצליה.

מאת נסים מבורך

אמן ותיק זה הוא בבחינת מקרה מאלף ומעניין, שכן הצליח להתגבר על מכבלות את התפיסה, מבלי לסטות מבטויותיו הבסיסיות. נטייתו לאלה סתומות, כמרומש, ביחוד רגשנות יהודית מרודאירופית ובנטייה מרגשת לפאתטיות. הדבר מתבטא, למשל, בשמות עבודותיו, כגון "בחביון", "שומר מה מלילה", "דמות הג'ביית", "עימות" וכיוצא באלה. הגה, מסתבר שהאיש מצליח, על־פי הב, להעביר את רוח הנושאים האלה אל הצופה בלשון חזותית אשר עלולה להזכיר ברוחה את ממבנהמשתוק של הדורות הקודמים, כגון את הג'סטיקולאציות הדיפיות של שרה בראב, גם נטייתו לעיצוב אגדות בעלות נושאים רווים (ובכלל זה הצעה לאנדרטה לזכר השואה התקומה בכבר מלכיישראל, שכמעט תבונה לביצוע) משתלבת באנת. יש בכל אלה מידה גדולה של אותנטיות, אשר מנמה לא יוכלו להתעלם גם מי שאינם נוטים לחבב פרצי רגשנות מודגשים כאלה.

יחד עם זאת, שאלדובי מציג גם עבודות פיגוראטיביות או מופשטות למחצה. הוא הינו, למשל, אנימליסט מוכשר, אם גם לא תמיד מקורי במיוחד. כך בפסליו "ינשוף". "ציפור קטנה" ועוד. במקרים אחרים מופיעים אצלו גם רמזים אנאטומיים־אנושיים ברורים, כמו ב"המלך שאול בעין דור", פסל הסוג הראבאטיות הוקה וסיפוסית לאמן זה.

מעל לכל מצטיין אלדובי ברגישותו תחושתו את החומר. עבודותיו במתכת, בעץ, באבן ובשלוכים כיניהם, מלמדות על קימה של זיקת האמן אל החומר, שמספקת חלק גדול מן האנרגיה של הקומיכאציה היצירתית שלו. באותו מידה יכולתו להרכיב מחברים ולסגנן צורות היא חזקה. מושך את העין במיוחד, בתערוכה הנסקרת, "החושן", העשוי אבן וברונזה, ואשר מקיף את כל הרכבים של יצירתו של צבי אלדובי בתחומי החומר, הצורה, הנושא והרגש.

רינה מועלם

גלריה שרה לוי, פינלס 10, תל־אביב.

דיכן מינימאליסטי, הנשמר, לעיתים, על־ידי התפרצויות ערבסקיות מאפיין את עבודותיה של רינה מועלם. זוהי מלאכת ציור יזורית ומקורית למדי, אשר מתמקדת, בעיקר, על ההיבטים הזוחתיים של התהוה. עם זאת ניכר, בחלק מן העבודות לפחות, עיגון בצורות הלקוחות מעולם הגלה, כגון רישום אנאטומי אחד, נאה מאוד, המשולב בתמונה גדולה, וכן רמזים לעופות שוחדים ומבשרי־פורענות או משהו מעין זוה רעה המשקיפה מלמעלה על המתיאדם וכל כיו"ב.

רינה מועלם עשויה להרשים את הצופה ביכולתה לשלוט היטב בכר ווה המתפרצים לכל עבר. הכוונה היא, בעיקר, לצבעוניות הוריפה מאוד, הן מצד הגוונים הן מצד הקצבוראסטים שביניהם. אין לאתר אצלה, מצד זה, אפילו מעידה אחת. גם התמוריות והדיבור של צבעי השמן שלה הם תקינים, בדרך־כלל, למעט מקרה אחד של הגוה מאוד לאימקבוציות של צבע שחור על־גבי שטח גדול.

גם בתחום המחבר מפגינה המציגה את כוחותיה המגן היטב. הרכיבים הצורניים שלה, יהיו פשוטים בכל שיהיו, הם נוקים מאוד, ואף מרתקים. יהיה, על כן, מי שיקבעו, מן הסתם, כי בעניין זה מצויים הערכים הטובים ביותר של עבודתה.

המדריכון, הופיעה כאן, בשלהי "עונת המלפפונים", העונתית הראשונה, ויש לקוות שלא הבודדת של אמנות ציור טובה.

רינה מועלם: רמז של פורענות

צבי אלדובי: ציפור. ברונזה, 1961

עידון מופלג

רות הורם — עבודות חדשות, גלריה "זבל" עין־כרם.

מאת ניצה מליניאק

השנים הרבות שעשתה רות הורם במורח הרחוק, במחיצת בעלה הדיפלומאט, הטביעו את חותמן על יצירתה העושה בסימן של עידון מופלג. תוצאות מוצלחות במיוחד של מפגש התרבויות מוזות עבודותיה האצרותות בטכניקת תחריט האקוואטינטה שבוצעו בסדנת ההדפס הירושלמית המרכז ברוסטן, ותחריטים קטנים ומעודנים אלה הינם בבחינת אמירות קצרות המתמצתות יופי שמיסמיסיגיים מהודר משחדר סיני. לעומת זאת, עבודות הקראמיקה, המתבססות בדרכן על אלמנטים מסוג ה"דוזי־מידוס" — פסולת בית־המלאכה הפיני המפורסם "ערביה" — אינן אלא שעשועים בלתי־משמעותיים כמעט.

קריאת המוות

צללים לבנים, תערוכת גליה גביש, אולם פישר, משכנות שאננים.

יש להצטער על שאלמות התצוגה הנאים של משכנות שאננים מבוזבזים על סוג ציור שיאה לו לקשט משכנותיהם של "מתעשרים חדשים".

לפנינו עבודות המצטיינות ביומרה המרחיבית מצד האיכותיות הציורית שהן האף הן מהות בסיס להערכה. במקרה זה נעשתה מלאכה קלה של ריסוס ושרבוט בגידי שמן על גבי מצעים מנאלומאציים (בהתחשב באופי הסקיצי של הציור) צבועים בשחור. התוצאה המתקבלת, אמנם אלגאנטית מאוד ואת מכוח שילוב הצבעים — שחור, לבן, הבהק הב וכו', אולם המרחק בין מעשי דקוראציה דילטאנטים, העוסים כמות אלגאנטית, לבין ציור אמתי, כמוהו כמרחק שבין צוחתו הקצרה של המוות העוסה מחלצות הבפאורות לבין שירת הזמיר.

ברברה קרוגר "דוי מוי" (עשה את יומי), צילום

המלה באמנות חזותית

ג'ני הולצר וברברה קרוגר — מוזיאון ישראל, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

מסרים בוטים מורכבים, מלווים לעתים בסארקזם מעודן, המתעים מבטים של בירות בהמון והתחושה של ניכור רגשי וקיפוח מיני בעולם של טכנולוגיה וממצפי פרסום המונים הם תמצית עבודתן של שתי אמניות אמריקאיות, שהציגו כבר במודר ובנושר במוסדות מכובדים מחוץ לארצן (הקונסטהאלה של באזל). עם זאת זו תערוכה שמעצם טבעה האליטיסטי אינה יכולה לעורר אמפאתיה בקרב קהל רחב. אמנם, ה"דוזן ראסר" שלה הוא מילולי יותר מאשר חזותי, אבל בכל זאת היא יוצרת ניכור אצל הצופה הישראלי. זאת, הן משום האמירות האמריקאיות כליבך באופיין והן משמעותן, והן בשל הקוד הנושק מעבודותיה של ג'ני הולצר. אלה אינן אלא שלטים אלקטרוניים נושאי כיתובים, ובדוד שאין לגזור גזירה שוה לגבי מידת ההיענות הרגשית שמעורר סוג "אמנות" זה אצל קהל, המורגל לכל היותר בהשפעתם השוליות של השלטים והמרחבים בביכר דיזנגוף, לבין קהל המנים, האמנן מינקות על מסרים המוקרנים על מסכי הענק שבי "טיימס סקוור".

שתי האמניות, העושות שימוש במלה, הן תוצר מובהק של התרבות האמריקאית המנידה רבה הן ממשיכות הדרכם של ג'ונס קוסות, לורנס ויינר וכדוס באותם. על בחירתה במבצע האלקטרוני אומרת ג'ני הולצר: "אפיון חשוב של השלטים הוא היכולת לנוע, שאותה אני אוהבת בגלל דמיונה למלה המדברת. אפשר להרגיש דברים, למשוך או לעצור את הרוכו; זהו המקבילה הקינטית לגיוון הקולי".

ברברה קרוגר משתמשת במבצע קונבנציונאלי יותר, משלל אמצעים קינטיים. היא משלבת תצלומים שחור־לבן בגודל־הענק (חסרי הצבע לטעמי) והכססים מודפסים. המודבקים מעליהם, כשבכל המחבר הפונבאולי מסתבר בשוליים ארוכים באופן הימצר איתות, או אחבר אמבאאבוניר למתורות מורגשות ביעידון.

אמירותיה הקצרות יכולות לשמש כברזות מיליטאנטיות של התנועה הפמיניסטית, אולם דומה שזה החיבט העיקרי בעבודותיה, ומשום כך קשה לצרי להבין את הטעם בהבאת התערוכה המשותפת אינה הנבוהה במוזיאון. עם זאת, מן הראוי לציין לשבח את עיצובו הנקי של הקטלוג, אף־על־פי שקשה לקבל את הגדרת עיקר הקטלוג (צילומים ושכפסים) מן הבריכה — דבר שאינו יכול להתפרש אלא כמין להטוט גימיק בלע"ז) של פרסומאים שבכוחם לעודד צריכה מוגברת על ידי שימוש בעטיפה כפוסטר שאינו משעתק דווקא את העבודה היותר חזקה בתערוכה יוצאת הופן זו.

על אי בודד

(סוף מעמוד ב־6)

לראשונה בשנת 85/84, מקץ ארבעים שנה. התסריט נכתב בשנת 1945 ועלילתו מתרחשת בשנת 1944.

הרעיון היה להציג את התנהגותו של אדם הנשאר בודאהשה שלאחר הריסתה בידי הגרמנים, מסתתר בין ההריסות עד כניסת הרוסים, בעין ניצול. הנתון בידי אותני הטבע האימתניים יותר מאלו שלוחמים נתון היה רובינסון קרוזו המקורי. מילוש מספר שאת הרוקי לכתיבת התסריט נתן לו סיפור אמתי ששמע מפי פמתרן בשם שפילמן (יהודי) שלא עזב את עיר לאחר ההתקוממות והוארשאית חיי בה, בין הריסותיה, עד ינואר 1945, למעלה מחצי שנה. הוא ראה עצמו לפתע כמן ניצול יחיד של האנושות על חורבות הציוויליזציה האבודה. כיצד ישקם משהו מבנה, משהו די הגורך לחיותו? האם ימצא בראנוש זולתו להשתתף עמו במעשה־בראשית שכזה? על משהו מן השאלות הללו מנסים שני המחברים להשיב בתסריט המרתק שלהם. ברקע — הדגם של "רובינסון קרוזו" שהטקסט כולל התייחסויות מתמידות אליו, הגיבור, שמו פיוטר רפלסקי, מהרס כבן חמשים המתעורר מעלפונו בעיר הרסומה והמוסה, מוצא מרתף להתגורר בו ולהסתתר בו מפני הגרמנים המעסים שעודם מצויים בוארשה וכו' וכו'. מקץ זמן מה הוא מוצא את שחת שלו ברמתה של נערה המובלת בידו של איש ס"ס, הוא הורג את הגרמני ומציל את הנערה שאליה הוא מתקשר כאל בת. הוא וכלב בודד שנמצא בין ההריסה, הנערה ועוד כמה ניצולים מתים — ביניהם איש המבאן להיפרד מחבילת הספרים שהציל מביתו ההרוס — בתהולים "לשיקום את הציוויליזאציה". אכן, רובינסון הוארשאי — מיתוס שקרם עור וגידים של מציאות כאוריסת הסוריאליסטית יותר מכל אגדת־בלהות.

התסריט — שנכתב, כמודמה, בעיקר בידי אנדריייבסקי על־פי הרעיון של מילוש — הוכיר לי טקסט אחר של מילוש שנכתב בעצם ימי המלחמה. הוא כלול בספר מסתיו "תובות פרסיות" שם מודפסות בבריתות על אירועי ספרות וחיים בצרפת ובאמריקה של שנות הששים, לאחר עריקתו של מילוש משירותה־חוץ הפולני והתיישבותו בברקלי בקליפורניה, שם הוא יושב עד היום. אך בנוסף למסות אלה מצויים כמה טקסטים בשם "מסות ורשאיות", והם, לדברי המבוא הקצר, שרידים מתוך ספר שכתב מילוש בשנת 1942, בוארשה הכבושה, ושנגם הם ראו אור רק עשרות שנים לאחר־מכן. הוא ניסה להשיב לעצמו בספר הזה על השאלה "מדוע נולה התרבות האירופית כישלון כה איום". בראה שלשם־כך סקר בין השאר כמה מיתוסים יסודיים של התרבות הזאת הראה את כשליותם, את סכנותיהם ואת האשליה הישנה והמתקפצת הצפונה בהם. אחד המיתוסים הללו היה זה של רובינסון קרוזו, או כדברי המסה העוסקת בו, "אגדת האי". מילוש מנסה לנתח כאן את החלום לברוח לאי הבודד, להיות למתע מבודד מכל שאר בארהארמה — להתחיל הכל מחדש. בין השאר הוא מצביע על הצד הדוחי של מבצע "ההתחלה מחדש". הוא מצביע עליכך, שלא בכדי היה רובינסון קרוזו אנגלי, ולא בכדי היה פרוטסטנט. רובינסון של דיפו מתחיל בכך שהוא מצדיק על עצמו את הדין; האסון שפוקד אותו הוא תוצאה של חטאו. לאחר מכן באה ההודיה לאל על שהציל אותו, ולו כמחויד אסונו. בחסד זה הוא רואה אותו הבביא אותו לשיקום חייו ולהיעשותו שוב ל"אדון הבריאה". מוסר המוסר מאוד של המא ועונשו עובר בבסיסו של "רובינסון קרוזו". זכור לי שמילוש מצטט (הספר אינו לפני) מספרו של איפוליט טאן, ההוגה הצרפתי שכתב את "תולדות הספרות האנגלית", פסקה שבה מנסה טאן להסביר מדוע לא יכול היה "רובינסון קרוזו" להיכתב בידי סופר צרפתי, או אפילו סופר קאתולי. מוסר החיים הצרפתי, כותב בערך טאן, לא יכול היה להביא את רובינסון הצרפתי למוסר כזה שיאפשר לו את שגשגו בחסר האל. רובינסון הצרפתי הוא סטואיקן או אפיקורי, בכל מקרה, המוסר הבסיסי שלו הוא פילוסופי, שכלתני, נהנתני, לא יצלח ל"בניית הציוויליזאציה מחדש" על יסודות של אתיקה חמרה, אם גם פרוטסטנטית. בקיצור: הצרפתי היה עשוי להיות אינטליגנטי מדי, אינטלקטואלי מדי, מכדי שיוכל להיות רובינסון טוב.

כאן אפשר להיזכר ברובינסון של פול ולרי, רובינסון שלא נכתב וכאן אפשר להיזכר בלאדרובינסון של מישל טורנייה. אכן, לא פלא שטורנייה בחר לכתוב לא על רובינסון אלא על שמש: מזר את נקודת־התצפית האנתרופולוגית. ביקש להגן על הפראי, בצאצא לתודר תיזתם של ז'אן ז'אק רוסו ושל קלוד לוי־סטרוס. הרלאטיביסטים והטומאניסטים. רובינסון האנגלי אינגר הומאניסט ואינגר רלאטיביסט: הוא ירא שמים אלוהיו מצוי במרכז עולמו ככל שהוא מודע לעצמו כאל נזר הבריאה, מי שהטבע הוא כלי בידיו.

כאשר נותנים את הדעת על רובינסון קרוזו המקורי — שנם הוא, כמפורסם, מבוסס על מעשה שהיה, מעשה בספן הסקוטי אלכסנדר סלקירק שספינתו נטרפה והוא מצא עצמו על אחד האיים הקאריביים — ועל הבאנאים שלו בספרות או בכתוי הבריטי, עד לדין מלאכלי המנוח והאי־הבודד המודר שלו (ובריסון לא מוצלח ביותר: גם האי הבודד הבלוזיזיוני). קשה להשתחרר מן המחשבה שאם האנגלים הם שיעצבו מיתוס יסודי זה בעיצובים ספרותיים, הרי זה לא רק מפני שהם פרוטסטנטים, אלא גם מפני שהם אנשי אימפריה מפני שהם בכל מקרה תושבים של אי בודד שכזה, האי הבריטי. "אנגליה היא אי". כך מתחיל ההיסטוריון הצרפתי ז'ול מישלה כל הרצאה מסדרת הרצאותיו על תולדות אנגליה. לכאורה גילוי לאיכותו — אבל זו באמת עובדת היסוד של החוי האנגלי, הכל הטמל בכך ראשו או אפילו שוכח זאת לרגע לא יבין את האנשים הבודדים, המוזרים, השקועים הללו, הרובינסונים צרי המוחין והבי־התעשייה הללו. אפשר הבלאגבוליה.

זמורה ביתן מוציאים לאור · דביר

ספרים טובים

שחרור שבויים, הצניחות, התחבולות, חילוץ יהודים, הבאת אניות המעפילים, השליחויות הסודיות אל ראשי המדינות הקומוניסטיות, מבצעי רכישת הנשק, מבצעי הצלה של הרגע האחרון — אלה הם רק ראשי פרקים בעלילותיו של שייקה דן, דמות עלומה לרבים, שהיא אחד מגיבורי דורנו.

גם על רקע תקופה סוערת זו של העם היהודי, שהצטיינה במעשי עלילה מדהימים, מזדקרים מבצעיו של שייקה כאפוס אדיר של הצלה וגאולה.

מאז מבצעו הראשון — הצניחה מעבר לקווי האויב באירופה הכבושה — הקדיש שייקה דן את כל שנותיו, כרצו הדמיוני להצלת יהודים ולהבאתם לישראל. סיפורו, שנכתב על ידי עמוס אטינגר, מתמצה בדבריו של ראש הממשלה, שמעון פרס: "הוא היה כבר לאגדה... צניחתו הראשונה היא עלילת גבורה אמיתית... בלעדי מפעלו הכביר, הנמשך יותר מארבעים שנה רצופות, מדינת ישראל לא היתה מגיעה לעולם למה שהיא כיום".

בספר 446 עמודים מלווים ב־16 עמודי תמונות, נספחים ואינדקס.

מוסד ביאליק • ירושלים

ספר חדש

א.נ. גנסין: מחקרים ותעודות
בעריכת דן מירון ודן לאור

כתריסר מחקרים חדשים וקומץ תעודות המתמקדים ביצירתו של הסופר אורי ניסן גנסין ובאישיותו. 432 עמ'.

הדפסות חוזרות

יוסף בן שלמה: תורת האלוהות של ר' משה קורדובירו (הדפסה שנייה).

י.מ. גרינץ (מהדיר): ספר יהודית (הדפסה שנייה).

ספרים שיצאו לאחרונה

פולק האלכסנדרוני: כתבים, כרך א' (בעריכת סוזן דניאל־נטף. בשיתוף האקדמיה הלאומית למדעים)

בלהה ניצן (מהדירה): מגילת פשר חבקוק (בשיתוף עם אוניברסיטת תל־אביב).

מ.ס. קיקרו: כתבים נבחרים (תרגם מרומית והוסיף הערות א.ד. קולמן. מבוא מאת צבי יעבץ).

יוחנן אהרוני: כתובות ערד (מהדורה שנייה, מתוקנת ומורחבת. בשיתוף החברה לחקירת ארץ־ישראל ועתיקותיה).

משה ברש: מיכאלאנג'לו (הדפסה שנייה).

ירמיהו יובל: קאנט וחידוש המטאפיסיקה (הדפסה שנייה, מתוקנת)

ספרי הספריה הציונית

משה שרף: האבוקה הדולקה ברומניה — שמואל פינלס וראשית הציונות ברומניה.

י. מאור: התנועה הציונית ברוסיה (בשיתוף עם הוצאת י.ל. מאגנס)

ע. מנדלסון: התנועה הציונית בפולין (1962—1915)

להשיג בבתי־המסחר לספרים ובמדור ההפצה של מוסד ביאליק, רח' מעלי צדק 2, ת"ד 92, ירושלים. טל' 710554

מוזיאון תל אביב

סדנאות הנוער והמבוגרים

מסע הכרות בעולם האמנות
ציור, רישום, פיסול, הדפס, ווידאו ועוד ועוד.
לקטנים ולגדולים

כרטיס מינוי שנתי יינתן לכל משתתף

הרשמה בביתן הלנה רובינשטיין שד' תרס"ט 6, טל' 299750, 287196 בימים א'—ה'; 9:00—13:00, 15:00—19:00

לתשומת לב: נסגרה ההרשמה לחלק מן הסדנאות

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה מהבינוי לתוספת מקורה בקומת הגג ברחוב אשכול מס' 40 גוש 7222 חלקה 8 תיק בנין 040־2106 בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר, אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת והטלפון.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו והתנגבה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. כספי
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה
תל־אביב־יפו

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

ממה ניזון רייגן

קצת מרתיע, אבל דומה שיש יסוד סביר להניח, שמקור ההשראה העיקרי בעולמו הדר תי-האינטלקטואלי של נשיא ארה"ב רונלד רייגן ("קרא לי רון"), הוא עולם הקולנוע. רייגן מודה להוליווד לא רק עם דימויו הקולנועית, אלא גם עם דימוים של שחקנים נודעים לשם, בני דורו, כג'ון ויין, גרי קופר, ספנסר טרייסי, דנה אנדרוס. עד שאין הוא מבדיל עוד בין מציאות לדמיון. הוא מצטט ומספר מה שקרה בסרטים כמו־ רים — על-פי הרוב סרטים שיש בהם הלכי-רוח פטריוטיים ומס־ רים לאומיים-מאצ'ואיסטים — ומתייחס לדברים אלה כאל אירועים שהתרחשו במציאות.

רייגן רואה עצמו בדמות גיבורים כרונה, הרי המלוכלך, הגיבור האמריקאי הטוב והי אמיץ, הנלחם ברעים. זה עולם מערבוני בשחור-לבן. כך חזר נשיא ארה"ב מלה במלה, בפי אתוס רייגני, על אמרות-כבוד של גיבורים אלה, ואחרים, שנעשו חלק בלתי-נפרד מעולם מושגיו.

מדהימה התופעה המוצגת בכתבה על מחקר של פרופסור אמריקאי בנושא זה ("מבט" ליל שבת). הרי זה האיש שגורל האנושות נתון בידיו. מה גם שהנשיא רייגן אומר את הדברים בכישרון של שחקן. הוא משכנע בכנותו. מיליוני אמריקאים חיים מפיו. השפעתו גדולה כל־כך שאנו עדים לנטייה בולטת בארה"ב לעבר הימין, גם בקרב אינטלקטואלים, מתרבים מעריצי רייגן ומשטרו. אשר כנראה לנהל מעצמה לפי תבנית של סרט אמריקאי בינוני. ואולי התופעה איננה כה מרתיעה.

אנו צופים ב"כן, אדוני ראש הממשלה" הפעם (יום ב'), במאבק-כאילו בין משרד ראש הממשלה למשרד החוץ. ("רק הקרמלין יודע מה נעשה באמת במשרד החוץ"). המאבק הוא על שני עניינים: העניין האחד הוא פלישת כוחות של מרוה-זימן לאי סנט ג'ורג', שאין יודע היכן הוא שוכן. גיאוגרפיה איננה כנראה הצד החזק של שרים ופקידים. העניין השני קרוב ללבנו: הצבעה באו"ם נגד ישראל. ארה"ב דורשת מבריטניה להימנע. העגלים, כדרכם, מצביעים בעד אש"ף, תמיד כמסורת משרד החוץ, תמיד בקרבים. ואל תשאלו למה.

מתברר שרק השגריר הישראלי יודע באמת מה קורה, והוא משפיע על ראש הממשלה האקר, ידידו מימי האוניברסיטה. למרבה הפליאה, הנימה הפעם אוהדת כלפי ישראל ועוקצנית כלפי משרד החוץ הבריטי והמדור הערבי. זו קריקטורה נפלאה, שהאמת מבצבצת מבעד לקוויה העבים, השחורים. ואם כך הם האנגלים המתוחכמים-לכאורה, מה יש להתפלא על שנשיא ארה"ב ניזון מעולם הסרטים.

אגב בורות, בתרגום העברי, של "כן, אדוני ראש הממשלה", נאמר: "צ'מברלין חשב שהיטלר נמצא תחת שליטתו ואיסתן חשב שנאצר נמצא תחת שליטתו"; (כך אומר ראש הממשלה האקר). הכוונה היא כמובן לאנתוני אידן, שר החוץ הבריטי. על ראש הממשלה ששמו איסתן לא שמעו אפילו במשרדו של האקר. ואם אין זו טעות דפוס, הרי זו סתם בורות. הפעם אפילו אין היא מבדחת.

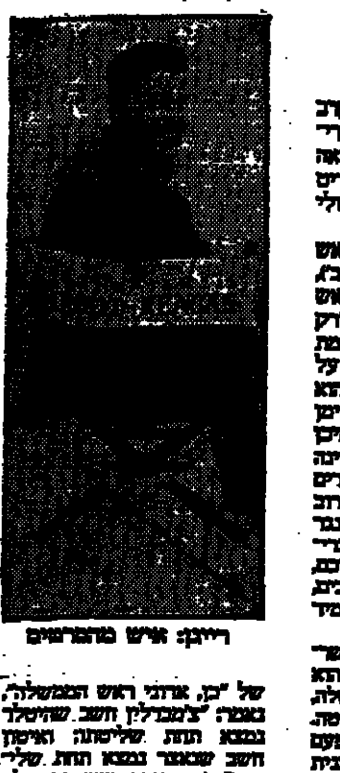

רייגן: איש מהסרטים

הפעם האשכנזים אינם אשמים

כאשר צופים בתמונות המחרידות של ילדי תימן, החולים המטופלים — הם נראים כילדים מוכי-רעב מאחת מארצות אפריקה הרעבה — אין מתפלאים על שמתוך 342 ילדים, מתו 316, שנשארו רובם כבולם עלומי־שם במחנה ארעה, נותרו בחיים, שניים אומצו, ו-22 ילדים נעדרים עד עצם היום הזה. אלה ממצאיה של ועדת בהלול-מינקובסקי, ועדת חקירה שהגישה את ממצאיה בשנת 1968. לאחר שהושמעו האשמות קשות על חטיפת ילדים מעולי תימן שבאו במבצע "מרבד הקסמים" של שנת 1949.

שנה תמימה חקרו גם הוד ברמן ורונה פרנט את הפרשה העגומה — הנושפת בפרשה לא־ מתורה הרודפת את המצביעים בה. התוצאה — כתבה תעודית מעולה ומרתקת, בולקיה היא מצמיתת כבתבות התחקיר בדר־ שת-מתה, אלא שהמדובר בגורלם של ילדים ובני משפחותיהם.

מאז עיכבתו של היום יבין את עריכת "מבט שני", צפינו בכ־ תבות שהתגדו לכתבות תעודיות, הפמן שהופקד בידים לא־ מנותו של תלמוריסטים. הנה הזר "מבט שני", למבדיו הקודמים. אני סבורה שמיכאל קרפין יוחד ויעמיד תכנית זו על רגליה, ואפילו יישמעו לעתים צעקות מן ההורים בהם מתקבלת הולמות. אין לי ספק שקרפין מסוגל להשתלט שם על המצב.

פרשת ילדי תימן היא פרשה טראגית, רצופה וסוד הבנה משי־ בים וטעויות ורגשות-אשם. יש מי שעושה בפרשה שימוש פוליטי לצרכיו. וכך, הרוחות לא נרגעו עד עצם היום הזה. ברמן ופרנט השקיעו מאמצים והצליחו לתאר בראיונות ובצילומים ושקופיות מאז, תקופה שכיום קשה לנו להבינה. אחד שפעל בתחום קליטת העלייה מתאר את הסיטואציה ששררה בה בלאגן, מהומה נוראה, חוסר אנשים של מדינה בתחילתה, מדינה שקלטה כרבע מיליון עולים חדשים.

עליית "מרבד הקסמים" היתה אחת הפרובלמטיות ביותר, לא רק בשל אורח-החיים המיוחד של עולים אלה, אלא גם בגלל מצב-הבריאות הקשה של העולים. ("שימשו כחברה קדישא, יותר מאשר כעזרה רפואית", מספרת מאשה קסלן, שנשלחה כאחות למחנה המרכזי בעין). "ילדים מתו כמו זבובים", בבתי־ חולים מאולתרים בארץ. הפרופ' מרסל אלקיים מתאר תקופה זו כמרגשת מאוד מבחינת הביוגרפיה הרפואית שלו — תקופה שהכל נדחו בה "למלחמה עם המוות". אבל כל הכוונות הטובות אין בהן לעודד ולעזור להורים ובני משפחה, המתאי־ רים עד היום — אולי גם בגלל רגשות-אשם — ואינם יודעים מה עלה בגורל ילדיהם. זה אירע מן הסתם מתוך הבלבול ואי־ הסדרים (עד היום נשלחים צווי גיוס לילדים שמתו), ואולי גם בשל היחס הפטרוני כלפי העולים החדשים.

בכתבה ניתן ביטוי מרגש מאוד לאספקט האנושי. עלו דמעות בעיני, כשצפיתי במפגש המרגש כל־כך בין האחות המאומצת לבין אחותה ואחיה האמיתיים שחיפשוה במשך שנים, ותודות לשתי הכתבות, זוכגו סוף סוף יחדיו. מרגש ומאלף היה גם הראיון עם רות צוקר והבתה המאומצת תמר. רות צוקר לא היתה מאמצת ילדה חולה תוססת, שהרופאים אמרו נואש לחייה, אלמלא רצתה בתום לב להציל את חייה. לפנינו סיפור אנושי נוגע ללב.

אבל ישנו האיגנרס הפוליטי.

פרשת האשמות החוזרות הנמשכת עד היום מושמעת בפי הורים תמימים, אך גם מפי אינטרסנטים שתפסו טרמפ על הבעיה העדתית. כיום הם מאשימים את האשכנזים הלבנים שחטפו את ילדיהם. האשמה זו קנתה לה מהלכים. "השחורים" מאשימים את "הלבנים", בכל מקשה תועבה והדברים נופלים על אוזניים קשובות. הנה דווקא בפרשה זו "הלבנים" הם שנרתמו לעזרת יהודי תימן. במקרים המעטים של אימוץ, נעשה הדבר מתוך רצון כן לעזור לילדים חולים ואומללים שאיש לא רצה בהם. כך הם זכו במשפחות אוהבות, בחיים נורמליים.

סיפור האימים על כנופיה של חוטפי ילדים, שפעלה במתנות, היא כמשתנה השקרה כלבבי. מחבר הספר שבו התפרסם סיפור-בלהות זה, מודה בפה מלא שהעניין כולו אינו אלא סברה פרועה. מה הפלא שהאינטרסנטים הפוליטיקאים העושים הון מדמגוגיה עדתית, התנגדו להקרנת הכתבה, ממש עד לרגע האחרון. הם טענו שעמדתם אינה מוצאת ביטוי במשרד הכתבות מנסות להוכיח על מה שקרה באמת. שוב האשמה לא־ מבוססת.

מסקנת התכנית היא, שהבדיקות והחקירות בפרשת ילדי תימן אינן שלמות ומלאות. כנראה יהיה צורך עוד בוועדת חקירה, לאמת שהנעדרים אכן מצאו את מותם ונקברו ללא שם. אין כאן חשד למעשים פליליים מצד האשכנזים. המטרה היא לנקות פעם אחת ולתמיד, מכל חשד, את האנשים הקשורים בפרשה שלא תמה. ואולי להביא סוף-סוף מרגוע ללבם של בני המשפחות המוכות. האינטרסנטים המסיתים ימצאו לאריסטוק מקום אחר ללכת בו אם לא מהודה.

ללכת לישון עם פאר ולקום עם זילברמן

בלשונו של עמיתי ארם ברוך, "מי שהולך לישון עם מני פאר, קם בבוקר עם מנחם זילברמן". אכן, מי שהולך לישון בליל־ שבת עם מני (שם המוד לאנשים המדייס) קם ביום ראשון בערב בכאב ראש, עם "חפש את המטמון" (שם המעיד על ההומור העוקצני של המראיינים לו) ועם מנחם זילברמן ודודו טופז.

הבכן אין אלה הסיוטים הפרטיים של ארם ברוך, אלא המנוחה-שבב של בידור ישראלי. ושאלת השאלות הנריכה להפסיק אותנו, היא "מדוע האנשים לא מראייר של אף אחד?" אבל הרי אנו הצופים-הפראיירים של אלה האמודים לשעשע אותנו. אין ספק שיש כוכבים לפראה הנתוניו של דודו טופז. בדמותו של ברדן מנליח, ואישיותו וסילוקו עם. עתיד, ולמשמע כישרון ההפנאה של הממתחתיים. אלה, מתוך הכרת ערך עצמם, בכמטופי ידיים, הכוונה גלויה מהכחתם, משמיעים כמה ביזויות הנכונות. למה להתאמץ, כאשר התמולת כגליות התולבארית היא סימני ההיכר של ההווה הישראלית? גם שרי הרבילות הרעבים לוחמר סופגים הכל, ומקבלים לזה הילה.

לעתים דומה שהכל נתפסו לבדרנים ומבחיקים. הכל עוסקים בהשיפה עצמית. הכל זועקים באוזנינו מתוך רוחים עצמיים "אשרי יתום אני". והקהל האינטליגנטי מתגלגל מצחוק.

כבר נדוני גדר שלא להתייחס לתבניות אלו ולא להתפלותם של מנחים ומראיינים, שהרי זו מלחמה אבודה מראש. ואני מודיה את הגרד הזה. מרהימתם כל עם ראוי לבדרנים ולמבחיקים שלו, לתשדירי השירות ולילדים שלו. אבל אצלנו העונש קשה מדי.

בעיה של התייחסות

שאלת המפתח בדיון על פרנץ קפקא, ב"סוף ציטוט" (יום א'), צריכה להיות: האם קפקא הוא קפקאי כלומר, "הולבארי־ בית של המינהה", כהגדרתו של ירון לונדון. אלא שהדיון חזר הפעם ומעלה את בעיית קהל־ היעד של התכנית. שאלה זו מטרידה את עורכה, וכמדומה, אין לה פתרון מניח את הדעת. המוזמנים: לאולפן — הד"ר גבריאל מוקד, הסופר דן צלקה, והמתמאי דוד מעיין — וחברים במסוד אוהבו ומעריציו של קפקא בקרב אינטליגנציה מסויעת. יש להוסיף עליהם את הד"ר פועה מבצל, שבבעירוותה ליטרה את קפקא עברית. הגב' מבצל בעלת זיכרון מופלא, חרות מחשבה, ודיבור רהוט.

אבל היא שייכת לאסכולת אחרת — זו של היכרותו. אלא שמעורנים בתוכנית טלוויזיה. יש לי תחושה שרק חלק קטן מאו מבין הצופים אכן קראו את קפקא והם בקיאים בתכנית במידה כזאת, שיהיו מסוגלים לקלוט פירושים על פירושים, ותרגומים על יצירה-נושאת אחת. "הגלגול", הדיון מלומד על פשר השם סאמסה.

גבריאל מוקד הוא היחיד הנוקט לשון הסברים כוללים, על האיש ותקופתו. הסבריו עשויים להיות מובנים לרבים. אין הוא נתפס לפרטים. אבל גם הוא נסחף כביזאנטס של אינטרפרטציות, המכוונים במקרה הטובה לקהל מצומצם מאד. גם לונדון חש כנראה, שהדיון גולש, ומנסה, הוא מבקש מן המשתתפים להמליץ לאלה שלא קראו את קפקא, על שלוש יצירות משלו.

הבכן הבעייה היא בעיית התייחסות: האם זה דיון על קפקא, המיועד לקהל רחב של צופים או נקודת-המוצא של דיון זה היא הביוגרפיה של קפקא, מאת רונלד היימן? המעריצים התעלמו מספר זה, מסיבות מובנות לי לשחות. ושמא זה דיון סגורה בחוד המרצים והמרצות של צלקה. אם כך, אפשר לצאת לרווחה ישנה ולסדרי־עיישות אחר. הדעם זו היתה בעיה עקרונית באמת. בהיעדר קו מנחה ברור, דומה שהדיון על קפקא נפל הפעם בין שני הכיסאות.

דיוקן

לא יכול לקרוא עיתון

מאיר שלו: "כתוב בעיתון" ללא מאיר שלו כבר יהיה סיפור אחר

מאז תחילת ספטמבר, אני מצפה בקוצר-רוח לראות את "כתוב בעיתון" וחזרה למסך הטלוויזיה ומפיחה רוח-חיים בל־ ביות של יום חמישי בערב. שהרי זה היום הגרוע ביותר של השבוע הטלוויזיוני, שבו דוחסים את כל השאריות שבמגוזה. וציפיתי צפיית-שוא. הנעצנים הם שהביאוני לחקור ולדרוש בתעלומה. אף הגעתי עד הנהלת הטלוויזיה. שם מסרו לי שאין כל אמת ברכילויות שהגיעו לאוזני, על לחצים מצדם של כמה עורכי עיתונים שחשו נפגעים. אדרבה: מאיר שלו, כך נאמר לי במפורש, חזר מחופשה ומתבקש להמשיך בביקורת שלו על העיתונות, כראות עיניו. ואולם הוא עצמו סירב, בטענה שהתכנית שוחקת אותו.

גרסתו של מאיר שלו שונה, אם גם חוזרות בה כמה מלהני־ מפתות. שלו מודה שהוא חש שחיקה נוראה, אבל לדבריו, הסיבה היא שעבד שתים-עשרה שעות ביממה. דרישתו לתנאי עבודה מקובלים נתקלה בסירוב. מבחר שלה מתחילת שידורה של "כתוב בעיתון" ביקשתי עזרה של תחקירנים, והיא לא ניתנה לי. את התכנית עשיתי בעזרת המפיק ישראל וינר, וד־ הודית פולק, הספרנית של הטלוויזיה, שעשתה לי ביקורת ארכיונית. כך היה עלי לקרוא מדי יום שמונה עיתונים, וכש־ שירשבת זה כמו לקרוא את "מלחמה ושלום". התקציב של התכנית כלל, כהתאם, קנייתם של שמונה עיתונים.

למעשה, מספר שלו, מצאתי עצמי עסוק שתים-עשרה שעות ביום, משעה שבע בבוקר עם עיתון "הארץ" במיטה, ועד לשעה לילה מאוחרת. חזרתי וביקשתי עזרה, ולא קיבלתי. לפני שיצאתי לחופשה, הודעתי במפורש כי לא אחזור, אם לא יעמידו לרשותי תחקירנים. לא רק כדי להקל על העומס, אלא אני זקוק לקוראים נוספים, כדי לרענן את זווית-הראייה. כשחזרתי בספטמבר, מצאתי שהעמידו לרשותי תחקירן אחד ויחיד — והנה אין די. אף-על-פי ש"כתוב בעיתון" היא תכנית קצרה יחסית, היא מחייבת תחקירי עזר גם מפני שהעיתונות המגועה עומדת על המשמר, עם צוותים של עורכי־ דין — מוכנים ומזומנים לתביעות דיבה. אומר שלו: "נלחמתי מספר חודשים, אבל הביאו אותי למצב שבו אינני יכול עוד לקרוא עיתון, ונמאס לי להילחם".

אין איפוא שום תקוה שנראה אותו ב"כתוב בעיתון". שלו עבר למשך שנה לרדיו, ויגיש בו בליל שבת תוכן אישי.

אבל העיתונות זקוקה למאיר שלו. עליה להיווכח שאין היא מוגנת מפני ביקורת עליה. עליה לזכור שיש מי שמשגיח עליה בעין פקוחה וחודרת, רושם כל בורות, כל הטעיה של הציבור ואמינות. מי יעיר עכשיו, לאותו מבקר קולנוע במוספו "ידיעות אחרונות", הממליץ על "שואה" הוא כותב בו הלשון לבו לראות והיהו מכל רגע. ומי יצחק לקרוא ותיאור התנביי מבט של רזיאלה ולנט, מסורבת הגט, שבו נכתב במפורש כי עכשיו "יצאתה מגט".

העיתונות הבטוחה בכוחה ובומה לקשוא על שמריה, היא זקוקה לביקורת; כמו שטלוויזיה זקוקה לביקורת.

אני חוששת שהטלוויזיה תמצא מחליף למאיר שלו, שלא יהיה בעל אישיות עיתונאית כשלו, ולא יתעלה לרמת פיקוחותו והישיונתי־שכלו. לשלו עין ספקנית, חדה והומנית. המסר יבש וקולע, ההשעה מבריקה. והיתוה, איש הכבוד, שנון ומפתיע מאד, שלא חשש מבוזנה של העיתונות לעשות בו שפטים — והוא אכן לא הגנה לפגוע בו. "כתוב בעיתון" ללא מאיר שלו, זה כמו סיפור אחר. אולי סיפור ללא הומור. אולי בבל ישראליות לשבוע, שלא לכתוח את "כתוב בעיתון" — תכנית שנבנתה ממש לפי מידותיו. מכל מקום, אני כבר מתגעגעת לשלו.

מכתבים למערכת הארץ

האומנם כפר קאסם היה חריג?

ההיסטוריון ד"ר מאיר פעיל אמר לכתבת "הארץ" רונית מטלון, כי "בכל כפרי המשולש כפר קאסם היה אחד ויחיד", וכי במקרים אחרים נהגו באותו יום ב-1956 בדרך יותר אנושית. בכאן, כשבוב, הוא מטיק כי טבח כפר קאסם היה חריג (מוסף "הארץ", 19.9).

אבל ההיסטוריון מאיר פעיל הוא קודם כל פוליטיקאי, ועמדותיו הפוליטיות משפיעות כנראה על העובדות ההיסטוריות שהוא מציג. הנה, בספר "11 כמנות ירוקות בדיך" שכתב משה קורדוב והופיע בשנת 1959, נאמר במפורש כי אנשים נרדו ונהרגו גם בכפרים אחרים. על פי עדות אחת, "כל תושבי טירה היו בחמש בבתיהם חוץ משומר זקן שהיה שומר על שדות קני הסוכר. שמו היה נימר איל מג'יד והוא היה בן 65 או 70. לא היה בכוחו לרוץ לכפר והוא הלך כרגיל הביתה. כשהתקרב לכפר ירו ופצעוהו בידו. השומר צעק: 'אני מתושבי טירה והנה תעודת הזהות שלי'. ניגשו אליו שניים מכוחות הביטחון הנ"ל" (עמ' 22). גם בטייבה נהרג תושב אחד זמן קצר לאחר כניסת העוצר לתוקפו - ילד בגיל 11–12. בג'לג'וליה נורה ונפצע אורח אחד.

טבח מאורגן בוצע אמנם רק בכפר קאסם, אבל האירועים של אותו לילה בכפרי המשולש עלו בקנה אחד עם מה שאמר רס"ן מלינקי בקבוצת הפקודות שהוציא באותו יום: אם בלילה יהיו כמה הרוגים (גירסה אחרת: רצוי שיהיו כמה הרוגים), יקל הדבר על שמירת העוצר בלילות הבאים (עמ' 58).

אהוד עין-גיל

תל-אביב

למלעיזים על היהדות מותר?

בחוזר של מנכ"ל משרד החינוך מן ה-1 ביוני כבואת הולכה לאסור על ביקורי רבנים בבתי-הספר הממלכתיים וכן למנוע ביקורים מאורגנים של תלמידי בתי-הספר בישיבות, ומסורות תורה מחשש סכנה של "החזרה בתשובה". יש בכך במידה רבה איפה ואיפה.

בתחילת חודש אוגוסט נבחרו בפגישה של "האגודה למען יהדות הומניסטית חילונית" במועדון צוותא בירושלים. אינני בא להגיב על עצם הדברים שנאמרו שם, דברי בלע ושלילה מוחלטת על היהדות וכל ערכיה המקודשים מדור דור. אבל נדהמתי לשמוע מפי שניים מן הנואמים דיווחים על ביקורים קבועים ו"שגרתיים" שלהם בסמינרים למורים ומורות ובבתי הספר התיכוניים, כדי "לגלות את פרצופה האמיתי" של היהדות הדתית.

האומנם להם מותר, ולדתיים אסור?

הרב ד"ר אלחנן בלומנטל

ירושלים

איך אפשר?

אני לעולם לא אצפה בערוץ השלישי. בגלל רותם.

ג. הרשקוביץ

תל אביב

*

אינני מבינה מאין בא לנשים כהדה בוסס ורעלב כוה. להביא לילדה כה כשרונית ונבונה כרותם.

בני ברק

המפרסמת את הערוץ השלישי בטלוויזיה. איך אפשר להעליב ילדה בגיל כזה אין בה כל אשמה ולא מגיע לה כאב נפשי כזה. אולי אשמתה בזה שהיא נולדה מוצלחת?

זיוה אהרונברג

אם אתה תוסס לחיים, קנה גם לעצמך!

משפחתי

קנה סודהסטרים במשביר לצרכן וקח "סודנית" חינם!

היום באמת אין עוד צורך להסתובב עם בקבוקי משקה קל מהחנות. אתה מכין סודה במכשיר הסודהסטרים המשפחתי שלך, שולף שקית "דל-קל" מן הקופסא, מוסיף אותה לבקבוק הליטר של סודהסטרים, ויש לך משקה קל, תוסס דל קלוריות בכל טעם שתבחר: קולה, לימון, ביטר לימון, תפוזים, תפוחים, תות-בר ודובדבנים.

ועכשיו - אתה מכניס שלושה בקבוקי ליטר ב"סודנית" והמשקה הקל שלך ישאר קר, תוסס ורענן במכונית, בחוף הים, בפיקניק ובכל מקום!

קנה סודהסטרים עכשיו וקבל "סודנית" חינם, במבצע היכרות חד-פעמי עד גמר המלאי.

ואתה חוסך!

תמורת 80.30 ש"ח בלבד אתה מקבל:

1 מכשיר סודהסטרים משפחתי של 1 ליטר

1 מיכל "סודהבל" בפקדון + גז

4 בקבוקים 1 ליטר + פקקים
2 קופסאות "דל-קל" להכנת משקה דל קלוריות בטעמים נפלאים

1 "סודנית" - צידנית שומרת קור לנשיאת 3 בקבוקי סודהסטרים של 1 ליטר

המבצע מתקיים בחנויות "המשביר לצרכן" הרשומות מטה:

סודהסטרים

תל-אביב אלנבי 115 • דיזנגוף סנטר ירושלים המלך ג'ורג' 20 חיפה יונה 1 אשקלון הרצל 27 אשדוד מרכז מסחרי א' אילת רח' התמרים 5 באר-שבע קק"ל 140 הרצליה לב העיר רח' סוקולוב חדרה ויצמן 33 טבריה לב הגליל רח' הבנים נהריה שד' הגעתון 22 נצרת פאולוס 6 נתניה שד' ויצמן 35 פתח-תקוה חיים עוזר 11 קרית שמונה שד' תל-חי ראשון-לציון ז'בוטינסקי 26 רחובות יעקב 3 רעננה אחוזה 142